

A MONOTEISTA VALLÁSOK SZENT SZÖVEGEI II.

SCHREINER DÉNES

KERESZTÉNY VALLÁS

AZ ÚJSZÖVETSÉG

FORRÁSOK

4.500 Ft

SCHREINER DÉNES **KERESZTÉNY VALLÁS**

A TAN KAPUJA
BUDDHISTA FŐISKOLA
JEGYZETE

A MONOTEISTA VALLÁSOK SZENT SZÖVEGEI II.

**KERESZTÉNY VALLÁS:
AZ ÚJSZÖVETSÉG**

(Vallástörténeti szöveggyűjtemény
kérdésekkel és feladatokkal)

Szerkesztette: Schreiner Dénes

A Tan Kapuja Buddhista Főiskola jegyzete
2023

© A Tan Kapuja
Budapest, 2023

DOI DOI 10.56317/SDmo.2023.2

Kiadja: A Tan Kapuja Buddhista Főiskola
Felelős kiadó: Karsai Gábor
Borítóterv és műszaki szerkesztő: Ivanics Zsolt

TARTALOM

A szinoptikus hagyomány	6
Szinoptikus evangéliumok: Jézus élete és cselekedetei	6
Jézus története nyilvános működése előtt.	6
Jézus működése Galileában és vándorútján	11
Jézus Jeruzsálemben	18
Szinoptikus evangéliumok: Jézus tanítása	27
Galileában	27
Vándorútján	39
Jeruzsálemben	44
Az apostolok cselekedetei	51
Corpus Paulinum	72
A thesszalonikaiaknak írt levelek	72
Galatáknak írt levél	75
A korinthosziaknak írt levelek	79
Philippieknek írt levél	88
Rómaiaknak írt levél	89
Deutero-páli levelek	97
Kolosszeieknek írt levél.	97
Epheszosziaknak írt levél.	100
Timotheoszhoz írt első levél	104
Corpus Johanneum	107
János evangéliuma	107
János levelei	124
Jelenések könyve	128

Egyéb levelek.	144
Zsidóknak írt levél	144
Jakab levele.	147
Péter második levele	149
Apostoli atyák, apokrifek, gnosztikus szövegek.	151
Evangéliumok	151
Jakab prótoevangéliuma	151
Tamásnak, a zsidó filozófusnak a beszámolója az Úr gyermekkoráról.	157
Péter evangéliuma.	163
Feljegyzés a mi urunkról, Jézus Krisztusról, amely Pontius Pilátus idejében készült	167
Tamás evangéliuma	173
Az Igazság evangéliuma.	180
Apostol-akták	193
Tamás apostol cselekedetei	193
Levelek	197
Abgár edesszai fejedelem levélváltása Jézussal	197
Seneca és Szent Pál levelezése	200
Barnabás levele	202
Apokalipszisek.	208
Hermasz: A Pásztor	208
Gyülekezeti rendtartás és liturgia	216
Didakhé, azaz a tizenkét apostol tanítása	216

KERESZTÉNY VALLÁS:
az Újszövetség

A SZINOPTIKUS HAGYOMÁNY

SZINOPTIKUS EVANGÉLIUMOK: JÉZUS ÉLETE ÉS CSELEKEDETEI

Jézus története nyilvános működése előtt

Jézus fogantatása és születése; a pásztorok hódolata

(Máté evangéliuma 1,18–25 és Lukács evangéliuma 1,26-38; 2,1-20)

¹⁸Jézus Krisztus születésének ez a története: Anyja, Mária, Józsefnek a jegyese, még mielőtt egybekeltek volna, úgy találtatott, hogy gyermeket fogant a Szentlélektől. ¹⁹Férje, József igaz ember volt, nem akarta a nyilvánosság előtt megszégyeníteni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el. ²⁰Míg ezen töprengett, megjelent neki álmában az Úr angyala, és így szólt hozzá: „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet Máriát, hiszen a benne fogant élet a Szentlélektől van! ²¹Fiút szül, akit Jézusnak nevezel el, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.” ²²Ezek azért történtek, hogy beteljesedjék, amit az Úr a próféta szavával mondott: ²³Íme, a szűz fogant és fiát szül, Emmánuel lesz a neve. Ez azt jelenti: Velünk az Isten. ²⁴József erre fölébredt álmából és úgy tett, ahogy az Úr angyala parancsolta. Magához vette feleségét, ²⁵de nem ismerte meg, míg világra nem hozta fiát, akinek a Jézus nevet adta.

[...] Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába ²⁷egy szűzhez, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. ²⁸Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál.” ²⁹E szavak hallatára Mária zavarba jött, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszöntés ez. ³⁰Az angyal ezt mondta neki: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. ³¹Gyermeket fogansz,

fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni. ³²Nagy lesz ő és a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját, ³³és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége.” ³⁴Mária megkérdezte az angyalt: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?” ³⁵Az angyal ezt válaszolta és mondta neki: „A Szentlélek száll rád, s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni. ³⁶Íme, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében, s már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták, ³⁷mert Istennél semmi sem lehetetlen.” ³⁸Mária így válaszolt: „Íme, az Úr szolgálója vagyok, legyen nekem a te igéd szerint.” Erre az angyal eltávozott.

2 ¹Azokban a napokban történt, hogy Augustus császár rendeletet adott ki, hogy az egész földkerekséget írják össze. ²Ez az első összeírás Quirinius, Szíria helytartója alatt volt. ³Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják. ⁴József is fölment Galilea Názáret nevű városából Júdeába, Dávid városába, Betlehembe, mert Dávid házából és nemzetségéből származott, ⁵hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. ⁶Ott-tartózkodásuk alatt érkezett a szülés ideje. ⁷Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson.

⁸Pásztorok tanyáztak a vidéken, kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat. ⁹Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala, és beragyogta őket az Úr dicsősége. Nagyon megijedtek. ¹⁰De az angyal így szólt hozzájuk: „Ne féljete! Íme, nagy örömet adok tudtul nektek és az lesz majd az egész népnek. ¹¹Ma megszületett a Megváltó nektek, Krisztus, az Úr, Dávid városában. ¹²Ez lesz a jel: Találtok egy jászolba fektetett, bepólyált gyermeket.” ¹³Hirtelen mennyei seregek sokasága vette körül az angyalt, és dicsőítette az Istent ezekkel a szavakkal: ¹⁴„Dicsőség a magasságban Istennek és békeség a földön a jóakarát embereinek!” ¹⁵Mihelyt az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: „Menjünk el Betlehembe, hadd lássuk a valóra vált beszédet, amit az Úr tudtunkra adott!” ¹⁶Gyorsan útra keltek, és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermeket. ¹⁷Miután látták, az ezen gyermekről nekik mondottak alapján ismerték fel. ¹⁸Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok beszédén. ¹⁹Mária meg mind emlékezetébe véste szavaikat és szívében egyeztette. ²⁰A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak, és úgy láttak, ahogy tudtul adták nekik.

A napkeleti bölcsek és a betlehemi gyermekmészárlás, az egyiptomi tartózkodás és visszatérés Názáretbe

(Máté evangéliuma 2. fejezet)

2¹ Amikor a júdeai Betlehemben Heródes király idejében Jézus megszületett, bölcsek jöttek napkeletről Jeruzsálembe ²és kérdezősködtek: „Hol van a zsidók újszülött királya? Láttuk csillagát napkeleten, s eljöttünk, hogy bemutassuk neki hódolatunkat.” ³ Ennek hallatára Heródes király megriadt, s vele egész Jeruzsálem. ⁴ Összehívta tehát a főpapokat és a nép írástudóit, és tudakozódott tőlük, hol kell a Messiásnak születnie. ⁵ „Júda Betlehemében – válaszolták –, mert így jövendölt a próféta: ⁶Te Betlehem, Júda földje, egyáltalán nem vagy oly kicsi Júda nemzetségei közt, hisz belőled származik majd a vezér, aki népemnek, Izraelnek pásztorra lesz.” ⁷ Erre Heródes titokban magához hívatta a bölcseket és pontosan megtudakolta tőlük a csillag feltűnésének idejét. ⁸ Aztán elküldte őket Betlehembe: „Menjetek – mondta – s szerezzetek pontos értesülést a gyermek felől! Ha megtaláljátok, jelentsétek nekem, hogy én is elmenjek és hódoljak neki.” ⁹ Azok meghallgatták a királyt és útra keltek. S lám, a csillag, amelyet napkeleten láttak, vezette őket, míg végre meg nem állt a hely fölött, ahol a gyermek volt. ¹⁰ A csillagot megpillantva nagyon megörültek. ¹¹ Bementek a házba, és meglátták a gyermeket anyjával, Máriával. Leborultak és hódoltak neki, majd elővették kincseiket s ajándékot adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát. ¹² Mivel álmukban utasítást kaptak, hogy ne menjenek vissza Heródeshez, más úton tértek vissza hazájukba.

¹³ Azután, hogy elmentek, megjelent Józsefnek álmában az Úr angyala, s ezt mondta neki: „Kelj föl, fogd a gyermeket és anyját, menekülj Egyiptomba, s maradj ott, amíg nem szólok, mert Heródes keresi a gyermeket, meg akarja ölni.” ¹⁴ Fölkelt, s még akkor éjszaka fogta a gyermeket és anyját, és elmenekült Egyiptomba. ¹⁵ Ott maradt Heródes haláláig. Így beteljesedett, amit a próféta szavával mondott az Úr: „Egyiptomból hívtam az én fiamat.”

¹⁶ Amikor Heródes látta, hogy a bölcsek kijátszották, haragra lobbant és Betlehemben meg a környékén minden fiúgyermeket megöletett kétéves korig, a bölcsektől megtudott időnek megfelelően. ¹⁷ Így beteljesedett, amit Jeremiás próféta jövendölt: ¹⁸ Kialtozás hallik Rámában, keserves sírás és jajgatás: Ráchel siratja fiait, s nem akar vigasztalódní, mert nincsenek többé.

¹⁹ Amikor Heródes meghalt, megjelent Egyiptomban álmában Józsefnek az Úr angyala, ²⁰ és így szólt hozzá: „Kelj föl, fogd a gyermeket és anyját és menj Izra-

el földjére, mert meghaltak, akik a gyermek életére törtek!”²¹ Erre fölkel, fogta a gyermeket és anyját, és Izrael földjére ment.²² De amikor meghallotta, hogy Archelausz uralkodik Júdeában apja, Heródes után, félt odamenni, ezért egy álmában kapott utasításra Galilea tartományba költözött.²³ Odaérve Názáret városában telepedett le. Így teljesedett a próféták jóvendölése: „Názáretinek fogják hívni.”

A gyermek Jézus

(Lukács evangéliuma 2,41-52)

⁴¹Szülei minden évben fölmentek Jeruzsálembe a húsvét ünnepére.⁴² Amikor tizenkét éves lett, szintén fölmentek, az ünnepi szokás szerint.⁴³ Az ünnepnapok elteltével hazafelé indultak. A gyermek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt anélkül, hogy szülei tudták volna.⁴⁴ Abban a hitben, hogy az úti társaságban van, mentek egy napig, és keresték a rokonok és ismerősök között.⁴⁵ Amikor nem találták, visszafordultak Jeruzsálembe, hogy keressék.⁴⁶ Három nap múlva akadtak rá a templomban, ott ült a tanítók közt, hallgatta és kérdezgette őket.⁴⁷ Akik csak hallgatták, mind csodálkoztak okosságán és feleletein.⁴⁸ Amikor meglátták, csodálkoztak. Anyja így szólt hozzá: „Gyermekem, miért tetted ezt velünk? Íme, atyád és én szomorúan kerestünk.”⁴⁹ Ezt felelte: „De miért kerestetek? Nem tudtátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell lennem?”⁵⁰ Ám ők nem értették meg ezeket a hozzájuk intézett szavakat.⁵¹ Velük ment hát, lement Názáretbe, és engedelmeskedett nekik. Szavait anyja mind megőrizte szívében.⁵² Jézus meggyarapodott bölcsességben, korban, s kedvességben Isten és az emberek előtt.

Keresztelő János működése, Jézus megkísértése

(Máté evangéliuma 3,1 – 4,11)

3¹ Ezekben a napokban Júdea pusztájában fellépett Keresztelő János,² és így prédikált: „Tartsatok bűnbánatot, mert közel van a mennyek országa!”³ Ő az, akire Izajás próféta utal, amikor ezeket mondja: „A pusztában kiáltónak szava: Készítsétek az Úr útját, egyengessétek ösvényeit!”⁴ János teveszőrből készült ruhát

viselt, csípőjét pedig bőrvön vette körül, sáska és vadméz volt az eledele. ⁵Kiment hozzá Jeruzsálem, egész Júdea és a Jordán egész vidéke. ⁶Megvallották bűneiket, s ő megkeresztelte őket a Jordán folyóban. ⁷Amikor látta, hogy sok farizeus és saduceus jön megkeresztelkedni, így szólt hozzájuk: „Viperák fajzata! Ki tanított benneteket arra, hogy fussatok a közelgő harag elől? ⁸Teremjétek a bűnbánat méltó gyümölcsét! ⁹Ne gondoljátok, hogy arra hivatkozhattok: Ábrahám az atyánk! Mondom nektek: ezekből a kövekből is tud az Isten Ábrahámnak fiakat támasztani. ¹⁰A fejsze már a fák gyökerén van: Kivágnak és tűzre vetnek minden fát, amely nem terem jó gyümölcsöt. ¹¹Én csak vízzel keresztellek, hogy bűnbánatra indítsalak benneteket, de aki a nyomomba lép, az hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy a saruját hordozzam. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog benneteket megkeresztelni. ¹²Szórólapátja már a kezében van. Kitakarítja szérűjét, a búzát csűrőbe gyűjti, a pelyvát pedig olthatatlan tűzbe vetve elégeti.”

¹³Akkor Jézus Galileából elment Jánoshoz a Jordán mellé, hogy megkeresztelkedjék. ¹⁴János igyekezett visszatartani: „Nekem van szükségem a te keresztsgedre – mondta –, s te jössz hozzám?” ¹⁵Jézus ezt mondta: „Hagyd ezt most! Illő, hogy mindent megtegyünk, ami elő van írva.” Erre engedett neki. ¹⁶Megkeresztelkedése után Jézus nyomban feljött a vízből. Akkor megnyílt az ég, és látta, hogy az Isten Lelke mint galamb leszállt és fölője ereszkedett. ¹⁷Az égből szózat hallatszott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik.”

⁴ ¹Akkor a Lélek a pusztába vitte Jézust, hogy az ördög megkísértse. ²Negyven nap és negyven éjjel böjtölt, végül megéhezett. ³Odalépett hozzá a kísértő, és így szólt: „Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek változzanak kenyérré.” ⁴Azt felelte: „Meg van írva: Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden tanítással is, amely az Isten szájából származik.” ⁵Most a szent városba vitte az ördög, és a templom párkányára állította. ⁶„Ha Isten Fia vagy – mondta –, vesd le magad, hiszen írva van: Parancsot adott angyalainak, a kezükön hordoznak majd, ne hogy kőbe üsd a lábad.” ⁷Jézus így válaszolt: „Az is meg van írva: Ne kísértsd Uradat, Istenedet.” ⁸Végül egy igen magas hegyre vitte az ördög, s felvonultatta szeme előtt a világ minden országát és dicsőségüket. ⁹„Ezt mind neked adom – mondta –, ha leborulva imádsz engem.” ¹⁰Jézus elutasította: „Távozz, ördög! Meg van írva: Uradat, Istenedet imádd, s csak neki szolgálj!” ¹¹Erre otthagyta az ördög és angyalok jöttek a szolgálatára.

Jézus működése Galileában és vándorútján

Jézus tanít, gyógyít és ördögöket űz ki hatalmával

(Márk evangéliuma 1,14-39)

¹⁴János elfogatása után Jézus Galileába ment, s ott hirdette az Isten evangéliumát ¹⁵és mondta: „Beteljesedett az idő, és már közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban.”

¹⁶Amikor Jézus a Galileai-tó partján járt, látta, hogy Simon és testvére, András – halászok lévén – épp hálót vetnek a vízbe. ¹⁷Jézus ezt mondta nekik: „Gyertek, kövessetek, és emberek halászává teszlek benneteket.” ¹⁸Rögtön otthagyták hálójukat és követték. ¹⁹Alig ment valamivel tovább, megpillantotta Jakabot, Zebedeus fiát és testvérét, Jánost, amint a hálót szedték rendbe a bárkában. ²⁰Őket is mindjárt meghívta. Erre otthagyták apjukat, Zebedeust, halászlegényeivel a bárkában, és a nyomába szegődtek.

²¹Betértek Kafarnaumba. Itt szombaton mindjárt elment a zsinagógába és tanított. ²²Tanításával ámulatba ejtett mindenkit, mert úgy tanított, mint akinek hatalma van, nem úgy, mint az írástudók.

²³A zsinagógájukban volt egy tisztátalan lélektől megszállt ember. Ez rögtön ilyeneket kiabált: ²⁴„Mi közünk egymáshoz, názareti Jézus! A vesztünkre jöttél? Tudom, ki vagy: Az Isten Szentje.” ²⁵Jézus ráparancsolt, így szólva: „Hallgass és menj ki belőle!” ²⁶A tisztátalan lélek erre össze-vissza rángatta az embert, aztán nagy kiabálás közepette kiment belőle. ²⁷Mindnyájan elcsodálkoztak. „Ki ez? – kérdezgették vitatkozva egymástól. Tanítása egészen új, s akkora a hatalma, hogy még a tisztátalan lelkeknek is tud parancsolni, s azok engedelmeskednek is neki.” ²⁸Hamarosan elterjedt a híre Galilea egész vidékén.

²⁹A zsinagógából Jakabbal és Jánossal együtt egyenesen Simon és András házába ment. ³⁰Simon anyósa lázas betegen feküdt. Ezt azonnal elmondták Jézusnak. ³¹Oda ment hát hozzá, s kézen fogva fölsegítette. Erre megszűnt a láza, és szolgált nekik.

³²Napnyugta után, amikor beesteledett, odahordták hozzá a betegeket és az ördögtől megszállottakat. ³³Az egész város az ajtó elé gyülekezett. ³⁴Sok beteget meggyógyított különféle betegségekből, és sok ördögöt kiűzött, de nem engedte őket szóhoz jutni, mert tudták, hogy kicsoda.

³⁵Hajnaltájban, amikor még sötét volt, Jézus elindult, és kiment egy elhagyott helyre imádkozni. ³⁶Simon és társai utánamentek, hogy megkeressék. ³⁷Amikor megtalálták, ezt mondták neki: „Mindenki téged keres.” ³⁸De ő így válaszolt: „Menjünk máshová, a szomszédos helységekre, hogy ott is hirdessem az evangéliumot, hiszen azért jöttem ki.” ³⁹S bejárta egész Galileát, tanított a zsinagógákban, és ördögöket űzött ki.

A csodálatos halfogás

(Lukács evangéliuma 5,1-11)

5 ¹Amikor egyszer a Genezáret tavánál állt, nagy tömeg sereglett oda hozzá, hogy hallgassa az Isten szavát. ²Látta, hogy a tó partján két bárka vesztegel. A halászok kiszálltak, és a hálót mosták. ³Beszállt hát az egyik bárkába, Simonéba, s megkérte, hogy lökje egy kicsit beljebb a parttól. Aztán leült, és a bárkából tanította a népet. ⁴Amikor befejezte a tanítást, így szólt Simonhoz: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálókat halfogásra!” ⁵„Mester, egész éjszaka fáradoztunk, s nem fogtunk semmit, de a te szavadra, kivetem a hálót” – válaszolta Simon –, ⁶és így is tett, s annyi halat fogtak, hogy szakadozni kezdett a háló. ⁷Intettek a másik bárkában levő társaiknak, hogy menjenek segíteni. Mentek is, és úgy telerakták mind a két bárkát, hogy majdnem elsüllyedt. ⁸Ennek láttán Simon Péter Jézus lábához borult, és e szavakra fakadt: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok!” ⁹Mert a szerencsés halfogás láttán társaival együtt félelem töltötte el. ¹⁰Hasonlóképpen Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, Simon társait. De Jézus így szólt Simonhoz: „Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel.” ¹¹Kivonták a hajókat a partra, és mindenüket elhagyva követték.

A gadarai megszállott

(Márk evangéliuma 5,1-20)

5 ¹Átérték a tó túlsó partjára, a gadaraiak vidékére. ²Amint kiszállt a bárkából, a sírok felől egy tisztátalan lélektől megszállott ember jött szembe vele. ³A sírboltokban lakott, és még láncsal sem tudták fogva tartani. ⁴Már sokszor meg-

bilincseltek és láncra verték, de széttépte a láncokat, összetörte a bilincseket. Senkinek sem sikerült megfékeznie. ⁵Éjjel-nappal állandóan sírboltokban és a hegyekben tanyázott, kiáltozott, és kövekkel ütötte-verte magát. ⁶Amikor messziről meglátta Jézust, odafutott hozzá, a földre vetette magát előtte, és ⁷hangosan kiabált: „Mi közöm hozzád, Jézus, a magasságbeli Istennek Fia? Az Istenre kérlek, ne gyötörj!” ⁸Mert ráparancsolt: „Menj ki, tisztátalan lélek, ebből az emberből!” ⁹Meg is kérdezte: „Mi a neved?” „Légiónak hívnak – válaszolta –, mert sokan vagyunk.” ¹⁰Együttal nagyon kérte, ne zavarja el őket erről a vidékről. ¹¹Ott lelegészett a hegyoldalon egy nagy sertéskonda. ¹²„Küldj a sertésekbe – kérték –, hadd szálljuk meg azokat.” ¹³Megengedte nekik. Erre a tisztátalan lelkek kimentek (az emberből), és megszállták a sertéseket. Erre a mintegy kétezer sertésből álló konda a meredekről a tóba rohant, s vízbe fulladt. ¹⁴A kanászok elfutottak, s elvitték a hírt a városba és a tanyákra. Az emberek jöttek, hogy megnézzék, mi történt. ¹⁵Jézushoz érve látták, hogy akit azelőtt egy légió tartott megszállva, most ott ül felöltözve, eszének birtokában. Erre megijedtek. ¹⁶A szemtanúk elbeszéltek nekik, mi történt a megszállottal és a sertésekkel. ¹⁷Arra kérték, hagyja el határukat. ¹⁸Amikor beszállt a bárkába, az imént még megszállott kérte, hogy vele mehessen. ¹⁹Nem engedte meg neki. „Menj haza a tiedhez – mondta neki –, s beszéld el, milyen nagy dolgot tett veled az Úr, hogyan könyörült meg rajtad.” ²⁰Az el is ment, és Dekapoliszban mindenütt híresztelte, hogy milyen nagy dolgot tett vele Jézus. Mindenki csodálkozott.

Jairus leányának feltámasztása és a vérfolyásos asszony meggyógyítása

(*Márk evangéliuma 5,21-43*)

²¹Amikor Jézus a bárkával ismét átért a túlsó partra, a tó partján nagy tömeg sereglett köré. ²²Ekkor jött egy Jairus nevű férfi, a zsinagóga elöljárója, s mihelyt meglátta, lába elé borult, ²³és igen kérte: „Halálán van a lányom. Gyere el, tedd rá kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen.” ²⁴El is ment vele. Nagy tömeg kísérte, ott tolongtak körülötte. ²⁵Volt ott egy asszony, aki már tizenkét éve vérfolyásban szenvedett, ²⁶és sokat kiállt az orvosoktól, mindenét rájuk költötte, de semmi javulás nem mutatkozott, inkább romlott az állapota. ²⁷Hallott Jézusról, azért

átfurakodott a tömegen, és hátulról megérintette a ruháját. ²⁸Így gondolkodott magában: „Ha csak a ruháját érintem is, meggyógyulok.” ²⁹Rögtön meg is szűnt a vérfolyása, érezte testében, hogy meggyógyult. ³⁰Jézus nyomban észrevette, hogy erő ment ki belőle. A tömeghez fordult: „Ki érintette meg a ruhámat?” ³¹Tanítványai ezt válaszolták: „Látod, hogy tolong körülötted a tömeg, mégis kérdezed: Ki érintett meg?” ³²De ő körülnézett, hogy lássa, ki volt az. ³³Az asszony félve, remegve – mert hisz tudta, hogy mi történt vele – előlépett, leborult előtte, és őszintén bevallott mindent. ³⁴Ő megnyugtatta: „Leányom, hited meggyógyított. Menj békével, és maradj egészséges!” ³⁵Még beszélt, amikor a zsinagóga előljárójának házából jöttek és közölték: „Meghalt a lányod. Minek fárasztanád tovább a Mestert?” ³⁶A hír hallatára Jézus így bátorította a zsinagóga előljáróját: „Ne félj, csak higgy!” ³⁷Péteren, Jakabon és Jánoson, Jakab testvérén kívül senkinek nem engedte meg, hogy vele menjen. ³⁸Amikor odaértek az előljáró házához, nagy sírást-rívást, sok siratót, jajgatót találtak ott. ³⁹Bement, s így szólt hozzájuk: „Mit lármáztok itt, mit sírtok? A kislány nem halt meg, csak alszik.” ⁴⁰Erre kineveték. Ő azonban mindenkit kiküldött, maga mellé vette a gyermek apját, anyját, s kíséreeivel együtt bement abba a helyiségbe, ahol a kislány feküdt. ⁴¹Megfogta a kislány kezét, s így szólt hozzá: „Talita kum”, ami annyit jelent: „Kislány, parancsolom, kelj föl!” ⁴²A kislány fölkel, és elkezdett járkálni. Tizenkét éves lehetett. A nagy csodálkozástól azt se tudták, hová legyenek. ⁴³De ő szigorúan meghagyta nekik, hogy senki se tudjon a dologról, aztán még figyelmeztette őket, hogy azonnal adjanak a kislánynak enni.

Jézus Názáretben

(Márk evangéliuma 6,1-6)

6 ¹Innen eltávozva saját városába ment. Tanítványai elkísérték. ²A következő szombaton tanítani kezdett a zsinagógában. Sokan hallgatták, és csodálkozva mondogatták: „Honnét vette ezt? Hol tett szert erre a bölcsességre? És a csodák, amiket kezével végbevisz!” ³Nem az ács ez, Mária fia, Jakab, József, Júdás és Simon testvére? S ugye, nővérei is itt élnek közöttünk?” És megbotránkoztak rajta. ⁴Jézus erre megjegyezte: „A prófétának csak hazájában, rokonai körében, a saját házában nincs becsülete.” ⁵S nem is tehetett ott csodát, csupán néhány beteget gyógyított meg, kézzel és szóval. ⁶Maga is csodálkozott hitetlenségükön.

Keresztelő János küldöttsége

(Máté evangéliuma 11,2-19)

²Közben János a börtönben hallott Jézus tetteiről. Elküldte tanítványait, hogy kérdezzék meg: ³„Te vagy az eljövendő, vagy mást várjunk?” ⁴Jézus így válaszolt és mondta: „Menjetek, s adjátok tudtul Jánosnak, amit hallotok és láttok: ⁵Vakok látnak, sánták járnak, leprások megtisztulnak, süketek hallanak, halottak feltámadnak, a szegényeknek pedig hirdetik az evangéliumot. ⁶Boldog, aki nem botránkozik rajtam.” ⁷Amikor azok elmentek, Jézus Jánosról kezdett beszélni a tömegnek: „Mit mentetek ki látni a pusztába? Széltől hajladozó nádat? ⁸Vagy mit mentetek ki látni? Finom ruhába öltözött embert? Aki finom ruhában jár, királyi palotában lakik. ⁹Miért mentetek ki? Prófétát látni. Igen, mondom nektek, prófétánál is nagyobb. ¹⁰Ő az, akiről az Írás szól: Nézd, elküldöm követemet előtted, hogy előkészítse utadat. ¹¹Bizony mondom nektek: asszonyok szülőttei közt nem született nagyobb Keresztelő Jánosnál. De aki a mennyek országában a legkisebb, az nagyobb nála. ¹²A mennyek országa Keresztelő János idejétől mindmáig erőszakot szenved, az erőszakosok szerzik meg. ¹³A próféták és a törvény Jánosig mind ezt jövendölték. ¹⁴S ha tudni akarjátok, ő Illés, akinek el kell jönnie. ¹⁵Akinek van füle, hallja meg! ¹⁶Kihez hasonlítsam ezt a nemzedéket? Hasonlít a tereken tanyázó gyerekekhez, ¹⁷akik odakiáltják a többieknek: Furu-lyáztunk nektek, de nem táncoltatok, siratót énekeltünk, de nem jajgattatok. ¹⁸Eljött János, nem eszik, nem iszik, s azt mondják rá, hogy ördöge van. ¹⁹Eljött az Emberfia, eszik is, iszik is, s azt mondják rá, lám a falánk, iszákos ember, a vámosok és a bűnösök barátja. A bölcsesség azonban igazolja magát tetteivel.”

Keresztelő János halála

(Márk evangéliuma 6,14-29)

¹⁴Heródes király is hallott róla, hiszen messze elterjedt nevének a híre. Azt gondolta, Keresztelő János támadt fel a halálból, azért van benne csodatevő erő. ¹⁵Voltak, akik azt állították, hogy Illés. Ismét mások azt mondták, hogy próféta, olyan, mint egy a próféták közül. ¹⁶Heródes ezek hallatára megállapította magában: „János támadt fel, akit lefejeztettem.” ¹⁷Mert Heródes volt az, aki embereivel

elfogatta Jánost, és megkötözve börtönbe vetette testvérének, Fülöpnek a felesége, Heródiás miatt, akit feleségül vett. ¹⁸János tudniillik figyelmeztette Heródest: „Nem szabad testvéred feleségével élned.” ¹⁹Emiatt Heródiás megharagudott rá, el szerette volna tétetni láb alól, de nem tudta. ²⁰Heródes ugyanis félt Jánostól. Tudta, hogy igaz és szent ember, ezért védelmezte. Ha beszélgetett vele, nagyon zavarba jött, de azért szívesen hallgatta. ²¹Végül mégis eljött a kedvező alkalom. Születése napján Heródes lakomát rendezett főembereinek, tisztjeinek és Galilea előkelőinek. ²²Közben Heródiásnak a leánya bement és táncolt nekik, s Heródes és vendégei előtt nagy tetszést aratott. A király így szólt a leányhoz: „Kérj tőlem, amit akarsz, és megadom neked.” ²³Meg is esküdött neki: „Bármit kérsz, megadom, akár országom felét is.” ²⁴Az kiment és megkérdezte anyját: „Mit kérjek?” „Keresztelő János fejét” – válaszolta. ²⁵Visszasietett a királyhoz és előadta kérését: „Azt akarom, hogy most mindjárt add nekem egy tálon Keresztelő János fejét!” ²⁶A király igen szomorú lett, de az esküre és a vendégekre való tekintettel nem akarta elutasítani. ²⁷Azon nyomban küldte a hóhért, azzal a paranccsal, hogy hozza el János fejét. Az ment, és lefejezte a börtönben, ²⁸és tálcára téve elhozta a fejét, odaadta a leánynak, a leány pedig átnyújtotta anyjának. ²⁹Amikor tanítványai meghallották, eljöttek, a holttestet elvitték, és eltemették egy sírboltba.

Jézus csodajelei: a kenyérszaporítás és a vízen járás

(Márk evangéliuma 6,30-52)

³⁰Az apostolok visszatértek Jézushoz, és beszámoltak róla, mi mindent tettek és tanítottak. ³¹Ő pedig így szólt hozzájuk: „Gyertek velem külön valamilyen csendes helyre, és pihenjete egy kicsit!” Mert annyian felkeresték őket, hogy még evésre sem maradt idejük. ³²Bárkába szálltak tehát, és elvonultak egy elhagyatott helyre, hogy magukban legyenek. ³³De sokan látták, amikor elindultak, és kitalálták szándékukat. Erre a városokból mindenünnen gyalog odasiettek, és megelőzték őket. ³⁴Amikor kiszállt és látta a nagy tömeget, megesett rajtuk a szíve. Olyanok voltak, mint a juhok pásztor nélkül. Sok mindenre kezdte őket tanítani. ³⁵Már későre járt az idő, tanítványai azért odamentek és szóltak neki: „A vidék elhagyatott, s már késő van. ³⁶Bocsásd el őket, hogy elmehessenek a környék tanyáira és falvaiba enni- valót venni.” ³⁷Ő azonban így válaszolt: „Ti adjatok nekik enni!” Azok ezt felelték: „Talán elmenjünk és vegyünk kétszáz dénárért kenyeret, hogy enni adjunk nekik?”

³⁸Erre megkérdezte: „Hány kenyeretek van? Menjetek, nézzétek meg!” Megtudták és jelentették: „Öt, és két halunk.” ³⁹Erre meghagyta nekik, hogy csoportokban telepítsenek le mindenkit a zöld gyepre. ⁴⁰Le is telepedtek, százas és ötvenes csoportokban. ⁴¹Akkor fogta az öt kenyeret és a két halat, föltekintett az égre, és hálát adott. Megtörte a kenyeret, s odaadta a tanítványoknak, hogy osszák szét. A két halat is szétosztotta. ⁴²Mindenki evett és jól is lakott. ⁴³A maradék kenyérből és halból tizenkét kosarat szedtek tele. ⁴⁴A kenyérből csak férfiak ötezen ettek.

⁴⁵Ezután mindjárt sürgette a tanítványokat, hogy szálljanak bárkába s keljenek át a túlsó partra, Betszaidával szembe, addig ő elbocsátja a tömeget. ⁴⁶Aztán elküldte őket, és fölment a hegyre imádkozni. ⁴⁷Közben besötétedett. A bárka mélyen bent járt a tavon. Ő ott maradt egyedül a parton. ⁴⁸Amikor látta, mennyire küszködnek az evezéssel – mert ellenszelük volt –, a negyedik éjszakai őr váltás órájában elindult feléjük a vízen járva. El akarta őket kerülni. ⁴⁹Amikor látták, hogy a vízen jár, azt vélték, hogy kísértet, és elkezdtek kiabálni, ⁵⁰mert mindnyájan látták és megrémültek. Ő azonban rögtön szólt hozzájuk: „Bátorság! Én vagyok. Ne féljete!” ⁵¹Aztán beszállt ő is a bárkába, és a szél elállt. Az ámulattól nem tudtak hová lenni, ⁵²mert még a kenyerek csodáját sem fogták fel, a szívük még érzéketlen volt.

Jézus színeváltozása

(Márk evangéliuma 9,2-13)

²Hat nap múlva Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, s csak velük fölment egy magas hegyre. Ott átváltozott előttük. ³Ruhája olyan ragyogó fehér lett, hogy a földön semmiféle ványoló nem képes így ruhát kifehéríteni. ⁴Egyszerre megjelent nekik Illés meg Mózes, és beszélgettek Jézussal. ⁵Péter így szólt Jézushoz: „Mester! Olyan jó itt lenni! Hadd verjünk három sátrat: egyet neked, egyet Mózesnek és egyet Illésnek.” ⁶Nem is tudta, mit mond, annyira meg voltak ijedve. ⁷Ekkor felhő ereszkedett alá, s árnyéka rájuk vetődött. A felhőből szózat hallatszott: „Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok!” ⁸Mire körülnéztek, senkit sem láttak a közelükben, csak Jézust. ⁹A hegyről lejövet megparancsolta nekik, hogy ne mondják el senkinek, amit láttak, amíg az Emberfia fel nem támad a halálból. ¹⁰A parancsot megtartották, de maguk közt megvitatták, hogy mit jelenthet: A halálból feltámad. ¹¹Azután megkérdezték tőle: „Miért mondják

az írástudók, hogy előbb el kell jönnie Illésnek?”¹²Ezt válaszolta: „Igen, előbb eljön Illés, és mindent helyreállít. De az is meg van írva az Emberfiáról, hogy sokat kell szenvednie és megvetésben lesz része.”¹³Azt mondom nektek, hogy Illés már eljött, de kényük-kedvük szerint bántak vele, ahogy előre megírták róla.”

Jézus Jeruzsálemben

Bevonulás Jeruzsálembe

(Márk evangéliuma 11,1-11)

¹Amikor Jeruzsálemhez közeledtek, Betfagé és Betánia táján, az Olajfák hegyénél előreküldte két tanítványát ²ezzel az utasítással: „Térjete be a szemközti faluba! Mindjárt amikor beértek, találtok ott egy megkötött szamárcsikót, amelyen még nem ült ember. Oldjátok el és vezessétek ide! ³Ha valaki szólna, hogy mit csináltok, mondjátok, hogy Urának van rá szüksége. Erre rögtön elengedi.” ⁴El is mentek és megtalálták a szamárcsikót, kint az úton egy kapuhoz kötve. ⁵Eloldották. Azok közül, akik ott ácsorogtak, valaki megkérdezte: „Miért oldjátok el a szamarat?” ⁶Úgy válaszoltak, ahogy Jézus meghagyta nekik. Erre elengedték őket. ⁷A szamárcsikót Jézushoz vezették, ráterítették köntösüket, és ő ráült. ⁸Sokan a ruhájukat terítették az útra, mások meg lombos ágakat szórtak eléje, amelyeket a réten vágtek. ⁹Az előtte menők, s akik kísérték, ezt zengték: „Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön! ¹⁰Áldott atyánknak, Dávidnak közelgő országa! Hozsanna a magasságban!” ¹¹Így vonult be Jeruzsálembe, a templomba. Ott körös-körül mindent szemügyre vett, aztán mivel már későre járt az idő, a tizenkettővel kiment Betániába.

A kereskedők kiűzése a templomból

(Márk evangéliuma 11,15-19)

¹⁵Megérkeztek Jeruzsálembe. Bement a templomba, s kiűzte, akik adtak-vettek a templomban, a pénzváltók asztalait és a galambárusok állványait pedig felfor-

gatta. ¹⁶Nem engedte meg senkinek, hogy valamit is keresztülvigyen a templom területén. ¹⁷Tanított, és mondta nekik: „Nemde meg van írva: Az én házamat az imádság házának fogják hívni minden nép számára? Ti meg rablók barlangjává tettétek.” ¹⁸Amikor a főpapok és írástudók értesültek a dologról, tanakodni kezdtek, miképp okozzák vesztét. ¹⁹Féltek tőle, hiszen az egész nép csodálkozott tanításán. Amikor beesteledett, elhagyták a várost.

Júdás árulása, az utolsó vacsora

(Márk evangéliuma 14,10-31)

¹⁰Iskarióti Júdás, egy a tizenkettő közül, elment a főpaphoz, hogy elárulja. ¹¹Amikor ezek tudomást szereztek róla, megörültek és pénzt ígértek neki. Ezért kereste a kedvező alkalmat, hogy a kezükre adhassa.

¹²A kovásztalan kenyér első napján, amikor a húsvéti bárányt fel szokták áldozni, tanítványai megkérdezték: „Mi a szándékom? Hová menjünk, hogy megtegyük az előkészületeket a húsvéti bárány elköltéséhez?” ¹³Erre elküldte két tanítványát: „Menjetek a városba! – mondta. – Ott találkoztok egy vizeskorsót vivő emberrel. Szegődjete a nyomába, ¹⁴aztán ahová bemegy, ott mondjátok meg a házigazdának: A Mester kérdezteti, hol van az a terem, ahol a húsvéti bárányt tanítványaimmal elfogyaszthatom?” ¹⁵Ő majd mutat nektek egy váncosokkal berendezett tágas emeleti helyiséget. Ott készítsétek el.” ¹⁶A tanítványok elmentek, s a városba érve mindent úgy találtak, ahogy megmondta, s el is készítették a húsvéti vacsorát.

¹⁷Amikor beesteledett, odament a tizenkettővel. ¹⁸Miután a vacsorához letelepedtek, Jézus így szólt: „Bizony mondom nektek, egyiketek elárul engem, egy, aki eszik velem.” ¹⁹Elszomorodtak és sorra kérdezték: „Csak nem én?” ²⁰Így válaszolt: „Tizenkettőtök közül az egyik, aki velem egyszerre nyúl a tálba. ²¹Az Emberfia elmegy ugyan, amint meg van róla írva, de jaj annak az embernek, aki elárulja az Emberfiát. Jobb lett volna neki, ha meg sem születik.”

²²Vacsora közben kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: „Vegyétek, ez az én testem.” ²³Majd fogta a kelyhet, hálát adott, odanyújtotta nekik. Mindnyájan ittak belőle. ²⁴Ő pedig így szólt: „Ez az én vérem, a szövetségé, amely sokakért kiontatik. ²⁵Bizony mondom nektek, hogy nem iszom többé a szőlő terméséből addig, amíg majd az újat nem iszom az Isten országában.”

²⁶Ezután elimádkozták a hálaadó zsoldárt, és kimentek az Olajfák hegyére. ²⁷Ott Jézus megmondta: „Mindnyájan megbotránkoztok, ahogy meg van írva: Megve-rem a pásztort és szétszélednek a juhok. ²⁸De feltámadásom után majd előttetek megyek Galileába.” ²⁹Péter erősködött: „Ha mindnyájan megbotránkoznak is, én akkor sem.” ³⁰Jézus csak ennyit mondott: „Bizony mondom neked, hogy még ma éjjel, mielőtt a kakas másodszor szólna, háromszor megtagadsz.” ³¹Erre még jobban fogadkozott: „Ha meg kell is veled hálnom, nem tagadlak meg!” Ugyanígy fogadkoztak a többiek is.

A Getszemáni kertben

(Márk evangéliuma 14,32-52)

³²Odaértek a Getszemáni nevű majorba. Itt így szólt (Jézus) tanítványaihoz: „Üljetek itt le, amíg imádkozom.” ³³Magával vitte Pétert, Jakabot és Jánost. Remegni kezdett és gyötrődni. ³⁴Majd így szólt hozzájuk: „Halálos szomorúság fogta el lelkemet. Maradjatok itt és virrasszatok!” ³⁵Valamivel odébb ment, leborult a földre és imádkozott, hogy ha lehetséges, maradjon el ez az óra. ³⁶„Abba, Atyám! – fohászzkodott –, te mindent megtehetsz. Vedd el tőlem ezt a kelyhet! De ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogyan te!” ³⁷Visszament hozzájuk, de alva találta őket. Megszólította Pétert: „Simon, alszol? Egy órát sem tudtál virrasztani velem?” ³⁸Virrasszatok és imádkoztatok, hogy kísértésbe ne essetek. A lélek ugyan készsége, de a test gyöngé.” ³⁹Megint elvonult és előbbi szavait ismételve imádkozott. ⁴⁰Visszatérve újra alva találta őket, mivel szemük igen elnehezedett. Nem is tudták, mit feleljenek. ⁴¹Harmadszor is visszament hozzájuk, s azt mondta nekik: „Még mindig alusztok és pihentek?” ⁴²Elég volt. Itt az óra, az Emberfiát a bűnösök kezére adják. Keljete fel, induljunk! Íme, közeledik hozzám az áruló!”

⁴³Míg beszélt, odaért Júdás, egy a tizenkettő közül, s vele karddal és doronggal felfegyverezve egy csapat, amelyet a főpapok, írástudók és vének küldtek ki. ⁴⁴Az áruló így adott jelt: „Akit megcsókolok, ő az. Fogjátok el és vezessétek el biztos őrizet alatt!” ⁴⁵Odaérve rögtön Jézushoz lépett: „Mester!” – szólt és megcsókolta. ⁴⁶Erre rátették kezüket és elfogták. ⁴⁷Azok közül, akik ott ácsorogtak, valaki kirántotta a kardját, a főpap szolgájára sújtott vele, és levágta a fülét. ⁴⁸Jézus így szólt hozzájuk: „Kardokkal és dorongokkal jöttetek elfogni, mint egy rablót. ⁴⁹Naponta ott voltam köztetek a templomban s tanítottam, és nem fogtatok el. De az Írásnak

be kell teljesednie.”⁵⁰ Erre mindenki magára hagyta és elmenekült. ⁵¹Egy ifjú mégis követte, meztelen testét csak egy gyolcslepel fedte. Amikor meg akarták fogni, ⁵²otthagya a gyolcsleplet és meztelenül elfutott.

Jézus Kajafás előtt, Péter árulása

(Márk evangéliuma 14,53-72)

⁵³Jézust a főpaphoz kísérték. Itt gyűltek össze a főpapok, vének és írástudók. ⁵⁴Péter messziről követte, egészen be a főpap udvarába. Ott az őrség tagjaival együtt leült és melegedett a tűznél. ⁵⁵A főpapok és az egész főtanács bizonyítékot kerestek Jézus ellen, hogy halálra ítélhessék, de nem találtak. ⁵⁶Sokan tanúskodtak ugyan hamisan ellene, de vallomásuk nem egyezett. ⁵⁷Ekkor néhányan felálltak, s ezt a hamis tanúságot tették ellene: ⁵⁸„Hallottuk, amikor kijelentette: Lebon-
tom ezt az emberi kéz építette templomot, és három nap alatt másikat építék, amely nem emberi kéz alkotása.” ⁵⁹De vallomásuk így sem vágott egybe. ⁶⁰Erre középre állt a főpap, s ezt a kérdést intézte Jézushoz: „Semmit sem válaszolsz azokra, amit ezek felhoznak ellened?” ⁶¹De ő hallgatott és nem felelt semmit. A főpap újra kérdezte, és ezt mondta: „Te vagy a Messiás, az áldott (Isten) Fia?” ⁶²Jézus így válaszolt: „Én vagyok. És látni fogjátok, hogy az Emberfia ott ül a hatalom jobbán, és eljön az ég felhőin.” ⁶³A főpap erre megszaggatta ruháját s felkiáltott: „Mi szükségünk van még tanúkra?” ⁶⁴Hallottátok, hogy káromkodott. Mi a véleményetek?” Mind méltónak ítélték a halálra. ⁶⁵Ekkor némelyek kezdték leköpdösni, aztán arcát letakarva ököllel verték, s közben kérdezték: „Találd el, ki az!” Még az őrség tagjai is arcul verték.

⁶⁶Míg Péter kint ült az udvaron, kiment a főpap egyik szolgálója. ⁶⁷Meglátta Pétert, amint melegedett, szemügyre vette és megszólította: „Te is a názáreti Jézussal voltál.” ⁶⁸De ő tagadta: „Nem tudom, nem is értem, mit beszélsz.” Ezzel kiment az előcsarnokba, s akkor megszólalt a kakas. ⁶⁹A szolgáló észrevette, s újra mondta az ott állóknak: „Ez is közülük való.” ⁷⁰Ő megint tagadta. Nem sokkal ezután, akik mellette álltak, szintén állították: „Valóban közéjük tartozol, hiszen galileai vagy.” ⁷¹Erre átkozódni és esküdözni kezdett: „Nem ismerem azt az embert, akiről beszélték!” ⁷²A kakas másodszor is megszólalt. Péternek eszébe jutottak Jézus szavai: „Mielőtt a kakas másodszor megszólal, háromszor tagadsz meg.” És könnyekre fakadt.

Jézus Pilátus előtt

(Márk evangéliuma 15,1-20)

¹Reggel a főpapok a vénekkel, írástudókkal és az egész főtanáccsal együtt meghozták a határozatot. Jézust pedig megkötözve elvitték és átadták Pilátusnak. ²Pilátus megkérdezte: „Te vagy-e a zsidók királya?” „Magad mondod” – válaszolta. ³A főpapok sok vádat hoztak fel ellene. ⁴Pilátus újra megkérdezte: „Nem felelsz semmit sem? Nézd, mi mindennel vádolnak!” ⁵Jézus azonban nem válaszolt semmit. Ez meglepte Pilátust. ⁶Az ünnep alkalmával szabadon szokott engedni egy rabot, azt, akit kértek tőle. ⁷Volt a börtönben egy Barabás nevű rab, akit a lázadókkal együtt tartóztattak le. Ezek egy zendülés alkalmával gyilkosságot követtek el. ⁸Amikor a tömeg felvonult, kérte a szokásos kegyet. ⁹Pilátus megkérdezte: „Akarjátok, hogy szabadon engedjem nektek a zsidók királyát?” ¹⁰Mert tudta, hogy a főpapok csak irigységből adták kezére. ¹¹Ám a főpapok felizgatták a tömeget, hogy inkább Barabás szabadon bocsátását kérje. ¹²Pilátus ismét megkérdezte: „Mit csináljak hát azzal az emberrel, akit ti a zsidók királyának mondtok?” ¹³Azok újra ezt kiáltották: „Keresztre vele!” ¹⁴Pilátus folytatta: „Mi rosszat tett?” Azok annál hangosabban kiáltották: „Keresztre vele!” ¹⁵Erre Pilátus, aki eleget akart tenni a tömeg kérésének, szabadon bocsátotta nekik Barabást, Jézust pedig megostoroztatta, és átadta, hogy feszítsék keresztre.

¹⁶A katonák bekísérték a palota belsejébe, a pretoriumba, és egybehívták az egész helyőrséget. ¹⁷Bíborba öltöztették, tövisből font koszorút tettek a fejére, ¹⁸és így köszöntötték: „Üdvözlégy, zsidók királya!” ¹⁹A fejét náddal verték, leköpdösték és gúnyból térdet hajtva hódoltak előtte. ²⁰Azután, hogy így kigúnyolták, levették róla a bíbort és a saját ruháját adták rá.

Jézus keresztre feszítése és halála

(Márk evangéliuma 15,20-47)

²⁰Ezután kiveztették, hogy keresztre feszítsék. ²¹Az egyik arra menő embert, a cirenei Simont, Alexander és Rufusz apját, aki éppen a mezőről jött, kényszerítették, hogy vigye a keresztjét. ²²Így vezették ki egy Golgota nevű helyre, ami

a Koponya-helyet jelenti. ²³Mirhával kevert bort adtak neki inni, de nem fogadta el. ²⁴Keresztre feszítették, majd megosztottak ruháján, sorsot vetve, hogy kinek mi jusson. ²⁵Három óra volt, amikor keresztre feszítették. ²⁶Az elítélésének okát jelző táblára ezt írták: A zsidók királya. ²⁷Vele együtt két gonosztevőt is fölfeszítettek, az egyiket jobb, a másikat bal felől. ²⁸Így beteljesedett az Írás: „A gonoszok közé sorolták.” ²⁹Az arra menők káromolták, csóválták a fejüket s mondogatták: „Te, aki lerombolod a templomot, és három nap alatt felépíted, ³⁰mentsd meg magadat, szállj le a keresztről!” ³¹A főpapok és az írástudók szintén gúnyolódtak, egymás között ezt mondva: „Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni. ³²A Krisztus, Izrael királya, szálljon le most a keresztről a szemünk láttára, s akkor hiszünk!” Gyalázták azok is, akiket vele együtt fölfeszítettek. ³³Hat óra tájban az egész földre sötétség borult, egészen kilenc óráig. ³⁴Kilenc órakor Jézus hangosan felkiáltott: „Eloi, Eloi, lamma szabaktáni?” Ez annyit jelent: „Istenem, Istenem, miért hagytál el?” ³⁵Az ott állók közül néhányan hallották, és megjegyezték: „Lám, Illést hívja.” ³⁶Valaki odafutott, s ecetbe mártott szivacsot nádszárra tűzve inni adott neki. „Hadd lássuk – mondta –, eljön-e Illés, hogy megszabadítsa!” ³⁷Jézus hangosan felkiáltott, és kilehelte lelkét. ³⁸A templom függőnye ekkor kettéhasadt felülről egészen az aljáig. ³⁹Amikor a százados, aki ott állt, látta, hogyan lehelte ki lelkét, kijelentette: „Ez az ember valóban az Isten Fia volt.” ⁴⁰Asszonyok is álltak ott, és messziről nézték, mi történik. Köztük volt Mária Magdolna, Mária, az ifjabb Jakab és József anyja és Szalome. ⁴¹Ezek már Galileában is vele tartottak és a szolgálatára voltak. Rajtuk kívül még többen is jelen voltak, akik vele együtt mentek fel Jeruzsálembe.

⁴²Amikor esteledett – előkészület napja, azaz szombat előtt való nap volt –, ⁴³jött egy előkelő tanácsos, az Arimateából való József, aki maga is várta az Isten országát. Bátran bement Pilátushoz, és elkérte Jézus holttestét. ⁴⁴Pilátus csodálkozott, hogy már meghalt. Magához hívatta a századost, s megkérdezte, valóban meghalt-e. ⁴⁵Miután a századostól megbizonyosodott róla, Józsefnek ajándékozta a holttestet. ⁴⁶Az pedig gyolcsot vásárolt, majd levette Jézust a keresztről, begöngyölte a gyolcsba és sziklába vájt sírboltba helyezte, s a sír bejárata elé követ hengerített. ⁴⁷Mária Magdolna és Mária, József anyja pedig látták, hogy hová temette.

Jézus feltámadása

(*Márk evangéliuma 16,1-8*)

¹Amikor elmúlt a szombat, Mária Magdolna, Mária, Jakab anyja, és Szalome illatszereket vásároltak, s elmentek, hogy bebalzsamozzák. ²A hét első napján kora reggel, napkeltekor kimentek a sírhoz. ³Egymás közt így beszélgettek: „Ki fogja elhengeríteni a követ a sír bejárata elől?” ⁴De amikor odanéztek, látták, hogy a kő el van hengerítve, jóllehet igen nagy volt. ⁵Amint bementek a sírba, jobbról egy fehér ruhába öltözött ifjút láttak, amint ott ült. Megrémültek. ⁶De az megszólította őket: „Ne féljete! Ti a keresztre feszített názáreti Jézust keresitek. Feltámadt, nincs itt! Nézzétek, itt a hely ahová tették!” ⁷De siessetek, mondjátok meg tanítványainak és Péternek: Elöttetek megy Galileába, ott majd látjátok, amint mondta nektek.” ⁸Erre kijöttek a sírből és elfutottak, mert félelem és szorongás vett rajtuk erőt. Félelmükben senkinek sem szóltak semmiről.

Jézus megjelenései, az apostolok kiküldése és a mennybemenetel

(*Márk evangéliuma 16, 9-20*)

⁹Miután a hét első napjának reggelén feltámadt, először Mária Magdolnának jelent meg, akiből a hét ördögöt kiűzte. ¹⁰Ez elment és elvitte a hírt a gyászoló és szomorkodó tanítványoknak. ¹¹Amikor meghallották, hogy él, és hogy (Mária Magdolna) látta, nem hitték el. ¹²Ezután idegen alakban jelent meg közülük ketőnek útközben, amikor vidékre mentek. ¹³Visszatérve ezek közölték a hírt a többiekkel is, de nekik sem hittek. ¹⁴Végül a tizenegynek jelent meg, amikor egyszer asztalnál ültek. Szemükre vetette hitetlenségüket és keményszívűségüket, hogy nem hittek azoknak, akik feltámadása után látták.

¹⁵Aztán így szólt hozzájuk: „Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. ¹⁶Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki nem hisz, az elkárhozik. ¹⁷Akik hisznek, azokat ezek a jelek fogják kísérni: Nevebben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek, ¹⁸kígyókat vehetnek kezükbe, és ha valami mérget isznak, nem árt nekik, ha pedig betegekre teszik a kezüket, azok meggyógyulnak.”

¹⁹Az Úr Jézus, miután szólt hozzájuk, fölment a mennybe, elfoglalta helyét az Isten jobbján, ²⁰ők meg elmentek, s mindenütt hirdették az evangéliumot. Az Úr velük volt munkájukban, és tanításukat csodákkal kísérte és igazolta.

Kérdések, feladatok:

1. Mit tudunk az *Újszövetség* könyveinek szerzőiről, keletkezéséről, felépítéséről, szereplőiről? Miképpen csoportosíthatóak a könyvek és milyen nyelven íródtak? Milyen alapvető tanítások találhatók benne!
2. Mit jelent az „evangélium” szó? Melyek a szinoptikus evangéliumok és miért hívják így őket? Nézzen utána, mikor és miképp jöhettek létre! Mik a sajátosságai?
3. Értelmezze Jézus születésének történetét! Milyen csodás-mitikus motívumok találhatók benne? Milyen vallástörténeti párhuzamai vannak a szűzen szülés momentumának? Mi a különbség Máté és Lukács beszámolója között? Milyen helyszíneken játszódnak a gyermek Jézussal kapcsolatos események?
4. Mikor élt Jézus? Milyen *Biblián* kívüli források vannak személyéről?
5. Ki volt Keresztelő János, mit tudunk meg az életéről? Hasonlítsa össze tanítását Jézuséval! Lehetett-e kapcsolata az esszénusokkal?
6. Értelmezze a Jézus megkísértéséről szóló részt!
7. Milyenek mutatják be az evangéliumok Jézust, működése miben állt? Miképpen nevezték őt és ő miként tekintett önmagára? Milyen csodákat tett? Mi a jelentősége annak, hogy Jézus galileai?
8. Értelmezze a gadarai megszállott történetét és Jézus színeváltozásának elbeszélését!
9. Milyen tettek fűződnek Jézushoz Jeruzsálemben? Ezek mennyiben járulhatnak hozzá kivégzéséhez?
10. Miképpen emlékezik meg a kereszténység az utolsó vacsoráról? Milyen ünnepek kapcsolódnak Jézus születéséhez és halálához? Milyen zsidó ünnepek helyébe lépnek a főbb keresztény ünnepek?
11. Miképpen ábrázolják az evangéliumok a zsidó papokat és Pilátust? Mit tudunk meg róluk egyéb forrásokból?
12. Mik voltak a vádak Jézus ellen, milyen volt az eljárás, és végül miért feszítik keresztre? Mik voltak az utolsó szavai a Márk evangélium szerint, és honnan való ez az idézet? Nézzen utána, a többi evangéliumban milyen szavak szerepelnek!
13. Mit tudunk meg a feltámadás és a mennybemenetel csodájáról? Kiknek jelent meg Jézus? Mivel bízza meg az apostolokat?
14. Keressen az interneten olyan művészeti alkotásokat, melyek az evangéliumi eseményeket dolgozzák fel!

SZINOPTIKUS EVANGÉLIUMOK: JÉZUS TANÍTÁSA

Galileában

A hegyi beszéd és a Miatyánk

(*Máté evangéliuma 5-7. fejezet*)

5¹A tömeg láttára fölment a hegyre és leült. Tanítványai köréje gyűltek, ²ő pedig szólásra nyitotta ajkát. Így tanította őket:

³„Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek országa. ⁴Boldogok, akik szomorúak, mert majd megvigasztalják őket. ⁵Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld. ⁶Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságot, mert majd eltelnek vele. ⁷Boldogok az irgalmasok, mert majd nekik is irgalmaznak. ⁸Boldogok a tiszta szívűek, mert meglátják az Istent. ⁹Boldogok a békességben élők, mert Isten fiainak hívják majd őket. ¹⁰Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa. ¹¹Boldogok vagytok, ha miattam gyaláznak és üldöznek benneteket és hazudozva minden rosszat rátok fognak énmiattam. ¹²Örüljete és ujjongjatek, mert nagy lesz a mennyben a jutalmatok! Így üldözték előttem a prófétákat is.

¹³Ti vagytok a föld sója. Ha a só ízét veszti, ugyan mivel sózzák meg? Nem való egyébre, mint hogy kidobják, s az emberek eltapossák. ¹⁴Ti vagytok a világ világossága. A hegyen épült várost nem lehet elrejteni. ¹⁵S ha világot gyűjtanánek, nem rejtik a véka alá, hanem a tartóra teszik, hogy mindenkinek világítson a házbán. ¹⁶Ugyanígy a ti világosságotok is világítson az embereknek, hogy jótetteiteket látva dicsőítsék mennyei Atyátokat!

¹⁷Ne gondoljátok, hogy megszüntetni jöttem a törvényt vagy a prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem teljessé tenni. ¹⁸Bizony mondom nektek, míg ég és föld el nem múlik, egy i betű vagy egy vesszőcske sem vész el a törvényből, hanem minden beteljesedik. ¹⁹Aki tehát csak egyet is eltöröl e legkisebb parancsok közül, és úgy tanítja az embereket, azt igen kicsinek fogják hívni a mennyek országában. Aki viszont megtartja és tanítja őket, az nagy lesz a mennyek országában. ²⁰Ezért

mondom nektek: ha igazságotok nem múlja felül az írástudókét és a farizeusokét, nem juttok be a mennyek országába.

²¹Hallottátok, hogy a régiek ezt a parancsot kapták: Ne ölj! Aki öl, állítsák a törvényszék elé. ²²Én pedig azt mondom nektek: Már azt is állítsák a törvényszék elé, aki haragot tart embertársával. Aki embertársát ostobának nevezi, állítsák a nagytanács elé. Aki azt mondja neki, hogy te bolond, méltó a pokol tüzére. ²³Ha tehát ajándékot akarsz az oltáron felajánlani, és ott eszedbe jut, hogy embertársadnak valami panasza van ellened, ²⁴hagyd ott ajándéodat az oltár előtt, s menj, előbb békülj ki embertársaddal, aztán térj vissza és ajánld fel ajándéodat. ²⁵Ellenfeleddel szemben légy békülékeny idejében, amikor még az úton vagy vele, nehogy átadjon ellenfeled a bírónak, a bíró pedig a porozlónak, és börtönbe kerülj. ²⁶Bizony mondom neked, nem szabadulsz ki, amíg az utolsó fillért is meg nem fizeted.

²⁷Hallottátok a parancsot: Ne törj házasságot. ²⁸Én pedig azt mondom nektek, hogy aki bűnös vággal asszonyra néz, szívében már házasságtörést követett el vele. ²⁹Ezért ha jobb szemed megbotránkoztat, vágd ki és dobd el! Inkább egy tagod vesszen oda, mintsem az egész tested a kárhozatra jusson. ³⁰Ha jobb kezed visz bűnbe, vágd le és dobd el! Inkább egy tagod vesszen oda, mintsem az egész tested pokolba kerüljön. ³¹Ezt is előírták: Aki elbocsátja feleségét, adjon neki válólevelet. ³²Én pedig azt mondom nektek, hogy aki elbocsátja feleségét – hacsak nem parázناسága miatt –, okot ad neki a házasságtörésre. S aki elbocsátottat vesz feleségül, házasságot tör.

³³Hallottátok ezt a régieknek szóló parancsot is: Ne esküdjél hamisan, hanem tartsd meg az Úrnak tett esküdet. ³⁴Én pedig azt mondom nektek: Egyáltalán ne esküdjetek, sem az égre, mert az Isten trónja, ³⁵sem a földre, mert az lába zsámolya, sem Jeruzsálemre, mert az a nagy Király városa. ³⁶Még saját fejedre se esküdjél, mert egyetlen hajszáladat sem tudod fehérré vagy feketévé tenni. ³⁷Így beszéljeteink inkább: az igen igen, a nem nem. Ami ezenfelül van, a gonosztól való.

³⁸Hallottátok a parancsot: Szemet szemért és fogat fogért. ³⁹Én pedig azt mondom nektek, ne álljatok ellent a gonosznak. Aki megüti a jobb arcodat, annak tartsd oda a másikat is! ⁴⁰Aki perbe fog, hogy elvegye a ruhádat, annak add oda a köntösödöt is! ⁴¹S ha valaki egy mérföldnyire kényszerít, menj vele kétanyira! ⁴²Aki kér, annak adj, s attól, aki kölcsönt akar tőled, ne tagadd meg!

⁴³Hallottátok a parancsot: Szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet. ⁴⁴Én pedig azt mondom nektek: szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok üldözőitekért! ⁴⁵Így lesztek fiai mennyei Atyátoknak, aki fölkelte napját jókra is, gono-

szokra is, esőt ad igazaknak is, bűnösöknek is. ⁴⁶Ha csupán azokat szeretitek, akik szeretnek benneteket, mi lesz a jutalmatok? Nem így tesznek a vámosok is? ⁴⁷S ha nem köszöntitek, csak barátaitokat, mi különöset tesztek? Nem így tesznek a pogányok is? ⁴⁸Legyetek hát tökéletesek, amint mennyei Atyátok tökéletes!

⁶ ¹Ügyeljete, hogy a jót ne az emberek szeme láttára tegyétek, azért, hogy lássanak benneteket. Így semmi jutalom nem vár rátok mennyei Atyátoknál. ²Amikor tehát alamizsnát adsz, ne kürtöltess magad előtt, mint a képmutatók teszik a zsinagógában és az utcán, hogy dicsérjék őket az emberek! Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. ³Te úgy adj alamizsnát, hogy ne tudja a bal kezed, mit tesz a jobb. ⁴Így alamizsnád titokban marad, és Atyád, aki a rejtekben is lát, megjutalmaz.

⁵Amikor imádkoztok, ne tegyetek úgy, mint a képmutatók, akik az emberek szeme láttára szeretnek imádkozni a zsinagógában meg az utcasarkon, hogy mutogassák magukat! Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. ⁶Te, amikor imádkozol, menj be a szobába, zárd be az ajtót, s imádkozzál titokban mennyei Atyádhoz! S mennyei Atyád, aki a rejtekben is lát, megjutalmaz.

⁷Amikor imádkoztok, ne szaporítsátok a szót, mint a pogányok, akik azt hiszik, hogy ha ömlik belőlük a szó, nyomban meghallgatásra találnak! ⁸Ne utánozzátok hát őket! Tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt még kérnétek. ⁹Ti így imádkozzatok: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltesd meg a neved, ¹⁰jöjjön el az országod, legyen meg az akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. ¹¹Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, ¹²s bocsásd meg a vétkeinket, amint mi is megbocsátottunk az ellenünk vétkezőknek. ¹³És ne vigy minket kísértésbe, hanem szabadíts meg a gonosztól. ¹⁴Ha megbocsátjátok az embereknek, amit vétettek ellenetek, mennyei Atyátok is megbocsát nektek. ¹⁵De ha nem bocsátok meg az embereknek, Atyátok sem bocsátja meg bűneiteket.

¹⁶Amikor böjtöltök, ne öltsetek olyan ábrázatot, mint a képmutatók, akik komorrá változtatják arcukat, hogy lássák böjtölésük! Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. ¹⁷Te, amikor böjtölsz, kend meg fejedet és mosd meg arcodat, ¹⁸hogy ne lássák rajtad az emberek, hogy böjtölsz, hanem csak Atyád, aki a rejtekben is ott van! Akkor Atyád, aki a rejtekben is lát, megjutalmaz.

¹⁹Ne gyűjtsetek magatoknak kincset a földön, ahol moly rágja és rozsda marja, s ahol betörnek és ellopják a tolvajok! ²⁰A mennyben gyűjtsetek kincset, ahol nem rágja moly és nem marja rozsda, s ahol nem törnek be és nem lopják el a tolvajok! ²¹Ahol a kincsed, ott a szíved is.

²²A test világa a szem. Ha szemed ép, egész tested világos. ²³De ha a szemed rossz, egész testedre sötétség borul. Ha tehát a világosság, amely benned van, sötétség, mekkora lesz maga a sötétség?

²⁴Senki sem szolgálhat két úrnak: vagy gyűlöli az egyiket, a másikat pedig szereti, vagy ragaszkodik az egyikhez, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok az Istennek is, a Mammonnak is.

²⁵Azt mondom ezért nektek: Ne aggódjatok életetek miatt, hogy mit esztek vagy mit isztok, sem testetek miatt, hogy mibe öltöztök! Nem több az élet az edednél s a test a ruhánál? ²⁶Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak, csűrbe sem gyűjtenek – mennyei Atyátok táplálja őket. Nem többet értek ti náluk? ²⁷Ugyan ki toldhatja meg életét csak egy könyöknyivel is, ha aggodalmaskodik? ²⁸Hát a ruházat miatt miért nyugtalanoktok? Nézzétek a mezők liliomait, hogyan nőnek: nem fáradoznak, nem szőnek-fonnak, ²⁹mégis, mondom nektek, még Salamon sem volt dicsősége teljében úgy felöltözve, mint egy ezek közül. ³⁰Ha a mezei virágot, amely ma virít, holnap pedig a kemencébe kerül, így öltözteti az Isten, akkor benneteket, kishitűek, nem sokkal inkább? ³¹Ne aggodalmaskodjatok hát, és ne kérdezzétek: Mit eszünk, mit iszunk? ³²Ezeket a pogányok keresik. Mennyei Atyátok tudja, hogy ezekre szükségetek van. ³³Ezért ti elsősorban az Isten országát és annak igazságát keressétek, s ezeket mind megkapjátok hozzá! ³⁴Ne aggódjatok tehát a holnap miatt, a holnap majd gondoskodik magáról! A mának elég a maga baja.

⁷¹Ne ítélezzetek, hogy fölöttetek se ítélezzenek! ²Amilyen ítélettel ti ítéleztetek, olyannal fognak majd fölöttetek is ítélekezni. Amilyen mértékkel mértek, olyanul fognak majd nektek is visszamérni. ³Miért látod meg a szálkát embertársad szemében, amikor a magadéban a gerendát sem veszed észre? ⁴Hogy mondhatod embertársadnak, hogy hadd vegyem ki a szemedből a szálkát, amikor a magad szemében gerenda van? ⁵Képmutató! Előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, s akkor hozzáláthatsz ahhoz, hogy kivedd a szálkát embertársad szeméből!

⁶Ne adjátok a szent dolgokat a kutyáknak és gyöngyeiteket se szórjátok a seretések elé, különben még eltapossák lábukkal, és megfordulva széttépnek benneteket!

⁷Kérjétek és kaptok, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak nektek! ⁸Mert aki kér, az kap, aki keres, az talál, s aki zörget, annak ajtót nyitnak. ⁹Melyiketek ad fiának követ, amikor az kenyeret kér tőle? ¹⁰Vagy ha halat kér, ki ad neki kígyót? ¹¹Ha tehát ti, bár gonoszak vagytok, tudtok jót adni gyermekeiteknek, akkor mennyivel inkább ad jót mennyei Atyátok azoknak, akik kériek.

¹²Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük! Ez a törvény és a próféták.

¹³A szűk kapun menjetek be! Tágas a kapu és széles az út, amely a romlásba visz – sokan bemennek rajta. ¹⁴Szűk a kapu és keskeny az út, amely az életre vezet – kevesen vannak, akik megtalálják.

¹⁵Óvakodjatok a hamis prófétáktól! Báránybőrben jönnek hozzátok, de belül ragadozó farkasok. ¹⁶Gyümölcsseikről ismeritek fel őket. Szednek-e tövisek közül szőlőt vagy bogáncsról fügét? ¹⁷Így minden jó fa jó gyümölcsöt terem, a rossz fa pedig rossz gyümölcsöt. ¹⁸Nem hozhat a jó fa rossz gyümölcsöt, sem a rossz fa jó gyümölcsöt. ¹⁹Kivágnak és tűzre vetnek minden fát, amely nem terem jó gyümölcsöt. ²⁰Tehát gyümölcsseikről ismeritek fel őket. ²¹Nem jut be mindenki a menynek országába, aki mondja nekem: – Uram, Uram! Csak az, aki teljesíti mennyei Atyám akarátát. Sokan mondják majd nekem azon a napon: ²²Uram, Uram, hát nem a te nevedben jövendöltünk? Nem a te nevedben üztünk ördögöket? Nem a te nevedben tettünk annyi csodát? – ²³Akkor kijelentem nekik: Sosem ismertelek benneteket. Távozzatok színem elől, ti gonosztevők!

²⁴Aki hallgatja szavamat, és tettekre is váltja, az okos emberhez hasonlít, aki sziklára építette a házát. ²⁵Szakadt a zápor, ömlött az ár, süvített a szél, és nekizúdult a háznak, de nem dőlt össze, mert szikla volt az alapja. ²⁶Aki hallgatja ugyan tanításomat, de nem váltja tettekre, a balga emberhez hasonlít, aki házát homokra építette. ²⁷Szakadt a zápor, ömlött az ár, süvített a szél, és nekizúdult a háznak. Az összedőlt és romhalmazzá vált.”

²⁸Ezzel Jézus befejezte ezeket a beszédeket. A nép ámulat tanításán, ²⁹mert úgy tanított, mint akinek hatalma van, s nem úgy, mint az írástudók.

Jézus követése

(Máté evangéliuma 8,18-22)

¹⁸Amikor Jézus látta maga körül a sokaságot, meghagyta, hogy keljenek át a túlsó partra. ¹⁹Akkor odalépett hozzá egy írástudó és azt mondta neki: „Mester, követlek téged, bárhová mégy is.” ²⁰Jézus így válaszolt: „A rókáknak van vackuk, az ég madarainak fészük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania.” ²¹Egy másik tanítványa kérte: „Uram, engedd meg, hogy előbb elmenjek és eltemessem apámat!” ²²Jézus azonban ezt felelte: „Kövess engem, hagyd a holtakra, hadd temessék halottaikat!”

Az apostolokhoz intézett missziós beszéd

(*Máté evangéliuma 10. fejezet*)

¹Összehívta tizenkét tanítványát, s hatalmat adott nekik, hogy kiűzzék a tisztátalan lelkeket, és meggyógyítsanak minden betegséget, minden gyengeséget. ²A tizenkét apostol neve a következő: Az első Simon, más néven Péter, aztán testvére András, Zebedeus fia, Jakab és testvére János, ³Fülöp és Bertalan, Tamás és Máté, a vámos, Jakab, Alfeus fia és Tádé, ⁴a kánai Simon és a karióti Júdás, aki később árulója lett.

⁵Ezt a tizenkettőt küldte Jézus, megparancsolva nekik: „A pogányokhoz vivő utakra ne térjete rá, s a szamáriaiak városaiba ne menjete be! ⁶Forduljate inkább Izrael házának elveszett juhaihoz! ⁷Menjete és hirdesséte: Közel van a mennyek országa! ⁸Betegetek gyógyítsate meg, halottakat támasszate fel, leprásokat tisztítsate meg, ördögöket űzzete ki! Ingyen kaptatek, ingyen is adjatek. ⁹Övetekebe ne szerezzete se arany-, se ezüst-, se rézpénzt! ¹⁰Ne vigyete magatokkal az útra tarisznyát, se két ruhát, se sarut, se botot! A munkás ugyanis megérdemli a bérét. ¹¹Ha egy városba vagy faluba betérte, érdeklődjete, hogy ki az, aki méltó és maradjate nála, míg tovább nem mentek! ¹²Amikor házába léptek, köszöntséte! ¹³Ha méltó rá az a ház, rászáll békéte, ha nem, békéte viszsaszáll rátok. ¹⁴Ha valaki nem fogad be benneteke, sem nem hallgat szavatokra, hagyjatek ott a házá, sőt a várost is, és még a port is rázzatek le a lábatokról! ¹⁵Bizony mondom nektek: Szodoma és Gomorra földjének tűrhetőbb lesz a sorsa az ítélet napján, mint annak a városnak!

¹⁶Nézzéte, úgy küldete titeket, mint bárányokat a farkasok közél! Legyete tehát okosak, mint a kígyók, és egyszerűek, mint a galambok! ¹⁷Az emberekkel szemben legyete óvatosak, mert bíróság elé állítatek, zsinagógáikban pedig megostoroztatnak benneteke! ¹⁸Miattam helytartók és királyok elé hurcolnak, hogy tegyete előttük és a pogányok előtt tanúságot. ¹⁹Amikor átadnak benneteke a bíróságnak, ne töprengjete, hogyan és mit mondjatek! Abban az órában megadatik nektek, hogyan beszéljete. ²⁰Mert hisz nem ti fogtok beszélni, hanem majd Atyátok Lelke szól belőletek. ²¹Halálra adja majd a testvér a testvért, az apa a gyermekét, a gyermekek meg szüleik ellen támadnak és vesztüete okozzate. ²²Mindenki szemében gyűlöletesek leszete nevemért. Aki azonban mindvégig kitart, az üdvözül. ²³Ha valamelyik városban majd üldöznek benneteke, meneküljete a másíkba, mert bizony mondom nektek, nem járjatek végig Izrael városait,

amíg az Emberfia el nem jön. ²⁴Nem nagyobb a tanítvány mesterénél, sem a szolgálánál. ²⁵Legyen elég a tanítványnak, ha olyan, mint mestere, s a szolgának, ha olyan, mint ura. Ha a ház urát Beelzebulnak nevezik, mennyivel inkább háza népét!

²⁶Ne féljetez hát tőlük! Hiszen semmi sincs elrejtve, ami nyilvánosságra ne kerülne, s olyan titok sincs, ami ki ne tudódnék. ²⁷Amit sötétben mondok nektek, azt mondjátok el fényes nappal, és amit a fületekbe súgnak, azt hirdessétek a háztetőkről! ²⁸Ne féljetez azoktól, akik a testet megölik, a lelket azonban nem tudják megölni! Inkább attól féljetez, aki a kárhozatba vetve a testet is, a lelket is el tudja pusztítani! ²⁹Ugye két verebet adnak egy filléren? S Atyátok tudta nélkül egy sem esik le a földre. ³⁰Nektek minden szál hajatokat számon tartják. ³¹Ne féljetez hát! Sokkal többet értek a verebeknél. ³²Azokat, akik megvallanak engem az emberek előtt, én is megvallom majd mennyei Atyám előtt. ³³De aki megtagad az emberek előtt, azt én is megtagadom mennyei Atyám előtt.

³⁴Ne gondoljátok, hogy békét jöttem hozni a földre. Nem békét jöttem hozni, hanem kardot. ³⁵Azért jöttem, hogy szembeállítsam az embert apjával, a leányt anyjával, a menyét anyósával. ³⁶Az embernek a tulajdon családja lesz az ellensége. ³⁷Aki apját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám, aki fiát vagy lányát jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám. ³⁸Aki nem veszi vállára a keresztyét, s nem követ, nem méltó hozzám. ³⁹Aki meg akarja találni életét, elveszíti; aki azonban elveszíti értem életét, az megtalálja.

⁴⁰Aki titeket befogad, engem fogad be, aki pedig engem fogad be, azt fogadja be, aki engem küldött. ⁴¹Aki prófétát fogad be azért, mert próféta, az a próféta jutalmát kapja. Aki igaz embert fogad be azért, mert igaz, az igaz ember jutalmában részesül. ⁴²S ha csak egy pohár friss vizet ad is valaki egynek, akár a legkisebbnek is azért, mert az én tanítványom: bizony mondom nektek, nem marad el jutalma.”

Átokprófécíák

(Máté evangéliuma 11,20-24)

²⁰Akkor korholni kezdte a városokat, amelyekben a legtöbb csodát tette, mert nem tartottak bűnbánatot: ²¹„Jaj neked, Korozain! Jaj neked, Betsaida! Mert ha Tíruszban és Szidónban mentek volna végbe a bennetek történt csodák, már

régen hamuban és szőrzsákban tartottak volna bűnbánatot. ²²Mondom nektek: Tírusznak és Szidónnak elviselhetőbb lesz a sorsa az ítélet napján, mint a tiétek. ²³És te, Kafarnaum! Vajon az édig emelkedel? A pokolba sülyedsz. Ha Szodomában mentek volna végbe a csodák, amelyek benned történtek, még ma is állna. ²⁴De mondom nektek: Szodoma földjének elviselhetőbb lesz a sorsa az ítélet napján, mint neked.”

Jézus és az Atya

(Máté evangéliuma 11,25-30)

²⁵Abban az időben Jézus ezeket mondta: „Dicsőítelek, Atyám, ég és föld Ura, hogy az okosak és a bölcsék elől elrejtetted ezeket és a kicsinyeknek kinyilatkoztattad. ²⁶Igen, Atyám, így tetszett neked. ²⁷Atyám mindent átadott nekem, és senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya, s az Atyát sem ismeri senki, csak a Fiú, és az, akinek a Fiú kinyilatkoztatja. ²⁸Gyertek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok, s akik terhet hordoztok – én megkönnyítlek titeket. ²⁹Vegyétek magatokra igámat, és tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű, s megtaláljátok lelketek nyugalját. ³⁰Az én igám édes, és az én terhem könnyű.”

A szombat

(Márk evangéliuma 2,23-27)

²³Egy szombaton vetésen vitt keresztül az útja. Tanítványai útközben tépdesték a kalászt. ²⁴Erre a farizeusok megszólították: „Nézd, olyat tesznek szombaton, amelyet nem szabad!” ²⁵De ő megfelelt nekik: „Sose olvastátok, mit csinált Dávid, amikor ínséget szenvedett, és társaival együtt éhezett? ²⁶Abjatár főpap idejében bement az Isten házába, és megette a szent kenyereket, amelyeket csak a papoknak volt szabad megenniük, s adott a társainak is.” ²⁷Aztán ezt mondta nekik: „A szombat van az emberért, nem az ember a szombatért. ²⁸Az Emberfia ezért Ura a szombatnak is.”

A Beelzebul-vád

(Márk evangéliuma 3,20-30)

²⁰Amikor hazament, ismét nagy tömeg gyűlt össze, úgyhogy még evésre sem maradt idejük. ²¹Amikor övéi ezt meghallották, mentek, hogy megfogják, mert azt mondták, hogy megzavarodott. ²²A Jeruzsálemből jött írástudók így nyilatkoztak róla: „Beelzebul szállta meg.” És: „Az ördögök fejedelmének segítségével űzi ki az ördögöket.” ²³Am ő összehívta őket, és mondott egy hasonlatot nekik: „Hogy űzhetné ki sátán a sátánt? ²⁴Ha valamely ország meghasonlik magával, az az ország nem állhat tovább fenn. ²⁵Ha egy ház meghasonlik magával, az a ház nem állhat fenn tovább. ²⁶Ha a sátán saját maga ellen támad, és így meghasonlik magával, nem maradhat meg, hanem elpusztul. ²⁷Senki sem törhet be az erős ember házába, és nem rabolhatja el a holmiját, hacsak előbb meg nem kötözi az erős embert. Csak akkor rabolhatja ki a házát. ²⁸Bizony mondom nektek, hogy minden bűn és minden káromló szó, amit csak kiejtenek az emberek fiai a szájukon, bocsánatot nyer. ²⁹De aki a Szentlelket káromolja, nem nyer bocsánatot mindörökké, bűne örökre megmarad.” ³⁰Mert ezt mondták róla: „Tisztátalan lélek van benne.”

Jézus rokonai

(Márk evangéliuma 3,31-35)

³¹Amikor anyja és rokonai odaértek, kint maradtak, beküldtek érte és hívták. ³²Sokan ültek körülötte, szóltak neki: „Anyád és testvéreid kint vannak, és keresnek.” ³³Így válaszolt: „Ki az én anyám és kik az én testvéreim?” ³⁴Aztán végighordozta tekintetét a körülötte ülőkön, s csak ennyit mondott: „Ezek az én anyám és testvéreim!” ³⁵Aki teljesíti az Isten akaratát, az az én testvérem, nővérem és anyám.”

Tanítás az Isten országáról: a magvető példázat

(Márk evangéliuma 4,1-20)

¹Megint tanítani kezdett a tó partján. Nagy tömeg gyűlt köré, ezért bárkába szállt, így ő a tavon volt, az egész tömeg meg szemközt a tó partján a földre telepedett.

²Példabeszédekben tanította őket sok mindenre, és tanításában ezt mondta nekik:

³„Halljátok! Íme, kiment a magvető vetni. ⁴Amint vetett, némely szem történetesen az útszélre hullott. Jöttek a madarak és felcsipegették. ⁵Más szemek köves talajra hullottak, itt nem volt elég a föld. Csakhamar kikeltek, mert nem kerültek mélyre a földbe. ⁶De aztán, hogy forrón sütött a nap, kiszáradtak, mert nem eresztettek mélyre gyökeret. ⁷Voltak szemek, amelyek bogáncsok közé hullottak. Amint a bogáncsok megnőttek, elfojtották, ezért nem hoztak termést. ⁸De volt mag, amely jó földbe hullott. Ez amikor kikelt és kifejlődött, termést hozott, az egyik harminc-, a másik hatvan-, a harmadik százszorosot. ⁹Akiknek van füle a hallásra, hallja meg!” – mondta.

¹⁰Amikor egyedül maradt, tanítványai a tizenkettővel együtt megkérdezték, mi a példabeszédek értelme. ¹¹Ezt felelte nekik: „Megkaptátok az Isten országa titkát, a kívülállóknak azonban mindent példabeszédben kapnak, ¹²hogyan: Nézzenek, de ne lássanak, halljanak, de ne értsenek, nehogy megtérjenek, s bocsánatot nyerjenek.”

¹³Aztán így folytatta: „Nem értitek ezt a példabeszédet. Hogy értitek meg akkor majd az összes példabeszédet? ¹⁴A magvető a tanítást veti. ¹⁵Akikben útszélre hull a tanítás, meghallgatják ugyan, de rögtön jön a sátán, s kitépi szívükből az elvetett igét. ¹⁶Ugyanígy, akikben köves talajra hull a mag, amikor hallják a tanítást, szívesen fogadják, ¹⁷de nem ver bennük gyökeret, mert csak a pillanatnak élnek. Ezért ha szorongatás vagy üldözés éri őket az ige miatt, hamarosan megbotránkoznak. ¹⁸És mások, akikben a bogáncsok közé hullik, hallják ugyan a tanítást, ¹⁹de a világ gondjai, a csalóka gazdagság és a többi vágy szívükbe hatol, elfojtja az igét, úgyhogy terméketlen marad. ²⁰Végül, akikben jó földbe hull, azok hallják a tanítást, magukévá is teszik, és az egyik harminc-, a másik hatvan-, a harmadik százszoros termést hoz.

Példabeszédek a mennyek országáról

(Máté evangéliuma 13,31-53)

³¹Egy másik példabeszédet is mondott nekik: „A mennyek országa hasonlít a mustármaghoz, amelyet fogott a gazda és elvetett földjében. ³²Ez kisebb minden más magnál, amikor azonban felnő, nagyobb minden veteménynél, fává terebélyesedik, úgyhogy jönnek az ég madarai, s fészket raknak ágai között.”

³³Ismét más példabeszédet mondott: „A mennyek országa hasonlít a kovászhoz, amelyet fogott az asszony, belekeverte három mérő lisztbe, s az egész megkelt tőle.”

³⁴Ezeket mind példabeszédekben mondta el Jézus a népnek, s példabeszéd nélkül nem szólt hozzájuk. ³⁵Így beteljesedett a próféta szava, mely így szólt: Példabeszédre nyitom ajkam, hirdetem, ami a világ teremtésétől fogva el volt rejtve.

³⁶Akkor elbocsátotta a népet, s bement a házba. Odamentek hozzá tanítványai, és kérték: „Magyarázd meg nekünk a szántóföldről és a konkolyról szóló példabeszédedet!” ³⁷Így magyarázta meg nekik: „Aki a jó magot veti, az az Emberfia.

³⁸A szántófield a világ, a jó mag az ország fia, a konkoly pedig a gonoszság fia. ³⁹Az ellenség, aki veti, az ördög. Az aratás a világ vége, az aratók az angyalok. ⁴⁰Ahogy a konkolyt összeszedik és tűzre vetve elégetik, úgy lesz a világ végén is. ⁴¹Az Emberfia elküldi angyalait, hogy szedjenek össze országában minden botrányt és minden törvényszegőt. ⁴²Ezeket tüzes kemencébe vetik, ott sírás és fogcsikorgatás lesz. ⁴³Akkor az igazak ragyogni fognak, mint a nap Atyjuk országában. Akinek van füle, hallja meg!

⁴⁴A mennyek országa hasonlít a szántóföldben elrejtett kincshez. Amikor egy ember megtalálta, újra elrejtette, aztán örömeiben elment, eladta mindenét, amiye csak volt, és megvette a szántóföldet.

⁴⁵A mennyek országa hasonlít a kereskedőhöz is, aki igazgyöngyöt keresett. ⁴⁶Amikor egy nagyon értékeset talált, fogta magát, eladta mindenét, amiye csak volt és megvette.

⁴⁷Végül hasonlít a mennyek országa a tengerbe vetett háléhoz, amely mindenféle halat összefog. ⁴⁸Amikor megtelik, partra húzzák, nekiülnek, és a javát edényekbe válogatják, a hitványát pedig kiszórják. ⁴⁹Így lesz a világ végén is: elmennek az angyalok, aztán kiválogatják a gonoszokat az igazak közül, ⁵⁰és tüzes kemencébe vetik őket. Ott sírás és fogcsikorgatás lesz.

⁵¹Megértettétek mindezeket?” „Igen” – felelték. ⁵²Erre így folytatta: „Minden írástudó, aki jártas a mennyek országának tanításában, hasonlít a házigazdához, aki kincseiből újat és régit hoz elő.”

⁵³Amikor ezeket a példabeszédeket elmondta, Jézus eltávozott onnan. ⁵⁴Viszszament városába, és az ottaniakat tanította a zsinagógákban. Azok csodálkozva kérdezték: „Honnan van ennek a bölcsessége és a csodatevő ereje? ⁵⁵Nem az ácsnak a fia? Nem Mária az anyja, nem Jakab, József, Simon és Júdás a testvérei? ⁵⁶S nővérei nem mind itt élnek köztünk? Honnét vette hát mindezeket?” ⁵⁷És megbotránkoztak rajta. Jézus erre megjegyezte: „A prófétának csak a saját házában és házában nincs becsülete.” ⁵⁸Hitetlenségük miatt ott több csodat nem is tett.

A farizeusi hagyomány

(Márk evangéliuma 7,1-23)

¹Egy alkalommal köré gyűltek a farizeusok néhány Jeruzsálemből való írástudóval együtt. ²Látták, hogy egyik-másik tanítványa tisztátalan, vagyis mosatlan kézzel eszi a kenyeret. ³A farizeusok és általában a zsidók ugyanis nem esznek addig, amíg meg nem mossák a kezüket könyökig, így tartják magukat a vének hagyományaihoz. ⁴És ha piacról jönnek, addig nem esznek, míg meg nem mosakszanak. S még sok más hagyományhoz is ragaszkodnak: így például a poharak, korsók, rézedények leöblítéséhez. ⁵A farizeusok és írástudók tehát megkérdezték: „Miért nem követik tanítványaid az ősök hagyományait, miért eszik tisztátalan kézzel a kenyeret?” ⁶Ezt a választ adta nekik: „Találón jövendöl rólatok, képmutatók, Izajás, amikor így ír: Ez a nép ajkával tisztel, ám a szíve távol van tőlem. ⁷De hiábavalóan tisztelnek, mert tanaik, amelyeket hirdetnek, csak emberi parancsok. ⁸Az Isten parancsait nem tartjátok meg, de az emberi hagyományokhoz, a korsók és poharak megmosásához és sok ehhez hasonlóhoz ragaszkodtok.” ⁹Majd így folytatta: „Szépen semmibe veszitek Isten parancsát, hogy hagyományotokat állítsátok a helyére.” ¹⁰Mózes azt mondta: „Tiszteld apádat és anyádat.” És: „Aki gyalázza apját és anyját, az halállal lakoljon.” Ti viszont ezt mondjátok: ¹¹Ha valaki azt mondja apjának vagy anyjának, hogy korbán, azaz áldozati ajándék az, amivel segíthetnélek, ¹²már nem engeditek meg neki, hogy valamit is tegyen apjáért vagy anyjáért. ¹³Isten szavát érvénytelenítitek hagyományotokkal,

amellyel azt átadjátok. És sok ehhez hasonlót tesztetek.”¹⁴ Ismét magához szólította a népet. „Hallgassatok rám mindnyájan – mondta –, és értsétek meg: ¹⁵Kívülről semmi sem kerülhet be az emberbe, ami beszennyezhetné. Hanem ami belőle származik, az teszi az embert tisztátalanná. ¹⁶Ha valakinek van füle a hallásra, hallja meg!”¹⁷ Amikor a tömeg elől bement a házba, tanítványai megkérdezték tőle, mi a példabeszéd értelme. ¹⁸Így felelt nekik: „Hát még ti sem értitek? Nem tudjátok, hogy ami kívülről kerül be az emberbe, nem szennyezheti be, ¹⁹mert nem hatol a szívébe, hanem csak a gyomrába: aztán a félreeső helyre kerül?” Ezzel tisztának minősített minden ételt. ²⁰De hangoztatta, hogy ami kimegy az emberből, az teszi tisztátalanná az embert. ²¹Mert belülről, az ember szívéből származik minden gonosz gondolat, erkölcstelenség, lopás, gyilkosság, ²²házasságtörés, kapzsiság, rosszindulat, csalás, kicsapongás, irigység, káromlás, kevélység, léhaság. ²³Ez a sok rossz mind belülről származik, és tisztátalanná teszi az embert.

Vándorútján

Az irgalmas szamaritánus

(Lukács evangéliuma 10,25-37)

²⁵Egy törvénytudó felállt, hogy próbára tegye. „Mester – szólította meg –, mit tegyek, hogy eljussak az örök életre?” ²⁶Megkérdezte tőle: „Mi van megírva a törvényben? Hogyan olvasod?” ²⁷Így válaszolt: „Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes erődből és teljes elmédből, felebarátodat pedig, mint saját magadat.” ²⁸„Helyesen feleltél. Tégy így, és élni fogsz!” – válaszolta neki. ²⁹De az igazolni akarta magát, ezért megkérdezte Jézustól: „Kit tekintsek felebarátomnak?” ³⁰Erre Jézus átvette a szót: „Egy ember Jeruzsálemből Jerikóba ment. Rablók kezébe került. Ezek kifosztották, véresre verték, és félholtan otthagyták. ³¹Történetesen egy pap tartott lefelé az úton. Észrevette, de elment mellette. ³²Ugyanígy közeledett egy levita is. Látta, de továbbment. ³³Végül egy szamariainak is arra vitt az útja. Amikor meglátta, megesett rajta a szíve. ³⁴Odament hozzá, olajat és bort öntött a sebeire és bekötözte, magát az embert pedig felültette teherhordó állatára, elvitte egy fogadóba és ápolta. ³⁵Másnap elővett két dénárt, odaad-

ta a fogadónak ezzel a kéréssel: Viseld gondját, és ha többet költenél, visszatérve megadom neked. ³⁶Mit gondolsz, e három közül ki volt az igazi felebarátja annak, aki a rablók kezébe került? ³⁷„Aki irgalmas szívű volt iránta” – felelte. Jézus így folytatta: „Menj és tégy te is hasonlóképpen.”

Mária és Márta

(Lukács evangéliuma 10,38-42)

³⁸Útjukon betértek egy faluba. Egy Márta nevű asszony befogadta házába. ³⁹Ennek volt egy húga, Mária. Ez odaült az Úr lábához és hallgatta a szavait. ⁴⁰Márta meg sürgött-forgott, végezte a háziasszonyi teendőket. Egyszer csak megállt: „Uram – méltatlankodott –, nem törődöl velem, hogy húgom elnézi, hogy egyedül szolgáljalak ki? Szólj neki, hogy segítsen nekem!” ⁴¹Az Úr azonban így válaszolt: „Márta, Márta, sok mindenre gondod van, és sok minden nyugtalanít, ⁴²pedig csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, nem is veszik el tőle soha.”

Jézus személye és sorsa

(Márk evangéliuma 8,27 – 9,1)

²⁷Ezután Jézus elment tanítványaival Fülöp Cezaréájának a környékére. Útközben megkérdezte tanítványait: „Kinek tartanak engem az emberek?” ²⁸Azok így válaszoltak: „Némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, ismét mások valamelyik prófétának.” ²⁹Erre megkérdezte tőlük: „Hát ti mit mondotok, ki vagytok?” Péter válaszolt: „A Messiás vagy.” ³⁰A lelkükre kötötte, hogy ne szóljanak róla senkinek.

³¹Ezután arról beszélt nekik, hogy az Emberfiának sokat kell szenvednie, a vének, a főpapok és az írástudók elvetik, megölik, de harmadnapra feltámad. ³²Ezt egészen nyíltan megmondta. Erre Péter félrevonta, és szemrehányást tett neki. ³³De ő hátrafordult, ránézett tanítványaira, s így korholta Pétert: „Távozz tőlem sátán, mert nem az Isten dolgaival törödsz, hanem az emberekével.”

³⁴Összehívta a népet és tanítványait, s így szólt hozzájuk: „Ha valaki követni akar, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét és kövessen. ³⁵Mert aki meg akarja

menteni életét, elveszíti. Aki elveszíti értem és az evangéliumért, az megmenti életét. ³⁶Mit ér az embernek, hogy megszerzi az egész világot, ha a lélek kárát vallja? ³⁷Mert mit adhat cserébe az ember a lelkéért? ³⁸Aki ez előtt a házasságtörő, bűnös nemzedék előtt szégyell engem és tanításomat, azt az Emberfia is szégyellni fogja, amikor majd eljön Atyja dicsőségében a szent angyalokkal.”

9 ¹Aztán még hozzáfűzte: „Bizony mondom nektek, hogy a jelenlevők közül lesznek, akik nem hálnak meg, míg meg nem látják Isten hatalomban eljövő országát.”

Jézus személye

(Máté evangéliuma 16,13-20)

¹³Amikor Jézus Fülöp Cezaréájának vidékére ért, megkérdezte tanítványaitól: „Kinek tartják az emberek az Emberfiát?” ¹⁴Így válaszoltak: „Van, aki Keresztelő Jánosnak, van, aki Illésnek, Jeremiásnak vagy valamelyik másik prófétának.” ¹⁵Jézus most hozzájuk fordult: „Hát ti mit mondtok, ki vagyok?” ¹⁶Simon Péter válaszolt: „Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia.” ¹⁷Erre Jézus azt mondta neki: „Bolgdog vagy, Simon, Jónás fia, mert nem a test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám. ¹⁸Én is mondom neked: Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat, s az alvilág kapui sem vesznek rajta erőt. ¹⁹Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötsz a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit feloldasz a földön, a mennyben is fel lesz oldva.” ²⁰Aztán lelkére kötötte tanítványainak, ne mondják el senkinek, hogy ő a Krisztus.

A tékozló fiú

(Lukács evangéliuma 15,11-32)

¹¹Majd így folytatta: „Egy embernek volt két fia. ¹²A fiatalabbik egyszer így szólt apjához: Apám, add ki nekem az örökség rám eső részét! Erre szétosztotta köztük vagyonát. ¹³Nem sokkal ezután a fiatalabbik összeszedte mindenét és elment egy távoli országba. Ott léha életet élve eltékozlta vagyonát. ¹⁴Amikor már mindenét elpazarolta, az országban nagy éhínség támadt, s nélkülözni kezdett.

¹⁵Erre elment és elszegődött egy ottani gazdához. Az kiküldte a tanyájára a sertéseket őrizni. ¹⁶Örült volna, ha éhségét azzal az edellel csillapíthatta volna, amit a sertések ettek, de még abból sem adtak neki. ¹⁷Ekkor magába szállt: Apám házában a sok napszámos bővelkedik kenyérben – mondta –, én meg éhen halok itt. ¹⁸Útra kelek, hazamegyek apámhoz és megvallom: Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened. ¹⁹Arra, hogy fiadnak nevez, már nem vagyok méltó, csak béreseid közé fogadj be. ²⁰Csakugyan útra kelt és visszatért apjához. Apja már messziről meglátta és megesett rajta a szíve. Eléje sietett, a nyakába borult és megcsókolta.

²¹Erre a fiú megszólalt: Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevez. ²²Az apa odaszólt a szolgáltnak: Hozzátok hamar a legdrágább ruhát és adjátok rá. Az ujjára húzzatok gyűrűt, és a lábára sarut. ²³Vezessétek elő a hizlalt borjút, és vágjátok le. Együnk és vigadjunk, ²⁴hisz fiam halott volt és életre kelt, elveszett és megkerült. Erre vigadozni kezdtek. ²⁵Az idősebbik fiú kint volt a mezőn. Amikor hazatérőben közeledett a házhoz, meghallotta a zenesót és a táncot. ²⁶Szólt az egyik szolgáltnak és megkérdezte, mi történt. ²⁷Megjött az öcséd, és apád levágta a hizlalt borjút, hogy egészségben előkerült – felelte. ²⁸Erre ő megharagudott, és nem akart bemenni. Ezért az apja kijött és kérlelte. ²⁹De ő szemére vetette apjának: Látod, én annyi éve szolgállok neked és egyszer sem szegtem meg parancsodat. És nekem még egy gödölyét sem adtál soha, hogy egyet mulathassak a barátaimmal. ³⁰Most meg, hogy ez a fiad megjött, aki vagyonedat rossz nőkre pazarolta, hizlalt borjút vágattál le neki. – ³¹Az mondta neki: Fiam, te mindig itt vagy velem, és mindenem a tied. ³²S illet vigadnunk és örülnünk, mert ez az öcséd halott volt és életre kelt, elveszett és megkerült.”

Az Isten országa

(Lukács evangéliuma 17,20-21)

²⁰A farizeusok megkérdezték tőle, hogy mikor jön el az Isten országa. Ezt válaszolta: „Az Isten országa nem jön el szembetűnő módon. ²¹Nem lehet azt mondani: Nézzétek, itt van, vagy amott! Mert az Isten országa közöttetek van.”

A farizeus és a vámos

(*Lukács evangéliuma 18,9-14*)

⁹Az elbizakodottaknak, akik meg voltak róla győződve, hogy igazak, s a többieket megvetették, ezt a példabeszédet mondta: ¹⁰„Két ember fölment a templomba imádkozni, az egyik farizeus volt, a másik vámos. ¹¹A farizeus odaállt előre, és így imádkozott magában: Isten, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló, igazságtalan, házasságtörő, mint ez a vámos is. ¹²Kétszer böjtölök hetenként, mindenemből tizedet adok. – ¹³A vámos megállt hátul, szemét sem merte fölemelni az égre, inkább a mellét verte és könyörgött: Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek! – ¹⁴Mondom nektek, hogy ez megigazultan ment haza, az nem. Aki magát felmagasztalja, az megaláztatik, aki megalázza magát, az felmagasztaltatik.”

A gyermekek és a gazdag ember

(*Márk evangéliuma 10,13-31*)

¹³Kisgyerekeket hoztak hozzá, hogy érintse meg őket. De a tanítványok elutasították őket. ¹⁴Amikor Jézus észrevette, helytelenítette. „Hagyjátok – mondta –, hadd jöjjenek hozzám a kicsinyek, ne akadályozzátok őket, hisz ilyeneké az Isten országa. ¹⁵Bizony mondom nektek, aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy gyermek, nem jut be oda.” ¹⁶Azután megölelte, és kezét rájuk téve megáldotta őket.

¹⁷Amikor útnak indult, odasietett hozzá valaki, térdre borult előtte, és úgy kérdezte: „Jó Mester! Mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?” ¹⁸„Miért mondasz engem jónak? – kérdezte Jézus. – Senki sem jó, csak egy: az Isten. ¹⁹Ismered a parancsokat: Ne ölj! Ne törj házasságot! Ne lopj! Ne tanúskodjál hamisan! Ne csalj! Tiszteld apádat és anyádat!” ²⁰„Mester – válaszolta –, ezeket mind megtartottam kora ifjúságomtól fogva.” ²¹Jézus ránézett és megkedvelte. „Valami hiányzik még belőled – mondta neki. – Menj, add el, amid van, oszd szét a szegények közt, és így kincsed lesz az égben, aztán gyere és kövess engem!” ²²Ennek hallatára az elszomorodott és leverten távozott, mert nagy vagyona volt.

²³Jézus erre körülnézett és tanítványaihoz fordult: „Milyen nehezen jut be a gazdag az Isten országába!” ²⁴A tanítványok csodálkoztak szavain. Jézus azonban

megismételte: „Gyermekeim, milyen nehéz bejutni az Isten országába! ²⁵Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni az Isten országába.” ²⁶Ezek szerfölött csodálkoztak és egymás közt kérdezték: „Hát akkor ki üdvözülhet?” ²⁷Jézus rájuk nézett, és folytatta: „Embernek ez lehetetlen, de az Istennek nem. Mert az Istennek minden lehetséges.”

²⁸Ekkor Péter megszólalt: „Nézd, mi mindent elhagytunk, és követtünk téged.” ²⁹Jézus így válaszolt: „Bizony mondom nektek, mindenki, aki értem és az evangéliumért elhagyja otthonát, testvéreit, anyját, apját, gyermekeit vagy földjét, ³⁰százannyit kap, most ezen a világon otthont, testvért, anyát, gyermeket és földet – bár üldözések közepette –, az eljövendő világban pedig örök életet. ³¹Sokan lesznek elsőkből utolsók és utolsókból elsők.”

Jeruzsálemben

A gyilkos szőlőművesek

(Márk evangéliuma 12,1-12)

¹Ezután példabeszédekben kezdett szólni hozzájuk: „Egy ember szőlőt ültetett, s körülvette sövényvel, sajtót ásott benne s tornyot is épített. Majd bérbe adta szőlőműveseknek, és elment idegenbe. ²Amikor eljött az ideje, elküldte a szőlőművesekhez szolgáját, hogy szedje be a neki járó részt a szőlő terméséből. ³Ezek elfogták, összeverték, és üres kézzel elzavarták. ⁴Egy másik szolgát küldött hát oda hozzájuk, ennek betörték a fejét és szidták-gyalázták. ⁵Küldött egy harmadik szolgát is. Ezt megölték. S még több más szolgát küldött, ezek közül némelyeket megvertek, másokat megöltek. ⁶Már csak egyetlen fia maradt, akit nagyon szeretett. Utoljára őt küldte el hozzájuk. Azt gondolta: Fiamat csak megbecsülik! ⁷De a szőlőművesek így biztatták egymást: Ez az örökös. Gyerünk, öljük meg, és mienk lesz öröksége! ⁸Nekiestek hát, megölték és kidobták a szőlőből. ⁹Mit tesz majd a szőlő ura? Eljön, megöli a szőlőműveseket, és másoknak adja ki a szőlőt. ¹⁰Nem olvastátok az Írást: A kő, melyet az építők elvetettek, szegletkövé lett. ¹¹Az Úr tette azzá, s csodálatos a szemünkben?” ¹²Erre el akarták fogni, de féltek a tömegtől. Megértették ugyanis, hogy róluk mondta a példabeszédet. Otthagyták, elmentek onnan.

Példabeszéd a mennyek országáról: a királyi menyegző

(*Máté evangéliuma 22,1-14*)

¹Jézus ismét példabeszédben szólt hozzájuk: ²„A mennyek országa hasonlít a királyhoz, aki menyegzőt rendezett a fiának. ³Elküldte szolgálait, hogy szóljanak a meghívottaknak, jöjjenek a menyegzőre! Azok nem akartak jönni. ⁴Erre más szolgálakat küldött: Mondjátok meg a meghívottaknak, hogy a lakomát előkészítettem, ökreimet és hizlalt állataimat leölettem, minden készen van, gyertek a menyegzőre! ⁵Azok nem törődtek velem, az egyik a földjére ment, a másik meg az üzlete után nézett. ⁶A többiek a szolgálaknak estek, összeverték, sőt meg is ölték őket. ⁷A király ennek hallatára haragra lobbant. Elküldte csapatait, a gyilkosokat felkoncoltatta, városaikat pedig fölégette. ⁸Aztán így szólt szolgálához: A menyegző ugyan kész, de a meghívottak nem voltak rá méltók. ⁹Menjtek ezért ki az útkereszteződésekre, s akit csak találtok, hívjátok meg a menyegzőre! ¹⁰A szolgálak ki is mentek az utakra és összeszedtek mindenkit, akit csak találtak, jókat, gonoszokat egyaránt. A menyegzős terem megtelt vendégekkel. ¹¹Amikor a király bejött, hogy lássa a vendégeket, észrevett egy embert, aki nem volt menyegzőre öltözve. ¹²Megszólította: Barátom, hogy kerültél ide, amikor nem vagy menyegzőre öltözve? Az elnémult, ¹³a király pedig megparancsolta a szolgálaknak: Kötözzétek meg kezét-lábát, s dobjátok ki a külső sötétségre. Ott sírás és fogcsikorgatás lesz. ¹⁴Sokan vannak a meghívottak, de kevesen a választottak.”

Az adópénz

(*Márk evangéliuma 12,13-17*)

¹³A farizeusok és a Heródes-pártiak közül odaküldtek hozzá néhány embert, hogy a szavaiba belekössenek. ¹⁴Ezek odamentek hozzá és megkérdezték: „Mester, tudjuk, hogy igazat mondasz, és nem veszed tekintetbe az emberek személyét, hanem az igazsághoz híven tanítod az Isten útját. Szabad adót fizetni a császárnak, vagy nem? Fizessünk, vagy ne fizessünk?” ¹⁵De ő tisztában volt képmutatásukkal, és így szólt: „Miért kísértetek engem? Hozzatok ide egy dénárt, hadd lássam!” ¹⁶Mikor odavitték, megkérdezte tőlük: „Kinek a képe ez, és kinek a felirata?”

„A császáré” – felelték. ¹⁷Jézus folytatta: „Adjátok hát meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené!” Azok igen elcsodálkoztak rajta.

Vita a szadduceusokkal: a feltámadás kérdése

(*Márk evangéliuma 12,18-27*)

¹⁸Ezután a szadduceusok mentek hozzá, akik azt állítják, hogy nincs feltámadás, s ezt a kérdést tették fel neki: ¹⁹„Mester! Mózes megírta nekünk, hogy ha valakinek a testvére meghal, és asszonyt hagy hátra, gyermeket azonban nem, akkor a testvér vegye el az özvegyet, és támasszon utódot testvérenek. ²⁰Volt hét fiútestvér. Az első megnősült, aztán meghalt utód nélkül. ²¹Feleségét elvette a második is, de az is meghalt anélkül, hogy gyermeke lett volna. Hasonlóképpen a harmadik is, ²²sőt mind a hét, de egy sem hagyott hátra gyermeket. Végül az asszony is meghalt. ²³A feltámadáskor, ha ugyan feltámadnak, melyiküké lesz az asszony? Hiszen mind a hétnek a felesége volt?” ²⁴Jézus így felelt: „Nem azért tévedtek, mert nem ismeritek az Írásokat, sem az Isten hatalmát? ²⁵Hiszen, amikor feltámadnak, nem nőülnek és férjhez sem mennek, hanem olyanok lesznek, mint az angyalok az égben. ²⁶Nem olvastátok Mózes könyvében a csipkebokorról szóló részben, mit mondott Isten a halottak feltámadásáról? Én, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene vagyok! ²⁷Tehát nem a halottak Istene, hanem az élőké. Így nagy tévedésben vagytok.”

A főparancs

(*Márk evangéliuma 12,28-34*)

²⁸Egy írástudó is hallgatta a vitát. Amikor látta, milyen találóan megfelelt nekik, megkérdezte tőle: „Melyik az első a parancsok közül?” ²⁹Jézus így válaszolt: „Ez az első: Halld, Izrael! Az Úr, a mi Istenünk az egyetlen Úr. ³⁰Szeresd Uradat, Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből! ³¹A második így szól: Szeresd felebarátodat, mint saját magadat! Ezeknél nincs nagyobb parancs.” ³²Az írástudó helyeselte: „Valóban jól mondtad, Mester, hogy Ő az egyetlen (Isten), és hogy rajta kívül nincs más. ³³Meg hogy Őt teljes szívünk-

ből, teljes elménkből és teljes erőnkéből szeretni, felebarátunkat pedig úgy szeretni, mint saját magunkat, többet ér minden égő vagy bármi más áldozatnál.”³⁴Jézus az okos beszéd hallatára megdicsérte: „Nem jársz messze az Isten országától” – mondta neki. Több kérdést már nem mertek neki föltenni.

Eszkatológiai beszéd Jeruzsálem pusztulásáról

(Márk evangéliuma 13. fejezet)

13¹Amint kijöttek a templomból, egyik tanítványa így szólt hozzá: „Mester, nézd, milyen kövek és milyen épületek!”²Jézus így felelt: „Látod ezeket a hatalmas épületeket? Nem marad itt kő kövön, mindent lerombolnak.”³Amikor az Olajfák hegyén a templommal szemben leült, Péter, Jakab, János és András külön megkérdezték: ⁴„Mondd, mikor fog ez bekövetkezni és mi lesz előtte a jel?”

⁵Jézus így válaszolt: „Vigyázzatok, nehogy valaki félrevezessen titeket! ⁶Sokan jönnek az én nevemben, s azt mondják, hogy én vagyok. És sokakat megtévesztenek. ⁷Ha majd háborúkról hallotok és háborús hírek terjednek, ne ijedjete meg. Ezeknek be kell következniük, de még nem jelentik a véget. ⁸Nemzet nemzet ellen, ország ország ellen támad. Némely vidéken földrengés és éhínség támad. De ez még csak a kezdete lesz a gyötrelmeknek. ⁹Vigyázzatok majd magatokra! Bíróság elé állítanak, és a zsinagógákban megostoroznak benneteket. Aztán miattam helytartók és királyok elé hurcolnak, hogy tanúságot tegyetek előttem rólam. ¹⁰Előbb azonban hirdetni kell az evangéliumot minden népnek. ¹¹Ha majd elvezetnek benneteket és átadnak a bíróságnak, ne törjétek a fejeteket, hogy mit feleljetek, hanem azt mondjátok, ami akkor megadatik nektek. Mert nem ti fogtok beszélni, hanem a Szentlélek. ¹²Halálra adja majd testvér a testvért, apa a gyermekét, a gyerekek meg szüleikre támadnak, és a vesztüket okozzák. ¹³A nevemért mindenki gyűlölni fog benneteket. De aki végig kitart, az üdvözülni fog.

¹⁴Amikor majd látjátok, hogy a pusztulás undoksága ott áll, ahol nem volna szabad – aki olvassa, értse meg! –, akkor aki Júdeában lesz, fusson a hegyekbe. ¹⁵Aki a tetőn lesz, ne jöjjön le, ne menjen be a házba, hogy elvigyen magával valamit otthonról. ¹⁶Aki a mezőn lesz, ne forduljon vissza elhozni a köntösét. ¹⁷Jaj a várandós és szoptatós anyáknak azokban a napokban! ¹⁸Imádkozzatok, hogy ne télen következzen ez be. ¹⁹Mert olyan szorongatott napok jönnek, amilyenek még nem voltak ezen az Isten alkotta világon a kezdet óta, és nem is lesznek. ²⁰Ha Isten

nem rövidítené meg ezeket a napokat, nem menekülne meg egyetlen élőlény sem. De a választottak kedvéért, akiket ő választott ki, megrövidíti ezeket a napokat.

²¹Akkor ha valaki azt mondja: »Nézzétek, itt van a Krisztus vagy ott van!« – ne higgyétek. ²²Álkrisztusok és álpróféták lépnek fel, jeleket és csodákat művelnek, hogy ha lehet, még a választottakat is félrevezessék. ²³Vigyázzatok, mindent előre megmondtam nektek.

²⁴Azokban a napokban, amikor a gyötrelmek véget érnek, a Nap elsötétedik, a Hold nem ad világosságot, ²⁵a csillagok lehullanak az égről, és a mindenséget összetartó erők megrendülnek. ²⁶Akkor majd meglátjátok az Emberfiát, amint eljön a felhőkön, hatalommal és dicsőséggel. ²⁷Szétküldi angyalait, és összegyűjti választottait a szélrózsa minden irányából, a föld szélétől az ég határáig.

²⁸Vegyetek példát a fügefáról. Amikor hajtása már zsendül és levelet hajt, tudjátok, hogy közel van a nyár. ²⁹Így ti is, mihelyt látjátok, hogy ezek mind bekövetkeznek, tudjátok meg, hogy közel van, már az ajtóban. ³⁰Bizony mondom nektek, nem múlik el ez a nemzedék, míg mindezek be nem következnek. ³¹Az ég és föld elmúlnak, de az én szavaim nem múlnak el.

³²Ám azt a napot vagy órát senki sem tudja, az ég angyalai sem, sőt még a Fiú sem, csak az Atya. ³³Vigyázzatok, legyetek éberek, mert nem tudjátok, mikor jön el az idő. ³⁴Éppen úgy, mint az idegenbe készülő ember, aki otthagyja házát és szolgálóra bízva vezetését, mindegyiknek kijelöli a maga feladatát, a kapusnak is megparancsolja, hogy virrasszon. ³⁵Legyetek hát éberek! Nem tudjátok ugyanis, mikor érkezik meg a ház ura: lehet, hogy este, lehet, hogy éjfélkor vagy kakasszóra vagy reggel. ³⁶Ne találjon alva, ha váratlanul megérkezik! ³⁷Amit nektek mondom, mindenkinek mondom: Legyetek éberek!”

Példabeszéd a talentumokról

(Máté evangéliuma 25,14-30)

¹⁴Úgy lesz, mint azzal az emberrel, aki idegenbe készült. Összehívta szolgálóit, s rájuk bízta vagyonát. ¹⁵Az egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint, aztán útra kelt. ¹⁶Aki öt talentumot kapott, menten elkezdett vele kereskedni, s másik ötöt nyert rajta. ¹⁷Ugyanígy az is, aki kettőt kapott, másik kettőt szerzett. ¹⁸Aki egyet kapott, elment, ásott egy gödröt, és elrejtette urának pénzét. ¹⁹Hosszú idő elteltével meg-

jött a szolgák ura, és számadást tartott. ²⁰Jött, aki öt talentumot kapott, és felmutatta a másik öt talentumot: Uram, öt talentumot adtál, nézd, másik ötöt nyertem rajta. – ²¹Jól van, te hűséges, derék szolga – mondta neki ura. – Minthogy a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe! ²²Jött az is, aki két talentumot kapott, s így szólt: Uram, két talentumot adtál, nézd, másik kettőt szereztem. – ²³Jól van, te hűséges, derék szolga. Mivel a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe! ²⁴Végül jött az is, aki csak egy talentumot kapott. Ez így beszélt: Uram, tudtam, hogy kemény ember vagy. Aratsz, ahol nem vetettél, és gyűjtesz, ahol nem szórtál. ²⁵Ezért félelmemben mentem, elástam a földbe talentumodat. Itt van, ami a tiéd. – ²⁶Te mihaszna, lusta szolga! – kiáltott rá ura. – Tudtad, hogy ott is aratok, ahol nem vettem, s ott is gyűjtök, ahol nem szórtam. ²⁷Oda kellett volna adnod pénzemet a pénzváltóknak, hogy megjövet kamatostul kaptam volna vissza. ²⁸Vegyétek el tőle a talentumot, és adjátok oda annak, akinek tíz talentuma van! ²⁹Mert annak, akinek van, még adnak, hogy bőven legyen neki; akinek meg nincs, attól még amije van is, elveszik. ³⁰Ezt a mihaszna szolgát pedig vessétek ki a külső sötétségre! Ott sírás és fogcsikorgatás lesz.

Az utolsó ítélet

(Máté evangéliuma 25,31-46)

³¹Amikor eljön dicsőségében az Emberfia és vele minden angyal, helyet foglal főséges trónján. ³²Elébe gyűlnek mind a nemzetek, ő pedig különválasztja őket egymástól, ahogy a pásztor különválasztja a juhokat a kosoktól. ³³A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára. ³⁴Aztán így szól a király a jobbján állókhoz: Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot! ³⁵Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom. Idegen voltam, és befogadtatok. ³⁶Nem volt ruhám, és felruháztatok. Beteg voltam, és meglátogattatok. Börtönben voltam, és fölkerestetek. ³⁷Erre megkérdezik az igazak: Uram, mikor láttunk éhesen, hogy enned adtunk volna, vagy szomjasan, hogy innod adtunk volna? ³⁸Mikor láttunk idegenként, hogy befogadtunk volna? ³⁹Mikor láttunk betegen vagy börtönben, hogy meglátogathattunk volna? ⁴⁰A király így felel: Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek. ⁴¹Ezután a balján állókhoz is szól: Távozzatok színem elől, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak

készült. ⁴²Mert éhes voltam, s nem adtatok ennem. Szomjas voltam, s nem adtatok innom. ⁴³Idegen voltam, s nem fogadtatok be. Nem volt ruhám, s nem ruháztatok fel. Beteg és fogoly voltam, s nem jöttetek el meglátogatni. ⁴⁴Ekkor ezek is megkérdézik: Uram, mikor láttunk éhesen vagy szomjasan, idegenként vagy ruhátlanul, betegen vagy börtönben, s nem voltunk szolgálatodra? ⁴⁵Erre majd ezt feleli: Bizony mondom nektek, amit a legkisebbek valamelyikével nem tettetek, velem nem tettétek. ⁴⁶Ezek örök büntetésre mennek, az igazak meg örök életre.”

Kérdések, feladatok:

1. Milyen típusokba sorolhatók Jézus beszédei?
2. Mi a hegyi beszéd és a missziós beszéd legfőbb tanítása? Mit tudunk az egyes apostolokról?
3. Hogyan viszonyult Jézus az Atyához? Miképp szólt a földi családi kapcsolatokról? Mit tudunk Jézus rokonságáról?
4. Miképpen vélekedett Jézus a zsidó törvényről? Hogyan viszonyult a farizeusokhoz és a szaduceusokhoz? Nézzen utána, milyen kapcsolatban állhatott Jézus a zélótákkal!
5. Értelmezze az Isten országáról/mennyek országáról szóló példabeszédeket!
6. Elemezze az irgalmas szamaritánusról szóló példabeszédet! Kik voltak a szamaritánusok? Miképp viszonyult Jézus hozzájuk illetve a pogányokhoz a különböző evangéliumok tanúsága szerint? Mit tudunk a szamaritánusok vallásáról, szent könyveiről?
7. Milyen nőalakokat ismer az Újszövetségből? Jézus milyen kapcsolatban állt velük?
8. A „krisztus” szó eredetileg nem név, hanem a héber *messiás* cím fordítása (görög: *khrisztosz*). Mit jelent?
9. Mely apostolok játszanak az evangéliumokban kiemelt szerepet?
10. Elemezze a tékozló fiúról szóló történetet és a talentumokról szóló példabeszédet!
11. Miképpen gondolkodott Jézus a szegénységről és a gazdagságról? Hogyan viszonyult a betegekhez? Miképpen gondolkodott a bűnösökről?
12. Miképpen viszonyult Jézus a politikai hatalomhoz?
13. Hogy szól a jézusi főparancsolat?
14. Mit tanított Jézus a közelgő világvégről és az utolsó ítéletről?

AZ APOSTOLOK CSELEKEDETEI

Lukács bevezetői történelmi művéhez

(Lukács evangéliuma 1,1-4 és Apostolok Cselekedetei 1,1-3)

¹Mivel már sokan megkísérelték, hogy a köztünk beteljesedett eseményeket leírják, úgy, ²ahogy ránk maradt azoktól, akik kezdettől fogva szemtanúi és szolgálói voltak az Igének, ³jónak láttam én is, hogy elejétől kezdve mindennek szorgalmasan utánajárjak, és sorban leírjak neked mindent, tiszteletreméltó Teofil, ⁴hogy meggyőződjél róla, mennyire megbízhatók azok a tanok, amelyekre tanítottak.

¹Első könyvemben, kedves Teofil, elbeszéltem, mi mindent tett és tanított Jézus ²egészen addig a napig, amelyen azután, hogy útbaigazítást adott a Szentlélek által kiválasztott apostoloknak, fölvetetett a mennybe. ³Szenvedése után sokféle-képpen bizonyította, hogy él: negyven napon át ismételten megjelent nekik, és beszélt az Isten országáról.

Jézus mennybemenetele, az apostolok és Jézus rokonai

(1,4-14)

⁴Egyszer, amikor együtt evett velük, megparancsolta nekik, hogy ne hagyják el Jeruzsálemet, hanem várjanak az Atya ígéreteré, „amelyről – úgymond – tőlem hallottatok: ⁵Mert János csak vízzel keresztelt, de ti néhány nap múlva a Szentlélekkel fogtok megkeresztelkedni.” ⁶Az egybegyűltek erre megkérdezték: „Uram, mostanában állítod helyre Izrael országát?” ⁷„Nem tartozik rátok – felelte –, hogy ismerjétek az időpontokat és a körülményeket. Ezeket az Atya szabta meg saját hatalmában. ⁸De megkapjátok a Szentlélek rátok leszálló erejét, és tanúim lesztek Jeruzsálemben s egész Júdeában és Szamáriában, sőt egészen a föld végső határáig.” ⁹Azután, hogy ezeket mondta, a szemük láttára fölemelkedett, és felhő takarta el szemük elől. ¹⁰Amint merőn nézték, hogyan emelkedik az égbe, egyszerre két férfi termett mellettük fehér ruhába öltözve. ¹¹Ezt mondták nekik: „Galileai férfiak! Mit álltok itt égre emelt tekintettel? Ez a Jézus, aki tőletek az égbe vétetett, úgy

jön el ismét, amint szemetek láttára a mennybe ment.”¹² Erre az Olajfákról elnevezett hegyről, amely Jeruzsálemtől egy szombatnapi járásra van, visszatértek Jeruzsálembé.¹³ Amint megérkeztek, fölmentek az emeleti terembe, ahol együtt szoktak lenni: Péter és János, Jakab és András, Fülöp és Tamás, Bertalan és Máté, Alfeus fia, Jakab, a buzgó Simon és Jakab testvére, Júdás.¹⁴ Mindannyian egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak az asszonyokkal, Máriával, Jézus anyjával és testvéreivel együtt.

A pünkösöd és Péter beszéde; a jeruzsálemi ősegyház

(2. fejezet)

¹Amikor elérkezett pünkösöd napja, ugyanazon a helyen mindnyájan együtt voltak. ²Egyszerre olyan zúgás támadt az égből, mintha csak heves szélvész közeledett volna, és egészen betöltötte a házat, ahol ültek. ³Majd lángnyelvek jelentek meg nekik szétoszolva, és leereszkedtek mindegyikükre. ⁴Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket. ⁵Ez idő tájt vallásos férfiak tartózkodtak Jeruzsálemben, az ég alatt minden népből. ⁶Amikor ez a zúgás támadt, nagy tömeg verődött össze. Nagy volt a megdöbbenés, mert mindenki a saját nyelvén hallotta, amint beszéltek. ⁷Nagy meglepetésükben csodálkozva kérdezték: „Hát nem mind galileaiak, akik ott beszélnek?” ⁸Hogyan hallja hát őket mindegyikünk a saját anyanyelvén? ⁹Mi pártusok, médek, elamiták és Mezopotámiának, Júdeának, Kappadóciának, Pontusznak, Ázsiának, ¹⁰Frigiának, Pamfiliának, Egyiptomnak és Líbia Cirene körüli részének lakói, a Rómából való zarándokok, zsidók és prozeliták, ¹¹krétaiai és arabok: halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik Isten nagy tetteit.” ¹²Csodálkoztak, és ezt kérdezték egymástól: „Mi lehet ez?” ¹³Mások gúnyosan megjegyezték: „Teleítették magukat édes borral.”

¹⁴Péter a többi tizeneggyel előlépett, és zengő hangon beszédet intézett hozzájuk: „Zsidó férfiak és Jeruzsálem lakói mindnyájan! Vegyétek tudomásul és hallgassátok meg szavamat! ¹⁵Nem részegek ezek, amint vélték, hisz a napnak még csak a harmadik órájában vagyunk, ¹⁶hanem ez az, amiről Joel próféta szólt: ¹⁷A végső napokban – mondja Isten – kiárasztok Lelkemből minden testre. Fiaitok és lányaitok profétálni fognak, az ifjak látomásokat látnak, az öregek álmokat álmodnak. ¹⁸Még szolgálóimra és szolgálóimra is kiárasztom Lelkemet ezekben a na-

pokban, és prófétálni fognak. ¹⁹Csodákat teszek fenn az égben, és jeleket adok lenn a földön: vért, tüzet és gomolygó füstöt. ²⁰A nap elsötétül, a hold vérbe borul, mielőtt eljön az Úrnak nagy és nyilvánvaló napja. ²¹Aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözülni fog. ²²Izraelita férfiak! Halljátok meg szavamat! A názáreti Jézust az Isten igazolta előttetek a hatalmas csodákkal és jelekkel, amelyeket – amint tudjátok – általa vitt végbe köztetek. ²³Ezt az embert az Isten elhatározott terve szerint kiszolgáltattátok, és gonosz kezek által keresztre feszítve elveszejtettétek. ²⁴Az Isten azonban feloldotta a halál bilincseit és feltámasztotta. Lehetetlen is volt, hogy a halál fogva tartsa, ²⁵hisz Dávid mondja róla: Szemem előtt az Úr mindenkor, ő áll jobbomon, hogy meg ne inogjak. ²⁶Örül hát szívem és nyelvem énekel, sőt testem is reményben nyugszik el. ²⁷Mert nem hagyod a lelkem az alvilágban, nem engeded, hogy rothadás érje Szentedet. ²⁸Az élet útját mutattad meg nekem, és örömmel töltesz el színed előtt. ²⁹Testvérek, férfiak! Hadd mondjam el nektek Dávid pátriárkáról nyíltan, hogy meghalt és eltemették, sírja mind a mai napig itt van köztünk. ³⁰Mivel azonban próféta volt, és tudta, hogy az Isten esküvel is megerősítve ígéretet tett: az ő ágyékának gyümölcséből ültet majd valakit trónjára, ³¹előrelátva beszélt Krisztus feltámaszásáról, hogy sem nem marad az alvilágban, sem testét nem éri rothadás. ³²Isten ezt a Jézust támasztotta fel, akinek mi mind tanúi vagyunk. ³³Azután, hogy az Isten jobbjára fölmagasztalta, megkapta a Szentlélek ígéretét az Atyától, azt kiárasztotta, amint látjátok és halljátok. ³⁴Mert Dávid nem ment fel az égbe, mégis ő mondja: Így szólt az Úr az én Uramhoz: Ül a jobbomra, ³⁵s ellenségeidet lábad elé teszem zsámolyul. ³⁶Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy az Isten azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek, Úrrá és Krisztussá tette!”

³⁷E szavak szíven találták őket. Megkérdezték Pétert és a többi apostolt: „Mit tegyünk hát, emberek, testvérek?” ³⁸„Térjetekek meg – felelte Péter –, és keresztkedjétek meg mindegyiketek Jézus Krisztus nevében bűnei bocsánatára. És megkapjátok a Szentlélek ajándékát. ³⁹Mert az ígéret nektek és fiaitoknak szól, meg azoknak, akiket – bár távol vannak – meghívott a mi Urunk, Istenünk.” ⁴⁰Még más egyéb szavakkal is bizonyította ezt, és buzdította őket: „Meneküljetekek ki ebből a romlott nemzedékből!” ⁴¹Akik megfogadták szavát, megkeresztelkedtek. Aznap mintegy háromezer lélek megtért.

⁴²Állhatatosan kitarítottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban. ⁴³Félelem fogott el mindenkit, mert az apostolok révén sok csoda és jel történt Jeruzsálemben. ⁴⁴A hívek mind ugyanazon a helyen tartózkodtak, és közös volt mindenük. ⁴⁵Birtokaikat és javaikat eladták, s az árát

szétosztották azok közt, akik szükségét szenvedtek. ⁴⁶Egy szívvel-lélekkel mindennap összegyűltek a templomban. A kenyeret házaknál törték meg, s örömmel és egyszerű szívvel vették magukhoz az ételt. ⁴⁷Dicsőítették az Istent, és az egész nép szerette őket. Az Úr pedig naponként növelte az üdvözültek számát ugyanott.

Az apostolok a főtanács előtt, Gamáriel rabbi beszéde

(5,17-42)

¹⁷A főpap és akik vele tartottak, vagyis a szadduceusok pártja, féltékenységükben fölléptek ellenük. ¹⁸Elfogatták az apostolokat, és nyilvános börtönbe vetették őket. ¹⁹De az Úr angyala éjszaka kinyitotta a börtön ajtaját, kivette őket, s így szólt hozzájuk: ²⁰„Menjetek, álljatok ki a templomban a nép elé, s hirdessétek ennek az életnek az igazságait!” ²¹Megfogadták e szavakat, hajnalban bementek a templomba és tanítottak. Amikor megérkezett a főpap és kísérete, egybehívták a főtanácsot és Izrael fiainak összes véneit, és üzentek a börtönbe, hogy vezessék őket elő. ²²Amikor a szolgák elmentek, nem találták őket a börtönben. Visszatértek hát, és ²³jelentették: „A börtönt gondosan bezárva találtuk, az örök is ott álltak az ajtó előtt, de amikor benyitottunk, odabenn senkit sem találtunk.” ²⁴A templomőrség parancsnoka és a főpapok e hír hallatára nem tudták elképzelni, mi történhetett. ²⁵Egyszer csak beállított valaki, és jelentette nekik: „Azok a férfiak, akiket börtönbe vetettetek, a templomban vannak, és tanítják a népet.” ²⁶Ekkor a parancsnok elment a szolgákkal, és elővezette őket. Erőszakot nem alkalmaztak, mert félték, hogy a nép kövekkel támad rájuk. ²⁷Elővezették hát, és a főtanács elé állították őket. A főpap kérdőre vonta őket: ²⁸„Szigorúan megparancsoltuk nektek, hogy ne tanítsatok abban a névben, és lám, egész Jeruzsálem tele van tanításokkal. Ránk akarjátok hárítani annak az embernek a véréét.” ²⁹Péter és az apostolok így válaszoltak: „Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek. ³⁰Atyáink Istene feltámasztotta Jézust, akit keresztfára feszítve megölték. ³¹Isten jobbjára emelte, fejedelemmé és Megváltóvá, hogy megtérítse Izraelt, és megbocsássa bűneit. ³²Mi ezeknek a dolgoknak tanúi vagyunk, és a Szentlélek is, akit az Isten megadott azoknak, akik engedelmeskednek neki.” ³³Ennek hallatára haragra gerjedtek, és meg akarták őket ölni.

³⁴De felállt a főtanácsban egy Gamáriel nevű farizeus, aki az egész nép előtt tiszteletben állt, s törvénytudó volt. Egy kis időre kiküldte az embereket, majd

beszédet intézett a többiekhez: ³⁵„Izraelita férfiak! – szólt hozzájuk. – Fontoljátok meg jól, mit akartok ezekkel az emberekkel tenni! ³⁶Mert nemrégiben föllépett Teudas, sokra tartotta magát, és vagy négyszáz férfi mellé szegődött. De megölték, azokat pedig, akik hittek benne, szétszórták és megsemmisítették. ³⁷Utána a népszámlálás idején a galileai Júdás állt elő, és megnyerte magának a népet. Ő is elpusztult, és akik követték, azok szétszóródtak. ³⁸Ezért most azt mondom nektek, hagyjátok békén ezeket az embereket, és engedjétek őket szabadon. Ha ez az elgondolás vagy mozgalom emberektől származik, magától felbomlik. ³⁹De ha Istentől van, nem tudjátok szétszólni őket, és úgy látszana, mintha Istennel szállnátok szembe.” Elfogadták érvelését. ⁴⁰Behívatták az apostolokat, megveszszőztették őket, aztán rájuk parancsoltak, hogy Jézus nevében ne beszéljenek, és szabadon engedték őket. ⁴¹Boldogan távoztak a főtanácsból, mert méltók lettek rá, hogy Jézus nevéért gyalázatot szenvedjenek. ⁴²Továbbra is mindennap tanítottak a templomban és a házakban, hirdették, hogy Jézus a Krisztus.

István vértanú története

(6,8 – 8,1)

⁸István kegyelemmel és erővel eltelve nagy csodákat és jeleket művelt a nép körében. ⁹Erre a libertinusok, cireneiek, alexandriaiak, kilikiaiak és ázsiaiak zsinagógájából némelyek ellene támadtak, ¹⁰és vitatkozni kezdtek Istvánnal, de bölcsességével és a Lélekkel szemben, amellyel beszélt, nem tudtak ellenállni. ¹¹Erre embereket fogadtak fel, hogy állítsák: „Hallottuk, amint káromló szavakkal illette Mózeszt és az Istent.” ¹²Felizgatták a népet, a papokat és az írástudókat, úgyszólván rárontottak, megragadták és a főtanács elé hurcolták. ¹³Ott hamis tanúkat szólaltattak meg, akik állították: „Ez az ember folyvást a szent hely és a törvény ellen beszél. ¹⁴Hallottuk, amint mondta: Az a názáreti Jézus romba dönti ezt a helyet és megváltoztatja a Mózesztől ránk hagyott szokásokat.” ¹⁵A főtanács tagjai mind őt figyelték, és olyannak találták arcát, mintha angyalé volna.

⁷ ¹A főpap megkérdezte: „Valóban így áll a dolog?” ²Erre válaszul így beszélt: „Testvérek és atyák! Hallgassatok meg! A dicsőség Istene megjelent atyánknak, Ábrahámnak, amikor még Mezopotámiában élt, mielőtt még Háránban letelepedett volna, ³és így szólt hozzá: Hagyd itt földedet és rokonságodat, s menj arra a földre, amelyet majd mutatok neked. ⁴Erre elvándorolt Káldea földjére, és Há-

ránba ment lakni. Innen atyja halála után erre a földre vezette az Isten, amelyen most laktok. ⁵Örökségképpen nem adott neki még egy talpalatnyi földet sem, de megígérte, hogy birtokul adja majd neki, és ha meghal, utódainak, jóllehet ekkor még nem volt gyermeke. ⁶Azt is megmondta Isten, hogy utódai idegen földön hazátlanul bolyonganak majd, szolgaságba vetik, és négyszáz esztendeig sanyargatják őket. ⁷A nép fölött azonban, amelynek rabszolgái lesznek, ítéletet tartok – mondta az Úr –, ők meg kivonulnak, és ezen a helyen nekem fognak szolgálni. ⁸Aztán adta neki a körülmetélés szövetségét. Így született neki Izsák, és a nyolcadik nap körül is metélte. Ugyanígy Izsák is Jákobot, Jákob meg a tizenkét pátriárkát. ⁹A pátriárkák irigységből eladták Józsefet Egyiptomba, de az Isten vele volt. ¹⁰Minden viszontagságán átsegítette, sőt kegyeltté tette, és bölcsességgel tüntette ki Egyiptom királya, a fáraó előtt, úgyhogy az megtette Egyiptom és egész háza kormányzójává. ¹¹Akkor éhínség és nagy nyomor támadt egész Egyiptomban meg Kánaánban, úgyhogy atyáink nem találtak ételmet. ¹²Amikor Jákob meghallotta, hogy Egyiptomban van gabona, akkor elküldte először atyáinkat. ¹³Második útjuk alkalmával József fölfedte testvérei előtt kilétét, és így a fáraó előtt is kitudódott József származása. ¹⁴József aztán odavitette atyját, Jákobot és egész rokonságát, összesen hetvenöt személyt. ¹⁵Jákob így Egyiptomba költözött, ott is halt meg, s atyáink szintén. ¹⁶Szichembe szállították, és abban a sírban temették el őket, amelyet Ábrahám ezüstpénzen vett meg a szichemi Hámor fiától. ¹⁷Amint közeledett az Isten Ábrahámnak tett ígérete beteljesülésének ideje, a nép egyre szaporodott és sokasodott Egyiptomban, ¹⁸míg csak egy másik király nem került Egyiptom élére, aki nem ismerte Józsefet. ¹⁹Ez álnokul bánt népünkkel, arra kényszerítette atyáinkat, tegyék ki a csecsemőket, hogy elpusztuljanak. ²⁰Ebben az időben született Mózes, aki tetszett az Istennek. Három hónapig az apai házban táplálták. ²¹Amikor kitették, a fáraó leánya magához vette, és mint saját fiát fölnevelte. ²²Így Mózes szert tett az egyiptomiak minden tudományára, s szávaiban és tetteiben egyaránt hatalmas volt. ²³Amikor betöltötte negyvenedik évét, az a gondolata támadt, hogy meglátogatja testvéreit, Izrael fiait. ²⁴Ez alkalommal észrevette, hogy az egyikkel igazságtalanul bántak. Védelmére kelt, s bosszút állt a bántalmazott emberért: agyonütötte az egyiptomit. ²⁵Azt hitte, testvérei ráeszmélnek, hogy az Isten az ő keze által ad majd nekik szabadulást, de nem fogták fel. ²⁶Másnap akkor jelent meg köztük, amikor épp verekedtek. Össze akarta őket békíteni: Emberek, ti testvérek vagytok! Miért bántalmazzatok egymást? ²⁷De aki bántalmazta társát, elutasította, mondván: Ki tett meg előljárónkká és bíránkká? ²⁸Talán engem is meg akarsz ölni, ahogy tegnap megölted az egyiptomit? ²⁹E

szavakra Mózes elmenekült és Midián földjén telepedett le. Itt két fia született.³⁰Eltelt negyven esztendő, s akkor a Sínai-hegy pusztájában egy égő csipkebokor lángjában angyal jelent meg neki.³¹Amikor Mózes meglátta, elcsodálkozott a jelenségen. Odament, hogy megnézzze, s az Úr hangját hallotta:³²Én vagyok atyáid Istene, Ábrahám, Izsák és Jákob Istene. Mózes megrémült és nem mert odanézni.³³Az Isten azonban folytatta a beszédet: Oldd le lábadról a sarut, mert a hely, ahol állsz, szent föld.³⁴Láttam népem nyomorát Egyiptomban, és hallottam panaszát, lejttem hát, hogy kiszabadítsam őket. Most hát jöjj, hadd küldjelek Egyiptomba.³⁵Az Isten azt a Mózeset küldte vezetőnek és szabadítónak a csipkebokorban megjelent angyal kezével, akit megtagadtak, mondván: Ki tett meg előljárónkká és bíránkká?³⁶Ő vezette ki őket, s ő mutatott csodajeleket Egyiptom földjén, a Vörös-tengeren és a pusztában negyven éven át.³⁷Ez a Mózes mondta Izrael fiainak: Profétát támaszt nektek az Isten testvéreitek sorából, mint engem is.³⁸Ő volt, aki a pusztai közösségből érintkezett az angyallal, aki a Sínai-hegyen szólt hozzá. Ő kapta meg az életet adó szavakat, hogy továbbadja nekünk.³⁹Ám atyáink nem akartak neki engedelmeskedni, visszautasították, és szívük mélyén visszavágytak Egyiptomba.⁴⁰Megkérték Áront: Csinálj nekünk isteneket, azok vezessenek, mert nem tudjuk, hogy mi történt azzal a Mózessel, aki kivezetett minket Egyiptom földjéről.⁴¹Így ezekben a napokban borjút készítettek, áldozatot mutattak be a bálványnak, s örömet lelték kezük művében.⁴²Erre az Isten elfordult tőlük, és hagyta, hogy az égi sereg szolgálatára adják magukat, amint meg van írva a próféták könyvében: Vajon mutattatok-e be nekem véres és égőáldozatokat negyven esztendőn át a pusztában, Izrael háza?⁴³Inkább Moloch sátrát hordoztátok magatokkal, s Refán isten csillagát, a bálványokat, amelyeket magatok faragtatok, hogy imádjátok őket. Ezért Babilonon túlra úzlek benneteket.⁴⁴A pusztában atyáinkkal volt a bizonyosság sátora. Így rendelte, aki Mózesnek megparancsolta, hogy a láttott minta szerint készítse el.⁴⁵Ezt örökölték atyáink és magukkal hozták, amikor József vezetésével meghódították a pogányok (földjét), akiket Isten kiűzött innen atyáink előtt. Így volt ez egészen Dávid koráig.⁴⁶Ő kegyelmet talált Istennél, s könyörgött, hadd építhessen hajlékot Jákob Istenének.⁴⁷De csak Salamon építette fel a templomot.⁴⁸Ám a Magasságbeli nem lakik emberi kéz emelte hajlékban, ahogy a prófeta is mondja:⁴⁹Az ég az én trónom, s a föld lábam alatt a zsámoly. Milyen házat építhetnétek nekem – mondja az Úr –, vagy hol lehetne pihenőhelyem?⁵⁰Hát nem kezem alkotta mindezt?⁵¹Ti vastagnyakúak, ti körülmetéletlen szívűek és fülűek, mindig ellenálltatok a Szentléleknek, s mint atyáitok, olyanok vagytok ti is.⁵²Melyik prófétát nem üldözték atyáitok? Mind megölték azokat,

akik az Igaz eljövételéről jövendöltek. S most ti lettetek árulói és gyilkosai, ⁵³ti, akik az angyalok közreműködésével átvették a törvényt, de nem tartottátok meg.” ⁵⁴Amikor ezt hallották, haragra gyulladtak, és fogukat vicsorgatták ellene. ⁵⁵Ő azonban a Szentlélekkel eltelve fölnézett az égre és látta az Isten dicsőségét és Jézust az Isten jobbján. ⁵⁶Felkiáltott: „Látom, hogy nyitva az ég, és az Emberfia ott áll az Isten jobbján.” ⁵⁷Erre ordítani kezdtek, befogták fülüket, s egy akarattal rárontottak, ⁵⁸kivonszolták a városból és megkövezték. A tanúk egy Saul nevű ifjú lábához rakták le ruhájukat. ⁵⁹Míg kövezték Istvánt, így imádkozott: „Uram, Jézus, vedd magadhoz lelkemet!” ⁶⁰Majd térdre esett és hangosan felkiáltott: „Uram, ne ródd fel nekik bűnül!” Ezekkel a szavakkal elszenderült.

8 ¹És Saul helyeselte meggyilkolását. Azon a napon nagy üldözés tört ki a jeruzsálemi egyház ellen. Az apostolok kivételével mindnyájan elszéledtek Júdea és Szamária tájékára. ²Istvánnak az istenfélő emberek megadták a végtisztességet, s nagyon megsiratták. ³Saul ellenben csak úgy tajtékozott az egyház ellen, sorra járta a házakat, elhurcolta a férfiakat és nőket, és börtönbe vetette őket.

Szamáriai megtértek, Fülöp, Péter, János és Simon mágus története

(8,4-25)

⁴Azok, akik szétszéledtek, ahová csak elvetődtek, mindenütt hirdették az evangéliumot. ⁵Így Fülöp Szamária városába került, s ott hirdette Krisztust. ⁶A nép hallva és látva a csodákat, amelyeket tett, egyöntetűen figyelemmel hallgatta. ⁷Mert sok megszállottból – hangosan kiáltozva – kiment a tisztátalan lélek, és sok béna meg sánta meggyógyult. ⁸Így nagy volt az öröm ebben a városban. ⁹Élt a városban egy Simon nevű férfi, aki varázsló volt, és azzal ámította Szamária népét, hogy fontos személynek adta ki magát. ¹⁰A népnek apraja-nagyja hallgatott rá. „Ő az Isten ereje, melyet nagynak neveznek!” – mondták. ¹¹Csüggtek rajta, mert már jó ideje ámította őket mesterkedéseivel. ¹²De amikor hittek Fülöpnek, aki Isten országáról és Jézus Krisztus nevéről beszélt nekik, megkeresztelkedtek, férfiak és nők egyaránt. ¹³Maga Simon is hívó lett, megkeresztelkedett, és Fülöphöz csatlakozott. A jelek és a nagy csodák láttán elámult. ¹⁴Amikor a Jeruzsálemben maradt apostolok meghallották, hogy Szamária elfogadta az Isten szavát, elküldték hoz-

zájuk Pétert és Jánost. ¹⁵Amikor megérkeztek, imádkoztak értük, hogy megkapják a Szentlelket. ¹⁶Mert még egyikükre sem szállt le, csak meg voltak keresztelve az Úr Jézus nevére. ¹⁷Rájuk tették hát kezüket, s erre megkapták a Szentlelket. ¹⁸Amikor Simon látta, hogy az apostolok kézzelvetítik a Szentlelket, pénzt ajánlott fel nekik: ¹⁹„Adjatok nekem is olyan hatalmat – mondta –, hogy akire csak ráteszem a kezem, megkapja a Szentlelket.” ²⁰Péter elutasította: „Vesszen el a pénzed veled együtt, mert azt hitted, hogy az Isten ajándékát pénzen meg lehet venni. ²¹Semmi részed benne és semmi közöd hozzá, mert szíved nem tiszta az Isten előtt. ²²Térj meg hát gonoszságodból, és kérd az Istent, hogy bocsássa meg szíved szándékát! ²³Úgy látom, elöntött a keserű epe, és fogva tart a gonoszság.” ²⁴„Könyörögjetek értem az Úrhoz – kérte Simon –, hogy semmi se érjen abból, amit mondtatok.” ²⁵Miután így tanúságot tettek és hirdették az Úr szavát, visszatértek Jeruzsálembe, útközben sok samáriai faluban hirdették az evangéliumot.

Saul megtérése

(9,1-30)

¹Saul még mindig lihegett a dühtől, és halállal fenyegette az Úr tanítványait. Elment a főpaphoz, ²s arra kérte, adjon neki ajánlólevelet a damaszkuszi zsinagógához, hogy ha talál ott embereket, férfiakat vagy nőket, akik ezt az utat követik, megkötözve Jeruzsálembe hurcolhassa őket. ³Már Damaszkusz közelében járt, amikor az égből egyszerre nagy fényesség ragyogta körül. ⁴Földre hullott, és halotta, hogy egy hang így szól hozzá: „Saul, Saul, miért üldözöl engem?” ⁵Erre megkérdezte: „Ki vagy, Uram?” Az folytatta: „Én vagyok Jézus, akit te üldözöl. ⁶De állj fel és menj a városba, ott majd megmondják neked, mit kell tenned.” ⁷Útársainak elakadt a szavuk, mert hallották a hangot, de látni nem láttak semmit. ⁸Saul feltápáskodott a földről, kinyitotta a szemét, de nem látott. Úgy vezették be Damaszkuszba, kézen fogva. ⁹Három napig nem látott, nem evett és nem ivott. ¹⁰Damaszkuszban volt egy Ananiás nevű tanítvány. Az Úr egy látomásban megszólította: „Ananiás!” „Itt vagyok, Uram!” – felelte. ¹¹S az Úr folytatta: „Kelj fel és siess az Egyenes utcába. Keresd meg Júdás házában a tarzuszi Sault. Nézd: imádkozik; ¹²és látomásban lát egy Ananiás nevű férfit, ahogy belép hozzá, és ráteszi a kezét, hogy visszanyerje látását.” ¹³Ananiás tiltakozott: „Uram, sokaktól hallot-

tam, hogy ez az ember mennyit ártott szentjeidnek Jeruzsálemben. ¹⁴Ide pedig megbízatása van a főpapoktól, hogy bilincsbe verjen mindenkit, aki segítségül hívja a nevedet.” ¹⁵Az Úr azonban ezt válaszolta neki: „Menj csak, mert választott edényem ő, hogy nevedet hordozza a pogány népek, a királyok és Izrael fiai között. ¹⁶Megmutatom majd neki, mennyit kell nevedért szenvednie.” ¹⁷Ananiás elment, betért a házba, és e szavakkal tette rá kezét: „Saul testvér, Urunk Jézus küldött, aki megjelent neked idejövet az úton, hogy visszakapd szemed világát, és eltelj a Szentlélekkel.” ¹⁸Azon nyomban valami hályogféle vált le szeméről, és visszanyerte látását. Felállt, megkeresztelkedett, ¹⁹majd evett és erőre kapott.

¹⁹Néhány napig ottmaradt Damaszkuszban a tanítványokkal, ²⁰és máris tanította a zsinagógákban, hogy Jézus az Isten Fia. ²¹Akik hallgatták, mind csodálkoztak, mondván: „Hát nem ez tört vesztükre Jeruzsálemben azoknak, akik ezt a nevet segítségül hívják? Ide is nem azért jött, hogy bilincsbe verve a főpapok elé hurcolja őket?” ²²Saul azonban mind határozottabban lépett fel, s mert azt bizonyította, hogy Jézus a Messiás, zavarba hozta a damaszkuszi zsidókat. ²³Amikor már jó idő eltelt, a zsidók megállapodtak, hogy megölik. ²⁴Saulnak tudomására jutott szándékuk. Éjjel-nappal szemmel tartották még a kapukat is, csakhogy eltehessék láb alól. ²⁵A tanítványok azonban kiszöktették éjszaka, kötéllel leengedték a falon át egy kosárban. ²⁶Amikor Jeruzsálembe ért, a tanítványokhoz akart csatlakozni, de mind félték tőle, nem hitték el, hogy tanítvánnyá lett. ²⁷Végül Barnabás mégis maga mellé vette, és elvitte az apostolokhoz. Elmondta nekik, hogy látta az úton az Urat, hogy mit mondott neki, s milyen bátran beszélt Damaszkuszban Jézus nevében. ²⁸Ezentúl velük járt-kelt Jeruzsálemben, s nyíltan beszélt az Úr nevében. ²⁹A görög nyelvű zsidókhöz is beszélt, sőt vitába is szállt velük. De azok az életére törtek. ³⁰Amikor ezt a testvérek megtudták, Cezáreába kísérték, majd onnét Tarzuszba küldték.

Péter beszéde a pogányok keresztségéről Cornelius századosnál

(10,34-48)

³⁴Péter így kezdte beszédét: „Valóban el kell ismernem, hogy az Isten nem személyválogató, ³⁵mindenki kedves előtte, aki féli és az igazságosságot cselekszi,

bármely nép fia is. ³⁶A tanítást ugyan Izrael fiainak adta, amikor békét hirdetett Jézus Krisztus által. Ő mindenki Ura. ³⁷Ti tudjátok, mik történtek a Jánostól hirdetett keresztség után Galileától kezdve egész Júdeában. ³⁸Miképp kente fel az Isten a názáreti Jézust Szentlélekkel és hatalommal. S ő ahol csak járt, jót tett, meggyógyította az összes ördögtől megszállottat, mert vele volt az Isten. ³⁹Mi tanúi vagyunk mindannak, amit Júdea egész területén és Jeruzsálemben tett. Aztán megölték, keresztre feszítették, ⁴⁰de harmadnap feltámasztotta az Isten, és látható alakban megmutatta, ⁴¹igaz, nem az egész népnek, hanem csak az Istentől előre kijelölt tanúknak, vagyis nekünk, akik ettünk és ittunk vele halálából való feltámadása után. ⁴²Megparancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek, és tanúsítsuk, hogy ő az, akit az Isten az élők és holtak bírójául rendelt. ⁴³A próféták mind tanúságot tesznek arról, hogy aki hisz benne, elnyeri nevében bűnei bocsálatát.”

⁴⁴Péter még be sem fejezte a beszédet, s a Szentlélek már leszállt mindenki-re, aki hallgatta a tanítást. ⁴⁵A zsidókból lett keresztények, akik Péterrel érkeztek, ámulatba estek, hogy a Szentlélek ajándéka a pogányokra is kiárad. ⁴⁶Mert hallották, hogy megkapták a nyelvek adományát, és magasztalják az Istent. Péter megszólalt: ⁴⁷„Meg lehetne tagadni a keresztségét azoktól, akik a Szentlelket éppen úgy megkapták, mint mi?” ⁴⁸Ezzel elrendelte, hogy Jézus Krisztus nevében kereszteljék meg őket. Őt viszont arra kérték, hogy maradjon még náluk néhány napig.

Barnabás, Saul, és az antiókhiai egyház alapítása

(11,19-30)

¹⁹Akik az István miatt kitört üldözés elől szétszéledtek, eljutottak egészen Föníciáig, Ciprusig és Antióchiáig, az evangéliumot azonban csak a zsidóknak hirdették. ²⁰De akadt köztük ciprusi és cirenei férfi is, s ezek Antióchiába eljutva a görögökkel is szóba álltak: hirdették nekik az Úr Jézust. ²¹Velük volt az Úr segítsége: sokan hívők lettek, és megtértek az Úrhoz. ²²Ennek a híre a jeruzsálemi egyházba is eljutott, ezért elküldték Barnabást Antióchiába. ²³Amikor megérkezett és látta az Isten kegyelmét, boldog volt és mindenkit buzdított, hogy ragaszkodjék az Úrhoz szíve mélyéből. ²⁴Mert derék ember volt, telve Szentlélekkel és hittel. Nagyon sokan az Úrhoz tértek. ²⁵Barnabás ezért elment Tarzuszba, hogy fölkeres-

se Saul. ²⁶Amikor rátalált, magával vitte Antióchiába. Egy egész évig ott maradt az egyházban, és rengeteg embert tanítottak. Először Antióchiában nevezték el a tanítványokat keresztényeknek. ²⁷Ez idő tájt próféták jöttek le Jeruzsálemből Antióchiába. ²⁸Előállt közülük az egyik, név szerint Agabusz, és a Lélek sugallatára előre megmondta, hogy nagy éhínség fog támadni az egész földön, s ez be is következett Klaudiusz idejében. ²⁹A tanítványok elhatározták, hogy tehetségükhöz mérten segítik anyagilag a júdeai testvéreket. ³⁰Ezt meg is tették: Saullal és Barnabással adományokat küldtek a presbitereknek.

Pál és Barnabás Lüztrában

(14,8-20)

⁸Lisztrában élt egy béna ember, aki születése óta nem tudott lábára állni, még nem tett soha egy tapodtat sem. ⁹Hallgatta Pál beszédét, ez meg rátekinthetett, s látta rajta, hogy elég erős a hite ahhoz, hogy meggyógyuljon, ¹⁰azért hangosan felszólította: „Állj rá egyenesen a lábadra!” Az talpra ugrott, és tudott járni. ¹¹Amikor a tömeg látta, mit tett Pál, likaóni nyelven felkiáltott: „Az istenek leszálltak hozzánk emberi alakban!” ¹²Barnabást elnevezték Zeusznek, Pált meg, minthogy ő vitte a szót, Hermésznek. ¹³A város előtt álló Zeusz-templom papja pedig felkoszorúzott bikát vezetett a kapuk elé, hogy a néppel együtt áldozatot mutasson be. ¹⁴Amikor Barnabás és Pál apostol ezt meghallották, megszaggatták ruhájukat, és a tömegbe vetették magukat. ¹⁵„Emberek, mit csináltok? – kiáltották. – Mi is emberek vagyunk, akárcsak ti, és éppen azt hirdetjük nektek, hogy ezektől a bálványoktól forduljatok az élő Istenhez, aki az eget, a földet és a tengert alkotta s mindent, ami csak van benne. ¹⁶Az elmúlt időkben megengedte, hogy minden nép a saját útját járja. ¹⁷De azért nem maradt bizonyíték nélkül, mert jót tett, adott nektek esőt és gyümölcsöt érlelő nyarat, ételt és a szívetekbe örömet.” ¹⁸Így beszéltek, de így is alig tudták lecsillapítani a tömeget, nehogy áldozatot mutasson be nekik. ¹⁹Antióchiából és Ikóniumból utánuk jött néhány zsidó. Ezek úgy fellázították a tömeget, hogy megkövezték Pált. Már azt hitték, hogy meghalt, ezért kivonszolták a városból. ²⁰De amikor a tanítványok köréje gyűltek, eszméletre tért, és visszament a városba.

A jeruzsálemi apostoli zsinat: vita a zsidó- és pogánykereszténységről, Péter és Jakab beszéde

(15,1-29)

¹Néhányan, akik Júdeából jöttek, így tanították a testvéreket: „Ha nem metélkedtek körül Mózes törvénye szerint, nem üdvözülhettek.” ²Mivel emiatt zavar és nagy vita támadt Pál, Barnabás és közöttük, azt határozták, hogy Pál és Barnabás néhányukkal menjen fel Jeruzsálembe, s ebben a vitás ügyben forduljon az apostolokhoz és a presbiterekhez. ³Az egyház egy darabon elkísérte őket, aztán átszelték Föníciát és Szamáriát, és elbeszélték a pogányok megtérését. Ezzel nagy örömet szereztek minden testvérnek. ⁴Amikor megérkeztek Jeruzsálembe, szívesen fogadta őket az egyház: az apostolok és a presbiterek. Beszámoltak róla, mi mindent tett közreműködésükkel az Isten. ⁵Azok közül, akik a farizeusok felekezetéből lettek hívővé, néhányan felálltak és kijelentették: „Körül kell nekik metélkedni, és rájuk kell parancsolni, hogy tartsák meg Mózes törvényét.”

⁶Összegyűltek az apostolok és a presbiterek, hogy megvizsgálják ezt az ügyet. ⁷Heves vita támadt, végül felállt Péter, és ezt a beszédet intézte hozzájuk: „Testvérek! Tudjátok, hogy az Isten kezdettől fogva kiválasztott közületek, hogy a pogányok az én számból hallják az evangélium tanítását, és higgyenek. ⁸S maga az Isten, aki ismeri a szívet, tanúsította, hogy nekik is megadta a Szentlelket, éppúgy, mint nekünk. ⁹Nem tett különbséget köztünk és köztük, amikor a hittel megtisztította a szívüket. ¹⁰Mit teszitek hát próbára az Istent, miért akarjátok a tanítványok nyakára rakni az igát, amelyet sem atyáink, sem mi nem bírtunk elviselni? ¹¹Az a hitünk, hogy Urunk Jézus kegyelméből üdvözülünk mi is, s ugyanígy ők is.” ¹²Erre az egész gyülekezet elhallgatott, és meghallgatták Pált meg Barnabást, hogy milyen csodákat tett általuk az Isten a pogányok között. ¹³Amikor befejezték a beszámolót, Jakab vette át a szót: „Testvéreim, hallgassatok meg! ¹⁴Simon elmondta, miként gondoskodott róla Isten először, hogy a pogányok soraiból népet szerezzen nevének. ¹⁵Ezzel megegyeznek a próféták szavai, hiszen meg van írva: ¹⁶Aztán visszatérek és újra fölverem Dávidnak bedőlt sátrát. Roncsait helyrehozom és a sátrát felállítom, ¹⁷hogy a többi ember is keresse az Urat, minden nép, mely hívja nevemet. Az Úr mondja ezt, s meg is teszi, ¹⁸amit öröktől fogva kinyilvánított. ¹⁹Ezért az a véleményem, hogy nem kell terhet rakni azokra, akik a pogányságból tértek meg az Istenhez, ²⁰hanem csak azt írjuk elő nekik, hogy

tartózkodjanak a bálványoktól, nehogy tisztátalanná váljanak miattuk, továbbá a paráznaságtól, a fojtott állattól és a vértől. ²¹Mert Mózesnek ősi nemzedékek óta hirdetői vannak a városokban, akik minden szombaton felolvassák a zsinagógákban.” ²²Erre az apostolok, a presbiterok és az egész egyház jónak látták, hogy kiválasszanak maguk közül néhány férfit, és Pállal és Barnabással elküldjék őket Antióchiába, mégpedig Júdást, másik nevén Barszabbászt, meg Szilást, akik a testvérek között vezető szerepet vittek. ²³Ezt írták a kezük által: „Az apostolok és a presbiterok, a testvérek, üdvözetüket küldik az Antióchiában, Szíriában és Kilikiában élő, pogányságból megtért testvéreiknek! ²⁴Hallottuk, hogy közülünk néhányan – megbízásunk nélkül tanítva – megzavartak titeket, feldúlták lelketeket. ²⁵Ezért közmegegyezéssel elhatároztuk, hogy kiválasztunk néhány férfit, és elküldjük őket hozzátok a mi szeretett Barnabásunkkal és Pálunkkal, ²⁶ezekkel az emberekkel, akik egész életüket Urunk, Jézus Krisztus nevének szolgálatára szentelték. ²⁷Elküldtük hát Júdást és Szilást, ők majd élőszóval is elmondják nektek ezeket. ²⁸Úgy tetszett a Szentléleknek és nekünk, hogy ne rakjunk rátok több terhet a szükségesnél, annál, ²⁹hogy tartózkodnotok kell a bálványoknak áldozott eledeltől, a vértől, a fojtott állattól és a paráznaságtól. Ha ezektől tartózkodtok, helyesen jártok el. Jó egészséget!”

Pál, Szilás, Lukács és a jószellemtől megszállt leány Philippiben

(16,16-22)

¹⁶Egyszer, ahogy az imádkozóhely felé tartottunk, találkoztunk egy jós szellemtől megszállt leánnyal, aki jóslásaival nagy hasznot hajtott gazdáinak. ¹⁷Pál után és miutánunk szaladt, és így kiáltozott: „Ezek az emberek a fölséges Isten szolgái, s az üdvösség útját hirdetik nektek.” ¹⁸Ezt több napon át megismételte. Pál már bosszankodott miatta, hátrafordult és rászólt a lélekre: „Parancsolom neked Jézus Krisztus nevében, menj ki belőle!” Ki is ment akkor mindjárt. ¹⁹Amikor gazdái látták, hogy nem húzhatnak belőle több hasznot, megragadták Pált és Szilást, és a fórumra hurcolták, az előljárók elé. ²⁰Bírák elé állítva így vádolták őket: „Ezek a zsidó emberek zavart keltenek városunkban, ²¹olyan szokásokat hirdetnek, amelyeket mi – rómaiak lévén – nem fogadhatunk el, és nem követhetünk.” ²²A nép is ellenük fordult.

Pál Athénban, areioszpagoszi beszéde az ismeretlen istenről

(17,16-34)

¹⁶Míg Athénban várt rájuk, Pálnak megrendült a lelke a bálványokkal tele város láttán. ¹⁷A zsinagógában beszélt a zsidókhöz és az istenfélőkhöz, de a téren is mindennap azokhoz, akiket épp ott talált. ¹⁸Néhány epikureus és sztoikus bölcselő vitatkozni kezdett vele. Mások megjegyezték: „Mit akarhat ez a szószátyár mondani?” Vagy: „Úgy látszik, idegen isteneket hirdet.” Tudniillik Jézust és a feltámadást hirdette nekik. ¹⁹Erre az Areopáguszra vitték s megkérdezték: „Megtudhatnánk, mi az az új tanítás, amit hirdetsz?” ²⁰Mert valami szokatlant hirdetsz. Tudni akarjuk hát, hogy mi az.” ²¹Az athéniak meg az ott tartózkodó idegenek semmi mással nem töltötték az időt, csak azzal, hogy újdonságot mondjanak vagy halljanak.

²²Pál az Areopágusz közepére állt és elkezdett beszélni: „Athéni férfiak! Látom, hogy minden szempontból igen vallásosak vagytok. ²³Amint szétnéztem és megtekintettem szentélyeiteket, ráakadtam egy oltárra, amelyen az a felírás állt: Az ismeretlen istennek. Nos, én azt hirdetem nektek, akit ti ismeretlenül tiszteltek. ²⁴A világot s a benne találhatóakat teremtő Isten nem lakik emberi kéz emelte templomokban, hiszen ő az ég és föld Ura. ²⁵Nem kívánja emberi kéz gondoskodását, mintha szüksége volna valamire, hisz ő ad mindennek életet, levegőt és mindent. ²⁶Ő telepítette be az egy őstől származó emberiséggel az egész földet. Ő határozta meg ittlakásuk idejét és határát. ²⁷S mindezt azért, hogy keressék az Istent, hogy szinte kitapogassák és megtalálják, hiszen nincs messze egyikünkötől sem. ²⁸Mert benne élünk, mozgunk és vagyunk, ahogy költőitek is mondják: „Mi is az ő nemzetségéből valók vagyunk.” ²⁹Ha tehát az Isten fiai vagyunk, nem szabad azt gondolnunk, hogy az istenség aranyhoz, ezüsthöz, kőhöz vagy a művészet, az emberi elme valamilyen alkotásához hasonló. ³⁰Az Isten eddig szemet hunyt a tudatlanság kora felett, de most tudomására hozza az embereknek, hogy mindenütt meg kell térnie mindenkinek. ³¹Mert kiválasztott egy napot, s ezen igazságos ítéletet ül a világ fölött egy arra rendelt férfi által, aki mellett mindenki előtt tanúbizonyságot tett azzal, hogy feltámasztotta a halálból.” ³²A halottak feltámadásának hallatára néhányan kigúnyolták, mások meg azt mondták: „Majd még meghallgatunk máskor is erről.” ³³Pál erre eltávozott körükből. ³⁴Néhányan azért csatlakoztak hozzá, köztük Areopagita Dénes és egy Damarisz nevű asszony, és még mások is.

Apollósz tevékenysége Epheszoszban és Korinthoszban; Keresztelő János követői

(18,23 – 19,7)

²³Egy ideig még itt tartózkodott [Pál], aztán útnak indult, sorra bejárta Galácia vidékét és Frígiát, és erőt öntött a tanítványokba. ²⁴Közben egy alexandriai származású, Apolló nevű zsidó érkezett Efezusba. Ékesszóló és az Írásokban igen jár-tas ember volt. ²⁵Már kapott valami oktatást az Úr igazságairól, buzgón és helye-sen beszélt és tanított Jézusról, de még csak János keresztségéről tudott. ²⁶Bátran elkezdett tanítani a zsinagógában. Priscilla és Aquila meghallották, elhívták magukhoz, és pontosabban elmagyarázták neki az Isten útját. ²⁷Mivel Achájába szándékozott utazni, a testvérek biztatták, és írtak a tanítványoknak is, hogy fogadják szívesen. Megérkezve a neki adott kegyelem révén nagy szolgálatot tett a hívőknek, ²⁸mert a nyilvánosság előtt ügyesen megcáfolta a zsidókat: az Írások-ból bebizonyította, hogy Jézus a Messiás.

19 ¹Míg Apolló Korintusban tartózkodott, Pál a felső tartományokon át Efezus-ba érkezett. Itt néhány tanítványra akadt. ²Megkérdezte tőlük: „Megkaptátok a Szentlelket, amikor hittetek?” „Nem is hallottuk, hogy van Szentlélek” – felel-ték. ³„Mire keresztelkedtetek?” – kérdezte ismét. Ezt válaszolták: „János kereszt-ségére.” ⁴„János a bűnbánat keresztségével keresztelt – magyarázta Pál –, a népet meg arra biztatta, higgyenek abban, aki utána jön, azaz Jézusban.” ⁵Ezt hallva megkeresztelkedtek Jézus nevére. ⁶Ezután Pál rájuk tette a kezét, és leszállt rájuk a Szentlélek, megkapták a nyelvek adományát és prófétáltak. ⁷Ezek az emberek együttvéve voltak vagy tizenketten.

Pál Epheszoszban: Démétriosz és az Artemisz-kultusz

(19,23-40)

²³Ebben az időben nem kis zavargás támadt az (Úr) tanítása miatt. ²⁴Egy Demeter nevű ezüstműves ezüst Artemisz-templomcskák készítésével jelentős kereset-hez juttatta az iparosokat. ²⁵Összehívta őket meg a hasonló foglalkozásúakat, és így szólott hozzájuk: „Emberek, tudjátok, hogy ez a mesterség biztosítja jólétünket.

²⁶Látjátok és halljátok azt is, hogy ez a Pál okoskodásaival nemcsak Efezusban, hanem majdnem egész Ázsiában nagy tömegeket meggyőzött. Azt tanítja, hogy kézzel alkotott istenek nincsenek. ²⁷De nemcsak az a veszély fenyeget, hogy szakmánk tönkremegy, hanem a nagy istennőnek, Artemisznek a templomát is semmibe veszik, és csorbát szenved fölsége, pedig egész Ázsia, sőt az egész világ tiszteli.” ²⁸Amikor ezt hallották, dühbe jöttek, s így kiabáltak: „Nagy az efezusiak Artemisze!” ²⁹Az egész városban nagy lett a felfordulás. Egy emberként a színházba rohantak, s macedóniai Gájuszt és Arisztarchuszt, Pál kísérőit is magukkal hurcolták. ³⁰Pál a népgyűlésbe akart menni, de a tanítványok nem engedték. ³¹Néhány ázsiai főtisztviselő, és aki csak barátja volt, üzenetet küldött neki, kérték, hogy ne menjen a színházba. ³²Ott ugyanis összevissza kiabáltak, az egész gyűlés csupa izgatottság volt, a legtöbbje azt sem tudta, miért jöttek össze. ³³Végül a tömegből előcítálták Sándort, akit a zsidók előretuszkoltak. Sándor intett a kezével, hogy meg akarja magyarázni a népnek a dolgot. ³⁴De amikor észrevetették, hogy zsidó, lármázni kezdtek, s vagy két óráig egy emberként ordították: „Nagy az efezusiak Artemisze!” ³⁵Végül a jegyző csillapította le a tömeget ezekkel a szavakkal: „Efezusi férfiak! Ki az, aki ne tudná, hogy Efezus a nagy Artemisz templomának városa és égből alászállt szobrának őre? ³⁶Míntehogy eziránt senkinek sincs kétsége, le kell csillapodnotok, és nem szabad semmit sem elhamarkodnotok. ³⁷Idehurcoltátok ezeket az embereket, noha nem templomrablók és istennőnket sem káromolták. ³⁸Ha tehát Demeternek és a vele tartó többi mesterembernek van valami panaszuk valaki ellen, vannak törvénytörések és helytartók, tegyenek panaszt ott. ³⁹Ha meg valami más bajotok van, azt a törvényes népgyűlésen lehet elintézni. ⁴⁰Mert különben annak a veszélynek tesszük ki magunkat, hogy a mai zavargás miatt bevádolnak bennünket, és nincs semmi érvünk, amivel megokolhatnánk ezt a csődületet.” Ezekkel a szavakkal feloszlatta a gyűlést.

Pál fogságban, beszéde a jeruzsálemi zsidókhöz

(22,1-21)

¹„Testvérek, férfiak és apák! Hallgassátok meg védekező szavaimat, amelyet most elétek tárok!” ²Amint meghallották, hogy héber nyelven szól hozzájuk, még inkább elcsendesedtek. Ő meg folytatta: ³„Zsidó vagyok, a kilikiai Tarsuszban születtem, de ebben a városban nevelkedtem, s Gamáliele lábánál az atyai törvényt

szigorú megtartására tanítottak. Az Isten szolgálatában éppúgy buzgólkodtam, mint most ti mindannyian. ⁴Halálra üldöztem ezt az „utat” (tant), férfiakat és nőket kötöttem meg és vettem börtönbe. ⁵Maga a főpap és a vének tanácsa a tanúm. Megbízólevelet is kaptam tőlük, azzal mentem el Damaszkuszba, a testvérekhez, hogy bilincsbe verve Jeruzsálembé hurcoljam őket, hadd bűnhődjenek. ⁶Ekkor történt, hogy amint az úton Damaszkusz közelébe értem, az égből hirtelenül nagy fényesség vett körül. ⁷A földre zuhantam, és egy hangot hallottam, amint megszólított: Saul, Saul, miért üldözöl? ⁸Megkérdeztem: Ki vagy, Uram? Így folytatta: Én a názáreti Jézus vagyok, akit üldözöl. ⁹Útitársaim látták a fényességet, de a hangot nem hallották. ¹⁰Megkérdeztem: Mit tegyek, Uram? – Állj fel, és menj Damaszkuszba – felelte az Úr –, ott majd megmondják neked, mit kell tenned. ¹¹Mivel a ragyogó fényesség elvette látásomat, útításaim kezemenél fogva vezettek, így értem be Damaszkuszba. ¹²Itt egy törvény szerint élő, vallásos férfi, Ananiás, akiről az ottani zsidók mind jó véleménnyel voltak, ¹³fölkeresett, megállt mellettem s azt mondta: Saul testvérem, láss! És abban a pillanatban visszakaptam a szemem világát. ¹⁴Ő meg folytatta: Atyáink Istene kiválasztott, hogy ismerd meg akaratát, lásd az Igazat, és halld szájából a szót. ¹⁵Mert tanúsítani fogod minden ember előtt, amit láttál és hallottál. ¹⁶És most mit késlekedsz? Indulj, vedd fel a keresztséget, s nevét segítségül híva mosd le bűneidet. ¹⁷Később, amikor visszatértem Jeruzsálembé, és imádkoztam a templomban, elragadtatásba estem. ¹⁸Láttam, amint szól hozzám: Siess, gyorsan hagyd el Jeruzsálemet, mert nem fogadják el rólam szóló tanúságtételeidet. ¹⁹Uram – feleltem –, tudják rólam, hogy én voltam, aki zsinagógáról zsinagógára járva börtönbe hurcoltam és megvesszőztettem azokat, akik hittek benned. ²⁰És amikor tanúdnak, Istvánnak a vére kiomlott, ott voltam, helyeseltem, s őriztem a gyilkosai ruháját. ²¹De ő azt mondta: Csak menj, mert én messzire, a pogányok közé küldelek.”

Pál beszéde Caesareában Agrippa király előtt

(26,1-23)

¹Erre Agrippa király Pálhoz fordult: „Engedélyt kapsz, hogy beszélj a magad védelmére.” Pál kinyújtotta kezét, és így védekezett: ²„Boldognak tartom magam, Agrippa király, hogy előtted védekezhetek a zsidók emelte minden vád ellen, ³főképp azért, mert te ismered a zsidók szokásait és vitás kérdéseit. Kérlek, hall-

gass meg türelmesen! ⁴Életem kora ifjúságomtól fogva népem körében, Jeruzsálemben folyt, ismeretes minden zsidó előtt. ⁵Régtől fogva ismernek, s ha akarnák, tanúsítani is tudnák, hogy vallásunk legszigorúbb felekezete szerint éltem mint farizeus. ⁶És most bíróság előtt állok, mert reméltem az ígéletben, amelyet az Isten atyáinknak tett. ⁷Ám ennek teljesedését tizenkét törzsünk is reméli, ha hűségesen szolgál az Istennek, éjjel-nappal. Emiatt a remény miatt vádolnak a zsidók, király! ⁸Mi hihetlent találtok abban, hogy az Isten feltámasztja a halottakat? ⁹Eleinte magam is úgy véltem, hogy a názáreti Jézus ellen minden úton-módon föl kell lépni. ¹⁰Ezt meg is tettem Jeruzsálemben. A hívők közül sokakat börtönbe juttattam, erre maguktól a főpapoktól kaptam felhatalmazást. Szavazatommal hozzájárultam a halálos ítéletükhöz. ¹¹Zsinagógáról zsinagógára jártam, hogy megkínóztassam és káromlásra kényszerítsem őket. Fékevesztett dühömben még más országok városaiban is üldöztem őket. ¹²Amikor egyszer ilyen szándékkal Damaszkuszba mentem a főpapok meghatalmazásával és engedélyével, ¹³déltájban, király, napnál ragyogóbb világosságot láttam az úton, körülragyogott engem is, útitársaimat is. ¹⁴Mindnyájan földre hullottunk, s ekkor egy hangot hallottam, amint héber nyelven megszólított: Saul, Saul, miért üldözöl? Hiába rugdalózol az ösztöke ellen! ¹⁵Megkérdeztem: Ki vagy, Uram? – Jézus vagyok – felelte az Úr –, akit üldözöl. ¹⁶De kelj fel, és állj talpra! Azért jelentem meg neked, hogy terjesztője és tanúja légy annak, amit láttál, és amit majd még ezután fogsz látni. ¹⁷Megvédelek népedtől és a pogányoktól, akikhez majd küldelek, ¹⁸hogy nyisd meg a szemüket, s visszatérjenek a sötétségből a világosságra, a sátán hatalmából az Istenhez, hogy a bennem való hit révén elnyerjék bűneik bocsánatát, és részt kapjanak a megszenteltek között. ¹⁹Agrippa király, nem lehettem engedetlen a menyeyei látomás iránt, ²⁰hirdettem először Damaszkuszban, majd Jeruzsálemben és egész Júdeában, aztán a pogányoknak, hogy tartsanak bűnbánatot és forduljanak az Istenhez igaz bűnbánatból fakadó tettek útján. ²¹Ezért fogtak el a zsidók a templomban, és ezért voltak rajta, hogy megöljenek. ²²De az Isten megoltalmazott mind a mai napig, s tanúságot teszek kicsik és nagyok előtt egyaránt. Semmi mást nem mondok azon kívül, amit a próféták és Mózes megjövendöltek: ²³hogy Krisztus szenvedni fog, elsőnek támad fel a halottak közül, világosságot hirdet népének és a pogányoknak.”

Pál Rómában

(28,16-31)

¹⁶Amikor megérkeztünk Rómába, Pál engedélyt kapott, hogy saját szállást vegyen egy katona őrizete alatt. ¹⁷Három nap múlva magához kérte a tekintélyesebb zsidókat. Amikor összejöttek, beszélt hozzájuk: „Testvérek! Semmit sem vétettem a nép vagy atyáink szokásai ellen, mégis megkötöztek Jeruzsálemben, és a rómaiak kezére adtak. ¹⁸Ezek kivizsgálták ügyemet, s szabadon akartak engedni, mert semmi okot nem találtak, amiért halálra ítéljenek. ¹⁹A zsidók azonban tiltakoztak, így kénytelen voltam a császárhoz föllebbezni, de nem azért, mint ha népemet akarnám vádolni. ²⁰Azért kérettelek ide, hogy lássalak benneteket, és szóljak hozzátok. Ezt a bilincset Izrael reménysége miatt rakták rám.” ²¹Azok kijelentették: „Sem levelet nem kaptunk felőled Júdeából, sem idevetődő testvér nem hozott hírt vagy mondott rosszat rólad. ²²Tőled szeretnénk hallani, hogy milyen felfogást vallasz. Csak azt tudjuk erről a felekezetről, hogy mindeütt ellenzésre talál.” ²³Megállapodtak vele egy napban, s igen sokan elmentek hozzá a szállására. Reggeltől estig meggyőző erővel bizonyította nekik az Isten országát, és igyekezett őket Mózes törvénye és a próféták alapján megnyerni Jézusnak. ²⁴Némelyek hittek szavainak, mások nem hittek. ²⁵Mivel egymás közt nem értettek egyet, szétoszlottak. Pál csak ezt mondta nekik: „Jól beszélt a Szentlélek Izajás próféta által atyáitokhoz, ²⁶amikor ezt mondta: Menj el ahhoz a néphez és mondd: Hallván halljátok, de nem értitek, nézvén nézitek, de nem látjátok, ²⁷mert megkérgesedett ennek a népnek a szíve. Fülükre nagyot hallanak, szemüket behunyják, nehogy lássanak a szemükkel, halljanak a fülükkel, értse nek a szívükkel, és megtérjenek, hogy meggyógyítsam őket. ²⁸Tudjátok hát meg, hogy Isten üdvössége a pogányoknak jut majd osztályrészül. Ők meghallgatják.” ²⁹ ³⁰Két álló esztendeig ott maradt bérbe vett szállásán, s fogadott mindenkit, aki csak fölkereste. ³¹Hirdette az Isten országát, és bátran és akadálytalanul tanított Urunkról, Jézus Krisztusról.

Kérdések, feladatok:

1. Elemezze Lukács bevezetőit történeti műveihez!
2. Értelmezze a Szentlélek (*pneuma hagion*) fogalmát! Milyen filozófiai-vallástörténeti gyökerei vannak? Mi történik az apostolokkal pünkösd ünnepén? Miről szól Péter beszéde?
3. Értelmezze Gamáliel rabbi beszédét! Nézzon utána, ki volt a beszédben említett Teudás és galileai Júdás!
4. Milyen módon ábrázolja az üdvtörténetet István vértanú beszéde? Kik voltak a hellenisztikus zsidók, akik közé tartozott? Mi volt Saul (Pál) szerepe megölésében?
5. Nézzon utána, kik volt a számáriai Simon mágus! Melyik újszövetségi apokrif iratban szerepel még? Nézze meg Enyedi Ildikó *Simon mágus* című filmjét!
6. Ki volt Fülöp diakónus?
7. Hogyan írja le az *Apostolok Cselekedetei* Saul megtérését? Vesse össze ezt Pál saját beszámolóival!
8. Értelmezze Péter Corneliusnál elmondott beszédét!
9. Ki volt Barnabás apostol? Milyen kapcsolatban állt Pállal illetve Márk evangélistával? Mit jelent a „keresztények” (*khrisztianoí*) kifejezés?
10. Mi történt a jeruzsálemi apostoli zsinaton? Mit tudunk Jakabról, az Úr testvéréről?
11. Miképpen viszonyul a pogány hagyományhoz Pál, miképpen hirdeti számukra az evangéliumot? Hasonlítsa össze a Lüsztarában, Philippiben, Athénban és Epheszoszban történeteket és elhangzottakat! Elemezze Pál areioszpagoszi beszédét az ismeretlen istenről (*agnosztosz theosz*)! Nézzon utána, milyen régészeti leletek támasztják alá ilyen oltárok létét! Pál beszédében milyen ókori pogány szerzőkre utal?¹
12. Ki volt Apollósz? Nézzon utána, kinek lehetett a tanítványa! Mit tudunk meg Keresztelő János követőiről? Nézzon utána, milyen ma is létező vallási közösség vezet vissza tanításait órá?
13. Hasonlítsa össze Pál fogságban elmondott beszédeit!
14. Lukács két írása milyen helyszíneken vezet végig a cselekményt és milyen szándéokra utal mindez?

¹ Az újszövetségi szöveghelyek párhuzamait (zsidó és pogány vallás, filozófia, költészet, stb.) mutatja be a következő kötet: Klaus Berger – Carsten Colpe: *Vallástörténeti szöveggyűjtemény az Újszövetséghez* (JATEPress, Szeged, 2018.)

CORPUS PAULINUM

A THESSZALONIKAIÁKNAK ÍRT LEVELEK

Levélkezdet

(*Thesszalonikaiaknak írt első levél 1. fejezet*)²

¹Pál, Szilvánusz és Timóteus a tesszalonikaiak egyházának, amely az Atyaistenben és Urunkban, Jézus Krisztusban áll fenn. Kegyelem nektek és békesség!
²Mindig hálát adunk Istennek mindnyájatokért, ahányszor csak megemlékezünk rólatok imádságainkban. ³Állandóan gondolunk Istenünk és Atyánk előtt tevékeny hitetekre, áldozatos szeretetetekre és Urunkba, Jézus Krisztusba vetett szilárd reményetekre. ⁴Mi tudjuk, Istentől szeretett testvéreim, hogy választottak vagytok, ⁵hiszen az evangéliumot nemcsak szóval hirdettük közöttetek, hanem erővel, Szentlélekkel és mély meggyőződéssel is. Ti éppúgy tudjátok, mint mi, hogy – érdeketekben – hogyan viselkedtünk körötökben. ⁶S ti az Úr és a mi követőink lettetek. A tanítást a sok nehézség ellenére is a Szentlélek örömeivel fogadtátok, ⁷s így Macedóniában és Achájában minden hívőnek példaképévé lettetek. ⁸Tőletek kiindulva terjedt el az Úr szava, s nem is csupán Macedóniában és Achájában; Istenbe vetett hitetek mindenütt ismeretes lett, ezért nem is kell róla beszélnünk. ⁹Az emberek maguktól beszélnek róla, hogyan fogadtatok minket, hogyan fordultatok a bálványoktól az Istenhez, hogy az élő és igaz Istennek szolgáljatok, ¹⁰és várjátok a mennyből Fiát, Jézust, akit a halálból feltámasztott, s aki megment bennünket az eljövendő haragtól.

² A *Corpus Paulinum* a Pál apostol neve alatt fennmaradt szövegek összefoglaló neve. Tartalmazza a hiteles páli leveleket illetve azokat az írásokat (Deutero-páli levelek), melyeknek nagy valószínűséggel nem ő a szerzője, hanem valamelyik tanítványa vagy követője, akik mindazonáltal Pál tanításaiból indultak ki.

Az Úr eljövele (*parúszia*), a halottak feltámadása és az elragadtatás

(*Thesszalonikaiaknak írt első levél 4,13-18*)

¹³Az elhunytak sorsáról nem akarunk tájékozatlanságban hagyni benneteket, testvérek, hogy ne szomorkodjatok, mint a többiek, akiknek nincsen reményük. ¹⁴Ha Jézus, mint ahogy hisszük, meghalt és feltámadt, akkor Isten vele együtt feltámasztja azokat is, akik Jézusban hunytak el. ¹⁵Az Úr tanítása alapján ugyanis ezt mondjuk nektek: Mi élők, akik az Úr eljöveteleig megmaradunk, nem előzzük meg az elhunytakat. ¹⁶A parancsszóra, a főangyal szólítására, Isten harsonájának zengésére az Úr maga száll le a mennyből. Először a Krisztusban elhunytak támadnak fel, azután mi, akik életben maradtunk. ¹⁷A felhőkön velük együtt elragadtatunk a magasba Krisztus elé, és így örökké az Úrral leszünk. ¹⁸Vigasztaljátok tehát egymást ezzel a tanítással!

Keresztényi élet az Úr eljöveteleig

(*Thesszalonikaiaknak írt első levél 5. fejezet*)

¹Ami az időt és az órát illeti, testvérek, arról nem szükséges írnom. ²Magatok is pontosan tudjátok, hogy az Úr napja úgy érkezik el, mint éjjel a tolvaj. ³Amikor azt mondogatják: „Béke és biztonság”, akkor éri őket hirtelen a pusztulás, akár csak a várandós asszonyt a fájdalom, és nem lesz menekvés számukra. ⁴De ti, testvérek, nem jártok sötétségben, hogy az a nap tolvaj módjára lepjen meg benneteket. ⁵Hiszen mindnyájan a világosság és a nappal fiai vagytok. Nem vagyunk az éjszakáé, sem a sötétségé. ⁶Ne aludjunk hát, mint a többiek, hanem legyünk éberek és józanok. ⁷Az alvók éjjel alszanak, a mulatozók éjjel részegeskednek. ⁸Mi azonban, akik a nappaléi vagyunk, legyünk józanok s öltük fel a hitnek és a szeretetnek páncélját, sisak gyanánt meg az üdvösség reményét. ⁹Hiszen Isten nem a haragra szánt minket, hanem az üdvösség elnyerésére Urunk, Jézus Krisztus által, ¹⁰aki meghalt értünk, hogy akár élünk, akár meghalunk, vele együtt elnyerjük az életet. ¹¹Ezért vigasztaljátok és bátorítsátok egymást, mint ahogy meg is teszitek.

¹²Kérünk titeket, testvérek, becsüljétek meg azokat, akik körötökben fáradnak, vezetnek és intenek benneteket az Úrban. ¹³Munkájukért legyetek irántuk minél nagyobb szeretettel, egymással meg éljétek békében. ¹⁴Kérünk továbbá benneteket, testvérek, feddjétek meg a nyughatatlanokat, bátorítsátok a kislelkűeket, gondozzátok a betegeket, tanúsítatok mindenki iránt türelmet. ¹⁵Ügyeljétek, hogy senki ne fizessen rosszal a rosszért, hanem törekedjétek mindig jót tenni egymással és mindenkivel. ¹⁶Legyetek derűsek. ¹⁷Imádkozzatok szüntelenül. ¹⁸Adjatok hálát mindenért, mert Isten ezt kívánja mindnyájatoktól Krisztus Jézusban. ¹⁹Ne oltsátok ki a Lelket, ²⁰s a próféta beszédet ne vessétek meg. ²¹Vizsgáljatok felül mindent, a jót tartsátok meg. ²²Mindenféle rossztól óvakodjatok. ²³A békesség Istene szenteljen meg benneteket, hogy tökéletesek legyetek. Őrizze meg szellemeiteket, lelketeket és testeteket feddhetetlenül Urunk, Jézus Krisztus eljöveteleig. ²⁴Aki meghívott benneteket, az hűséges, és végbe is viszi. ²⁵Testvérek, imádkozzatok értünk is! ²⁶Köszöntsetek minden testvért szent csókkal! ²⁷Az Úr nevében felszólítalak benneteket, hogy ezt a levelet minden testvér előtt olvassátok fel. ²⁸A mi Urunk, Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek!

Krisztus eljövetelenek késlekedése

(Thesszalonikaiaknak írt második levél 2,1-12)

¹Van még egy kérésünk: Urunk, Jézus Krisztus eljövetele és vele való egyesülésüket illetően ne veszítsétek el rögtön józanságotokat, ²és sem lelki kinyilatkoztatás, sem állítólag tőlünk eredő mondás vagy levél ne ijesszen meg benneteket, mintha az Úr napja már küszöbön állna. ³Semmiképpen meg ne tévesszen valaki titeket, hiszen előbb be kell következnie az elpártolásnak, és meg kell mutatkoznia a bűn emberének, a kárhozat fiának, az ellenségnek, ⁴aki mindenek fölé emelkedik, amit Istennek és szentnek neveznek. Sőt, Isten templomában foglal majd helyet, és istennek akar látszani. ⁵Nem emlékeztek, hogy minderről beszéltem nektek, még amikor nálatok voltam? ⁶Tudjátok azt is, mi késlelteti föllépésének idejét. A gonoszság titka már munkálkodik, ⁷csak annak kell még az útból eltűnnie, ami még késlelteti. ⁸Akkor majd megjelenik a gonosz, de Urunk, Jézus elsöpri szája leheletével, és megsemmisíti jövetele tündöklésével. ⁹Megjelenését a sátán erejéből mindenféle feltűnő tett, jel és hamis csoda kíséri, meg mindenféle gonosz csábítás is, ¹⁰azok vesztére, akik elkárhoznak, mert nem voltak fogéko-

nyak az igazság szeretetére, ami üdvösségükre szolgált volna. ¹¹Azért szolgáltatja ki őket az Isten a kísértés hatalmának, hogy higgyenek a hazugságnak. ¹²Így azok, akik nem hittek az igazságban, hanem a gonoszságban telt kedvük, mind ítéletet vonnak magukra.

GALATÁKNAK ÍRT LEVÉL

Pál meghívása és evangéliuma

(1,11-16)

¹¹Biztosítalak benneteket, testvérek, hogy az általam hirdetett evangélium nem embertől való. ¹²Hiszen nem embertől kaptam vagy tanultam, hanem Jézus Krisztus kinyilatkoztatásából. ¹³Hallhattátok már, hogy azelőtt, még mint zsidó, milyen magatartást tanúsítottam: könyörtelenül üldöztem az Isten egyházát és a romlására törtem. ¹⁴A zsidó vallásosságban számos fajtámbeli kortársamat felülmúl-
tam, mert fölöttébb buzgó követője voltam atyáim hagyományainak. ¹⁵De amikor úgy tetszett annak, aki már születésemtől fogva kiválasztott és kegyelmével meghívott, ¹⁶hogy kinyilatkoztassa bennem Fiát, hogy hirdessem a pogányoknak; ...

A törvény és a hit viszonya, az igazzá válás

(2,15-21)

¹⁵Mi születésünknel fogva zsidók vagyunk, nem bűnös pogányok. ¹⁶Tudjuk azonban, hogy az embert nem a törvény szerinti tettek teszik igazzá, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit. Ezért elfogadtuk Jézus Krisztus hitét, hogy a Krisztusba vetett hitben váljunk igazzá: nem mert tetteink megfelelnek a törvénynek, hisz a törvény szerinti tettek senkit sem tesznek igazzá. ¹⁷Ha azonban mi azáltal, hogy Krisztusban keressük az igazzá válást, bűnössé válnánk, akkor vajon Krisztus nem a bűnt mozdítaná-e elő? Semmi esetre sem. ¹⁸Ha ugyanis újra fölépítem azt, amit leromboltam, törvényszegőnek bizonyulok. ¹⁹Hiszen a törvény által meghaltam a törvénynek, hogy az Istennek éljek, mert Krisztussal engem is keresztre

feszítettek. ²⁰Élek, de már nem én, hanem Krisztus él énbennem. Minthogy azonban most még testben élek, Isten Fiának hitében élek, aki szeretett engem és feláldozta magát értem. ²¹Nem vetem el az Isten kegyelmét. Mert ha a törvény útján igazzá válhat az ember, Krisztus hiába halt meg.

Aki hitből él, az Ábrahám fia; Isten gyermekeinek egyenlősége

(3,7 – 4,7)

⁷Értsétek meg jól: Aki a hitből él, az Ábrahám fia. ⁸Mivel az Írás előre látta, hogy Isten a hittel teszi megigazulttá a pogányokat, előre hirdette Ábrahámnak: „Bened nyer áldást minden nép.” ⁹Eszerint akik hisznek, áldásban részesülnek a hívő Ábrahámmal. ¹⁰Azokat viszont, akik a törvény szerinti tetteikre támaszkodnak, átok sújtja. Az Írás ugyanis ezt mondja: „Átkozott mind, aki nem tartja meg hűségesen, ami a törvényben van.” ¹¹Ebből nyilvánvaló, hogy a törvény útján senki nem válik az Isten előtt igazzá, mert „az igaz a hitből él”. ¹²A törvény azonban nem a hitből származik, hanem: „Aki teljesíti, élni fog.” ¹³Krisztus megváltott minket a törvény átkától, amikor átokká lett értünk. Hiszen az Írás szerint: „Átkozott mind, aki a fán függ.” ¹⁴Így szállt az Ábrahámnak szóló áldás Krisztus Jézus által a pogányokra, hogy a hitben elnyerjük a Lélek ígéletét. ¹⁵Testvérek, emberi szokásra hivatkozom. Az ember jogerős végrendeletét senki sem érvénytelenítheti, nem másíthatja meg. ¹⁶Nos, az ígélet Ábrahámnak és leszármazottjának szólt. Nem azt mondja (az Írás): „és leszármazottainak”, mintha sokaknak szólna, hanem csak egynek: „leszármazott”, s ez Krisztus. ¹⁷Ezzel azt akarom mondani, hogy az Istentől korábban jogerőre emelt végrendeletet a négyszázharminc esztendővel később adott törvény nem érvényteleníti, az ígélet tehát nem vesztheti el hatályát. ¹⁸Ha ugyanis a törvényből folya az örökség, akkor nem lehetne az ígélet folyománya. Ám Ábrahámot ígérete alapján ajándékozta meg az Isten.

¹⁹Mire való tehát a törvény? A törvényszegések miatt kaptuk, míg el nem jön a leszármazott, akinek az ígélet szólt. Angyalok által lett érvényes, közvetítő révén. ²⁰Egynek azonban nem kell közvetítő, az Isten pedig egy. ²¹Ellentétben áll tehát a törvény Isten ígéletével? Egyáltalán nem. Ha a törvénynek lett volna éltető ereje, akkor valóban a törvényből fakadna az igazságosság. ²²De az Írás mindent bűnösnek nyilvánított, hogy a hívők a Jézus Krisztusba vetett hit folyományaként részesüljenek az ígéletben. ²³Mielőtt a hit elérkezett, a törvény fogott össze és

őrzött meg minket a hitnek, amelynek kinyilatkoztatása a jövőre várt. ²⁴Így a törvény nevelőnk lett Krisztusra, hogy a hitben megigazoljunk. ²⁵A hit eljövételével azonban kikerültünk a nevelő keze alól. ²⁶Hiszen az Isten fiai vagytok a Jézus Krisztusba vetett hitben. ²⁷Mert mindannyian, akik megkeresztelkedtetek Krisztusban, Krisztust öltöttétek magatokra. ²⁸Nincs többé zsidó vagy görög, rabszolga vagy szabad, férfi vagy nő, mert mindannyian eggyé lettetek Krisztus Jézusban. ²⁹Ha azonban Krisztuséi vagytok, akkor Ábrahám utódai is, s az ígéret szerint örökösök.

4 ¹Azzal folytatom, hogy amíg az örökös kiskorú, semmiben sem különbözik a szolgától, jóllehet mindennek ura. ²Gyámok és gondviselők felügyelete alatt áll, apjától meghatározott ideig. ³Így mi is, amíg kiskorúak voltunk, a világ elemeinek szolgálatában álltunk. ⁴De amikor érkezett az idők teljessége, az Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, és ő alávetette magát a törvénynek, ⁵hogy kiváltson minket a törvény szolgaságából, hogy a fogadott fiúságot elnyerjük. ⁶Mivel az Isten fiai vagytok, a Fia Lelkét árasztotta szívünkbe az Isten, aki kiáltja: Abba, Atya! ⁷Tehát nem vagy többé szolga, hanem fiú, s ha fiú, akkor Isten kegyelméből örökös is.

Hágár és Sára történetének értelmezése

(4,21-31)

²¹Mondjátok csak ti, akik a törvény igájába kívánkoztok, nem ismeritek a törvényt? ²²Az Írásban ugyanis az áll, hogy Ábrahámnak két fia volt, az egyik a szolgától, a másik a szabad asszonytól. ²³A szolgától való a test szerint született, a szabad asszonytól való ellenben az ígéret által. ²⁴Ennek jelképes értelme van. A két asszony a két szövetséget jelenti. Az egyik a Sínai-hegyről való, és szolgaságra szül: ez Hágár. ²⁵Hágár ugyanis az Arábiában fekvő Sínai-hegyet jelenti, s a mai Jeruzsálemnek felel meg, amely gyermekeivel együtt szolgasorsban él. ²⁶A szabad asszony ellenben a fenti Jeruzsálemet jelenti: ez a mi anyánk. ²⁷Hiszen írva van: Örülj te magtalan, aki nem szülsz, fejezd ki örömod és ujjongj, aki nem vajúdol. Mert több a gyermeke a magányosnak, mint annak, akinek férje van. ²⁸Ti tehát, testvéreim, az ígéret fiai vagytok, mint Izsák. ²⁹De ahogy akkor a test szerint született üldözte a lélek szerint valót, úgy van most is. ³⁰De mit mond az Írás? „Űzd

el a szolgálót és fiát, mert a szolgáló fia nem örököl a szabad asszony fiával.”³¹ Mi tehát, testvérek, nem a szolgáló fiai vagyunk, hanem a szabad asszonyéi.

Isten gyermekeinek szabadsága

(5. fejezet)

¹A szabadságot Krisztus szerezte meg nekünk. Álljatok tehát szilárdan, és ne hagyjátok, hogy újra a szolgaság igájába hajtsanak benneteket. ²Én, Pál mondom nektek: Ha körülmetélkedtek, Krisztus semmit sem használ nektek. ³Azt is kijelentem a körülmetélkedőnek, hogy köteles az egész törvényt megtartani. ⁴Ha a törvényben kerestek az igazzá válást, elszakadtatok Krisztustól és elvesztettétek kegyelmét. ⁵Mi a hit által a Lélek közreműködésével várjuk a megigazulásból fakadó reményt. ⁶Krisztus Jézusban ugyanis nem az számít, hogy valaki körülmetélt vagy körülmetéletlen, hanem csak a hit, amely a szeretetben teljesedik ki. ⁷Eddig jól futottatok, ki akadályozott meg benneteket az igazság követésében? ⁸Ez a hitegetés nem attól való, aki meghívott titeket. ⁹Egy kevés kovász az egész tésztát megerjeszti. ¹⁰Bízom bennetek az Úrban, hogy ti sem vélekedtek másként. Aki pedig zavart kelt köztetek, viseli majd büntetését, bárki legyen is. ¹¹Testvérek, ami engem illet, ha csak a körülmetélkedést hirdetném, talán továbbra is üldözénének? De akkor megszűnne a kereszt botránnya. ¹²Bárcsak egészen megcsonkítanák magukat azok, akik zavart támasztanak köztetek! ¹³Testvérek, a meghívások szabadságra szól, csak ne éljetez vissza a szabadsággal a test javára, hanem szeretettel szolgáljatok egymásnak. ¹⁴Mert az egész törvény ebben a mondatban teljesedik be: Szeresd felebarátodat, mint saját magadat. ¹⁵De ha marjátok és rágjátok, vigyázzatok, nehogy felfaljátok egymást! ¹⁶Kérlek tehát benneteket, hogy Lélek szerint éljetez, s akkor majd nem teljesítitek a test kívánságait. ¹⁷A test ugyanis a Lélek ellen tusakodik, a Lélek meg a test ellen. Ellentétben állnak egymással, s így nem azt teszitek, amit szeretnétek. ¹⁸Vezessen benneteket a Lélek, akkor nem vagytok alávetve a törvénynek. ¹⁹A test cselekedetei nyilvánvalók: kicsapongás, tisztátalanság, fajtalanság, ²⁰bálványimádás, babonáság, ellenségeskedés, viszálykodás, vetélkedés, harag, veszekedés, szakadás, pártoskodás, irigykedés, ²¹gyilkosság, részegeskedés, tobzódás és ezekhez hasonlók. Mint már előbb mondtam, most ismét kijelentem: Akik ilyeneket művelnek, nem öröklik Isten országát. ²²A Lélek gyümölcse viszont: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedves-

ség, ²³jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás. Ezek ellen nincs törvény. ²⁴Akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedélyeikkel és kívánságaikkal együtt. ²⁵Ha a Lélek szerint élünk, viselkedjünk is a Léleknek megfelelően. ²⁶Ne törtessünk kihívóan s egymásra irigykedve hiú dicsőség után.

A KORINTHOSZIAKNAK ÍRT LEVELEK

A keresztről szóló tanítás és az Isten misztériuma

(Korintusiaknak írt első levél 1,18 – 2,16)

¹⁸A keresztről szóló tanítás azoknak, akik elvesznek, balgaság ugyan, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje. ¹⁹Hiszen az Írás így szól: Lerontom a bölcsök bölcsességét, s az okosak okosságát meghíúsítom. ²⁰Hol marad a bölcs? Hol az írástudó? Hol az e világi tudás szószólója? Nem megmutatta Isten, hogy a világ bölcsessége balgaság? ²¹Mivel a világ a maga bölcsességével nem ismerte fel Istent isteni bölcsességében, úgy tetszett Istennek, hogy balgaságnak látszó igehirdetéssel üdvözítse a hívőket. ²²A zsidók csodajeleket kívánnak, a görögök bölcsességet követelnek, ²³mi azonban a megfeszített Krisztust hirdetjük. Ő a zsidóknak ugyan botrány, a pogányoknak meg balgaság, ²⁴a meghívottaknak azonban, akár zsidók, akár görögök: Krisztus Isten ereje és Isten bölcsessége. ²⁵Hiszen Istennek a „balgasága” bölcsőbb az embereknél, és Istennek a „gyöngesége” erősebb az embereknél. ²⁶Gondoljatok csak meghívástokra, testvérek! Nem sokan vannak köztetek olyanok, akik a világ szerint bölcsök, nem sok a hatalmas, nem sok az előkelő. ²⁷Isten azonban azt választotta ki, ami a világ szemében balga, hogy megszégyenítse a bölcséket, s azt választotta ki, ²⁸ami a világ előtt gyöngé, hogy megszégyenítse az erőseket, s ami a világ előtt alacsonyrendű és lenézett, azt választotta ki az Isten, a semminek látszókat, hogy megsemmisítse azokat, akik valaminek látszanak. ²⁹Így senki sem dicsekedhet Isten előtt. ³⁰Általa van nektek életetek Krisztus Jézusban, aki Istentől bölcsességünké, megigazulásunké, megszentelődésünké és megváltásunké lett. ³¹Így teljesül az Írás: „Aki dicsekszik, az Úrban dicsekedjék.”

2 ¹Én is, amikor nálatok jártam, testvérek, nem keresett szavakkal vagy bölcsességgel akartam nektek hirdetni Isten misztériumát. ²Elhatároztam ugyanis, hogy

nem akarok másról tudni köztetek, csak Jézus Krisztusról, a megfeszítettéről. ³Gyöngeségem tudatában félve és nagyon elfogódottan mentem hozzátok. ⁴Tanításom és igehirdetésem ezért nem a bölcsesség elragadó szavaiból állt, hanem a Lélek és az erő bizonyosságából, ⁵hogy hiteteknek ne emberi bölcsesség, hanem Isten ereje legyen az alapja. ⁶A tökéletesek körében azonban mi is bölcsességet hirdetünk. Nem ennek a világnak a bölcsességét, sem az e világ pusztulásra ítélt fejedelmeit, ⁷hanem Isten titokzatos, rejtett bölcsességét, amelyet Isten öröktől fogva megdicsőülésünkre rendelt. ⁸Ezt senki sem ismerte fel a világ fejedelmei közül, mert ha felismerték volna, nem feszítették volna keresztre a dicsőség Urát. ⁹Így érvényes az Írás szava: Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik őt szeretik. ¹⁰Nekünk azonban feltárta Isten a Lélek által. A Lélek ugyanis mindent átlát, még Isten mélységeit is. ¹¹Ki ismeri az ember benső dolgait, ha nem a benne lakó emberi lélek? Hasonlóképpen Isten titkait sem ismeri senki, csak Isten Lelke. ¹²Mi nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istentől eredő Lelket, hogy megismerjük, amit az Isten a kegyelemben ajándékozott nekünk. ¹³Erről beszélünk is, de nem az emberi bölcsesség tanította szavakkal, hanem ahogy a Lélek tanít, lelki embereknek lelkieket nyújtva. ¹⁴A testi ember nem fogja fel, ami az Isten Lelkéből ered. Balgaságnak tartja, s nem képes megérteni, mert lelkileg kellene megítélnie. ¹⁵Noha a lelki ember mindent megítél, őt nem ítéli meg senki. ¹⁶„Hiszen ki látta át Isten gondolatait, hogy oktatóná őt?” Mi azonban birtokában vagyunk Krisztus gondolatainak.

Pogány és keresztény áldozat; a keresztény szabadság határai

(Korintusiaknak írt első levél 8. fejezet és 10,14-33)

¹A bálványoknak feláldozott húsról tudjuk, hogy mindnyájan megfelelő ismerettel rendelkezünk. A tudás azonban felfuvalkodottá tesz, a szeretet ellenben épít. ²Aki tetszeleg tudásában, még nem értette meg, mi a helyes ismeret. ³Aki azonban szereti az Istent, azt az Isten is a magáénak tudja. ⁴Ami tehát a bálványáldozatok fogyasztását illeti, tudjuk, hogy bálvány nincs a világon, Isten meg csak egy van. ⁵Igaz, beszélnek istenekről, az égen és földön, mivel sok istenük és uruk van, ⁶nekünk mégis egy az Istenünk: az Atya, akitől minden származik, s akiért mi is vagyunk, egy az Urunk, Jézus Krisztus, aki által minden van, s mi magunk is általa vagyunk. ⁷De nincs mindenkiben tudás. Némelyek ugyanis

a bálványokhoz vannak szokva, s még most is úgy fogyasztják a húst, mint áldozati edelt, és mivel lelkiismeretük téves, beszennyeződik. ⁸Az étel ugyanis nem tesz kedvesebbé Isten előtt. Ha nem eszünk, azzal nem veszítünk, de ha eszünk, azzal sem nyerünk. ⁹Arra azonban ügyeljete, hogy szabadságotokkal az aggályosokat meg ne botránkoztatassátok. ¹⁰Ha tehát valaki a bálványtemplom asztalánál látja azt, akiben megvan a tudás, mivel lelkiismerete téves, nemde felbátorodik arra, hogy bálványhúst egyék? ¹¹Így tudásoddal tönkreteszed aggályos testvéredet, akiért Krisztus meghalt. ¹²Ezért ha testvéred ellen vétkezel, mert megsérted aggályos lelkiismeretét, Krisztus ellen vétkezel. ¹³Tehát ha az étel megbotránkoztatja testvéremet, inkább soha nem eszem húst, csak hogy testvéremet meg ne botránkoztatassam.

¹⁴Ezért, kedveseim, kerüljétek a bálványimádást. ¹⁵Értelmes emberekhez szölok, ítéljétek meg magatok, amit mondok: ¹⁶Az áldás kelyhe, amelyet megáldunk, nemde a Krisztus vérében való részesülés? S a kenyér, amelyet megtörünk, nemde a Krisztus testében való részesedés? ¹⁷Mi ugyanis sokan egy kenyér, egy test vagyunk, mivel mindnyájan egy kenyérből részesülünk. ¹⁸Nézzétek csak a test szerinti Izraelt: akik az áldozatból esznek, nemde az oltár részesei? ¹⁹Mit akarok ezzel mondani? Talán azt, hogy az áldozati hús vagy a bálvány ér valamit? ²⁰Dehogy! Amit a pogányok áldoznak, azt nem Istennek, hanem az ördögöknek áldozzák. Igazán nem óhajtom, hogy közösségre lépjete az ördögökkel. ²¹Ti nem ihatjátok az Úr kelyhét is, meg a sátán kelyhét is. Nem részesedhettek az Úr asztaláról, meg az ördögök asztaláról. ²²Vagy ingerelni akarjuk az Urat? Talán erősebbek vagyunk nála? ²³„Minden szabad”, de nem minden használ. „Minden szabad”, de nem minden szolgál javunkra. ²⁴Senki se keresse a maga javát, hanem csak a másét. ²⁵Mindenből ehetek, ami a piacon kapható, anélkül, hogy lelkiismereti kérdést csinálnátok belőle. ²⁶„Az Úr é a föld és minden gazdagsága.” ²⁷Ha meghív egy hitetlen, és el akartok menni, egyetek mindenből, amit feltálalnak, és ne csináljatok belőle lelkiismereti kérdést. ²⁸De ha valaki azt mondja: „ez áldozati hús”, ne egyetek belőle, egyrészt a figyelmeztető, másrészt a lelkiismeret miatt. ²⁹Nem a ti lelkiismeretetekről beszélek, hanem a figyelmeztetőéről. Miért vessem alá szabadságomat egy másik lelkiismeret ítéletének? ³⁰Ha hálaadással eszem, miért szidjon valaki azért, amiért hálát adok? ³¹Tehát akár esztek, akár isztok vagy bármi mást tesztek, tegyetek mindent Isten dicsőségére. ³²Se zsidót, se pogányt, se az Isten egyházát ne botránkoztatassátok meg, ³³mint ahogy én is mindenkinek kedvében járok. Nem azt keresem, ami nekem hasznos, hanem ami másoknak van javára, hogy üdvözüljenek.

A lelki adományok (karizmák); a közösség Krisztus teste

(Korintusiaknak írt első levél 12. fejezet)

¹Nem akarom, testvérek, hogy a lelki adományokat illetően tudatlanok maradjatok. ²Emlékeztek, hogy amikor még pogányok voltatok, hogyan hajszoltak benneteket ellenkezést nem tűrve a néma bálványok elé. ³Ezért értésetekre adom, hogy aki Isten Lelke által szól, az egy sem mondja: „Átkozott legyen Jézus.” De azt sem mondhatja senki: „Jézus az Úr”, csak a Szentlélek által. ⁴A lelki adományok ugyan különfélék, a Lélek azonban ugyanaz. ⁵A szolgálatok is különfélék, de az Úr ugyanaz. ⁶Sokfélék a jelek is, de Isten, aki mindenben mindent véghezvisz, ugyanaz. ⁷A Lélek megnyilvánulásait mindenki azért kapja, hogy használjon vele. ⁸Az egyik ugyanis a bölcsesség ajándékát kapja a Lélektől, a másik a tudás adományát ugyanattól a Lélektől, ⁹a harmadik a hitet kapja ugyanabban a Lélekben vagy pedig a gyógyítás adományát szintén ugyanabban a Lélekben. ¹⁰Van, aki csodatevő hatalmat kap, van, akinek a prófétálásnak vagy a szellemek elbírálásának képessége jut osztályrészül. Más különféle nyelveket vagy pedig a nyelvek értelmezését nyeri el ajándéku. ¹¹Mindezt azonban egy és ugyanaz a Lélek műveli, tetszése szerint osztva kinek-kinek.

¹²A test ugyan egy, de sok tagja van, a testnek ez a sok tagja azonban mégis egy test. Így Krisztus is. ¹³Mi ugyanis mindnyájan egy Lélekben egy testté lettünk a keresztséggel: akár zsidók, akár pogányok, akár rabszolgák, akár szabadok. Mindannyiunkat egy Lélek itatott át. ¹⁴Mert a test nem egyetlen tagból áll, hanem sokból. ¹⁵Ha a láb azt mondaná is: „Nem vagyok kéz, tehát nem tartozom a testhez”, azért a testhez tartozik. ¹⁶Ha pedig a fül azt mondaná: „Nem vagyok szem, tehát nem tartozom a testhez”, azért a testhez tartozik. ¹⁷Ha a test csupa szem volna, hol maradna a hallás? Ha meg csupa hallás, hol volna a szaglás? ¹⁸Isten határozta meg minden egyes tag feladatát a testben, tetszése szerint. ¹⁹Ha valamennyi egy tag volna, hol volna a test? ²⁰Így azonban sok a tag, de a test csak egy. ²¹A szem nem mondhatja a kéznek: „Nincs rád szükségem” vagy a fej a lábnak: „Nincs rád szükségem.” ²²Ellenkezőleg, a gyöngébbnek látszó tagok sokkal szükségesebbek. ²³Sőt a test alacsonyabb rendű tagjait nagyobb gonddal vesszük körül, és a tisztességtelen tagok nagyobb tisztességben részesülnek, ²⁴a tisztességes tagoknak ugyanis nincs erre szükségük. De Isten alkotta így a testet, és azért részesítette az alacsonyabb rendű tagot nagyobb tisztességben, ²⁵hogy a testben ne támadjon meghasonlás, hanem a tagok törődjenek egymással.

²⁶Ha szenved az egyik tag, valamennyi együtt szenved vele, s ha tiszteletben van része az egyik tagnak, mindegyik örül vele. ²⁷Ti Krisztusnak teste vagytok, s egyenként tagjai. ²⁸Ám az Egyházban Isten némelyeket apostollá, másokat prófétává, ismét másokat tanítóvá tett. Adott csodatevő hatalmat, gyógyítóerőt, segítőkészséget, kormányzóképeséget, különféle nyelvadományt. ²⁹Vajon mind apostolok? Mind próféták? Mind tanítók? Valamennyien rendelkeznek csodatevő hatalommal ³⁰és gyógyítóerővel? Mindnyájan értelmezik a beszédeket? ³¹Törekedjete az azonban az értékesebb adományokra! Ezért mindennél magasabb utat mutatok nektek.

A szeretet (*agapé*) dicsérete, viszonya a többi karizmához

(Korintusiaknak írt első levél 13. fejezet)

¹Szólhatok az emberek vagy az angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom. ²Lehet prófétáló tehetségem, ismerhetem az összes titkokat és mind a tudományokat, hitemmel elmozdíthatom a hegyeket, ha szeretet nincs bennem, mit sem érek. ³Szétoszthatom mindenemet a nélkülözők közt, odaadhatom a testemet is égőáldozatul, ha szeretet nincs bennem, mit sem használ nekem. ⁴A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem is kevély. ⁵Nem tapintatlan, nem keresi a maga javát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel. ⁶Nem örül a gonoszságnak, örömét az igazság győzelmében leli. ⁷Mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel. ⁸S a szeretet nem szűnik meg soha. A prófétálás véget ér, a nyelvek elhallgatnak, a tudomány elenyészik. ⁹Most megismerésünk csak töredékes, és töredékes a prófétálásunk is. ¹⁰Ha azonban elérkezik a tökéletes, ami töredékes, az véget ér. ¹¹Gyermekkoromban úgy beszéltem, mint a gyerek, úgy gondolkoztam, mint a gyerek, úgy ítéltam, mint a gyerek. De amikor elértem a férfikort, elhagytam a gyerek szokásait. ¹²Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről színre. Most még csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem mindent, ahogy most engem ismernek. ¹³Addig megmarad a hit, a remény és a szeretet, ez a három, de közülük a legnagyobb a szeretet.

Feltámadás, Krisztus eljövetele (*parúszia*) és a végső állapot

(*Korintusiaknak írt első levél 15. fejezet*)

¹Figyelmetekbe ajánlom, testvérek, az evangéliumot, amelyet hirdettem nektek. Elfogadtátok, és szilárdan kitartotok benne. ²Általa elnyeritek az üdvösséget, ha megtartjátok úgy, ahogy hirdettem nektek. Másként hiába lettetek volna hívővé. ³Elsősorban azt hagytam rátok, amit magam is kaptam: Krisztus meghalt bűneinkért, az Írások szerint, ⁴eltemették és harmadnap feltámadt, az Írások szerint. ⁵Megjelent Péternek, majd a tizenkettőnek. ⁶Később egyszerre több mint ötszáz testvérnek jelent meg, ezek közül a legtöbben még élnek, néhányan azonban már meghaltak. ⁷Azután Jakabnak jelent meg, majd az összes apostolnak. ⁸Utánuk pedig, mint egy elvetéltnek, megjelent nekem is. ⁹Én ugyanis az utolsó vagyok az apostolok közt, s arra sem méltó, hogy apostolnak hívjanak, hiszen üldöztem az Isten egyházát. ¹⁰De Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme nem maradt bennem hatástalan. Többet dolgoztam mindegyiküknél, igaz ugyan, hogy nem én, hanem az Isten kegyelme, amely velem van. ¹¹Mindegy tehát, hogy én vagy ők: ugyanazt hirdetjük, s így lettetek hívővé. ¹²Ha tehát hirdetjük, hogy Krisztus feltámadt a halálból, hogyan állíthatják némelyek közületek, hogy nincs feltámadás? ¹³Ha nincs feltámadás, akkor Krisztus sem támadt fel. ¹⁴Ha pedig Krisztus nem támadt fel, nincs értelme a mi tanításunknak, s nincs értelme a ti hiteteknek sem. ¹⁵Ráadásul még Isten hamis tanúinak is bizonyulunk, mert Istenről azt tanúsítjuk, hogy Krisztust feltámasztotta, holott nem támasztotta fel, ha a halottak egyáltalán nem támadnak fel. ¹⁶Ha ugyanis a halottak nem támadnak fel, akkor Krisztus sem támadt fel. ¹⁷Ha pedig Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a hitetek, mert még mindig bűneitekben vagytok. ¹⁸Sőt azok is elvesztek, akik Krisztusban haltak meg. ¹⁹Ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, minden embernél szájalomra méltóbbak vagyunk. ²⁰De Krisztus feltámadt a halálból elsőként a halottak közül. ²¹Mivel egy ember idézte elő a halált, a halottak is egy ember révén támadnak fel. ²²Amint ugyanis Ádám-ban mindenki meghal, úgy Krisztusban mindenki életre is kel. ²³Mindenki, amikor sorra kerül: először Krisztus, majd az ő eljövetelekor mindnyájan, akik Krisztushoz tartoznak. ²⁴Azután következik a vég, amikor is (Krisztus) átadja az Istennek, az Atyának az uralmat, miután minden felsőbbséget, hatalmat és erőt megsemmisített. ²⁵Addig kell ugyanis uralkodnia, amíg ellenségeit mind lába alá nem veti. ²⁶Utolsó ellenségként a halál semmisül meg, hiszen „mindent lába alá vetett”.

²⁷Amikor arról van szó, hogy minden alá van neki vetve, természetesen kivétel az, aki mindent alávetett neki. ²⁸S ha majd minden alá lesz neki vetve, maga a Fiú is aláveti magát annak, aki mindent alávetett neki, hogy Isten legyen minden mindenben. ²⁹Különben mi értelme van annak, hogy a halottakért megkeresztelkednek? Ha a halottak egyáltalán nem támadnak fel, miért keresztelkednek meg értük? ³⁰Miért tesszük ki mi is magunkat szüntelenül veszélynek? ³¹Mindennap készen vagyok meghalni, hiszen büszkeségem vagytok, testvérek, Urunkban, Jézus Krisztusban. ³²Mit használ nekem, hogy Efezusban – emberi módon szólva – vadállatokkal küzdöttem? Ha a halottak nem támadnak fel, akkor „együnk, igyunk, mert holnap úgyméghalunk”. ³³Ne hagyjátok magatokat félrevezetni! A gonosz beszéd megrontja a jó erkölcsöt. ³⁴Legyetek józanok, és ne vétkezzetek! Némelyek ugyanis nem ismerik az Istent. Azért mondom ezt, hogy szégyelljétek magatokat.

³⁵De – kérdezhetné valaki – hogyan támadnak fel a halottak? Milyen testben jönnek majd elő? ³⁶Ostoba! Amit elvetsz, nem hajt csírát, hacsak el nem rothad. ³⁷Amit elvetsz, még nem növény, az csak azután fejlődik, hanem pusztá mag, például búzaszem vagy más egyéb. ³⁸Isten testet ad neki tetszése szerint, minden mának neki megfelelő testet. ³⁹Nem minden test egyforma, hanem más az emberé, más az állaté, más a madaré, más a halé. ⁴⁰S van égi test meg földi test, de másként ragyog az égi, másként a földi. ⁴¹Más a Nap ragyogása, más a Hold fényessége, más a csillagok tündöklése, sőt az egyik csillag fénye is különbözik a másiktól. ⁴²Ilyen a halottak feltámadása is. Romlásra vetik el – romlatlannak támad föl. ⁴³Dicsőtelenül vetik el – dicsőségben támad föl. Erőtlenységben vetik el – erőben támad föl. ⁴⁴Érzéki testet vetnek el – szellemi test támad föl. Ha van érzéki test, van szellemi is. ⁴⁵Ahogy az Írás mondja: „Ádám, az első ember élő lényé lett”, az utolsó Ádám pedig éltető lélekké. ⁴⁶De nem a szellemi az első, hanem az érzéki, aztán következik a szellemi. ⁴⁷Az első ember földből való, földi; a második ember a mennyből való. ⁴⁸Amilyen a földből való, olyanok a földiek is, s amilyen a mennyből való, olyanok a mennyiek is. ⁴⁹Ezért ahogy a földi ember képét hoztuk, a mennyeknek a képét is fogjuk hordozni.

⁵⁰Azt még hozzáfűzöm, testvérek, hogy a test és vér nem örökölheti Isten országát, sem a romlandóság a romolhatatlanságot. ⁵¹Nos, titkot közlök veletek: Nem halunk ugyan meg mindnyájan, de mindnyájan elváltozunk, hirtelenül, ⁵²egy szempillantás alatt, a végső harsonaszóra. Amikor az megszólal, a halottak feltámadnak a romlatlanságra, mi pedig elváltozunk. ⁵³Ennek a romlandó testnek fel kell öltenie a romlatlanságot, ennek a halandónak a halhatatlanságot. ⁵⁴Ami-

kor a romlandó magára ölti a romlatlanságot, a halandó a halhatatlanságot, akkor teljeseedik az Írás szava: A győzelem elnyelte a halált. ⁵⁵Halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fullánkod? ⁵⁶A halál fullánkja a bűn, a bűn ereje pedig a törvény. ⁵⁷De legyen hála Istennek, mert ő győzelemre segít minket, Jézus Krisztus, a mi Urunk által. ⁵⁸Legyetek tehát állhatatosak és kitartók, szeretett testvéreim! Tegyetek mindig minél többet az Úr ügyéért, hiszen tudjátok, hogy az Úr ügyében való fáradozástok nem hiábavaló.

A régi, az új és az eljövendő: a bűn, a hit és a szemlélet

(Korintusiaknak írt második levél 5. fejezet)

¹Tudjuk ugyanis, hogy ha földi sátrunk leomlik, Istentől kapunk lakást: örök ott-hont a mennyben, amit nem emberi kéz épített. ²Azért is sóhajtozunk itt, mert szeretnénk beköltözni mennyei otthonunkba. ³Ha beköltözünk, többé nem lát-szunk ruhátlanak. ⁴Amíg tehát e sátorban lakunk, szorongva sóhajtozunk, mert nem azt akarjuk, hogy levetköztessenek, hanem hogy felöltöztessenek, s így ami halandó, azt elnyelje az élet. ⁵Maga Isten készítette erre elő, a Lelket adva nekünk foglalóul. ⁶Ezért tölt el a bizalom minket, s nem feledkezünk meg róla, hogy míg e testben vándorként élünk, távol járunk az Úrtól. ⁷A hitben élünk, a szemlélet még nem osztályrészünk. ⁸Am bizalom tölt el bennünket, így jobban szeretnénk megválni a testtől és hazaérkezni az Úrhoz. ⁹Ezért is igyekszünk kedvében járni, akár közel vagyunk hozzá, akár távol járunk tőle. ¹⁰Mindnyájunknak meg kell ugyanis jelennünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki megkapja, amit testi életében kiérdemelt, aszerint, hogy jót vagy gonoszt tett-e.

¹¹Mivel az Úr félelme átjár bennünket, igyekszünk meggyőzni az embereket, hiszen az Isten ismer minket, és remélem, hogy a ti lelkiismeretek előtt is tisztán állunk. ¹²Ezzel nem akarjuk magunkat nektek ismét ajánlani, csak arra nyújtunk módot, hogy velünk dicsekedhessetek, s így azoknak, akik látszatra ugyan dicsekedhetnek, belsőleg azonban nem, legyen mit felelnetek. ¹³Ha ugyanis nem vagyunk eszünkön, az Istenért nem vagyunk, s ha eszünkön vagyunk, értetek vagyunk. ¹⁴Mert Krisztus szeretete ösztönöz minket, hiszen arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ha egy mindenkiért meghalt, akkor mindenki meghalt. ¹⁵És ő azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ne maguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt. ¹⁶Ezután tehát nem ismerünk senkit emberi szempontból.

Ha Krisztust azelőtt emberileg ismertük is, most már nem úgy ismerjük. ¹⁷Mindenki, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi megszűnt, valami új valósult meg. ¹⁸De ezt Isten viszi végbe, akit Krisztus kiengesztelt irántunk, és aki minket a kiengesztelődés szolgálatával megbízott. ¹⁹Isten ugyanis Krisztusban kiengesztelődött a világgal, nem tartja számon vétkeinket, sőt ránk bízta a kiengesztelődés igéjét. ²⁰Tehát Krisztus követségében járunk, maga az Isten int benneteket általunk. Krisztus nevében kérünk: engesztelődjete ki az Istennel! ²¹Ő azt, aki bűnt nem ismert, „bűnné” tette értünk, hogy benne „Isten igazságossága” legyünk.

Pál önmagáról: látomások, kinyilatkoztatások és elragadtatás, erő és gyengeség

(Korintusiaknak írt második levél 12,1-13)

¹Ha dicsekednem kell, bár az mit sem ér, rátérek a látomásokra és az Úr kinyilatkoztatásaira. ²Tudok egy emberről Krisztusban, aki tizennégy évvel ezelőtt – testben-e, nem tudom, testetlenül-e, nem tudom, csak az Isten tudja – elragadtatott a harmadik égig. ³És tudom, hogy ez az ember – testben-e vagy testetlenül, nem tudom, csak az Isten tudja – ⁴elragadtatott a mennybe, és titokzatos szavakat hallott, amelyeket embernek nem szabad kimondania. ⁵Ilyen dolgokkal dicsekszem, de magammal nem dicsekszem, hacsak gyöngeségeimmel nem. ⁶Pedig ha (valóban) dicsekedni akarnék, nem volnék balga kérkedő, hiszen igazat mondanék. De óvakodom tőle, nehogy valaki többre értékeljen engem annál, amit bennem lát vagy tőlem hall. ⁷De hogy a nagyszerű kinyilatkoztatás elbizakodottá ne tegyen, tövist kaptam testembe, a sátán angyalát, hogy arcul csapkodjon, és el ne bízzam magam. ⁸Háromszor kértem ezért az Urat, hogy szabadítson meg tőle, de azt felelte: ⁹„Elég neked az én kegyelmem. Mert az erő a gyöngeségben nyilvánul meg a maga teljességében.” Ezért a legszívesebben a gyöngeségeimmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje költözzön belém. ¹⁰Kedvem telik a Krisztusért való gyöngeségben, gyalázatban, nélkülözésben, üldöztetésben és szorongatásban, mert amikor gyöngé vagyok, akkor vagyok erős. ¹¹Balga lettem, de ti kényszerítettetek rá, jóllehet az lett volna a kötelességetek, hogy ajánljatok, hiszen semmiel sem maradok el a „fő-fő apostolok” mögött, ha semmi vagyok is. ¹²Apostoli küldetésem bizonyítékai voltak nálatok a nagy türelem, a jelek, csodák és erő-

megnyilvánulások. ¹³Mi az, amiben a többi egyház mögött elmaradtatok, hacsak abban nem, hogy nem voltam terhetekre? Ezt a „megbántást” nézzétek el nekem.

PHILIPPIEKNEK ÍRT LEVÉL

Krisztus önküresítése (*kenószisz*)

(2,1-18)

¹Ha ér valamit a Krisztusban adott buzdítás, a szeretetből fakadó intellektus, a lelki közösség, a bensőség és együttérzés, ²akkor tegyétek teljessé örömet azzal, hogy egyetértetek, ugyanúgy szerettek és egy lélekként ugyanarra törekedtek. ³Semmit se tegyetek vetélkedésből vagy hiú dicsőségvágyból! Inkább mindenki alázatosan a másikat tartsa magánál kiválóbbnak. ⁴Senki ne keresse csak a maga javát, hanem a másét is. ⁵Ugyanazt a lelkületet ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban volt. ⁶Ő Isten formájában volt, és az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, ⁷hanem küeresítette magát, szolgai alakot öltött, és hasonló lett az emberekhez. Külsőjét tekintve olyan lett, mint egy ember. ⁸Megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. ⁹Ezért Isten felmagasztalta, és olyan nevet adott neki, amely fölötte van minden névnek, ¹⁰hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, ¹¹s minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr. ¹²Kedveseim, ti mindig engedelmesek voltatok, félve-remegve munkáljátok hát üdvösségeteket, nemcsak amikor köztetek vagyok, hanem sokkal inkább most, hogy távol kell lennem. ¹³Hiszen Isten maga ébreszti benneteket a szándékot, s hajtja végre a tettet tetszésének megfelelően. ¹⁴Zúgolódás és huzavona nélkül tegyetek meg mindent, ¹⁵hogy kifogástalanok és tiszták legyetek, Istennek ártatlan gyermekei a gonosz és romlott nemzedékben, amelyben úgy kell ragyognotok, mint a csillagoknak a mindenségben. ¹⁶Ragaszkodjatok az életet tápláló tanításhoz, hogy Krisztus Jézus napján dicsőséggemre váljatok. Akkor nem futottam hiába, és nem fáradtam fölöslegesen. ¹⁷Sőt, ha hitetek szent szolgálataért áldozatként véretem ontják is, örülök, együtt örülök mindnyájatokkal. ¹⁸Örüljétek hát ti is, örüljétek velem!

RÓMAIAKNAK ÍRT LEVÉL

A pogányok és a zsidók megítélése Isten által

(1,18 – 3,8)

¹⁸Isten haragja eléri az égből az embereknek minden istentelenségét és gonoszságát, akik az igazságot elnyomják igazságtalansággal. ¹⁹Ami ugyanis megtudható az Istenről, az világos előttük, maga Isten tette számukra nyilvánvalóvá. ²⁰Mert ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, arra a világ teremtése óta műveiből következtethetünk. Nincs hát mentségük, ²¹mert fölismerték az Istent, mégsem dicsőítették Istenként, s nem adtak neki hálát, hanem belevesztek okoskodásaikba és érteni nem akaró szívük elhomályosult. ²²Kérkedtek bölcsességükkel és oktalanná váltak. ²³A halhatatlan Isten fölségét fölcserélték a halandó ember, a madarak, a négylábúak és a csúszómászók képmásával. ²⁴Ezért Isten szívük vágya szerint kiszolgáltatta őket a tisztátalanságnak, hadd gyalázzák meg saját testüket. ²⁵Isten igazságát hamissággal cserélték fel, s inkább a teremtmény előtt hódoltak, mint a Teremtő előtt, aki mindörökké áldott. Ámen. ²⁶Ezért szolgáltatta ki őket Isten a saját gyalázatos szenvedélyeiknek. Asszonyaik a természetes szokást természetellenessé váltották fel. ²⁷A férfiak hasonlóképpen abba hagyták az asszonnyal való természetes életet, egymás iránt gerjedtek vágyra, vagyis férfi férfival üzött ocsmányságot. De meg is kapták tévelygésük megszolgált bérét. ²⁸Nem méltatták az Istent arra, hogy megismerjék, az Isten is romlott eszükre hagyta hát őket, hogy alávaló tetteket vigyenek végbe. ²⁹Tele is vannak mindenféle gonoszsággal, hitványsággal, kapzsisággal, ravaszsággal, tele irigységgel, gyilkossággal, vetélkedéssel, ármánykodással, rosszindulattal. ³⁰Megszólók, rágalmazók, istengyűlölők, gyalázkodók, fennhéjázók, kérkedők, agyafúrtak, szüleik iránt engedetlenek, ³¹értetlenek, hitszegők, lelketlenek, könyörtelenek. ³²Bár fölismerték Isten rendelkezését, hogy aki efféle művel, méltó a halálra, mégis ilyeneket tesznek, sőt a tetteseknek még helyeselnék is.

2 ¹Nincs hát számodra mentség, bárki vagy is, te ember, aki ítélkezel. Mert amikor mást elítélsz, magadat marasztalod el, hiszen ugyanazt műveled te is, ítélkező. ²Márpedig tudjuk, hogy Isten ítélete igazságosan éri azokat, akik efféle művelnek. ³Azt hiszed talán, te ember, hogy kibújhatsz Isten ítélete alól, ha elí-

téled azokat, akik ilyeneket tesznek, amikor magad is ugyanazt műveled? ⁴Avagy semmibe veszed, hogy Isten végtelenül jó, türelmes és elnéző, s nem jut eszedbe, hogy irgalma bűnbánatra akar vezetni? ⁵Konokságodban és szíved megrögzöttségében csak büntetést halmozol magadra, a haragnak és az Isten igazságos ítélete megnyilvánulásának napjára. ⁶Ő kinek-kinek tettei szerint fizet: ⁷örök élettel annak, aki a jótettekben kitarva dicsőségre, tiszteletre és halhatatlanságra törekszik, ⁸haraggal és megtorlással annak, aki haszonleső, s nem hajlik az igazságra, hanem a gonoszsággal tart. ⁹Mindenkit, aki gonoszat művel, utolér a kín és a gyötrelem, elsősorban a zsidót, azután a pogányt. ¹⁰S dicsőség, tisztelet és békesség vár mindenkire, aki jót tesz, elsősorban a zsidóra, azután a pogányra. ¹¹Isten ugyanis személyválogatás nélkül ítél. ¹²Az, aki úgy vétkezett, hogy a törvény nem kötelezte, a törvény nélkül vész el, aki pedig a törvénynek alávetve vétkezett, a törvény alapján nyeri el ítéletét, ¹³mert Isten szemében a törvénynek nem a hallgatója válik igazgá, hanem a megtartója igazul meg. ¹⁴Amikor a pogány törvény híján a természet szavára jár el a törvény szerint, törvény híján saját magának a törvénye. ¹⁵Ezzel igazolja, hogy a törvényszabta cselekedet a szívébe van írva. Erről lelkiismerete tanúskodik és önítélete, amely hol vádolja, hol menti majd azon a napon, ¹⁶amelyen evangéliumom szerint Isten Jézus Krisztus által ítélkezik az emberek rejtett dolgai fölött. ¹⁷De ha te zsidónak mondod magad, és a törvényre támaszkodol, és az Istennel dicsekszel, ¹⁸ismered is akaratát és ki tudod választani a jobbat, mert a törvény megtanított rá. ¹⁹Ha a vakok vezetőjének, a sötétben élők világosságának, a tudatlanok tanítójának, ²⁰a kiskorúak mesterének tartod magad, ha a törvényben megkaptad a megismerés és igazság foglalatát, ²¹ha mást tanítasz, magadat miért nem tanítod? Azt hirdeted: ne lopj, s magad lopsz? ²²Azt mondod: ne törj házasságot, s magad házasságot törsz? Utálod a bálványokat, és templomrablást követsz el? ²³Kérkedsz a törvénnyel, és törvényszegéssel gyalázod az Istent? ²⁴Valóban: miattatok káromolják Isten nevét a pogányok, ahogy írva van.

²⁵A körülmetélés hasznodra válik, ha megtartod a törvényt, de ha áthágsz a törvényt, körülmetéltebből körülmetéletlenné válsz. ²⁶Ha pedig a körülmetéletlen megtartja a törvény rendelkezéseit, körülmetéletlenül is nemde körülmetéltnak számít? ²⁷Ilyenkor a származása szerint körülmetéletlen, aki megtartja a törvényt, ítélkezik fölötted, mert a törvény betűje és a körülmetélés ellenére törvényszegő vagy. ²⁸Nem az a zsidó, aki látszatra az, s nem az a körülmetélés, ami a testen látható, ²⁹az a zsidó, aki bensőleg az, s aki nem betű szerint, hanem lélek szerint körülmetélt. Az ilyen nem embertől, hanem Istentől kapja a dicséretet.

3 ¹Mi előnye van tehát a zsidóknak? S mi haszna a körülmetelésnek? ²Minden tekintetben sok. Először is, az Isten rájuk bízta tanítását. ³De hogyan? Ha vannak, akik hűtlenek lettek, vajon nem teszi hitetlenségük Isten hűségét hatástalanná? ⁴Egyáltalán nem, ellenkezőleg: Isten igaz, még ha minden ember hazug is. Amint az Írás mondja: Hogy igaznak bizonyulj szavadban, s győzz, mikor pörölnek veled. ⁵De mit szóljunk ahhoz, hogy gonoszságunk teszi nyilvánvalóvá Isten igazságát? Mert emberileg szólva nem igazságtalan az Isten, amikor haragjával sújt? ⁶Egyáltalán nem. Különben mi címen ítélnének Isten a világ fölött? ⁷De ha Isten igazsága hazugságom folytán csak nőttön-nő az ő dicsőségére, miért marasztal el bűnösként? ⁸S miért ne tennék rosszat, hogy jó származzék belőle, mint némelyek rágalmaznak bennünket, hangoztatva, hogy effélet állítunk. Ezeknek jogos az elmarasztalásuk.

Minden ember bűnös, megigazulás csak a Krisztusba vetett hit révén lehetséges

(3,9-31)

⁹Hogy áll tehát a dolog? Különbek vagyunk náluk? Egyáltalán nem. Az imént bizonyítottuk ugyanis, hogy a zsidók és a pogányok mind alá vannak vetve a bűnnek, ¹⁰ahogy meg van írva: Nincs igaz egy sem, ¹¹nincs, aki értene, nincs, aki Istent keresné. ¹²Mind letértek az útról, elfajzottak, nincs, aki jót tenne, nincs egy sem. ¹³Tátongó sír a torkuk, nyelvük csalárdságot beszél, kígyók mérge van ajkukon. ¹⁴Szájuk telve átokkal és keserűséggel, ¹⁵lábuk gyors a vérontásra. ¹⁶Ösvényeiken baj és nyomor, ¹⁷a béke útját nem ismerik, ¹⁸Isten félelme nincs szemük előtt. ¹⁹Mi azonban tudjuk, hogy amit a törvény mond, azokra vonatkozik, akik a törvénynek alá vannak vetve. Tehát némuljon el minden száj, és az egész világ vallja magát Isten előtt bűnösnek. ²⁰Mert a törvény szerinti tettek senkit sem tesznek előtte igazzá, hiszen a bűn megismerésének is a törvény az alapja.

²¹Most azonban az Isten előtti megigazulás a törvénytől függetlenül lett nyilvánvalóvá, amint a törvény és a próféták is tanúsítják: ²²az az Isten előtti megigazulás, amely a Jézus Krisztusban való hitből ered, és amely minden hívőnek szól. Ebben nincs különbség. ²³Mert mindnyájan vétkeztek, és nélkülözik az Isten dicsőségét. ²⁴Megigazulásukat azonban ingyen kapják, Isten kegyelmének erejé-

ből, Jézus Krisztus megváltása árán. ²⁵Őt adta oda Isten véres engesztelő áldozatul a hitben, hogy kimutassa igazságosságát. Isten végtelen türelmében elnézte a korábban elkövetett vétkeket, ²⁶hogy igazságosságát most kimutassa. Mert amint ő igaz, úgy akar igazzá tenni mindenkit, aki Jézusban hisz. ²⁷Hol marad tehát dicsekvésed? Szétfoszlott. Mely törvény alapján? Vajon a tettek törvénye alapján? Nem, hanem a hit törvénye szerint. ²⁸Mi azt valljuk, hogy az ember a hit által válik igazzá, a törvény szerint tettektől függetlenül. ²⁹Vajon csak a zsidóké az Isten, s nem a pogányoké is? Bizony a pogányoké is. ³⁰Ugyanaz az Isten teszi megigazulttá a hitből a körülmetéltet éppúgy, mint hite által a körülmetéletlent. ³¹Ilyenformán megszüntetjük a törvényt a hittel? Szó sincs róla! Ellenkezőleg: erősítjük a törvényt.

Isten kegyelme Krisztus megváltása által

(5. fejezet)

¹Mivel tehát a hit révén megigazultunk, békében élünk az Istennel, Urunk, Jézus Krisztus által. ²Általa jutottunk hozzá a hitben a kegyelemhez, amelyben élünk, és dicsekszünk a reménységgel, hogy az isteni dicsőség részesei lehetünk. ³De nemcsak ezzel, hanem még szenvedéseinkkel is dicsekszünk, mert tudjuk, hogy a szenvedésből türelem fakad, ⁴a türelemből kipróbált erény, a kipróbált erényből reménység. ⁵A remény pedig nem csal meg, mert a nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívünkbe az Isten szeretete. ⁶Amikor még erőtleneke voltunk, Krisztus éppen akkor meghalt a bűnösökért, ⁷noha az igazért is alig hal meg valaki, legföljebb jó emberért vállalják a halált. ⁸Isten azonban azzal tesz tanúságot irántunk való szeretetéről, hogy Krisztus meghalt értünk, amikor még bűnösök voltunk. ⁹Most, hogy vére árán igazzá váltunk, még sokkal inkább megment bennünket haragjától. ¹⁰Mert ha Istent Fia halála kiengesztelte akkor, amikor még ellenségei voltunk, most, hogy kibékültünk vele, annál inkább megmenekülünk az ő életében. ¹¹Sőt ezenfelül még dicsekszünk is az Istenben Urunk, Jézus Krisztus által, aki megszerezte nekünk a kiengesztelődést.

¹²Amint tehát egy ember által lépett a világba a bűn, majd a bűn folyományaként a halál, és így a halál minden embernek osztályrésze lett, mert mindnyájan vétkeztek... ¹³Bűn volt a világon azelőtt is, hogy a törvény adatott, de a bűn, ha nincs törvény, nem számít bűnnek. ¹⁴Mindamellet a halál Ádámtól Mózesig

úrrá lett azokon is, akik nem vétkeztek a törvényt megszegve, mint Ádám, aki az Eljövendőnek előképe. ¹⁵A kegyelemmel azonban nem úgy áll a dolog, mint a bukással. Mert ha egynek bukása miatt sokan meghaltak, Isten kegyelme, s az egy embernek, Jézus Krisztusnak irgalmából nyert ajándék még inkább kiárad sokakra. ¹⁶A kegyelemmel tehát másképpen van, mint az egy ember bűnével. Az ítélet ugyanis egynek bűnéért rótt ki büntetést, a kegyelem pedig sok vétekből megigazulásra vezet. ¹⁷Mert ha egynek bűnbeesése következtében egy miatt uralomra jutott a halál, mennyivel inkább uralkodnak az egy Jézus Krisztus által az életben azok, akik a kegyelem és megigazulás bőséges ajándékát kapják. ¹⁸Amint tehát egynek vétké minden emberre kárhozatot hozott, ugyanúgy egynek üdvösséget szerző tette minden emberre kiárasztotta az életet adó megigazulást. ¹⁹Ahogy egy embernek engedetlensége miatt sokan bűnössé váltak, egynek engedelmisségéért sokan meg is igazultak. ²⁰Közben azonban belépett a törvény, hogy vele szaporodjék a bukás. Ahol azonban elhatalmasodott a bűn, túláradt a kegyelem, ²¹hogy amint a halálban uralkodott a bűn, úgy uralkodjék az örök életre szóló megigazulás által a kegyelem is, Urunk, Jézus Krisztus által.

A test, a bűn és a régi ember halála – az örök élet Krisztusban

(6. fejezet)

¹Mit mondjunk tehát? Maradjunk meg a bűnben, hogy a kegyelem gyarapodjék?
²Szó sincs róla! Ha egyszer már meghaltunk a bűnnek, hogyan élhetnénk tovább benne? ³Vagy nem tudjátok, hogy akik Krisztus Jézusban megkeresztelkedtünk, az ő halálában keresztelkedtünk meg? ⁴A keresztségben ugyanis eltemetkeztünk vele együtt a halálba, hogy miként Krisztus az Atya dicsősége által feltámadt a halálból, úgy mi is az élet újdonságában járjunk. ⁵Mert ha halálának hasonlóságában egybenőttünk vele, úgy leszünk feltámadásában is. ⁶Hiszen tudjuk, hogy a régi embert bennünk azért feszítették vele együtt keresztre, hogy a bűn teste elpusztuljon, és ne szolgáljunk többé a bűnnek. ⁷Aki így meghalt, megszabadult a büntől. ⁸Ha Krisztussal meghaltunk, hisszük, hogy vele együtt fogunk élni is. ⁹Tudjuk, hogy Krisztus feltámadt a halálból, többé nem hal meg, a halál nem lesz többé úrrá rajta. ¹⁰Aki meghalt, az egyszer s mindenkorra meghalt a bűnnek, aki

azonban él, az Istennek él. ¹¹Ezért tekintsétek magatokat is úgy, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek Jézus Krisztusban. ¹²Ne uralkodjék tehát halandó testeteken a bűn, és ne engedelmeskedjétek kívánságainak. ¹³Ne adjátok át tagjaitokat a bűnnek a gonoszság eszközeként, hanem mint a halálból életre keltek, adjátok magatokat Isten szolgálatára, tagjaitokat meg az igazság eszközével szenteljétek az Istennek. ¹⁴A bűn ugyanis többé nem uralkodik rajtatok, mert nem a törvény alá vetve éltek, hanem a kegyelemben. ¹⁵Mi következik ebből? Az, hogy vétkezzünk, mert nem a törvény uralma alatt, hanem a kegyelemben élünk? Semmi esetre sem. ¹⁶Vagy nem tudjátok, hogy annak szolgálói vagytok és annak kell engedelmeskednetek, akinek mint szolgák alárendelitek magatokat? Vagy a bűnnek, ami a halálba vezet, vagy az engedelmességnek, ami megigazulást eredményez? ¹⁷De hála Istennek, hogy bár a bűnnek szolgáltatok, most már szívből engedelmeskedtek annak a tanításnak, amelyet kaptatok. ¹⁸A bűntől megszabadulva az igazság szolgálói lettetek. ¹⁹Földies gyarlóságok miatt emberi módon szólok. Ahogy tagjaitokat a tisztátalanság és gonoszság szolgálatában a bűnre adtátok, adjátok most tagjaitokat az igazság szolgálatára, a megszentelődésre. ²⁰Míg ugyanis a bűnnek szolgáltatok, az igazsággal szemben szabadok voltatok. ²¹Mi hasznotok volt akkor abból, ami miatt most szégyenkeztek? Hiszen annak vége a halál. ²²Most azonban felszabadultatok a bűn alól, és Isten szolgálói lettetek. Gyümölcsötök a megszentelődés, célotok az örök élet. ²³Mert a bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.

A test és a belső ember közti meghasonlottság

(7,14-25)

¹⁴Tudjuk, hogy a törvény lelki, magam azonban testi vagyok, és a bűn rabja. ¹⁵Azt sem tudom, mit teszek, hiszen nem azt teszem, amit szeretnék, hanem amit gyűlölök. ¹⁶De ha azt teszem, amit nem akarok, elismerem a törvényről, hogy jó, ¹⁷és valójában nem is én cselekszem, hanem a bennem lakó bűn. ¹⁸Tudom ugyanis, hogy semmi jó nem lakik bennem, azaz a testemben, mert készen vagyok ugyan akarni a jót, de arra, hogy tegyem is, nem vagyok képes. ¹⁹Hiszen nem a jót teszem, amit akarok, hanem a rosszat, amit nem akarok. ²⁰Ha pedig azt teszem, amit nem akarok, akkor nem is én cselekszem, hanem a bennem lakó bűn. ²¹Így ezt a törvényt látom: bár a jót szeretném tenni, a rosszra vagyok készen. ²²A belső

ember szerint az Isten törvényében lelem örömöm, ²³de tagjaimban más törvényt érzek, s ez küzd értelmem törvénye ellen, és a tagjaimban levő bűn törvényének rabjává tesz. ²⁴Én nyomorult! Ki vált meg e halálra szánt testtől? ²⁵Hála az Istennek Urunk, Jézus Krisztus által! Értelmemmel tehát Istennek szolgállok, de testemmel a bűn törvényének.

Az eleve elrendelés és a keresztény reménység

(8,19-39)

¹⁹Maga a természet sóvárogva várja Isten fiainak megnyilvánulását. ²⁰A természet ugyanis mulandóságnak van alávetve, nem mert akarja, hanem amiatt, aki abban a reményben vetette alá, ²¹hogy a mulandóság szolgálai állapotából majd felszabadul az Isten fiainak dicsőséges szabadságára. ²²Tudjuk ugyanis, hogy az egész természet (együtt) sóhajtozik és vajúdik mindmáig. ²³De nemcsak az, hanem mi magunk is, akik bensőnkben hordozzuk a Lélek zsengejét, sóhajtozunk, és várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását. ²⁴Mert megváltásunk még reménybeli. Az a remény viszont, amit már teljesebbé látunk, többé nem remény. Amit valaki lát, azt reméli? ²⁵Ha tehát reméljük, amit nem látunk, várjuk állhatatosan. ²⁶Gyöngeségünkben segítségünkre siet a Lélek, mert még azt sem tudjuk, hogyan kell helyesen imádkoznunk. A Lélek azonban maga jár közben értünk, szavakba nem önthető sóhajtozásokkal. ²⁷S ő, aki a szíveket vizsgálja, tudja, mi a Lélek gondolata, mert Isten tetszése szerint jár közben a szentekért. ²⁸Tudjuk azt is, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra válik, hiszen ő saját elhatározásából választotta ki őket. ²⁹Akiket ugyanis eleve ismert, azokat eleve arra rendelte, hogy Fiának képmását öltse magukra, így lesz ő elsőszülött a sok testvér között. ³⁰Akiket előre erre rendelt, azokat meg is hívta, akiket meghívott, azokat megigazulttá tette, akiket pedig megigazulttá tett, azokat meg is dicsőítette. ³¹Mire következtethetünk ebből? Ha Isten velünk, ki ellenünk? ³²Aki saját Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért áldozatul adta, hogyan ajándékozna nekünk vele együtt mindent? ³³Ki emel vádat Isten választottai ellen? Isten, aki a megigazulást adta? ³⁴Ki ítél el? Krisztus Jézus, aki meghalt, sőt fel is támadt, és az Isten jobbán közbenjár értünk? ³⁵Ki szakíthat el bennünket Krisztus szeretetétől? Nyomor vagy szükség? Üldöztetés vagy éhínség, ruhátlanság, életveszély vagy kard? ³⁶Amint meg van írva: Minket minden időben teerted irtanak, s vágójuhok módjára tartanak. ³⁷De

mindezekben diadalmaskodunk őáltala, aki szeret minket. ³⁸Biztos vagyok ugyan is benne, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmasságok, ³⁹sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakíthat bennünket Isten szeretetétől, amely Krisztus Jézusban, a mi Urunkban van.

Izrael sorsa

(11,1-12. 25-36)

¹Kérdem tehát: vajon Isten elvetette népét? Szó sincs róla. Hiszen én is Izrael fiaiközül való vagyok, Ábrahám véreből, Benjamin törzséből. ²Isten nem vetette el népét, amelyet előre kiválasztott. Nem tudjátok, mit mond az Írás Illésről, amikor Isten előtt felszólalt Izrael ellen: ³„Uram, prófétáidat megölték, oltáraidat feldúlták, csak én maradtam meg, de nekem is életemre törnek?” ⁴S mit felelt rá az isteni szózat? „Meghagytam magamnak hétezer férfiút, aki nem hajtott térdet Baál előtt.” ⁵Így most is akad valamennyi a kegyelmi kiválasztás alapján. ⁶S ha kegyelem alapján, akkor nem tettek fejében, különben a kegyelem már nem volna kegyelem. ⁷Hogyan állunk hát? Amit Izrael keresett, nem érte el, de a választottak elérték. A többiek megátalkodtak, ⁸ahogy írva van: Isten mindmáig érteni nem tudó lelket és nem látó szemet, nem halló fület adott nekik. ⁹Dávid is ezt mondja: Asztaluk változzék fogótőrre, csapdává, botránkozássá és megtorlássá. ¹⁰Homályosodjék el a szemük, ne lássanak, és nyomorítsd görbére a hátukat. ¹¹Kérdem tehát: Azért botlottak meg, hogy elessenek? Egyáltalán nem. Vétkükből inkább üdvösség fakadt a pogányoknak, hogy vetélkedésre sarkallja őket. ¹²Ha mármost vétküik gazdagítja a világot, és megfogyatkozásuk nyereség a pogányok számára, mennyivel inkább az lesz majd teljes számuk.

²⁵Nem szeretnék benneteket tájékozatlanul hagyni, testvérek, e titok dolgában, nehogy egyéni véleményetekre hagyatkozzatok. A megátalkodottság csak részben érte Izraelt, amíg a pogányok teljes számban meg nem térnek, ²⁶akkor majd egész Izrael elnyeri az üdvösséget az Írás szerint: Sionból jön a szabadító és eltörli Jákob gonoszságát. ²⁷Ez lesz velük a szövetségem, amikor megbocsátom bűneiket. ²⁸Ők az evangéliumot tekintve ellenségek, a ti javatokra, de a kiválasztás szerint kedvesek, az ősökért. ²⁹Isten ugyanis nem bánja meg kegyelmi

adományát és meghívását. ³⁰Amint egykor ti sem engedelmeskedtetek Istennek, most azonban az ő engedetlenségük következtében irgalomra találtatok, ³¹úgy ők is hitetlenek lettek az irántatok tanúsított irgalmasság miatt, hogy egykor majd irgalomra találjanak. ³²Isten ugyanis minden embert az engedetlenségben fogott össze, hogy mindenkin könyörüljön. ³³Mekkora a mélysége az Isten gazdagságának, bölcsességének és tudásának! Mily kifürkészhetetlenek szándékai, mily megfoghatatlanok útjai! ³⁴Vajon ki látta az Úr gondolatait, s tanácsot ki adott neki? ³⁵Ki kölcsönzött neki, hogy visszakövetelhetné tőle? ³⁶Minden belőle, általa és érte van. Dicsőség neki mindörökké! Ámen.

DEUTERO-PÁLI LEVELEK

Kolosszeieknek írt levél

A kozmikus Krisztus és az egyház (*ekklészia*) mint Krisztus teste

(1,11-23)

Örömmel ¹²adjátok hálát az Atyának, aki arra méltatott benneteket, hogy részetek legyen a szentek örökségében, a világosságban; ¹³kiragadott minket a sötétség hatalmából, és áthelyezett szeretett Fia országába. ¹⁴Benne nyertük el a megváltást, bűneink bocsánatát.

¹⁵Ő a láthatatlan Isten képmása, minden teremtmény elsősülötte. ¹⁶Mert benne teremtett mindent a mennyben és a földön: a láthatókat és a láthatatlanokat, a trónusokat, uralmakat, fejedelemségeket és hatalmasságokat. Mindent általa és érte teremtett. ¹⁷Ő előbb van mindennél, és minden benne áll fenn. ¹⁸Ő a testnek, az Egyháznak a feje. Ő a kezdet, az elsősülött a halottak közül, hogy övé legyen az elsőség mindenben. ¹⁹Úgy tetszett (az Atyának), hogy benne lakjék az egész teljesség, ²⁰s hogy általa békítsen ki magával mindent a földön és a mennyben, minthogy Ő a kereszten vérével békességet szerzett.

²¹Nektek is, akik azelőtt idegenek és ellenséges érzületűek voltatok gonosz tetteitek következtében, ²²most nektek is megszerezte a kiengesztelődést halandó testében a halál árán, hogy szentté, szeplőtlené és feddhetetlenné tegyen benneteket színe előtt. ²³Csak álljatok szilárdan és rendületlenül a hitben, és ne tántorodjatok el az evangéliumi reménytől, amelyről hallottatok, hiszen minden teremtménynek hirdették az ég alatt, és én, Pál is ennek a szolgálója lettem.

Isten titkának (*müsztérion*) kinyilatkoztatása és Krisztus megismerése (*gnószisz*)

(1,24 – 2,3)

²⁴Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára. ²⁵Ennek lettem a szolgálója, Isten rendeléséből, amelyet értetek kaptam, hogy Isten szavát egészen érvényre juttassam: ²⁶Azt a titkot, amely korszakok és nemzedékek óta rejtve volt, s amelyet most szentjeinek kinyilatkoztatott. ²⁷Velük akarta megismertetni Isten, milyen fönséges gazdagságot rejt a pogányok számára ez a titok: Krisztus bennetek a megdicsőülés reménye. ²⁸Őt hirdetjük, amikor intünk és a teljes bölcsesség birtokában tanítunk mindenkit, hogy minden embert tökéletessé tegyünk Jézus Krisztusban. ²⁹Ezért fáradok és küzdök az Ő erejével, amely hatékonyan működik bennem.

2 ¹Szeretném, ha tudnátok, mennyit küzdök értetek, a laodiceaiakért és mindazokért, akik személyesen nem ismernek, ²hogy szívükben megerősödvé és a szeretetben egyesülve eljussanak a tökéletes megismerés teljes gazdagságára: Isten titkának, Krisztusnak a megismerésére. ³Benne rejlik a tudomány és a bölcsesség minden kincse.

Hamis tanítások ellen

(2,4-23)

⁴Ezt azért mondom, hogy senki tetszetős szavakkal meg ne tévesszen benneteket.

⁵Ha testileg távol is, de lélekben köztetek vagytok, s örömmel látom a körötökben

uralkodó fegyelmet és rendíthetetlen hiteteket Krisztusban. ⁶Mivel tehát elismertétek Krisztus Jézust uratoknak, éljeteztek is benne. ⁷Verjeteztek benne gyökeret, épüljeteztek rá és erősödjeteztek meg a hitben, ahogy tanultátok, s bővelkedjeteztek a hálaadásban. ⁸Vigyázzátok, hogy senki félre ne vezessen benneteket bölcselkedéssel és hamis tanítással, ami emberi hagyományokon és világi elemeken alapszik, nem pedig Krisztuson. ⁹Mert benne lakik testi formában az istenség egész teljessége, s benne letteteztek ennek a teljességnek részesei. ¹⁰Ő minden fejedelemségnek és hatalmasságnak feje. ¹¹Benne vagytok körülmetélve, nem kézzel, hanem az érzékies test levetéssel, a krisztusi körülmetéléssel. ¹²Benne temetkezeteztek el a keresztségben, és benne támadtatok fel, annak az Istennek az erejébe vetett hit által, aki Őt a halálból feltámasztotta. ¹³Titezket tehát, akik bűneiteztek és testi körülmetéletlenségeztek következtében halottak voltátok, vele együtt életre keltett. Megbocsátotta minden bűnűnket. ¹⁴A követelményeivel ellenűnk szóló adóslevelet eltörölte, az útból eltávolította és a keresztre szegezte. ¹⁵Lefegyverezte a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, nyilvánosan pellengérré állította őket, és Krisztusban diadalmaskodott rajtuk.

¹⁶Senki se ítélkezzék fölötteteztek étel-ital miatt, vagy ünnepre, újholdra és szombatira vonatkozó dolgokban. ¹⁷Hiszen ezek csak árnyékai a jövendőnek; a valóság Krisztusban van. ¹⁸Senki ne mondjon benneteket méltatlannak a jutalomra, főleg az nem, aki alázatoskodásban s az angyalok tiszteletében tetszeleg magának, aki látomásokkal dicsekszik, érzékies gondolkodásában ostobán felfuvalkodik, ¹⁹s elutasítja a Főt, jóllehet ő tartja és fogja össze az egész testet inakkal és izmokkal, s Isten szerint való növekedéséről is ő gondoskodik. ²⁰Ha tehát Krisztussal meghaltátok a világ elemeinek, miért vállaltok magatokra olyan kötöttségeket, mintha még a világban élnétek, ²¹hogy tudniillik: „Ne fogd meg, ne ízleld, ne érintsd!” ²²Hiszen ezek mind arra valók, hogy használat közben elpusztuljanak. Csak emberi parancsok és tanítások, ²³amelyek a bölcsesség látszatát keltik az önkényes vallási gyakorlatokkal, az alázatoskodással és az önsanyargatással, de valójában nincs semmi értékűk, csak a test kielégítésére szolgálnak.

A régi és az új ember

(3,1-17)

¹Ha tehát Krisztussal feltámadtatok, keressétek, ami fönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbán. ²Ami ott fönn van, arra legyen gondotok, ne a földiekre. ³Hiszen

meghaltatok, és életetek Krisztussal el van rejtve az Istenben. ⁴Amikor majd Krisztus, a mi életünk megjelenik, vele együtt ti is megjelentek dicsőségesen. ⁵Öljétek meg tagjaitokban azt, ami földies: az erkölcstelenséget, a tisztátalanságot, az érzéki vágyakat, a bűnös kívánságokat és a kapzsiságot, ami nem más, mint bálványimádás. ⁶Ezek miatt sújtja Isten haragja a hitetlenség fiait. ⁷Valaha, amikor még köztük éltetek, ti is ezeket műveltétek. ⁸De most hagyjátok el ezeket: a haragot, a gyűlölködést, a rosszindulatot, az átkozódást és az ocsmány beszédet. ⁹Ne hazudjatok egymásnak. Vessétek le a régi embert szokásaival együtt, ¹⁰és öltsetek föl az újat, aki állandóan megújul Teremtőjének képmására a teljes megismerésig. ¹¹Itt már nincs görög vagy zsidó, körülmetélt vagy körülmetéletlen, barbár vagy szittyá, szolga vagy szabad, hanem Krisztus minden mindenben. ¹²Mint Istennek szent és kedves választottai, öltsetek magatokra az irgalmasságot, a jóságot, a szelídséget és a türelmet. ¹³Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasa van a másik ellen. Ahogy az Úr megbocsátott nektek, ti is bocsássatok meg egymásnak. ¹⁴Legfőként pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteleke. ¹⁵S Krisztus békéje töltse be szíveteket, hiszen erre vagytok hivatva, egy testben. ¹⁶Legyetek hálásak, Krisztus tanítása éljen bennetek elevenen, s teljes bölcsességgel tanítsátok és intsetek egymást. Énekeljétek Istennek hálás szívvel zsoltárt, himnuszt és szent énekeket. ¹⁷Akár mondtok, akár tesztek valamit, tegyetek mindent Urunk Jézus nevében, így adjatok hálát általa Istennek, az Atyának.

Epheszosziaknak írt levél

Az idők (*kairosz*) teljessége, Isten üdvtervének feltárulása a megváltásban

(1,3-14)

³Áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus Atyja, aki a mennyekiek között Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket. ⁴Mert őbenne választott ki bennünket a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte. Szeretetből ⁵eleve arra rendelt bennünket, hogy Jézus Krisztus által – akarata és

tetszése szerint – fogadott gyermekeivé legyünk; ⁶hogy magasztaljuk felséges kegyelmét, amellyel szeretett Fiában jóságosan megajándékozott minket. ⁷Őbenne nyertük el a megváltást a vére árán, és bűneink bocsánatát bőséges kegyelme folytán, ⁸amelyet végtelen bölcsességében és megértésében gazdagon árasztott ránk. ⁹Tudtukra adta ugyanis akaratának titkát, azt az őbenne előre meghatározott jóságos tervét, ¹⁰hogy elérkezik az idők teljessége, és Krisztusban, mint Főben, újra egyesít mindent, ami a mennyben és a földön van. ¹¹Igen, mi is őbenne nyertük el az örökséget annak végzéséből, aki mindent szabad elhatározása szerint tesz. ¹²Szolgáljunk hát felsége dicsőségére, mi, akik már korábban is Krisztusba vetettük reményünket. ¹³Benne kaptátok meg ti is a megígért Szentlélek pecsétjét, miután hallottátok az igazságról szóló tanítást, üdvösségetek evangéliumát, és hittetek benne. ¹⁴Ő a foglaló örökségünkre, arra, hogy teljesen megváltva az övéi legyünk az Isten fölségének dicsőségére.

Feltámadás és élet Krisztusban; zsidók és pogányok egysége

(2. fejezet)

¹Ti is halottak voltatok vétkeitek és bűneitek következtében, ²amelyekben azelőtt éltetek a világ szokása szerint, a levegőégben uralkodó fejdelemnek a hatalma alatt. Ez a lélek most a hitelenség fiaiban dolgozik. ³Közéjük tartoztunk mi is, amíg testi vágyainkban éltünk, s megtettük, amit a test és az érzékek kívántak. Születésünknél fogva mi is a harag gyermekei voltunk, akárcsak a többi ember. ⁴De a végtelenül irgalmas Isten azzal mutatta meg nagy szeretetét irántunk, ⁵hogy Krisztussal életre keltett minket, bűneinkben halottakat is – így kegyelemből kaptátok a megváltást; ⁶feltámasztott minket, és Krisztus Jézusban a mennyiek közé helyezett minket, ⁷hogyan az eljövendő korokban Jézus Krisztusban kinyilvánítsa kegyelmének túlaradó bőségét, hozzánk való jóságából. ⁸Kegyelemből részesültek a megváltásban, a hit által, ez tehát nem a magatok érdeme, hanem Isten ajándéka. ⁹Nem tetteiteknek köszönhetitek, hogy senki se dicsekedhessék. ¹⁰Az ő alkotása vagyunk: Krisztus Jézusban jótettekre teremtett minket; ezeket az Isten előre elrendelte, hogy bennük éljünk. ¹¹Gondoljatok arra, hogy azelőtt születésükönél fogva pogányok voltatok. A körülmetéltek, akiknek testét kézzel metélték körül, körülmetéletlennek hívnak benneteket. ¹²Abban az időben Krisztus nélkül éltetek, kívül álltatok Izrael életformáján; a szövetségekből s ígéréteiből idegenként kizárva,

remény híján és Isten nélkül éltetek a világban. ¹³Most azonban ti, akik „távol” voltatok, Krisztus Jézusban „közel” kerültetek, Krisztus vére árán. ¹⁴Ő, a mi békességünk a kettőt egygyé forrasztotta, és a közénk emelt válaszfalat ledöntötte, az ellenségeskedést kiküszöbölte saját testében, ¹⁵a törvényt ugyanis parancsaival és rendelkezéseivel érvénytelenítette. Mint békeszerző, a két népet magában egygyé, új emberré teremtette, ¹⁶és egy testben mind a kettőt kiengesztelte az Istennel kereszt-halála által, amellyel az ellenségeskedést megölte. ¹⁷Eljött, hogy békét hirdessen nektek, a távollevőknek, és békét a közellevőknek. ¹⁸Az ő révén van mindkettőnknek szabad utunk az egy Lélekben az Atyához. ¹⁹Ezért már nem vagytok idegenek és jövevények, hanem a szentek polgártársai és Isten családjának tagjai. ²⁰Apostolokra és prófétákra alapozott épület vagytok, s a szegletkő maga Krisztus Jézus. ²¹Ő tartja össze az egész épületet, belőle nő ki az Úr szent temploma. ²²Ti is benne épültök egybe a Lélek közreműködésével az Isten hajlékává.

Pál a kinyilatkoztatás révén a misztérium közvetítője

(3,1-13)

¹Ezért vagyok én, Pál értetek, pogányokért Jézus Krisztus foglya. ²Bizonyára halottatok Isten kegyelmi adományáról, amelyben a ti javatokra részesültem. ³Kinyilatkoztatásból ismertem meg a titkot, mint föntebb röviden megírtam. ⁴Ha elolvassátok, megérthetitek, hogy betekintettem Krisztus titkába, ⁵amelyről korábban nem tudtak az emberek úgy, ahogy most a Lélek a szent apostoloknak és prófétáknak kinyilatkoztatta. ⁶Eszerint Jézus Krisztusban a pogányok is társörökösök, tagjai az egy testnek, és részesei az ígéretnek, az evangélium révén. ⁷Ennek lettem szolgája Isten kegyelmi adományából, amelyet hathatós erejével juttatott nekem. ⁸Nekem, az összes szent közül a legkisebbnek jutott osztályrészül a kegyelem, hogy Krisztus felfoghatatlan gazdagságát hirdessem a pogányoknak, ⁹és felvilágosítsak minden embert, hogyan valósult meg ez a titok, amely kezdettől fogva el volt rejtve az Istenben, a mindenség teremtményében, ¹⁰hogy most az Egyház által az Isten szerfölött sokrétű bölcsessége nyilvánvalóvá legyen a mennyei fejedelemségek és hatalmasságok előtt. ¹¹Ez volt az ő örök szándéka, amelyet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban megvalósított, ¹²a benne való hit által van bizalmunk és biztonságos utunk Istenhez. ¹³Ezért kérlek titeket, ne veszítsétek el értetek viselt szenvedéseim miatt bátorságotokat: ezek dicsőségetekre szolgálnak.

A sötétség és a világosság fiai; a bálványimádás ellen

(5,1-20)

¹Mint Isten kedves gyermekei, legyetek az ő követői és ²éljetez szeretetben, ahogy Krisztus is szeretett minket, és odaadta magát értünk jó illatú áldozati adományként az Istennek. ³Kicsapongásról és egyéb tisztátalanságról vagy kapzsiságról szó se essék köztetek, ahogy a szentekhez illik. ⁴Ocsmány, léha vagy kétértelmű szót ne ejtsetek ki. Ez sem illik hozzátok, annál inkább a hálaadás. ⁵Legyetek meggyőződve, hogy semmiféle erkölcstelennek, tisztátalannak, kapzsinak, más szóval bálványimádónak nincs öröksége Krisztus és az Isten országában. ⁶Senki ne vezessen félre benneteket üres beszéddel, mert ezek miatt éri Isten haragja a hitelenség fiait. ⁷Tehát ne vállaljatok velük közösséget. ⁸Valaha sötétség voltatok, most azonban világosság az Úrban. Éljetez úgy, mint a világosság fiai. ⁹A világosság gyümölcse csupa jóság, igazságosság és egyenesség. ¹⁰Azt keressétek, ami kedves az Úr szemében. ¹¹Ne legyen részetek a sötétség meddő tetteiben, inkább ítéljétek el őket. ¹²Amit ugyanis titokban tesznek, azt még kimondani is szégyen. ¹³Mindarra, amit elítéltek, fény derül, ¹⁴s ami így világossá válik, fényforrás lesz. Ezért mondják: Ébredj, aki alszol, támadj fel a halálból, és Krisztus rád ragyog. ¹⁵Gondosan ügyeljetez tehát arra, hogyan éltez: ne balgán, hanem bölcsen. ¹⁶Használjátok fel az időt, mert rossz napok járnak. ¹⁷Ne legyetek értetlenek, hanem értsétez meg az Úr akaratát. ¹⁸Ne részegeskedjetez, mert a bor léhaságra vezet, inkább teljetez el Lélekkel. ¹⁹Egymás közt énekeljetez zsoltárt, himnuszt és szent énekeket. Énekeljetez és ujjongjatez szívből az Úrnak. ²⁰Adjatez hálát mindig mindenért Urunk, Jézus Krisztus nevében az Istennek, az Atyának.

A keresztény élet küzdelem a Gonosz ellen

(6,10-20)

¹⁰Végül: erősödjetez meg az Úrban, az ő mindenható erejéből. ¹¹Öltsétez föl az Isten fegyverzetét, hogy az ördög cselvetéseinek ellenállhassatek. ¹²Nem annyira a vér és a test ellen kell küzdenünk, hanem a fejedelemségez és hatalmasságok, ennek a sötét világnak kormányzóí és az égi magasságoknak gonosz szellemei ellen. ¹³Ezért öltsétez fel az Isten fegyverzetét, hogy a gonosz napon ellenállhas-

satok, és mindent legyőzve megtarthassátok állásaitokat. ¹⁴Így készüljétek föl: csatoljátok derekatokra az igazság övét, öltsetek magatokra a megigazulás páncélját, ¹⁵sarunak meg a készséget viseljétek a békeség evangéliumának hirdetésére. ¹⁶Mindehhez fogjátok a hit pajzsát, ezzel elháríthatjátok a gonosz minden tüzes nyilát. ¹⁷Tegyétek fel az üdvösség sisakját, és ragadjátok meg a Lélek kardját, vagyis az Isten szavát. ¹⁸Minden alkalommal imádkozzatok a Lélekben könyörögve és imákat mondva. Legyetek éberek, és imádkozzatok kitartóan az összes szentért ¹⁹és értem is, hogy megkapjam a beszéd ajándékát, hogy amikor megszólalok, bátran hirdessem az evangélium titkát. ²⁰Ennek a bilincsekben is hírnöke vagyok, hadd hirdessem hát bátran, ahogy kötelességem.

Timotheoszhoz írt első levél

Az istentisztelet rendje, férfiak és nők viszonya; az egyház elöljárói

(2,1 – 3,13)

¹Mindenekelőtt arra kérlek, végezzetek imát, könyörgést, esedezést és hálaadást minden emberért; a királyokért ²és az összes elöljárókért, hogy békés, nyugodt életet élhessünk, szentségben és tisztességben. ³Ez jó és kedves üdvözítő Istenünk szemében, ⁴aki azt akarja, hogy minden ember üdvözljön és eljusson az igazság ismeretére. ⁵Hiszen egy az Isten, egy a közvetítő is Isten és ember között: az ember Krisztus Jézus, ⁶aki váltságul adta magát mindenkiért és tanúságtételül a meghatározott időben. ⁷Ezért kaptam a küldetést, hogy hírnök és apostol legyek – igazat mondok, nem hazudom –, a pogányok tanítója hitre és igazságra. ⁸Azt kívánom hát, hogy a férfiak mindenütt tiszta lélekkel emeljék imára kezüket, ne haragos és viszálykodó érülettel. ⁹Kívánom azt is, hogy az asszonyok tisztességes ruhát viseljenek, szemérmesen és szerényen ékesítsék magukat: ne bodorított hajjal, arannyal, gyöngyökkel és drága ruhával, ¹⁰hanem mint istenfélő asszonyokhoz illik, jótettekkel. ¹¹Az asszony csöndben, engedelmes lélekkel hallgassa a tanítást. ¹²Nem engedem, hogy az asszony tanítson, sem azt, hogy a férfin uralkodjék,

hanem maradjon csöndben. ¹³A teremtésben is Ádám volt az első, Éva utána következett; ¹⁴Ádámot nem vezették félre, de az asszony hagyta, hogy félrevezessék, s bűnbe esett. ¹⁵Azáltal üdvözülni, hogy vállalja az anyaságot, kitart a hitben, a szeretetben, a szegénységben és a tisztességben.

3 ¹Igaz beszéd ez: Aki püspökségre törekszik, jó dolgot kíván. ²A püspöknek azonban feddhetetlennek, egyszer nősültnek, józannak, megfontoltnak, mértéktartónak, vendégszeretőnek és a tanításra rátermettnek kell lennie. ³Ne legyen iszákos vagy erőszakoskodó, hanem megértő, békeszerető s nem kapzsi. ⁴Saját családjának legyen jó gondviselője, aki gyermekeit fegyelemre és teljes tisztességre neveli. ⁵Aki ugyanis saját házát nem tudja rendben tartani, hogyan tudná gondját viselni Isten egyházának? ⁶Újjonnan megtért se legyen, nehogy felfuvalkodjék, és az ördög sorsára jusson. ⁷Legyen jó híre a kívülállók körében is, nehogy megszólják, és az ördög csapdájába essék. ⁸A diakónusok hasonlóképpen legyenek tisztességesek, ne kétszínűek, borisszák vagy piszkos haszonra lesők. ⁹A hit titkát őrizték tiszta lelkiismerettel. ¹⁰Ki kell előbb próbálni őket, s csak akkor szolgáljanak, ha kifogástalanok. ¹¹Az asszonyok szintén legyenek tisztességesek, ne legyenek rágalmozók, hanem mértéktartók és mindenben megbízhatók. ¹²A diakónus legyen egyszer nősült, s gyermekeinek és otthonának jó gondviselője. ¹³Aki ugyanis jól végzi szolgálatát, nagy megbecsülésre tesz szert, és bizalmat szerez magának a Krisztus Jézusra alapozott hitben.

Kérdések, feladatok:

1. Nézzen utána, mit tudunk Szent Pál életéről és legfontosabb tanításairól! Miben tér el két legfőbb forrásunknak, vagyis Pál leveleinek és az *Apostolok Cselekedeteinek* nézőpontja? Elemezze Pál transzcendens élményeinek leírásait!
2. Mi a páli levelek álláspontja Krisztus újra eljövételéről, a *parúsiáról* és a végidők történéseiről?
3. Mit tanít a galatáknak és a rómaiaknak írt levél a törvényről és a hitről?
4. Miképp vélekedik a keresztény szabadságról a galatáknak és a korinthusziaknak írt első levél?
5. Miképpen fejt ki Pál a keresztről szóló tanítást (*logosz tou sztaurou*)?
6. Milyen lelki adományokat (*kharizmákat*) említ a korinthusziaknak írt első levél? Miképpen viszonyulnak ezekhez a hit (*πισztisz*), a remény (*elpisz*) és a szeretet (*agapé*) – későbbi nyelvhasználattal – teológiai erényei? Hasonlítsa össze Jézus és Pál tanítását a keresztényi szeretetről!
7. Melyek Pál antropológiájának alapfogalmai? Mit gondol a régi, az új és az eljövendő emberi állapotról?
8. Melyek Pál krisztológiájának alapfogalmai? Mit takar az önkiüresítés (*kenószisz*) fogalma? Mennyire ismerte Pál a történeti Jézust?
9. Miképp vélekedik Pál a zsidóságról és a pogányságról?
10. Értelmezze Pál bűnfogalmát? Milyen kapcsolatban áll a törvény, a test és a kegyelem fogalmaival?
11. Mi Pál etikai tanítása? Mit gondol az eleve elrendelésről?
 12. Milyen a *Kolosszeieknek írt levél* felfogása a gyülekezetről/egyházról (*ekkleszia*)?
13. Mi Pál viszonya megismeréshez/tudáshoz (*gnószisz*)? Miképpen használja a titok (*müszterion*) kifejezést? Hol vannak hasonlóságok és ellentétek közte és a gnosztikusok között?
14. Kik az *Efezusi levél*ben említett sötétség és a világosság fiai? Vesse össze Pál gondolatait a qumráni tekercsek illetve a jánosi iratok a szóhasználatával!
15. Mit tudunk meg a páli levelekből a korai keresztények életviteléről, rituáléiról?

CORPUS JOHANNEUM

JÁNOS EVANGÉLIUMA

Az evangélium prológusa: a Logosz teológiája, a világosság és sötétség kettőssége

(1,1-18)³

¹Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige, ²ő volt kezdetben Istennél. ³Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett. ⁴Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága. ⁵A világosság világít a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel. ⁶Föllépett egy ember, az Isten küldte, s János volt a neve. ⁷Azért jött, hogy tanúságot tegyen, tanúságot a világosságról, hogy mindenki higgyen általa. ⁸Nem ő volt a világosság, csak tanúságot kellett tennie a világosságról. ⁹(Az Ige) volt az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít. ¹⁰A világba jött, a világban volt, általa lett a világ, mégsem ismerte föl a világ. ¹¹A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be. ¹²Am akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek. Azoknak, akik hisznek nevében, ¹³akik nem a vérnek vagy a testnek a vágyából s nem is a férfi akaratából, hanem Istentől születtek. ¹⁴S az Ige testté lett, és közöttünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit kegyelem és igazság tölt be. ¹⁵János tanúbizonyságot tett róla, amikor azt mondta: „Ez az, akiről hirdettem: Aki nyomomba lép, nagyobb nálam, mert előbb volt, mint én.” ¹⁶Mindannyian az ő teljességéből részesültünk, kegyelmet kegyelemre halmozva. ¹⁷Mert a törvényt Mózes közvetítette, a kegyelem és az igazság azonban Jézus Krisztus által lett osztályrészünk. ¹⁸Istent nem látta soha senki, az Egyszülött Isten nyilatkoztatta ki, aki az Atya ölen van.

³ A *Corpus Johanneum* a János apostol neve alatt fennmaradt szövegek összefoglaló neve. Szerzőjük azonban nagy valószínűséggel nem ő, hanem talán egy később élt azonos nevű író (János presbiter) és annak követői.

A kánai menyegző

(2,1-12)

¹Harmadnap menyegzőt tartottak a galileai Kánában, amelyen Jézus anyja is ott volt. ²Jézust is meghívták a menyegzőre, tanítványaival együtt. ³Amikor fogytán volt a bor, Jézus anyja megjegyezte: „Nincs több boruk.” ⁴Jézus azt felelte: „Mit akarsz tőlem, asszony! Még nem jött el az én óráim.” ⁵Erre anyja szólt a szolgálaknak: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!” ⁶Volt ott hat kőkorsó, a zsidóknál szokásos tisztálkodás céljára, mindegyik két-három mérős. ⁷Jézus szólt nekik: „Töltsétek meg a korsókat vízzel!” Meg is töltötték azokat színültig. ⁸Ekkor azt mondta nekik: „Most merítsetek belőle, és vigyétek oda a násznagynak.” Odavitték. ⁹Amikor a násznagy megízlelte a borrá vált vizet, nem tudta honnan való – a szolgálak azonban, akik a vizet merítették, tudták –, hívatta a násznagy a vőlegényt, ¹⁰s szemére vetette: „Először mindenki a jó bort adja, s csak amikor már megittasodtak, akkor az alábbvalót. Te meg mostanáig tartogattad a jó bort.” ¹¹Ezzel kezdte meg Jézus csodajeleit a galileai Kánában. Kinyilatkoztatta dicsőségét, s tanítványai hittek benne. ¹²Aztán lement anyjával, testvéreivel és tanítványaival Kafarnaumba, de csak néhány napig maradtak ott.

Jézus és Nikodémus

(3,1-21)

¹Volt a farizeusok között egy Nikodémus nevű ember, egy zsidó tanácsos. ²Ez éjnek idején fölkereste Jézust, s így szólt hozzá: „Rabbi, tudjuk, hogy Istentől jött tanító vagy, hisz senki sem vihet végbe olyan jeleket, amilyeneket te végbeviszel, ha nincs vele az Isten.” ³Jézus azt felelte neki: „Bizony, bizony, mondom neked: aki nem születik újjá, az nem láthatja meg az Isten országát.” ⁴Nikodémus megkérdezte: „Hogy születhet valaki, amikor már öreg? Csak nem térhet vissza anyja méhébe azért, hogy újraszülessék?” ⁵Erre Jézus azt mondta: „Bizony, bizony, mondom neked: Aki nem vízből és (Szent)lélekből születik, az nem megy be az Isten országába. ⁶Ami a testből születik, az test, ami a Lélekből születik, az lélek. ⁷Ne csodálkozz azon, hogy azt mondtam: újjá kell születnetek. ⁸A szél ott fúj, ahol akar, hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön és hova megy. Így van vele

mindenki, aki a Lélekből született.”⁹ „Hogyan lehetséges ez?” – kérdezte Nikodémus. ¹⁰Jézus így válaszolt: „Izrael tanítója vagy, és nem érted? ¹¹Bizony, bizony, mondom neked: arról beszélünk, amit tudunk, s arról tanúskodunk, amit láttunk, mégsem fogadjátok el tanúságtételünket. ¹²Ha földi dolgokról beszélek, s azt sem hiszitek, hogy fogjátok hinni, ha majd a mennyei dolgokról beszélek? ¹³Senki sem ment föl a mennybe, csak aki alászállt a mennyből: az Emberfia (aki a mennyben van). ¹⁴Amint Mózes fölemelte a kígyót a pusztában, úgy fogják fölemelni az Emberfiát is, ¹⁵hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. ¹⁶Mert úgy szerette Isten a világot, hogy megszületett Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. ¹⁷Nem azért küldte el Isten a Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem, hogy üdvösséget szerezzen a világnak. ¹⁸Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá, aki azonban nem hisz, már ítéletet vont magára, mert nem hitt az Isten megszületett Fiában. ¹⁹Ez az ítélet: a világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert tetteik gonoszak voltak. ²⁰Mert mindenki, aki gonoszat tesz, gyűlöli a világosságot, s nem megy a világosságra, nehogy kiderüljenek a tettei. ²¹Aki ellenben az igazsághoz szabja tetteit, a világosságra megy, hadd derüljön fény a tetteire, amelyeket az Istenben vitt végbe.”

Az Atya és a Fiú

(5,16-47)

¹⁶A zsidók üldözték Jézust, amiért szombaton gyógyított. ¹⁷Jézus azonban azt mondta nekik: „Atyám mindmáig munkálkodik, azért én is munkálkodom.” ¹⁸Emiatt a zsidók még inkább az életére törtek, hisz nemcsak hogy megszegte a szombatot, hanem az Istent is Atyjának nevezte, s így egyenlővé tette magát az Istennel.

¹⁹De Jézus tovább hirdette: „Bizony, bizony, mondom nektek: A Fiú magától nem tehet semmit, csak azt teheti, amit az Atyától lát. Amit ő tesz, azt teszi a Fiú is. ²⁰Az Atya ugyanis szereti a Fiút, s mindent megmutat neki, amit tesz. De még nagyobb dolgokat is mutat neki, hogy csodálkozzatok rajta. ²¹Mert amint az Atya föltámasztja a halottakat és életre kelti őket, a Fiú is életre kelti azokat, akiket akar. ²²Az Atya nem ítél el senkit, hanem egészen a Fiúra bízta az ítéletet, ²³hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút is, ahogy az Atyát tiszteli. ²⁴Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hallja szavamat és hisz annak, aki küldött, az örökké él, nem esik ítélet alá, hanem már át is ment a halálból az életre. ²⁵Bizony, bizony, mondom

nektek: Elérkezik az óra, s már itt is van, amikor a halottak meghallják az Isten Fia szavát. S akik meghallják, azok élni fognak.²⁶ Amint ugyanis az Atyának élete van önmagában, a Fiúnak is megadta, hogy élete legyen önmagában,²⁷ s hatalmat adott neki, hogy ítéletet tartson, mert hiszen ő az Emberfia.²⁸ Ne csodálkozzatok rajta! Mert elérkezik az óra, amikor a sírokban mindnyájan meghallják az Isten Fia szavát, és előjönnek.²⁹ Akik jót tettek, azért, hogy feltámadjanak az életre, akik gonoszat tettek, azért, hogy feltámadjanak a kárhozatra.³⁰ Magamtól nem tehetek semmit. Amint hallom, úgy ítélek. Ítéletem igazságos, mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki küldött.³¹ Ha magam tennék tanúságot saját magam mellett, nem volna érvényes a tanúságom.³² De más tesz mellettem tanúságot, s tudom, hogy az a tanúság, amelyet tesz mellettem, az igaz.³³ Jánoshoz fordultatok, s ő tanúságot tett az igazságról.³⁴ Mindazonáltal nincs szükségem emberek tanúságtételére, csak azért mondom ezeket, hogy üdvözljétek.³⁵ (János) égő és világító lámpa volt, de csak ideig-óráig akartatok a fényében gyönyörködni.³⁶ De nekem olyan bizonyágom van, amely felülmúlja Jánosét: tetteim, amelyeknek a végbevételét az Atya bízta rám. Ezek a tettek, amelyeket végbeviszek, maguk tanúskodnak mellettem, hogy az Atya küldött.³⁷ Tehát maga az Atya tesz mellettem tanúságot, aki küldött. Ám ti sem szavát nem hallottátok, sem színét nem láttátok,³⁸ s szava nem marad meg bennetek, mert nem hisztek abban, aki küldött.³⁹ Fürkészitek az Írásokat, mert azt hiszitek, hogy örök életet találtok bennük. Bár éppen rólam tanúskodnak,⁴⁰ mégsem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen. ⁴¹Dicsőítést nem fogadok el az emberektől.⁴² Ismerlek benneteket, nincs meg bennetek az Isten szeretete.⁴³ Atyám nevében jöttem, s nem fogadtatok el. De ha valaki a maga nevében jönne, azt elfogadnátok.⁴⁴ Hogyan is hihetnétek, amikor egymást dicsőítitek, de azt a dicsőséget, amely az Istentől való, nem keressétek?⁴⁵ Ne gondoljátok, hogy vádolni foglak benneteket az Atya előtt. Maga Mózes a vádlótok, akiben reméltek.⁴⁶ Mert ha Mózesnek hinnétek, nekem is hinnétek. Mert hisz rólam írt.⁴⁷ De hát ha az ő írásainak nem hisztek, hogy hinnétek az én szavaimnak?”

Az élet kenyere

(6,22-65)

²²Másnap a tó túlsó oldalán maradt népnek eszébe jutott, hogy csak egy bárka volt ott, s hogy Jézus nem szállt tanítványaival bárkába, a tanítványok csak maguk

indultak el. ²³Közben több bárka érkezett Tibériásból annak a helynek a közelébe, ahol a kenyeret ették. ²⁴Amikor a nép látta, hogy Jézus nincs ott, s tanítványai sem, bárkába szálltak és elmentek Kafarnaumba, hogy megkeressék Jézust. ²⁵Amikor a tó túlsó partján megtalálták, megkérdezték tőle: „Mester, hogy kerülél ide?” ²⁶„Bizony, bizony, mondom nektek – felelte Jézus –: Nem azért kerestek, mert csodajeleket láttatok, hanem mert ettetek a kenyérből és jóllaktatok. ²⁷De ne romlandó ededelért fáradozzatok, hanem olyanért, amely megmarad az örök életre. Ezt az Emberfia adja nektek, aki mellett maga az Atya tett tanúságot.” ²⁸Erre megkérdezték tőle: „Mit tegyünk, hogy Istennek tetsző dolgot vigyünk végbe?” ²⁹„Az tetszik Istennek – válaszolta Jézus –, ha hisztek abban, akit küldött.” ³⁰De ők így folytatták: „Hadd lássuk, milyen csodajelel viszel végbe! Akkor majd hiszünk neked. Mit tudsz tenni?” ³¹Atyáink mannat ettek a pusztában, amint az Írás mondja: Égi kenyeret adott nekik enni.” ³²Jézus erre azt mondta: „Bizony, bizony, mondom nektek: Nem Mózes adott nektek kenyeret az égből, hanem Atyám adja nektek az igazi mennyei kenyeret. ³³Mert az az Isten kenyere, aki alászáll a mennyből és életet ad a világnak.” ³⁴Erre így szóltak hozzá: „Urunk, adj nekünk mindig ebből a kenyérből!” ³⁵„Én vagyok az élet kenyere – felelte Jézus. – Aki hozzám jön, többé nem éhez, s aki bennem hisz, nem szomjazik soha. ³⁶De megmondtam, hogy bár láttok, mégsem hisztek. ³⁷Minden, amit nekem ad az Atya, hozzám jön. S aki hozzám jön, nem taszítom el. ³⁸Mert nem azért szálltam alá a mennyből, hogy a magam akaratát tegyem meg, hanem annak akaratát, aki küldött. ³⁹Annak, aki küldött, az az akarata, hogy abból, amit nekem adott, semmit el ne veszítsek, hanem feltámasszam az utolsó napon. ⁴⁰Mert Atyámnak az az akarata, hogy mindenki, aki látja a Fiút és hisz benne, örökké éljen, s feltámasszam az utolsó napon.” ⁴¹A zsidók elkezdtek zúgolódni, amiért azt mondta: „Én vagyok a mennyből alászállott kenyér.” ⁴²Így érveltek: „Nem Jézus ez, Józsefnek a fia, akinek ismerjük apját, anyját? Hogyan mondhatja hát, hogy a mennyből szálltam alá?” ⁴³Jézus azonban így szólt: „Ne zúgolódjatok egymás között. ⁴⁴Senki sem jöhet hozzám, ha az Atya, aki küldött, nem vonzza, s én feltámasztom az utolsó napon. ⁴⁵Megírták a próféták: Mindnyájan Isten tanítványai lesznek. Mindenki, aki hallgat az Atyára és tanul tőle, hozzám jön. ⁴⁶Nem mintha valaki is látta volna az Atyát, csak aki az Istentől van, az látta az Atyát. ⁴⁷Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hisz bennem, annak örök élete van. ⁴⁸Én vagyok az élet kenyere. ⁴⁹Atyáitok mannat ettek a pusztában, mégis meghaltak. ⁵⁰Ez a mennyből alászállott kenyér, aki ebből eszik, nem hal meg. ⁵¹Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, amelyet adok, a testem a világ életéért.” ⁵²Erre vita

támadt a zsidók közt: „Hogy adhatja ez a testét eledelül?” ⁵³Jézus ezt mondta rá: „Bizony, bizony, mondom nektek: Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok a vérét, nem lesz élet bennetek. ⁵⁴De aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, annak örök élete van, s feltámasztom az utolsó napon. ⁵⁵A testem ugyanis valóságos étel, s a vérem valóságos ital. ⁵⁶Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, az bennem marad, én meg benne. ⁵⁷Engem az élő Atya küldött, s általa élek. Így az is élni fog általam, aki engem eszik. ⁵⁸Ez a mennyből alászállott kenyér nem olyan, mint az, amelyet atyáitok ettek és meghaltak. Aki ezt a kenyeret eszi, az örökké él.” ⁵⁹Ezeket mondta, amikor Kafarnaumban, a zsinagógában tanított. ⁶⁰Tanítványai közül, akik ezeket hallották, többen azt mondták: „Kemény beszéd. Ki hallgatja?” ⁶¹Jézus tudta, hogy tanítványai méltatlankodtak miatta, azért így szólt hozzájuk: „Botránkoztok rajta? ⁶²Hát ha majd azt látjátok, hogy az Emberfia fölmegey oda, ahol azelőtt volt! ⁶³A lélek az, ami életet, a test nem használ semmit. Hozzátok intézett szavaim lélek és élet, ⁶⁴de vannak közöttetek, akik nem hisznek.” Jézus ugyanis kezdettől fogva tudta, kik nem hisznek, és ki fogja elárulni. ⁶⁵Aztán így folytatta: „Azért mondtam nektek, hogy senki sem jöhet hozzám, ha az Atya meg nem adja neki.”

A házasságtörő asszony

(8,1-11)

¹Jézus kiment az Olajfák hegyére, ²majd kora reggel újra megjelent a templomban. A nép köré sereglett, s ő leült és tanította őket. ³Az írástudók és a farizeusok egy házasságtörésen ért asszonyt vittek eléje. Odaállították középre, ⁴és így szóltak hozzá: „Mester, ezt az asszonyt röviddel ezelőtt házasságtörésen érték. ⁵Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az illetet meg kell kövezni. Hát te mit mondasz?” ⁶Ezt azért kérdezték, hogy próbára tegyék, s vádolhassák. Jézus lehajolt, és az ujjával írni kezdett a földön. ⁷De tovább faggatták, azért fölegyenesedett, és azt mondta nekik: „Az vesse rá az első követ, aki bűntelen közületek!” ⁸Aztán újra lehajolt, s tovább írt a földön, ⁹ők meg ennek hallatára eloldalogtak, egyikük a másik után, kezdve a véneken, s csak Jézus maradt ott a középütt álló asszonnal. ¹⁰Jézus fölegyenesedett és megszólította: „Asszony, hova lettek? Senki sem ítélte el?” ¹¹„Senki, Uram” – felelte az asszony. Erre Jézus azt mondta neki: „Én sem ítélek el. Menj, de többé ne vétkezzél!”

Jézus a világ világossága, a kezdet

(8,12-30)

¹²Egy másik alkalommal így beszélt Jézus: „Én vagyok a világ világossága. Aki követ, nem jár többé sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.” ¹³A farizeusok vitába szálltak vele: „Mivel magad mellett teszel tanúságot, azért nem érvényes a tanúságod.” ¹⁴Jézus megfelelt nekik: „Ha magam mellett teszek is tanúságot, érvényes a tanúságom, mert tudom, honnan jöttem, és hova megyek. Ti ellenben nem tudjátok, honnan jöttem, és hova megyek. ¹⁵Ti a test szerint ítélték, én nem ítélek senki fölött. ¹⁶Vagy ha ítélek is, igazságos az ítéletem, mert nem vagyok egyedül, hanem én, és aki küldött, az Atya. ¹⁷Márpedig törvényetek is azt mondja, hogy két embernek a tanúsága érvényes. ¹⁸Tanúságot teszek magamról én is, és tanúskodik mellettem az Atya is, aki küldött.” ¹⁹Erre megkérdezték tőle: „Hol van az atyád?” „Sem engem nem ismertek, sem Atyámat – felelte Jézus. – Ha engem ismernétek, Atyámat is ismernétek.” ²⁰Így beszélt Jézus a kincstár mellett, amikor a templomban tanított. De nem vetett rá kezet senki, mert még nem jött el az ő órája.

²¹Egy más alkalommal így beszélt Jézus: „Elmegyek és kerestek, de bűnökben haltok meg. Ahova ugyanis én megyek, oda ti nem jöhettek.” ²²Erre a zsidók megjegyezték: „Csak nem öli meg magát, hogy azt mondja: Ahová én megyek, oda ti nem jöhettek?” ²³De ő megmagyarázta nekik: „Ti innen alulról valók vagytok, én meg felülről való vagyok, ti e világból vagytok, én nem e világból vagyok. ²⁴Azért mondtam nektek, hogy bűnökben haltok meg, mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok bűnökben.” ²⁵Erre megkérdezték tőle: „De hát ki vagy te?” „A kezdet, amint már mondtam nektek – mondta Jézus feleletül. – ²⁶Sokat mondhatnék még rólatok ítéletképpen, mert az, aki küldött, igaz, s azt hirdetem a világnak, amit tőle hallottam.” ²⁷Nem fogták fel, hogy az Atyáról beszél nekik, ²⁸Jézus mégis folytatta: „Amikor majd fölmagasztaltatik az Emberfia, megtudjátok, hogy én vagyok, s hogy semmit nem teszek magamtól, hanem azt hirdetem, amire Atyám tanított. ²⁹Aki küldött, velem van, nem hagyott magamra, mert mindig azt teszem, ami tetszésére van.” ³⁰E szavaira sokan hittek benne.

Jézus a jó pásztor

(10,1-21)

¹„Bizony, bizony, mondom nektek: Aki nem a kapun megy be a juhok aklába, hanem máshonnan hatol be, az tolvaj és rabló. ²Aki a kapun megy be, az a juhok pásztora. ³Az őr kinyit neki, a juhok pedig megismerik a hangját. Nevükön szólítja juhait, és kivezeti őket. ⁴Amikor mindegyiket kivezeti, elindul előttük, s a juhok követik, mert ismerik a hangját. ⁵Idegen után nem mennek, hanem elfutnak tőle, mert az idegennek nem ismerik a hangját.” ⁶Ezt a példabeszédet mondta nekik Jézus, de nem értették, mit akart vele mondani. ⁷Jézus folytatta: „Bizony, bizony, mondom nektek: Én vagyok a juhok számára a kapu. ⁸Azok, akik előttem jöttek, tolvajok és rablók. Nem is hallgattak rájuk a juhok. ⁹Én vagyok a kapu. Aki rajtam keresztül megy be, üdvözülni fog, ki-be jár és legelőt talál. ¹⁰A tolvaj csak azért jön, hogy lopjon, öljön és pusztítson. Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségben legyen. ¹¹Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja juhaiért. ¹²A béres azonban, aki nem pásztor, akinek a juhok nem sajátjai, otthagyja a juhokat és elfut, amikor látja, hogy jön a farkas. A farkas aztán elragadja és szétkergeti őket. ¹³A béres azért fut el, mert béres, és nem törődik a juhokkal. ¹⁴Én vagyok a jó pásztor, ismerem enyéimet, és enyéim is ismernek engem, ¹⁵mint ahogy az Atya ismer engem és én ismerem az Atyát. Életemet adom a juhokért. ¹⁶De más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Ezeket is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra, s egy nyáj lesz és egy pásztor. ¹⁷Azért szeret az Atya, mert odaadom az életemet, hogy majd újra visszavegyem. ¹⁸Nem veszi el tőlem senki, magam adom oda, mert van rá hatalmam, hogy odaadjam, és van rá hatalmam, hogy visszavegyem. Ezt a parancsot kaptam az Atyától.” ¹⁹E beszéd miatt ismét szakadás támadt a zsidók között. ²⁰Sokan közülük azt mondták: „Ördög szállta meg és megháborodott. Minek hallgatják?” ²¹Mások így vélekedtek: „Ez nem megszállottnak a beszéde. Vagy vissza tudja adni az ördög a vaknak a szeme világát?”

Lázár feltámasztása

(11,1-54)

¹Betániában, Máriának és nővérének, Mártának a falujában volt egy beteg, Lázár. ²Ez a Mária kente meg az Urat olajjal és törölte meg a lábát a hajával. Az ő testvére, Lázár volt a beteg. ³A nővérek megüzenték neki: „Uram, akit szeretsz, beteg.” ⁴Ennek hallatára Jézus azt mondta: „Ez a betegség nem okozza halálát, hanem Isten dicsőségére lesz, hogy megdicsőüljön általa az Isten Fia.” ⁵Jézus szerette Mártát, a nővérét (Máriát) és Lázárt. ⁶Amikor meghallotta, hogy beteg, két napig még ott maradt, ahol volt, ⁷s akkor szólt a tanítványoknak: „Menjünk vissza Júdeába!” ⁸„Mester – felelték a tanítványok –, most akartak ott megkövezni a zsidók és újra odamész?” ⁹Jézus így válaszolt: „Nem tizenkét órája van a napnak? Aki nappal jár, nem botlik meg, mert látja a világ világosságát. ¹⁰Aki azonban éjszaka jár, megbotlik, mert nincs világossága.” ¹¹Aztán így folytatta: „Barátunk, Lázár elaludt, de elmegyek és fölébresztem.” ¹²„Uram, ha alszik, akkor meggyógyul” – felelték a tanítványok. ¹³Jézus Lázár haláláról beszélt, de ők azt hitték, hogy alvásáról beszélt. ¹⁴Ezért Jézus világosan megmondta nekik: „Lázár meghalt. ¹⁵Miatlatok örülök, hogy nem voltam ott, hogy higgyetek. De most menjünk el hozzá!” ¹⁶Tamás, akit mellékneven Didimusznak hívtak, így szólt a többi tanítványhoz: „Menjünk mi is, haljunk meg vele együtt!” ¹⁷Amikor Jézus megérkezett, Lázár már négy napja a sírban volt. ¹⁸Betánia Jeruzsálem közelében feküdt, mintegy tizenöt stádiumnyira. ¹⁹Ezért a zsidók közül sokan elmentek Mártához és Máriához, hogy testvérük miatt vigasztalják őket. ²⁰Amikor Márta meghallotta, hogy Jézus közeledik, eléje sietett, Mária pedig otthon maradt. ²¹„Uram – szólította meg Márta Jézust –, ha itt lettél volna, nem halt volna meg testvérem. ²²De most is tudom, hogy bármit kérsz az Istentől, megadja neked.” ²³Jézus megnyugtatta: „Feltámad testvéred.” ²⁴„Tudom, hogy feltámad – mondta Márta – majd a feltámadáskor, az utolsó napon.” ²⁵Jézus így folytatta: „Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog. ²⁶Az, aki úgy él, hogy hisz bennem, nem hal meg örökre. Hiszed ezt?” ²⁷„Igen, Uram – felelte –, hiszem, hogy te vagy a Messiás, az Isten Fia, aki a világba jön.” ²⁸E szavakkal elment és hívta nővérét, Máriát. Halkan szólt neki: „Itt a Mester és hívat.” ²⁹Ennek hallatára (Mária) gyorsan fölkel és odasietett hozzá. ³⁰Mert Jézus még nem ért le a faluba, hanem ott volt, ahol Márta találkozott vele. ³¹Amikor a zsidók, akik ott maradtak vele a házban és vigasztalták, látták, hogy Mária gyorsan feláll és elsiet, utánamentek. Azt

gondolták, hogy a sírhoz megy sírni. ³²Amikor Mária odaért, ahol Jézus volt, és meglátta, e szavakkal borult a lába elé: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg testvérem.” ³³Amikor látta, hogy sírnak, Jézus lelke mélyéig megrendült. ³⁴„Hova tettétek?” – kérdezte megindultan. „Gyere, Uram – felelték –, és nézd meg!” ³⁵Jézus könnyekre fakadt. ³⁶Erre a zsidók megjegyzték: „Nézzétek, mennyire szerette!” ³⁷Némelyek azonban így vélekedtek: „Ha a vaknak vissza tudta adni a szeme világát, azt nem tudta volna megakadályozni, hogy ne haljon meg?” ³⁸Jézus szíve mélyéig megrendült, s odament a sírhoz, amely egy kővel eltorlaszolt barlang volt. ³⁹„Hengerítsétek el a követ!” – szólt Jézus. De Márta, az elhunyt nővére tiltakozott: „Uram, már szaga van, hiszen negyednapos.” ⁴⁰Jézus így felelt: „Nemde azt mondtam: ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét?” ⁴¹Erre elhengerítették a követ, Jézus pedig az égre emelte tekintetét és így imádkozott: „Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál. ⁴²Tudom, hogy mindig meghallgatsz. Csak a köröttem álló nép miatt mondtam, hogy higgyék: te küldtél engem.” ⁴³E szavak után hangosan beszólt: „Lázár, jöjj ki!” ⁴⁴S a halott kijött. Lába és keze be volt pólyázva, az arcát meg kendő fődte. Jézus szólt nekik: „Oldjátok fel, hogy tudjon járni.” ⁴⁵A zsidók közül, akik fölkeresték Máriát, sokan látták, amit Jézus végbevitt, és hittek benne. ⁴⁶Némelyek azonban elmentek a farizeusokhoz, és hírül vitték, amit Jézus tett. ⁴⁷Erre a főpapok és a farizeusok összehívták a főtanácsot, és megkérdezték: „Mit tegyünk? Ez az ember nagyon sok csodát tesz. ⁴⁸Ha tovább tűrjük, mindnyájan hinni fognak benne, aztán jönnek a rómaiak, és elpusztítják szentélyünket is, népünket is.” ⁴⁹Egyikük, Kaifás, aki abban az évben a főpap volt, így vélekedett: „Nem értitek a dolgot! ⁵⁰Nem fogjátok fel, hogy jobb, ha egy ember hal meg a népért, mintsem hogy az egész nép elpusztuljon.” ⁵¹De ezt nem magától mondta, hanem mint főpap megjövendölte, hogy Jézus meghal a népért, ⁵²s nemcsak a népért, hanem azért is, hogy Isten szét-szóródott gyermekeit egybegyűjtse. ⁵³Ettől a naptól eltökélt szándékuk volt, hogy megölik. ⁵⁴Jézus ezért nem járt többé nyíltan a zsidók között, hanem visszavonult a puszta szélén fekvő egyik városba, Efraimba, és ott tartózkodott tanítványaival.

Jézus eljövendő megdicsőülése

(12,20-36)

²⁰Azok között, akik felzarándokoltak, hogy az ünnepen imádják az Istent, volt néhány görög is. ²¹Ezek Fülöphöz fordultak, aki a galileai Betszaidából származik.

zott, és kérték: „Uram, látni szeretnénk Jézust.”²²Fülöp elment, és szólt Andrásnak. Aztán András és Fülöp odamentek és elmondták Jézusnak.²³Jézus ezt válaszolta: „Elérkezett az óra, amikor megdicsőül az Emberfia. ²⁴Bizony, bizony, mondom nektek: ha a búzaszem nem hull a földbe, és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz. ²⁵Aki szereti életét, az elveszíti, de aki gyűlöli életét ebben a világban, az megmenti az örök életre. ²⁶Aki nekem szolgál, az engem kövessen, s ahol én vagyok, ott lesz a szolgálám is. Aki nekem szolgál, azt megtiszteli az Atya. ²⁷Megrendült a lelkem. Mit is mondjak: Atyám, szabadíts meg ettől az órától? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem. ²⁸Atyám, dicsőítsd meg nevedet!” Erre szózat hallatszott az égből: „Megdicsőítettem és ezután is megdicsőíttem.”²⁹A nép, amely ott ácsorgott, ennek hallatára azt gondolta, hogy mennydörgött. Mások így vélekedtek: „Angyal beszélt vele.”³⁰Jézus megmagyarázta nekik: „Nem miattam hallatszott ez a szózat, hanem miattatok. ³¹Ítélet van most a világon. Most vetik ki ennek a világnak a fejedelmét. ³²Én meg, ha majd fölmagasztaltatom a földről, mindenkit magamhoz vonzok.”³³Ezt azért mondta, hogy jelezze: milyen halállal hal meg. ³⁴A nép azonban ellene vetette: „Mi úgy hallottuk a törvényből, hogy a Messiás örökké megmarad. Hogy mondhatod hát, hogy az Emberfia fölmagasztaltatik? Ki az Emberfia?”³⁵Jézus így válaszolt: „Már csak rövid ideig marad köztetek a világosság. Addig járjatok, amíg van világosságotok, nehogy elborítson benneteket a sötétség. Aki sötétben jár, nem tudja, hova megy. ³⁶Amíg veletek van a világosság, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiai legyetek.” Ezeket mondta Jézus, aztán elment, és többé nem mutatkozott.

A lábmosás

(13,1-20)

¹Húsvét ünnepe előtt történt: Jézus tudta, hogy elérkezett az óra, amikor a világból vissza kell térnie az Atyához, mivel szerette övéit, akik a világban maradtak, mindvégig szerette. ²Vacsora közben történt, amikor az ördög már fölébresztette az áruló Júdásnak, Simon fiának szívében a gondolatot, hogy árulja el. ³Jézus tudta, hogy az Atya mindent a kezébe adott, s hogy Istentől jött és Istenhez tér vissza. ⁴Mégis fölkelt a vacsora mellől, levetette felsőruháját, fogott egy vászonkendőt, és maga elé kötötte. ⁵Aztán vizet öntött egy mosdótálba, majd hozzáfo-

gott, hogy sorra megmossa, s a derekára kötött kendővel megtörölje tanítványainak a lábát. ⁶Amikor Simon Péterhez ért, az tiltakozott: „Uram, te akarod megmosni az én lábamat?!” ⁷Jézus így válaszolt: „Most még nem érted, amit teszek, de később majd megérted.” ⁸Péter tovább tiltakozott: „Az én lábamat ugyan meg nem mosod soha!” „Ha nem moslak meg – felelte Jézus –, nem lehetsz közösségben velem.” ⁹Akkor, Uram, ne csak a lábamat, hanem a fejemet és a kezemet is!” – mondta Simon Péter. ¹⁰De Jézus ezt felelte: „Aki megfürdött, annak csak a lábát kell megmosni, s akkor egészen tiszta lesz. Ti tiszták vagytok, de nem mindnyájan.” ¹¹Tudta, hogy ki árulja el, azért mondta: „Nem vagytok mindnyájan tiszták.” ¹²Amikor megmosta lábukat, fölvette felsőruháját, újra asztalhoz ült és így szólt hozzájuk: „Tudjátok, mit tettem veletek? ¹³Ti Mesternek és Úrnak hívtok, s jól teszitek, mert az vagyok. ¹⁴Ha tehát én, az Úr és Mester megmostam lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. ¹⁵Példát adtam, hogy amit én tettem, ti is tegyétek meg. ¹⁶Bizony, bizony, mondom nektek: Nem nagyobb a szolgál uránál, sem a küldött annál, aki küldte. ¹⁷Ha ezt megértitek, s tetteitekben ehhez igazodtok, boldogok lesztek. ¹⁸Nem mindnyájatokról mondom ezt, mert hiszen tudom, kiket választottam ki. De be kell teljesednie az Írásnak: »Aki kenyeremet eszi, sarkát emelte ellenem.« ¹⁹Előre megmondom, mielőtt megtörténnék, hogy amikor majd bekövetkezik, higgyétek, hogy én vagyok. ²⁰Bizony, bizony, mondom nektek: Aki befogadja azt, akit küldök, engem fogad be, s aki engem befogad, azt fogadja be, aki engem küldött.”

Jézus az út, az igazság és az élet; a Fiú viszonya az Atyához

(14,1-14)

¹Ne legyen nyugtalan a szívetek! Higgyetek az Istenben és bennem is higgyetek! ²Atyám házában sok hely van, ha nem így volna, megmondtam volna nektek. Azért megyek el, hogy helyet készítsek nektek. ³Ha aztán elmegyek, és helyet készítek nektek, újra eljövök, és magammal viszlek benneteket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok. ⁴Hisz ismeritek oda az utat, ahová megyek.” ⁵Erre Tamás azt mondta: „Uram, nem tudjuk, hova mégy, hát hogy ismerhetnénk az utat?” ⁶„Én vagyok az út, az igazság és az élet – válaszolta Jézus. – Senki sem juthat el az Atyához, csak általam. ⁷Ha engem ismernétek, Atyámat is ismernétek, de mostantól fogva ismeritek és látjátok.” ⁸Erre Fülöp kérte: „Uram, mutasd

meg nekünk az Atyát, s az elég lesz nekünk.”⁹ „Már oly régóta veletek vagyok – felelte Jézus –, és nem ismersz, Fülöp? Aki engem látott, az Atyát is látta. Hogy mondhatod hát: Mutasd meg nekünk az Atyát? ¹⁰Nem hiszed, hogy én az Atyában vagyok s az Atya bennem? A szavakat, amelyeket hozzátok intézek, nem magamtól mondom, s a tetteket is az Atya viszi végbe, aki bennem van. ¹¹Higgyétek, hogy én az Atyában vagyok, s az Atya bennem. Ha másképpen nem, legalább a tetteimért higgyétek. ¹²Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hisz bennem, ugyanazokat a tetteket viszi végbe, amelyeket én végbevittem, sőt még nagyobbakat is végbevisz, mert az Atyához megyek, ¹³s amit a nevemben kértek, azt megteszem nektek, hogy az Atya megdicsőüljön a Fiúban, ¹⁴bármit kértek a nevemben, megteszem nektek.

A Szentlélek, a vigasztaló megígérése

(14,15-31)

¹⁵Ha szerettek, tartsátok meg parancsaimat, ¹⁶én meg majd kérem az Atyát, és más vigasztalót ad nektek: az Igazság Lelkét, aki örökké veletek marad. ¹⁷A világ nem kaphatja meg, mert nem látja és nem ismeri. De ti ismeritek, mert bennetek van és bennetek marad. ¹⁸Nem hagylak árván benneteket, hanem visszajövök hozzátok. ¹⁹Rövid idő, s a világ nem lát többé, ti azonban láttok, mert én élek, és ti is élni fogtok majd. ²⁰Azon a napon majd megtudjátok, hogy Atyámban vagyok, ti bennem, s én bennetek. ²¹Aki ismeri és teljesíti parancsaimat, az szeret engem. Aki szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja. Én is szeretni fogom, és kinyilatkoztatom magam neki.” ²²Ekkor Júdás – nem az iskarióti – megkérdezte: „Uram, hogy van az, hogy nekünk akarod magad kinyilatkoztatni, nem a világnak?” ²³Jézus így folytatta: „Aki szeret engem, az megtartja tanításomat, s Atyám is szeretni fogja. Hozzá megyünk és benne fogunk lakni. ²⁴Aki nem szeret, az nem tartja meg tanításomat. A tanítás, amelyet hallotok, nem az enyém, hanem az Atyáé, aki engem küldött. ²⁵Ezeket akartam nektek mondani, amíg veletek vagyok. ²⁶S a Vigasztaló, a Szentlélek, akit majd a nevemben küld az Atya, megtanít benneteket mindenre és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek. ²⁷Békességet hagyok rátok. Az én békémet adom nektek. Nem úgy adom nektek, ahogy a világ adja. Ne nyugtalankodjék a szívetek, s ne csüggedjen. ²⁸Hiszen hallottátok, hogy azt mondtam: Elmegyek, de visszajövök hozzátok. Ha szeretnétek, örülné-

tek, hogy az Atyához megyek, mert az Atya nagyobb nálam. ²⁹Előre megmondtam nektek, mielőtt megtörtént volna, hogy ha majd bekövetkezik, higgyetek. ³⁰Már nem beszélek soká nektek, mert közeleg a világ fejedelme. Rajtam nincs hatalma. ³¹De a világ így tudja meg, hogy szeretem az Atyát, és végbeviszem, amivel az Atya megbízott. Keljetek föl, menjünk innét!

Jézus a szőlőtő; a szeretet parancsa és a világ gyűlölete

(15. fejezet)

¹Én vagyok az igazi szőlőtő, s Atyám a szőlőműves. ²Minden szőlővesszőt, amely nem hoz gyümölcsöt, lemetsz rólam, azt pedig, amely terem, megtisztítja, hogy még többet teremjen. ³Ti már tiszták vagytok a tanítás által, amelyet hirdettem nektek. ⁴Maradjatok hát bennem, s akkor én is bennetek maradok. Amint a szőlővessző nem teremhet maga, csak ha a szőlőtőn marad, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem. ⁵Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad, s én benne, az bő termést hoz. Hisz nélkülem semmit sem tehettek. ⁶Aki nem marad bennem, azt kivetik, mint a szőlővesszőt, ha elszárad. Összeszedik, tűzre vetik és elég. ⁷Ha bennem maradtok, és tanításom is bennetek marad, akkor bármit akartok, kérjétek, és megkapjátok. ⁸Azáltal dicsőül meg Atyám, hogy bő termést hoztok, és a tanítványaim leszek. ⁹Amint engem szeret az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben. ¹⁰Ha teljesítitek parancsaimat, megmaradtok szeretetemben, amint én is megtartottam Atyám parancsait, és megmaradok szeretetében. ¹¹Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek is, és teljes legyen az örömötök. ¹²Az az én parancsom, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek benneteket. ¹³Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért. ¹⁴Ha megteszitek, amit parancsolok nektek, a barátaim vagytok. ¹⁵Nem nevezlek többé szolgának benneteket, mert a szolga nem tudja, mit tesz ura. Barátainknak mondalak benneteket, mert amit hallottam Atyámtól, azt mind tudtul adtam nektek. ¹⁶Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak benneteket, s arra rendelvek, hogy menjetek, teremjétek gyümölcsöt, maradandó gyümölcsöt. Akkor mindent megad nektek az Atya, amit a nevemben kértek tőle. ¹⁷Ezt a parancsot adom nektek: szeressétek egymást!

¹⁸Ha gyűlöl majd benneteket a világ, gondoljatok arra, hogy engem előbb gyűlölt, mint titeket. ¹⁹Ha a világból valók volnátok, mint övéit szeretne benneteket

a világ. De mert nem vagytok a világból valók, hanem kiválasztottalak benneteket a világból, gyűlöl benneteket a világ. ²⁰Gondoljatok a tőlem kapott tanításra: Nem nagyobb a szolgál uránál. Ha tehát engem üldöztek, titeket is üldözni fognak. Ha az én tanításomat megtartották, a tieteket is megtartják. ²¹S ezt mind az én neve-mért teszik veletek, mert nem ismerik azt, aki küldött engem. ²²Ha nem jöttem és nem tanítottam volna őket, nem volna bűnük. De így nincs mentségük bűneikre. ²³Aki engem gyűlöl, Atyámat is gyűlöli. ²⁴Ha nem vittem volna végbe olyan tetteket közöttük, amilyeneket senki más nem vitt végbe, nem volna bűnük. De látták ezeket, mégis gyűlölnek engem is, Atyámat is. ²⁵Mert teljesednie kell a törvényükben olvasható jövendölésnek: Ok nélkül gyűlöltek. ²⁶Ha eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök, az Igazság Lelke, aki az Atyától származik, ő majd tanúságot tesz rólam. ²⁷Tegyetek ti is tanúságot rólam, hiszen kezdettől fogva velem voltatok.

Jézus imája Atyjához

(17. fejezet)

¹E szavak után Jézus az égre emelte tekintetét, és így imádkozott: „Atyám, elérkezett az óra. Dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen téged. ²Hatalmat adtál neki minden ember fölött, hogy akiket neki adtál, azoknak örök életet adjon. ³Az az örök élet, hogy ismerjenek téged, az egyedüli igaz Istent és akit küldtél, Jézus Krisztust. ⁴Én megdicsőítettelek a földön: a feladatot, amelynek az elvégzését rám bízta, elvégeztem. ⁵Most te is dicsőíts meg, Atyám, magadnál: részesíts abban a dicsőségben, amelyben részem volt nálad, mielőtt a világ lett.

⁶Kinyilatkoztattam nevedet az embereknek, akiket a világból nekem adtál. A tied id voltak, s nekem adta őket, és megtartották tanításodat. ⁷Most már tudják, hogy minden, amit nekem adtál, tőled van. ⁸A tanítást, amit kaptam tőled, továbbadtam nekik. El is fogadták, s ezzel valóban elismerték, hogy tőled jöttem, és elhitték, hogy te küldtél engem. ⁹Értük könyörgök. Nem a világért könyörgök, hanem azokért, akiket nekem adtál, ¹⁰mert a tied – hiszen ami az enyém, az a tied, s ami a tied, az az enyém –, és én megdicsőültem bennük. ¹¹Én nem maradok tovább a világban, de ők a világban maradnak, én meg visszatérek hozzád. Szent Atyám, tartsd meg őket a nevedben, akiket nekem adtál, hogy egyek legyenek, mint mi. ¹²Amíg velük voltam, megőriztem őket a nevedben, akiket nekem adtál. Megőriztem őket, senki más nem vett el közülük, csak a kárhozat fia; így beteljesedett az Írás. ¹³Most visz-

szatérek hozzád, ezeket pedig elmondom a világban, hogy örömöm teljesen az övék legyen. ¹⁴Átadtam nekik tanításodat, de a világ gyűlölte őket, mert nem a világból valók, amint én sem vagyok a világból való. ¹⁵Nem azt kérem tőled, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól. ¹⁶Hiszen nem a világból valók, amint én sem vagyok a világból való. ¹⁷Szenteld meg őket az igazságban, mert hiszen a tanításod igazság. ¹⁸Amint te a világba küldtél, úgy küldöm én is őket a világba. ¹⁹Értük szentelem magamat, hogy ők is szentek legyenek az igazságban.

²⁰De nem csak értük könyörgök, hanem azokért is, akik a szavukra hinni fognak bennem. ²¹Legyenek mindnyájan egyek. Amint te, Atyám bennem vagy s én benned, úgy legyenek ők is eggyé bennünk, hogy így elhiggye a világ, hogy te küldtél engem. ²²Megosztottam velük a dicsőséget, amelyben részesítettél, hogy eggyé legyenek, amint mi egy vagyunk: ²³én bennük, te bennem, hogy így ők is teljesen eggyé legyenek, s megtudja a világ, hogy te küldtél engem, és szereted őket, amint engem szeretted. ²⁴Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek velem, ahol vagyok, s lássák dicsőségemet, amelyben részesítettél, mivel már a világ teremtése előtt szeretted. ²⁵Én igazságos Atyám! A világ nem ismert meg, de én ismerlek, s ők is felismerték, hogy te küldtél. ²⁶Megismertettem velük nevedet, és ezután is megismertetem, hogy a szeretet, amellyel szeretsz, bennük legyen, s én is bennük legyek.”

Jézus megjelenései feltámadása után, hitetlen Tamás története

(20,19-31)

¹⁹Amikor beesteledett, még a hét első napján megjelent Jézus a tanítványoknak, ott, ahol együtt voltak, bár a zsidóktól való félelmükben bezárták az ajtót. Belépett, megállt középen és köszöntötte őket: „Békesség nektek!” ²⁰E szavakkal megmutatta nekik kezét és oldalát. Az Úr láttára öröm töltötte el a tanítványokat. ²¹Jézus megismételte: „Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.” ²²Ezekkel a szavakkal rájuk lehelt, s így folytatta: „Vegyétek a Szentlelket! ²³Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad.” ²⁴A tizenkettő közül az egyik, Tamás, vagy melléknevén Didimusz, nem volt velük, amikor megjelent nekik Jézus. ²⁵A tanítványok elmondták: „Láttuk az Urat!” De kételkedett: „Hacsak nem látom kezén a szegek nyomát, ha nem helye-

zem ujjamat a szegek helyére, és oldalába nem teszem a kezem, nem hiszem.”²⁶Nyolc nap múlva ismét együtt voltak a tanítványok, s Tamás is ott volt velük. Ekkor újra megjelent Jézus, bár az ajtó zárva volt. Belépett, megállt középen, és köszöntötte őket: „Békesség nektek!”²⁷Aztán Tamáshoz fordult: „Nyújtsd ide az ujjadat és nézd kezemet! Nyújtsd ki a kezedet és tedd oldalamba! S ne légy hitetlen, hanem hívó!”²⁸Tamás fölkiáltott: „Én Uram és Istenem!”²⁹Jézus csak ennyit mondott: „Hittél, mert láttál. Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek.”³⁰Jézus még sok más csodajelét is mutatott tanítványai előtt, amelyeket nem jegyeztek föl ebben a könyvben.³¹Ezeket azonban följegyezték, hogy higgyétek: Jézus a Messiás, az Isten Fia, s hogy a hit által életetek legyen az ő nevében.

Epilógus: Jézus megjelenése a Tibériás tavánál; Péter és a Szeretett Tanítvány

(21. fejezet)

¹Jézus újra megjelent a tanítványoknak, ezúttal Tibériás tavánál. Így jelent meg nekik: ²Együtt volt Simon Péter, Tamás, melléknevén Didimus, továbbá a galileai Kánából való Natánael, Zebedeus fiai, s még két másik tanítvány. ³Simon Péter így szólt hozzájuk: „Megyek halászni.” „Veled tartunk” – felelték. Kimentek és bárkába szálltak. De akkor éjszaka nem fogtak semmit. ⁴Amikor megvirradt, Jézus ott állt a parton. De a tanítványok nem ismerték fel, hogy Jézus az. ⁵Jézus megszólította őket: „Fiaim, nincs valami ennivalótok?” „Nincs” – felelték. ⁶Erre azt mondta nekik: „Vessétek ki a bárka jobb oldalán a hálót, s ott majd találtok.” Kivetették a hálót, s alig bírták visszahúzni a tömérdek haltól. ⁷Erre az a tanítvány, akit Jézus kedvelt, így szólt Péterhez: „Az Úr az!” Amint Simon Péter meghallotta, hogy az Úr az, magára öltötte köntösét – mert neki volt vetkőzve –, és beugrott a vízbe. ⁸A többi tanítvány követte a bárkával. A hallal teli hálót is maguk után húzták. Nem voltak messze a parttól, csak mintegy kétszáz könyöknyire. ⁹Amikor partot értek, izzó parazsat láttak s rajta halat, mellette meg kenyeret. ¹⁰Jézus szólt nekik: „Hozzatok a halból, amit most fogtatok.” ¹¹Péter visszament, és partra vonta a hálót, amely tele volt nagy hallal, szám szerint százötvenhárommal, s bár ennyi volt benne, nem szakadt el a háló. ¹²Jézus hívta őket: „Gyertek, egyetek!” A tanítványok közül senki sem merte megkérdezni: „Ki vagy?” – hiszen tudták, hogy az Úr az. ¹³Jézus odajött, fogta a kenyeret, s adott nekik. Ugyanígy halat is.

¹⁴Ez volt a harmadik eset, hogy a halálból való feltámadása után Jézus megjelent nekik. ¹⁵Miután ettek, Jézus megkérdezte Simon Pétertől: „Simon, János fia, jobban szeretsz engem, mint ezek?” „Igen, Uram – felelte –, tudod, hogy szeretlek.” Erre így szólt hozzá: „Legeltesd bárányaimat!” ¹⁶Aztán másodszor is megkérdezte tőle: „Simon, János fia, szeretsz engem?” „Igen, Uram – válaszolta –, tudod, hogy szeretlek.” Erre azt mondta neki: „Legeltesd juhaimat!” ¹⁷Majd harmadszor is megkérdezte tőle: „Simon, János fia, szeretsz?” Péter elszomorodott, hogy harmadszor is megkérdezte: „Szeretsz engem?” S így válaszolt: „Uram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek.” Jézus ismét azt mondta: „Legeltesd juhaimat!”

¹⁸„Bizony, bizony, mondom neked: Amikor fiatal voltál, felövezted magad, s oda mentél, ahova akartál. De ha majd megöregszel, kiterjeszted karod, s más fog felövezni, aztán oda visz, ahova nem akarsz.” ¹⁹E szavakkal jelezte, hogy milyen halállal dicsőíti majd meg Istent. Majd hozzátette: „Kövess engem!” ²⁰Péter hátrafordult, s látta, hogy az a tanítvány, akit Jézus kedvelt, s aki a vacsorán a keblére hajolt és megkérdezte tőle: „Uram, ki árul el?” – az követi. ²¹Amikor meglátta, Péter Jézushoz fordult: „Hát vele mi lesz, Uram?” ²²Jézus így válaszolt: „Ha azt akarom, hogy maradjon, míg el nem jövök, mi gondod vele? Te kövess engem!” ²³Erre a testvérek között híre terjedt, hogy az a tanítvány nem hal meg. De Jézus nem azt mondta neki: „Nem halsz meg”, hanem: „Ha azt akarom, hogy maradjon, míg el nem jövök, mi gondod vele.”

²⁴Ez az a tanítvány, aki ezekről tanúságot tett és megírta ezeket. Tudjuk, hogy igaz a tanúsága. ²⁵Jézus még sok egyebet is tett. Ha azonban valaki mind le akarná írni – azt hiszem –, annyi könyvet kellene írnia, hogy nem tudná az egész világ sem befogadni.

JÁNOS LEVELEI

Isten a világosság, Jézus az örök élet Igéje

(János első levele 1. fejezet)

¹Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit a szemünkkel láttunk, amit szemléltünk és amit a kezünkkel tapintottunk: az élet Igéjét hirdetjük nektek.

²Igen, az élet megjelent, láttuk, tanúságot teszünk róla, és hirdetjük nektek az örök életet, amely az Atyánál volt, és megjelent nekünk. ³Amit láttunk és hallottunk, azt nektek is hirdetjük, hogy ti is közösségben legyetek velünk. Mi ugyanis az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal vagyunk közösségben. ⁴S azért írjuk ezeket nektek, hogy örömünk teljes legyen.

⁵Az üzenet, amelyet tőle hallottunk és nektek hirdetünk, ez: Isten világosság, és nincs benne semmi sötétség. ⁶Ha azt állítjuk, hogy közösségben vagyunk vele, és sötétségben járunk, akkor hazudunk, és nem az igazságot tesszük. ⁷De ha világosságban járunk, ahogy ő is világosságban van, akkor közösségben vagyunk egymással, és Fiának, Jézusnak a vére minden bűnt lemos rólunk. ⁸Ha azt állítjuk, hogy nincs bűnünk, önmagunkat vezetjük félre, és nincs bennünk igazság. ⁹Ha megvalljuk bűneinket, akkor mivel jó és igazságos, megbocsátja bűneinket, és minden igazságtalanságtól megtisztít minket. ¹⁰Ha azt állítjuk, hogy nem vétkezünk, hazugnak tüntetjük fel, és tanítása nincs bennünk.

A szeretet és a világ gyűlölete; az antikrisztusok

(János első levele 2,9-29)

⁹Aki azt állítja, hogy a világosságban él, de gyűlöli testvérét, az még mindig a sötétségben van. ¹⁰Aki szereti testvérét, megmarad a világosságban, s nem szolgál botrányul másoknak. ¹¹Aki azonban gyűlöli testvérét, az sötétségben van, a sötétségben jár, és nem tudja, hová megy, mert a sötétség megvakította. ¹²Gyermekeim, írom nektek, hogy bűneitek bocsánatot nyertek az ő nevében. ¹³Írom nektek, apák, hogy megismertétek azt, aki kezdet óta van. Írom nektek, ifjak, hogy legyőztétek a gonoszt. ¹⁴Írtam nektek, kedves gyerekek, hogy megismertétek az Atyát. Írtam nektek, apák, hogy megismertétek azt, aki kezdet óta van. Írtam nektek, ifjak, hogy erősek vagytok, az Isten tanítása bennetek van, és legyőztétek a gonoszt. ¹⁵Ne szeressétek a világot, sem azt, ami a világban van! Ha valaki szereti a világot, nincs meg benne az Atya szeretete, ¹⁶mivel minden, ami a világban van: a test kívánsága, a szem kívánsága és az élet kevélysége, nem az Atyától van, hanem a világból. ¹⁷De a világ elmúlik a kívánságaival együtt. Csak aki Isten akaratát teljesíti, az marad meg örökre.

¹⁸Gyermekeim, itt az utolsó óra, és mint hallottátok, hogy eljön az antikrisztus, most sok antikrisztus támadt. Ebből tudjuk, hogy itt az utolsó óra. ¹⁹Közü-

lünk mentek ki, de nem voltak közülünk valók. Mert ha közénk tartoztak volna, megmaradtak volna velünk. Rajtuk kellett nyilvánvalóvá válnia annak, hogy nem mindenki közülünk való. ²⁰Titeket azonban fölkent a Szent, és ezt mindannyian tudjátok. ²¹Nem azért írtam nektek, mintha nem ismernétek az igazságot, hisz ismeritek és (tudjátok), hogy az igazságból semmiféle hazugság nem származik. ²²Ki a hazug, hacsak az nem, aki tagadja, hogy Jézus a Krisztus? Az az antikrisztus, aki tagadja az Atyát és a Fiút. ²³Aki tagadja a Fiút, annak az Atya sincs. Aki megvallja a Fiút, azé az Atya. ²⁴Amit kezdettől fogva hallottatok, az maradjon meg bennetek. Ha megmarad bennetek, amit kezdettől fogva hallottatok, ti is megmaradtok a Fiúban és az Atyában. ²⁵És ez az ígélet, amelyet ő maga adott nekünk, az örök élet. ²⁶Ezeket azok miatt írtam, akik félrevezetnek benneteket. ²⁷A tőle kapott kenet maradjon meg bennetek, és akkor nincs szükségetek rá, hogy bárki is tanítson benneteket, hiszen kenete megtanít benneteket mindenre, s ez igaz, nem hazugság. Aszerint, ahogy tanított benneteket, maradjatok benne. ²⁸Különösen most maradjatok benne, gyermekeim, hogy ha majd megjelenik, bizalommal lehessünk iránta, és eljövetelekor ne kelljen szégyent vallva távoznunk tőle. ²⁹Ha tudjátok, hogy ő igaz, azt is tudjátok, hogy mindenki, aki az igazságot cselekszi, tőle való.

Isten gyermekei és a Sátán fiai

(János első levele 3,1-10)

¹Nézzétek, mekkora szeretettel van irántunk az Atya: Isten gyermekeinek hívnak minket, és azok is vagyunk. Azért nem ismer minket a világ, mert őt sem ismeri. ²Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem nyilvánvaló, hogy mik leszünk. Azt tudjuk, hogy ha megjelenik, hozzá leszünk hasonlók, mert látni fogjuk, amint van. ³És mindenki, aki így remél benne, megszentelődik, ahogyan szent ő is.

⁴Mindenki, aki vétkezik, megszegi a törvényt, mert épp a törvényszegés a bűn. ⁵Tudjátok, hogy ő azért jelent meg, hogy elvegye a bűnöket, s hogy benne nincs bűn. ⁶Az, aki benne marad, nem vétkezik. Az, aki vétkezik, nem látta, nem ismerte meg. ⁷Gyermekeim, senki se vezessen félre titeket. Aki az igazságosságot cselekszi, az igazságos, ahogy ő is igazságos. ⁸Aki bűnt követ el, az ördögtől való, hiszen az ördög kezdettől fogva vétkezik. Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög művét romba döntse. ⁹Azok, akik Istentől születtek, nem követnek el bűnt,

mert az ő magja bennük marad, és nem vétkezhetnek, mert Istentől születtek.
¹⁰Erről ismerhetők fel Isten gyermekei és a sátán fiai.

A különböző lelkek (*pneuma*) megítélése: krisztológiai kérdések

(*János első levele 4,1-6*)

¹Szeretteim, ne higgyetek minden léleknek, hanem vizsgáljátok meg a lelkeket, hogy Istentől származnak-e, mert sok hamis próféta ment ki a világba. ²Az Istentől származó lelket erről ismeritek fel: minden lélek, amely vallja, hogy Jézus Krisztus testben jött el, Istentől van. ³S minden lélek, amely nem vallja meg Jézust, nem Istentől való, hanem az antikrisztusé, akiről hallottátok, hogy eljön, és már most a világban is van. ⁴Gyermekeim, ti az Istentől vagytok, és legyőztétek őket, mert nagyobb az, aki bennetek van, mint aki a világban van. ⁵Ők a világból valók, ezért a világról beszélnek, és a világ hallgat rájuk. ⁶Mi az Istentől vagyunk. Aki ismeri Istent, hallgat ránk. Aki nem ismeri Istent, nem hallgat ránk. Így különböztetjük meg az igazság lelkét és a tévedés lelkét.

A hit Jézus Krisztusban

(*János első levele 5,1-13*)

¹Mindenki, aki hiszi, hogy Jézus a Krisztus, az Istentől született, és aki a szülőt szereti, szereti szülöttét is. ²Abból tudjuk meg, hogy szeretjük Isten gyermekeit, hogy szeretjük Istent, és megtesszük parancsait. ³Mert az az Isten iránti szeretet, hogy megtartjuk parancsait. Parancsai nem nehezek. ⁴Mert mindenki, aki Istentől született, legyőzi a világot. És ez a győzelem – győzelem a világ fölött! – a mi hitünk. ⁵Ki győzi le a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia? ⁶Ő az, aki víz és vér által jött, Jézus Krisztus. Nem csupán víz által, hanem víz és vér által. És a Lélek tesz tanúságot róla, mert a Lélek az igazság. ⁷Tehát hárman tanúskodnak: ⁸a Lélek, a víz és a vér, és ez a három egy. ⁹Ha az emberek tanúságát is elfogadjuk, az Isten tanúsága többet jelent. Isten tanúsága az, hogy tanúságot tett a Fia mellett. ¹⁰Aki hisz az Isten Fiában, magában hordja (Isten) tanúságát. Aki

nem hisz Istennek, hazugságot tulajdonít neki, épp mert nem hisz tanúságában, amelyet Isten a Fia mellett tett. ¹¹Mert ennek a tanúságnak az a tartalma, hogy Isten örök életet adott nekünk, s ez az élet az ő Fiában van. ¹²Aki magáénak mondhatja a Fiút, annak van élete, aki nem mondhatja magáénak az Isten Fiát, annak nincs élete. ¹³Ezeket azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy megtudjátok: örök életetek van.

JELENÉSEK KÖNYVE

Bevezető látomás, a hét levél, János megbízatása

(1. fejezet)

¹Jézus Krisztus kinyilatkoztatása, amelyet azért adott neki az Isten, hogy szolgálóinak megmutasson mindent, aminek csakhamar be kell következnie. Elküldte angyalát, így adta tudtul szolgálójának, Jánosnak, ²aki tanúskodik Isten Igéjéről és Jézus Krisztus tanúságtételéről: mindenről, amit látott. ³Boldog, aki olvassa és aki hallgatja ezeket a prófétai szavakat, és meg is tartja, ami bennük meg van írva, mert az idő közel van.

⁴János a hét ázsiai egyháznak. Kegyelem és békesség nektek attól, aki van, aki volt és aki eljő, meg a hét lélektől, aki trónja előtt áll, ⁵és Jézus Krisztustól, a hűséges tanútól, a halottak elsőszülöttétől és a föld királyainak fejedelmétől! ⁶Ő szeret minket, vérével megváltott bűneinktől, s Atyjának, az Istennek országává és papjává tett bennünket. Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké! Ámen. ⁷Íme, közeledik a felhőkben, látni fogja minden szem, még azoké is, akik átszúrták! A föld minden népe veri majd a mellét. Igen. Ámen. ⁸„Én vagyok az alfa és az ómega (a kezdet és a vég)” – mondja az Úr, az Isten, aki van, aki volt és aki eljő, a Mindenható.

⁹Én, János, a királyságban és a türelmes várásban testvéretek Jézusban, és az üldöztetésben társatok, a Patmosz nevű szigeten voltam, az Isten szava miatt, és Jézus tanúságtétele miatt. ¹⁰Az Úr napján elragadtatásba estem. Hátam mögül, mint valami harsona, ¹¹megszólalt egy hang: „Amit látsz, írd le egy könyvbe, és küldd

el a hét egyháznak: Efezusba, Szmirnába, Pergamonba, Tiatírába, Szárdeszbe, Filadelfiába és Laodiceába.”¹² Erre megfordultam, hogy megnézzem, mely hang szól hozzám. Amint odafordultam, hét arany gyertyatartót láttam,¹³ a gyertyatartók közt pedig az Emberfiához hasonlót. Bokáig érő ruhát viselt, aranyöv övezte mellét.¹⁴ Feje és haja fehér volt, mint a hófehér gyapjú, szeme, mint a lobogó tűz,¹⁵ lába, mint a kohóban izzó sárgaréz, hangja, mint a nagy vizek zúgása.¹⁶ Jobbjában hét csillagot tartott, szájából kétélű hegyes kard tört elő, arca pedig olyan volt, mint a teljes erejében ragyogó nap.

¹⁷Amikor megpillantottam, mint egy halott a lába elé rogytam, de megérintett jobbával, és megszólított: „Ne félj! Én vagyok az első és az utolsó¹⁸ és az élő. Meghaltam, s íme, mégis élek, örökké. Nálam vannak a halálnak és az alvilágnak a kulcsai.¹⁹ Írd le hát, amit láttál, a jelent és ami ezután történik.²⁰ A hét csillagnak, amit a jobbomban láttál, és a hét arany gyertyatartónak ez a titka: a hét csillag a hét egyház angyala, a hét gyertyatartó meg a hét egyház.”

A mennyei trón látomása

(4. fejezet)

¹Ezek után láttam, hogy egyszer csak kapu nyílt az égen, és az előbbi hang, amelyet olyannak hallottam, mintha harsona szólott volna hozzám, folytatta: „Gyere fel ide, és megmutatok neked mindent, aminek ezek után történnie kell.”² Nyomban elragadtatásba estem lélekben: És íme, trónt állítottak fel a mennyben, és a trónon ült valaki.³ Az ott ülő tekintete jáspishoz és karneolhoz hasonlított, és smaragdhoz hasonló szivárvány a trónja körül.⁴ A trón körül huszonnégy szék, a székeken huszonnégy vén ült, fehér ruhába öltözve, a fejükön aranykoszorú.⁵ A trónból zengő, mennydörgő villámok csapkodtak. A trón előtt hét lobogó fáklya lángolt: Isten hét szelleme.⁶ A trón előtt kristályként csillogó üvegtenger. A trón közepén a trón körül négy élőlény, elöl, hátul tele szemekkel.⁷ Az első élőlény oroslánhoz hasonlított, a második fiatal bikához, a harmadiknak emberhez hasonló arca volt, a negyedik pedig repülő sashoz hasonlított.⁸ Mind a négy élőlénynek hat-hat szárnya volt körös-körül és belül is, tele szemekkel. Éjjel-nappal folyvást ezt zengték: „Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt, aki van és aki eljő!”⁹ Míg az élőlények dicsőséget, áldást és hálát zengtek a trónon ülőnek, az örökkön-örökké élőnek,¹⁰ a huszonnégy vén leborult a trónon ülő

előtt, és imádta az örökkön-örökké élő. Koszorújukat a trón elé tették és zengték:
¹¹„Méltó vagy, Urunk és Istenünk, hogy tiéd legyen a dicsőség, a tisztelet és a hatalom, mert te teremtetted a mindenséget, akaratod hívott létre és teremtett mindent.”

A hétpecsétes könyv és a Bárány

(5. fejezet)

¹A trónon ülő jobbában egy kívül-belül teleírt könyvtekeracet láttam, amely hét pecséttel volt lepecsételve. ²Aztán láttam egy hatalmas angyalt, aki nagy hangon kérdezte: „Ki méltó rá, hogy kibontsa a tekeracet, feltörje pecsétjeit?” ³De senki sem tudta, sem a mennyben, sem a földön, sem a föld alatt kibontani és elolvasni a tekeracet. ⁴Erre sírva fakadtam, hogy senki sem volt méltó a tekeracet kinyitni és elolvasni. ⁵Ekkor a vének közül az egyik így szólt hozzám: „Ne sírj! Íme, győzött az oroszlán Júda törzséből, Dávid sarja. Ő majd kinyitja a könyvet, feltöri hét pecsétjét.”

⁶Most azt láttam, hogy a trón és a négy élőlény és a huszonnégy vén között ott áll a Bárány, mintha leölték volna. Hét szarva volt és hét szeme – ezek az Isten hét szelleme, akiknek küldetésük az egész földre szól. ⁷A (Bárány) odament, és átvette a trónon ülő jobbából a könyvet. ⁸Amikor átvette a könyvet, a négy élőlény és a huszonnégy vén leborult a Bárány előtt. Hárfája volt mindegyiknek és tömjénnel tele aranycsészéje – ezek a szentek imádságai. ⁹Új éneket énekeltek: „Méltó vagy, hogy átvedd a könyvet és feltörd pecsétjeit, mert megöltek, és véreddel megváltottad (az embereket) Istennek, minden nyelvből, népből és nemzetből, ¹⁰Istenünk országává és papjaivá tetted őket, és uralkodni fognak a földön.” ¹¹És láttam meg hallottam sok angyalt, az élőlények és a vének hangját, akik a trón körül voltak, számuk tízezerszer tízezer, és ezerszer ezer volt, ¹²és nagy szóval mondták: „Méltó a Bárány, akit megöltek, hogy övé legyen a hatalom, a gazdagság, a bölcsesség, az erő, a tisztelet, a dicsőség és az áldás.” ¹³Majd hallottam, hogy minden teremtmény a mennyben, a földön, a föld alatt és a tengerben levőkkel együtt ezt mondta: „A trónon ülőnek és a Báránynak áldás, tisztelet, dicsőség és hatalom örökkön-örökké!” ¹⁴A négy élőlény így felelt: „Ámen!” A vének pedig leborultak és imádták.

A pecsétek feltörése, a harag napja: az apokalipszis lovasai és a kiválasztottak

(6,1 – 8,1)

¹Ekkor láttam, hogy a Bárány feltörte a hét pecsét közül az egyiket, és hallottam, hogy a négy élőlény közül az egyik mennydörgő hangon szól: „Jöjj!” ²Erre a szemem előtt egy fehér ló jelent meg. A lovasnak íja volt. Koszorút nyújtottak át neki, s ő diadalmasan kivonult, hogy győzelmet arasson.

³Amikor a második pecsétet feltörte, hallottam, hogy a második élőlény szól: „Jöjj!” ⁴Erre előjött egy vörös ló. Aki rajta ült, hatalmat kapott, hogy megbontsa a földön a békét, hadd gyilkolják egymást az emberek. Hosszú kardot adtak neki.

⁵Amikor feltörte a harmadik pecsétet, hallottam, hogy a harmadik élőlény szól: „Jöjj!” Ekkor fekete lovat láttam, lovasa mérleget tartott a kezében. ⁶Úgy hallottam, mintha a négy élőlény közt szózat hallatszott volna: „Egy mérő búza egy dénár, három mérő árpa egy dénár. De az olajat és a bort ne bántsát!”

⁷Amikor feltörte a negyedik pecsétet, hallottam, hogy a negyedik élőlény szól: „Jöjj!” ⁸Erre fakó lovat láttam, a Halál ült rajta, nyomában az alvilág. Hatalmat kapott a föld negyed része fölött, hogy karddal, éhínséggel, halállal és fenevadakkal pusztítsák az életet.

⁹Amikor feltörte az ötödik pecsétet, az oltár alatt azoknak a lelkét láttam, akiket az Isten szaváért és tanúságtételükért öltek meg. ¹⁰Nagy szóval kiáltották, mondván: „Urunk, te szent és igaz, meddig vársz még az ítélettel? Mikor állsz bosszút a vérünkért a föld lakóin?” ¹¹Mindannyian fehér ruhát kaptak, azzal, hogy egy kis ideig legyenek még türelemmel, míg teljessé nem lesz szolgatársaik és testvéreik száma, akiket szintén megölnék, akárcsak őket.

¹²Amikor feltörte a hatodik pecsétet, láttam, hogy nagy földrengés támadt. A Nap olyan fekete lett, mint a szőrzsák, a Hold pedig olyan, mint a vér. ¹³Az ég csillagai a földre hullottak, mint amikor a fügefa hullatja éretlen fügéit, ha erős szél rázza. ¹⁴Az ég összehúzódott, mint egy felgöngyölt könyvtekercs. Minden hegy és sziget elmozdult a helyéről. ¹⁵A föld királyai, nagyjai és vezérei, a gazdagok és a hatalmasok, mindenki, rabszolga és szabad elrejtőzött a barlangokban és a sziklák közt. ¹⁶És így szóltak a hegyekhez és a sziklákhöz: „Szakadjatok ránk, s rejtsetek el bennünket a trónon ülő és a Bárány haragja elől! ¹⁷Eljött haragjuk nagy napja, ugyan ki állhat meg előttük?”

7 ¹Ezután négy angyalt láttam, a föld négy sarkán álltak. Feltartóztatták a föld négy szelét, hogy ne fújjanak a földön, sem a tengeren, sem semmiféle fán. ²Majd láttam, hogy napkeletről egy másik angyal száll fel, az élő Isten pecsétje volt nála. Nagy hangon kiáltott a négy angyalnak, akiknek hatalmuk volt rá, hogy ártsanak a földnek és a tengernek: ³„Ne ártsatok se a földnek, se a tengernek, se a fának, míg meg nem jelöljük homlokukon Istenünk szolgálait!” ⁴Ekkor hallottam a megjelöltek számát: száznegyvennégyezren voltak Izrael fiainak minden törzséből: ⁵Júda törzséből tizenkétezer, Ruben törzséből tizenkétezer, Gád törzséből tizenkétezer, ⁶Áser törzséből tizenkétezer, Naftali törzséből tizenkétezer, Manaszse törzséből tizenkétezer, ⁷Simeon törzséből tizenkétezer, Lévi törzséből tizenkétezer, Isszachár törzséből tizenkétezer, ⁸Zebulun törzséből tizenkétezer, József törzséből tizenkétezer, Benjamin törzséből tizenkétezer.

⁹Ezután akkora sereget láttam, hogy meg sem lehetett számolni. Minden nemzetből, törzsből, népből és nyelvből álltak a trón és a Bárány előtt, fehér ruhába öltözve, kezükben pálmaág. ¹⁰Nagy szóval kiáltották és mondták: „Üdv Istenünknek, aki a trónon ül és a Bárálynak!” ¹¹Az angyalok mind a trón, a vének és a négy élőlény körül álltak, arca borultak a trón előtt, és imádták az Istent, ¹²mondván: „Ámen, áldás, dicsőség, bölcsesség, hála, tisztelet, hatalom és erő a mi Istenünknek örökkön-örökké! Ámen.” ¹³Ekkor a vének közül az egyik megszólított. Azt kérdezte tőlem: „Kik ezek a fehér ruhába öltözöttek, és honnan jöttek?” ¹⁴Így válaszoltam: „Te tudod, uram.” „Ezek a nagy szorongatásból jöttek – magyarázta meg –, ruhájukat fehérre mosták a Bárány vérében. ¹⁵Ezért állnak Isten trónja előtt, s éjjel-nappal szolgálnak neki a templomában. A trónon ülő közöttük lakozik. ¹⁶Nem éheznek és nem szomjaznak többé, a nap nem égeti őket, sem másfajta hőség, ¹⁷mert a Bárány, aki a trón közepén áll, legelteti, és élő vizek forrásához tereli őket, az Isten pedig letöröl a szemükről minden könnyet.”

8 ¹Amikor feltörte a hetedik pecsétet, csönd lett az égben, úgy egy félórára.

A könyv megevése

(10. fejezet)

¹Ekkor láttam, hogy egy másik hatalmas angyal száll le az égből. Felhő övezte, és szivárvány ívelt a feje fölött, arca ragyogott, mint a Nap, lába meg izzott, mint

a tűzoszlop. ²Kezében kibontott kis könyvtekerccset tartott. Jobb lábával a tengerben állt, a ballal a földön. ³Nagy szóval kiáltott, ahogy az oroszlán ordít. Kiáltására hét mennydörgés válaszolt. ⁴Amikor hallottam a hét mennydörgést, írni akartam, de az égből szózat hallatszott: „Jegyezd meg, amit a hét mennydörgés hirdetett, de ne írd le!” ⁵És láttam, hogy az angyal, aki a tengerben és a földön állt, jobbját az égre emelte, ⁶megesküdött az örökkön-örökre, aki teremtette az eget és ami benne van, a földet s ami benne van, a tengert és ami benne van: „Nincs többé haladék! ⁷Azon a napon, amikor a hetedik angyal megfújja a harsonát, beteljesedik az Isten titka, amint ezt tudtul adta szolgálóinak, a prófétáknak.”

⁸Azután az égi hang újra szólt hozzám: „Menj, vedd el a nyitott könyvet az angyal kezéből, aki a tengerben és a földön áll.” ⁹Odamentem az angyalhoz, hogy adja át nekem a könyvecskét. Így szólt hozzám: „Nesze, nyeld le! Keserű lesz tőle a gyomrod, de a szád olyan édes, mint a méz.” ¹⁰Elvettem az angyal kezéből a könyvecskét és lenyeltem. A szám édes lett tőle, mint a méz. De amikor lenyeltem, a gyomrom keserű lett. ¹¹Ekkor ezt mondták nekem: „Ismét jövendőlnöd kell sok népről, nemzetről, nyelvről és királyról.”

A Napba öltözött asszony és a sárkány

(12. fejezet)

¹Az égen nagy jel tűnt fel: egy asszony; öltözete a Nap, lába alatt a Hold, fején tizenkét csillagból korona. ²Áldott állapotban volt, gyötrelmében és szülési fájdalmában kiáltozott. ³Most egy másik jel tűnt fel az égen: egy nagy vörös sárkány, hét feje volt és tíz szarva, s mindegyik fején korona. ⁴Farkával lesöpörte az ég csillagainak egyharmadát, és a földre szórta. Ekkor a sárkány odaállt a szülő asszony elé, hogy mihelyt megszül, elnyelje gyermekét. ⁵Fiút szült, fiúgyermeket, aki majd vaspálcával kormányozza mind a nemzeteket. Gyermekét elragadták Istenhez és az ő trónjához. ⁶Az asszony a pusztába menekült, ahol az Isten helyet készített számára, hogy ott éljen ezerkétszázhatvan napig.

⁷Ezután nagy harc támadt a mennyben. Mihály és angyalai megtámadták a sárkányt. A sárkány és angyalai védekeztek, ⁸de nem tudtak ellenállni, s nem maradt számukra hely a mennyben. ⁹Levetették a nagy sárkányt, az ősi kígyót, aki maga az ördög, a sátán, aki tévútra vezeti az egész világot. A földre vetették, s vele együtt letaszították angyalait is. ¹⁰Ekkor harsány hangot hallottam az égből: „Eljött Iste-

nünk üdvössége, ereje és országa, és az ő Fölkentjének uralma, mert letaszították testvéreink vádlóját, aki éjjel-nappal vádolta őket Istenünk színe előtt. ¹¹De legyőzték a Bárány vérével és tanúságuk szavával, s nem kímélték életüket mindhaláláig. ¹²Ezért örüljete, egek, és ti, akik benne laktok! Jaj a földnek és a tengernek, mert oda szállt le az ördög nagy haragjában. Tudja, hogy kevés ideje van hátra.”

¹³Amikor a sárkány látta, hogy a földre taszították, üldözőbe vette az asszonyt, aki fiúgyermeket szült. ¹⁴Az asszony azonban kapott két nagy sasszárnyat, hogy a pusztába repüljön, a rejtekhelyére, ahol majd a kígyótól távol egy évig, két évig és félévig táplálják. ¹⁵Erre a kígyó annyi vizet lövellt a szájából az asszony után, mint egy folyó, hogy elsodorja az ár. ¹⁶De a föld segített az asszonyon: megnyílt a mélye, és elnyelte a sárkány szájából kiáradó folyót. ¹⁷A sárkány haragra lobbant az asszony ellen, és harcba szállt többi gyermekével, aki megtartja Isten parancsait és kitart Jézus tanúsága mellett. ¹⁸Kiállt a tenger partjára.

A két vadállat

(13. fejezet)

¹Ekkor láttam, hogy a tengerből egy vadállat bukkan fel. Tíz szarva volt és hét feje, szarvain tíz korona, fején meg istenkáromló név. ²A vadállat, amelyet láttam, hasonlított a párduchoz, lába mint a medvéé, szája pedig az oroszlán szája. A sárkány neki adta erejét és trónját, nagy hatalmával együtt. ³Az egyik feje mintha halálra lett volna sebezve, de halálos sebe meggyógyult. Az egész föld csodálta a vadállatot. ⁴Leborultak a sárkány előtt, hogy hatalmat adott a vadállatnak. Leborultak a vadállat előtt is, és így imádták: „Ki fogható a vadállathoz, ki tudja vele fölvenni a harcot?” ⁵Gögös, káromló szája volt, és hatalmat kapott, hogy negyvenkét hónapig jártassa. ⁶Káromlásra nyitotta száját az Isten ellen, káromolta a nevét, hajlékát és az ég lakóit. ⁷Hatalmat kapott, hogy megtámadja a szenteket és győzelmet arasson. Hatalma kiterjedt minden törzsre, népre, nyelvre és nemzetre. ⁸A föld lakói, akiknek a neve a világ kezdetétől nincs beírva a megölt Bárány életkönyvébe, mind leborulnak majd előtte. ⁹Akinek van füle, hallja meg! ¹⁰Aki mást fogságba hurcol, fogságba kerül. Aki karddal öl, annak kard által kell elhullnia. Ez a szentek állhatatosságának és hitének az alapja.

¹¹Akkor láttam, hogy egy másik vadállat emelkedik ki a földből. Két szarva volt, mint a Báránynak, de úgy beszélt, mint a sárkány. ¹²Az első vadállatnak minden

hatalmát gyakorolta a jelenlétében. A földet és lakóit rávette, hogy boruljanak le az első vadállat előtt, amely kigyógyult halálos sebéből. ¹³Nagy csodajeleket vitt végbe, még tüzet is bocsátott le az égből az emberek szeme láttára. ¹⁴A föld lakóit megtévesztette a csodajelekkel, amelyeket a vadállat előtt véghezvihetett. Rávette a föld lakóit, hogy emeljenek szobrot a vadállatnak, amelyet a kard megsebzett, de felgyógyult. ¹⁵Hatalmat kapott, hogy leheljen a vadállat szobrába, hogy megszólaljon a vadállat szobra, meg hogy megölje azokat, akik nem borulnak le a vadállat szobra előtt. ¹⁶Elrendelte, hogy mindenkinek, kicsinek és nagyoknak, gazdagnak és szegénynek, szabadnak és rabszolgának jelöljék meg a jobb karját vagy a homlokát, ¹⁷és hogy senki ne adhasson-vehessen, ha nem viseli a vadállat jelét: nevét vagy nevének a számát. ¹⁸Ez a bölcsesség! Akinek van esze, számítsa ki a vadállat számát, hisz emberi szám: hatszázhatvanhat.

A Bárány és az ítélet

(14. fejezet)

¹S láttam a Bárányt, ott állt Sion hegyén, és vele száznegyvennégyezer, aki viselte az ő és Atyjának homlokára írt nevét. ²Aztán szózatot hallottam az égből, mint nagy vizek zúgását vagy szörnyű mennydörgés robaját. A szózat, amelyet hallottam, emlékeztetett arra, ahogyan a hárfások pengetik hárfájukat. ³Új éneket énekeltek a trón előtt, a négy élőlény és a vének előtt. Az éneket senki sem tudta megtanulni, csak a földről megváltott száznegyvennégyezer. ⁴Ezek azok, akik asszonnyal nem szennyezték be magukat, szüzek maradtak és mindenüvé követtek a Bárányt, bárhová ment. Ők a megváltottak az emberek közül, az Isten és a Bárány első termése. ⁵Ajkukon nincs hazugság: szeplőtelenek.

⁶Aztán láttam, hogy egy másik angyal átrepül az égbolton. Nála volt az örök evangélium, hogy hirdesse a föld minden lakójának, minden nemzetnek, törzsnek, nyelvnek és népnek. ⁷Nagy szóval hirdette: „Féljétek az Istent és dicsőítsétek, mert eljött ítéletének órája! Boruljatok le az ég és a föld, a tenger és a vízforrások alkotója előtt!” ⁸Ezt (az angyalt) egy másik angyal követte; ezt hirdette: „Elesett, elesett a nagy Babilon, amely kicsapongása tüzes borával megrészegítette mind a nemzeteket.” ⁹Egy harmadik angyal is megjelent, és nagy hangon így szólt: „Aki leborul a vadállat és képmása előtt, és homlokán vagy karján viseli bélyegét, ¹⁰az inni fog az Isten haragjának borából, amelyet szintisztán töltött haragja kelyhébe.

Kénköves tűzben fog gyötrődni a szent angyalok és a Bárány színe előtt. ¹¹Gyötrelmének füstje felszáll örökkön-örökké, és nem találnak nyugtot sem éjjel, sem nappal, mert leborultak a vadállat és képmása előtt, s viselték nevének bélyegét.” ¹²Ez az alapja a szentek állhatatosságának, akik megtartják Isten parancsait és Jézus hitét. ¹³Erre szózatot hallottam az égből: „Jegyezd fel: Mostantól fogva boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg. Igen, mondja a Lélek, hadd pihenjék ki fáradalmaikat, mert tetteik elkísérik őket.”

¹⁴Ezután fehér felhőt láttam, a felhőn ült valaki, aki az Emberfiához hasonlított. A fején aranykorona volt, a kezében éles sarló. ¹⁵A templomból egy másik angyal jött ki, és nagy szóval kiáltott a felhőn ülőnek: „Ereszd neki sarlódat és arass, mert eljött az aratás ideje, és a vetés már érett a földön.” ¹⁶A felhőn ülő a földre vetette sarlóját és learatta a földet. ¹⁷Majd egy másik angyal lépett ki az ég templomából, éles metszőkés volt nála. ¹⁸Egy harmadik angyal az oltárról lépett elő, ennek a tűz fölött volt hatalma. Harsány hangon szólt annak, akinél az éles metszőkés volt: „Ereszd neki éles metszőkésedet, és szüreteld le a föld szőlőfürtjeit, mert beértek a szemek.” ¹⁹Erre az angyal a földre vetette metszőkését, leszüretelte a föld szőlőjét, és bedobálta Isten haragjának hatalmas sajtójába. ²⁰A kádat a városon kívül kitaposták, és ezerhatszáz stádiumnyira annyi vér folyt ki belőle, hogy a lovaknak a zablájukig ért.

Babilon, a nagy kéjnéő bukása

(17. fejezet)

¹Akkor a hét csészét tartó hét angyal közül az egyik odalépett hozzám és hívott: „Gyere, megmutatom neked a nagy kéjnéő ítéletét, aki a nagy vizek fölött ül. ²Vele bujálkodtak a föld királyai, és a föld lakói megrészegültek kéje borától.” ³Lélekben elvitt a pusztába. Ott láttam egy asszonyt, skarlátvörös vadállaton ült, amely tele volt káromló nevekkal, s hét feje és tíz szarva volt. ⁴Az asszony bíborba és skarlátba öltözve, arannyal, drágakővel és gyöngyökkel ékesítve. Kezében undoksággal és tisztátalan kéjjel telt aranyserleg. ⁵Homlokára egy titokzatos név volt írva: „A nagy Babilon, a föld utálatra méltó kicsapongóinak anyja.” ⁶Láttam, hogy az asszony megrészegedett a szenteknek és Jézus tanúinak véréből. A látomáson nagyon elámultam.

⁷Az angyal megkérdezte: „Miért csodálkozol? Megmagyarázom neked az asszony titkát, s a hétfejű és tízszarvú vadállatát is, amely hordozza. ⁸A vadállat,

amelyet láttál, volt, de már nincs. Felbukkan a mélységből, de vesztébe rohan. A föld lakói, akiknek a neve nincs beírva a világ kezdetétől fogva az élet könyvébe, csodálkozni fognak a vadállat láttára, amely volt, többé nincs, de ismét megjelenik. ⁹Ide bölcsességgel párosult ész kell!” „A hét fej hét hegyet jelent, az asszony ezeken ül. De jelenti a hét királyt is. ¹⁰Őt közülük már a múlté, egy most uralkodik, az utolsó még nem jött el, de amikor eljön, rövid ideig lesz csak maradása. ¹¹A vadállat, amely volt, de többé nincs, lesz a nyolcadik, a hét közül való, de vesztébe is rohan. ¹²A tíz szarv, amelyet láttál, tíz királyt jelent. Még nem jutottak uralomra, de a vadállattal királyi hatalmat kaptak egy órára. ¹³Egyetértének a vadállattal, erejüket és hatalmukat átengedik a vadállatnak. ¹⁴Harcot indítanak a Bárány ellen, de a Bárány legyőzi őket, mert ő az Urak Ura és a Királyok Királya. A vele meghívtak, a kiválasztottak és a hűségesek.” ¹⁵Azután folytatta: „A vizek, amelyeken – mint láttad – a kéjnök ült, a népeket, fajokat, nemzeteket és nyelveket jelenti. ¹⁶A tíz szarv, amelyet láttál, meg a vadállat, meggyűlölik a kéjnököt, kifosztják és levetkőztetik, a húsán rágódnak, és tűzön megégetik. ¹⁷Mert Isten sugalmazta nekik, hogy a tervét végrehajtsák, és uralmukat ruházzák egyetértően a vadállatra, amíg be nem teljesednek az Istennek a szavai. ¹⁸Az asszony, akit láttál, az a nagy város, amely a föld királyain uralkodik.”

A Bárány menyegzője a győzelem után

(19,1-10)

¹Aztán hallottam, hogy nagy sokaság zengi a mennyben, ezt mondva: „Alleluja! Üdv, dicsőség és hatalom legyen a mi Istenünknek, ²mert igazak és igazságosak ítéletei! Elítélte a nagy kéjnököt, aki megrontotta a földet paráznaságával és megbosszulta rajta szolgálai vérért, melyet keze ontott ki.” ³Másodszor is felhangzott: „Alleluja! És a parázna asszony füstje felszáll, örökkön-örökké!” ⁴A huszonnégy vén és a négy élőlény leborult, imádták a trónon ülő Istent, ezekkel a szavakkal: „Ámen! Alleluja!” ⁵És a trónról hang tört elő, s így szólt: „Dicsőítsétek Istenünket, akik szolgáltok neki és féltitek, kicsik és nagyok!”

⁶És hallottam, mint hatalmas tömeg moráját, mint nagy vizek zúgását, mint zengő mennydörgés robaját: „Alleluja! Megkezdte uralmát Urunk, Istenünk, a Mindenható. ⁷Örüljünk, ujjongjunk és dicsőítsük, mert eljött a Bárány menyegzőjének napja. Menyasszonya felkészült. ⁸Megadatott neki, hogy ragyogó fehér

patyolatba öltözzék.” A patyolat a szentek igaz tetteit jelenti. ⁹Ekkor hozzám fordult: „Írd! Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzői lakomájára!” Majd folytatta: „Istennek ezek a szavai igazak.” ¹⁰Lába elé borultam, hogy imádjam, de ő így szólt: „Vigyázz, ne tedd! Szolgatársad vagyok neked és testvéreidnek, akik tanúságot tesznek Jézusról. Az Istent imádd!” Mert Jézus tanúsága a prófétaság lelke.

Krisztus ezeréves országlása és a végítélet; a Sátán és a halál megbüntetése

(20. fejezet)

¹Aztán láttam, hogy egy angyal szállt alá a mennyből, a mélység kulcsa volt nála, és nagy láncot tartott a kezében. ²Megragadta a sárkányt, az öskígyót, vagyis az ördögöt, a sátánt, és ezer évre láncra verte. ³Letaszította a mélységbe, bezárta, és lepecsételte, hogy ne vezesse félre többé a népeket, míg le nem jár az ezer esztendő. Akkor rövid időre szabadon engedik. ⁴Ezután trónokat láttam, azok ültek rajtuk, akikre az ítélkezést bízták. És (láttam) a lelkeket, akiket Jézus melletti tanúságtételükért és az Isten szaváért lefejeztek, akik nem borultak le sem a vadállat, sem képmása előtt, sem bélyegét nem viselték homlokukon vagy karjukon. Életre keltek, és ezer évig uralkodtak Krisztussal. ⁵A többi halott csak akkor kelt életre, amikor eltelt az ezer esztendő. Ez az első feltámadás. ⁶Boldog és szent, akinek része van az első feltámadásban. A második halálnak ezeken nincs hatalma, hanem Istennek és Krisztusnak lesznek papjai, és ezer évig uralkodnak vele. ⁷Amikor eltelik az ezer esztendő, a sátán kiszabadul börtönéből, ⁸és útra kel, hogy a föld négy sarkán félrevezesse a népeket, Gógot és Magógot, és harcra toborozza őket. Számuk annyi, mint a tenger fövénye. ⁹Felvonultak szerte az egész földön, bekerítették a szentek táborát és a szeretett várost. És tűz szállt le az égből és elemésztette őket. ¹⁰Az ördögöt, aki félrevezette őket, kénköves, tüzes tóba vetették – itt fog győtrődni a vadállattal és a hamis prófétával éjjel-nappal, örökön-örökké.

¹¹Akkor hatalmas ragyogó trónt láttam, és a rajta ülőt, akinek tekintete elől menekült a föld s az ég, de nem maradt számukra hely. ¹²Láttam, hogy trónja előtt állnak a halottak, kicsinyek és nagyok. Könyveket nyitottak ki. Kinyitottak egy másik könyvet is, az élet könyvét. A halottak fölött ítélkeztek, ahogy a köny-

vekben fel volt jegyezve, a tetteik szerint. ¹³A tenger visszaadta a beleveszett halottakat. A halál és az alvilág is visszaadta halottjait, és mindenki fölött ítéletet tartottak a tettei alapján. ¹⁴A halált és az alvilágot a tüzes tóba vetették. A tüzes tó a második halál. ¹⁵Aki nem volt beírva az élet könyvébe, azt a tüzes tóba vetették.

Új ég és új föld, a mennyei Jeruzsálem

(21,1 – 22,5)

¹Új eget és új földet láttam. Az első ég és az első föld ugyanis elmúltak, és tenger sincs többé. ²Akkor láttam, hogy a szent város, az új Jeruzsálem alászállt az égből, az Istentől. Olyan volt, mint a vőlegényének fölékesített menyasszony. ³Akkor hallottam, hogy a trón felől megszólal egy hangos szózat, ezt mondva: „Íme, Isten hajléka az emberek között! Velük fog lakni és ők az ő népe lesznek, és maga az Isten lesz velük. ⁴Letöröl szemükről minden könnyet. Nem lesz többé halál, sem gyász, sem jajgatás, sem fáradtság, mert az elsők elmúltak.” ⁵Akkor a trónon ülő megszólalt: „Íme, újjáteremtek mindent!” Majd hozzám fordult. „Írd fel: ezek a szavak hitelesek és igazak.” ⁶Aztán folytatta: „Megtörténtek. Én vagyok az alfa és az ómega, a kezdet és a vég. A szomjazónak ingyen adok az élet forrásának a vizéből. ⁷Ez lesz a győztes öröksége: az Istene leszek, és ő az én fiam lesz. ⁸A gyávák, hitetlenek, gonoszok, gyilkosok, kicsapongók, csalók, bálványimádók és hazugok mind a lánggal égő kénköves tóba kerülnek. Ez lesz a második halál.”

⁹Akkor odajött hozzám a hét angyal közül az egyik, az, akinél az utolsó hét csapással teli hét csésze volt, és megszólított: „Gyere, megmutatom neked a menyasszonyt, a Bárány hitvesét!” ¹⁰És lélekben elvitt egy nagy magas hegyre, s ott megmutatta nekem a mennyből, az Istentől alászállt szent várost, Jeruzsálemet. ¹¹Isten dicsőségét sugározta. Ragyogott, mint a drágakő, mint a kristálytisza jaspis. ¹²Széles, magas fala volt, rajta tizenkét kapu. A kapuk fölött tizenkét angyal. Nevek voltak rájuk írva, mégpedig Izrael fiai tizenkét törzsének a nevei. ¹³Keleten három kapu, északon három kapu, délen három kapu és nyugaton három kapu. ¹⁴A város falának tizenkét alapköve volt, rajtuk a Bárány tizenkét apostolának tizenkét neve. ¹⁵Annál, aki beszélt velem, arany mérőnád volt, hogy megmérje a várost, kapuit és falát. ¹⁶A város négyszögben épült, a hossza annyi volt, mint a szélessége. Megmérte a várost e náddal: tizenkétezer stádium. Hossza, szélessége és magassága ugyanannyi volt. ¹⁷Megmérte a falat: száznegyvennégy könyök

emberi mérték szerint, ami egyenlő az angyal mértékével is. ¹⁸Falai jáspiskőből épültek, a város pedig kristályhoz hasonló színaranyból. ¹⁹A város falainak alapjait mindenféle drágakő díszítette. Az első alapkö jáspis, a második zafír, a harmadik kalcedon, a negyedik smaragd, ²⁰az ötödik szárdonix, a hatodik karneol, a hetedik topáz, a nyolcadik berill, a kilencedik topáz, a tizedik krizopráz, a tizenegyedik jácint, a tizenkettedik ametiszt. ²¹A tizenkét kapu tizenkét gyöngy: mind-egyik kapu egy-egy gyöngy. A város utcái tükörfényes színaranyból voltak. ²²De templomot nem láttam benne, mert a Mindenható, az Úr, az Isten és a Bárány a temploma. ²³A városnak nincs szüksége sem Napra, sem Holdra, hogy világítsanak, mert az Isten dicsősége ragyogja be, világossága pedig a Bárány. ²⁴Fényében járnak a nemzetek, és a föld királyai elhosszabbá bele dicsőségüket. ²⁵Kapuit nem zárják be soha, hisz ott nincs éjszaka. ²⁶A népek odahordják kincseiket és értékeiket. ²⁷Nem jut oda be tisztátalan, sem gonosztevő, sem hazug, csak azok, akik be vannak írva a Bárány életkönyvébe.

22 ¹És megmutatta nekem az élet folyóját, kristályhoz hasonlóan ragyogott, Isten és a Bárány trónjából fakadt. ²Az utca közepén és a folyam két partján az élet fái álltak. Tizenkétszer hoznak gyümölcsöt, vagyis minden hónapban teremnek, a fa levelei meg a népek gyógyulására szolgálnak. ³Átok többé nem lesz benne. Az Isten és a Bárány trónja áll majd ott, és szolgálói hódolnak neki. ⁴Látni fogják arcát, és a homlokukon lesz a neve. ⁵Nem lesz többé éjszaka, és nem szorulnak rá a lámpa világítására, sem a nap fényére. Az Úr, az Isten ragyogja be őket, és uralkodni fognak örökkön-örökké.

Befejezés: Jézus újra eljövételének ígérete

(22,6-20)

⁶Aztán így szólt hozzám: „Ezek a szavak hitelesek és igazak. Az Úr, a próféták lelkeinek Istene elküldte angyalát, hogy hírül adja szolgálóinak, aminek csakhamar be kell következnie. ⁷Íme, hamarosan eljövök. Boldog, aki megszívleli ennek a könyvnek prófétai szavait.” ⁸Én, János hallottam és láttam ezeket. Miután hallottam és láttam, arcra borultam az angyal előtt, aki ezeket megmutatta nekem, hogy imádjam. ⁹De így szólt: „Vigyázz, ne tedd! Csak neked és testvéreidnek vagyok szolgatársa, a prófétáké és azoké, akik megtartják ennek a könyvnek a szavait. Az

Istent imádd!”¹⁰Majd folytatta: „Ne pecsételd le ennek a könyvnek prófétai szavait, mert az idő közel van.¹¹Aki igazságtalan, legyen továbbra is igazságtalan. Aki tisztátalan, legyen továbbra is tisztátalan. De aki igaz, járjon továbbra is az igazság útján, és aki szent, legyen továbbra is szent.¹²Hamarosan eljövök, s velem lesz a jutalmam, hogy mindenkinek megfizessek tettei szerint.¹³Én vagyok az alfa és az ómega, az első és az utolsó, a kezdet és a vég.¹⁴Boldogok, akik megmosásák ruhájukat (a Bárány vérében). Hatalmuk lesz az élet fája fölött, és a kapukon mennek be a városba.¹⁵A kutyák, csalók, erkölcstelenek, gyilkosok, bálványimádók és mindazok, akik a hamisságot szeretik és művelik, kinn maradnak.¹⁶Én, Jézus, elküldtem angyalomat, hogy az egyházakban tanúsítsa ezeket: Én vagyok Dávid gyökere és sarja, a fényes hajnalcsillag.”¹⁷A Lélek és a menyasszony mondják: „Jöjj el!” Aki hallja, mondja: „Jöjj el!” Aki szomjazik, jöjjön. Aki kívánja az élet vizét, ingyen vegye.¹⁸Tanúsítom mindenki előtt, aki ennek a könyvnek prófétai szavait hallja: Aki ehhez hozzáad, azt Isten azokkal a csapásokkal sújtja, amelyek meg vannak írva ebben a könyvben.¹⁹S ha valaki elvesz ennek a prófétai könyvnek szavaiból, Isten megvonja tőle a jogot az élet fájához és a szent városhoz, amelyek ebben a könyvben meg vannak írva.²⁰Aki mindezt tanúsítja, az mondja: „Igen, hamarosan eljövök. Ámen.” Jöjj el, Uram Jézus!

Kérdések, feladatok:

1. Nézzon utána, ki lehetett a jánosi iratok szerzője! Ki lehetett az ún. Szeretett Tanítvány? Ki volt Natanaél?
2. Miben tér el *János evangéliuma* a szinoptikusoktól? Mik az alapvető tanításai? Nézzon utána, milyen hatások érhatték a jánosi keresztény gyülekezetet? Hol működhettek? Vesse össze Pál és János teológiáját!
3. Értelmezze az evangélium prológusának (1,1-18) szövegét! Mik a Logosz-teológia legfőbb pontjai? Milyen jelentései vannak a görög „logosz” kifejezésnek? Miképp értelmezi a szöveg az ószövetségi teremtéstörténetet? Vesse össze a szöveget a *Bölcsesség könyve* illetve alexandriai Philón tanival! Hol találkozunk még a világosság-sötétség fogalom párral a korszak vallási irataiban?
4. Milyen a *János-evangélium* Jézus-képe, illetve benne Jézus öntudata? Milyen az Atya és a Fiú kapcsolata? Mik a jánosi krisztológia kulcsfogalmai?
5. A jánosi iratok egyik kulcsfogalma az élet (*zoé*). Miképpen használják e kifejezést?
6. Értelmezze Lázár feltámasztása történetét! Ki volt ő?
7. Mutassa be a vigasztaló (*paraklétosz*) Szentlélek alakját!
8. Mit jelent a világ gyűlölete?
9. Értelmezze hitetlen Tamás történetét! Milyen hagyományok és szövegek kapcsolódnak Tamás apostolhoz?
10. Elemezze a kánai menyegző, a házasságtörő asszony és a lábmosás történetét! Milyen Jézus-alak és milyen etika rajzolódik ki belőlük?
11. Mi jellemzi az Antikrisztus figuráját a jánosi szövegekben?
12. Milyen párhuzamokat fedezhetünk fel a jánosi szövegek és a qumráni tekercsek között?
13. Miképp kapcsolódik a *Jelenések könyve* az ószövetségi kanonikus és apokrif apokalipszisekhez? Vesse össze a szöveget *Márk evangéliumának* 13. fejezetével!
14. Elemezze a bevezető látomást és a könyv megevésének jelenetét!
15. Vesse össze a mennyei trón látomását Ezékiel próféta trónszekér-látomásával!
16. Milyen tulajdonságai vannak a Báránynak?
17. Hogyan írja le az apokalipszis a harag napját? Milyen ószövetségi hagyományokra támaszkodik?

18. Értelmezze a napba öltözött asszony és a nagy kéjnéő/parázna alakjait! Milyen birodalmat takarhat a „Babilon” név? Milyen kozmikus végidőbeli szörnyekről olvashatunk? Kik ők, milyen hagyományokból eredhetnek?
19. Mit jelent a Bárány menyegzője és az ezeréves uralom? Mi történik a feltámadás és a végítélet során? Milyen párhuzamait ismeri mindennek a zsidó és más vallási tradíciókból? A világ megújulása, a mennyei Jeruzsálem képe honnan származik?
20. Mit tudunk meg a *parúsiáról*? Vesse össze e tekintetben a *Jelenések könyvét* a *János evangéliummal* illetve Jézus és Pál tanításaival!

EGYÉB LEVELEK

ZSIDÓKNAK ÍRT LEVÉL

Isten fia és az angyalok

(1. fejezet)

¹Sokszor és sokféle módon szólt Isten hajdan az atyákhoz a prófétákban; ²ezekben a végső napokban Fiában szólt hozzánk, akit a mindenség örökösévé tett, aki által az idők is teremtette. ³Mint dicsőségének kisugárzása és lényegének képmása, ő tartja fenn hathatós szavával a mindenséget. A büntől való megtisztítást elvégezve helyet foglalt az isteni Fölség jobbján, ⁴s annyival kiválóbb, mint az angyalok, amennyivel különb nevet örökölt náluk.

⁵Vajon melyik angyalnak mondta valaha: „A fiam vagy, ma szültelek?” Vagy: „Én atyja leszek, ő meg a fiam.” ⁶Ám amikor Elsőszülöttét bevezeti a világba, ezt mondja: „Imádja őt Isten minden angyala.” ⁷Az angyalokról így beszél: Aki követeit szelekké teszi, és szolgálait tűzlángokká. ⁸A Fiához ellenben e szavakkal fordul: Isten, trónod áll örökre, királyi pálcád igazságosság vesszője. ⁹Az igazságot szereted, a gonoszságot gyűlölöd, azért kent föl Isten, a te Istened, a vigasság olajával minden társad felett. ¹⁰Továbbá: Kezdetben, Uram, te teremtetted a földet, az ég is a te kezéd munkája. ¹¹Ezek elmúlnak, de te nem múlsz el soha, mindenek elavulnak, mint valami ruha. ¹²Akár a köntöst, úgy göngyölöd össze őket, s mint a ruha, úgy változnak meg. Ám te ugyanaz vagy, és eszteneid nem érnek véget. ¹³Ugyan melyik angyalnak mondta valaha: Jobbom felől foglalj helyet, és lábad alá teszem zsámolyul minden ellenségedet? ¹⁴Nemde ők mind szolgáló lelkek? Azok szolgálatára vannak küldve, akik majd öröklik az üdvösséget.

Jézus az irgalmas főpap

(4,14 – 5,10)

¹⁴Mivel tehát olyan kiváló főpapunk van, aki áthatolt az egeken, Jézus, az Isten Fia, legyünk állhatatosak a hitvallásban. ¹⁵Főpapunk ugyanis nem olyan, hogy ne tudna együtt érezni gyöngeségeinkkel, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, a bűntől azonban ment maradt. ¹⁶Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónjához, hogy irgalmat találjunk és kegyelmet kapjunk, amikor segítségre szorulunk.

5 ¹Mert minden főpapot az emberek közül választanak, és arra rendelik, hogy az Isten tiszteletében képviselje az embereket, ajándékokat és áldozatot mutasson be a bűnökért, ²mint olyan valaki, aki megértő tud lenni a tudatlanok és a tévelygők iránt, hiszen őrá is gyöngeség nehezedik. ³Ezért a népért is, saját vétkeiért is áldozatot kell bemutatnia. ⁴A tisztséget magától senki sem vállalhatja, csak akit az Isten meghív, mint Áront. ⁵Így Krisztus sem önmagát emelte főpapi méltóságra, hanem az, aki így szólt hozzá: „A Fiam vagy, ma szültelek.” ⁶Másutt meg ezt mondja: „Pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint.” ⁷Földi életében hangosan kiáltozva, könnyek között imádkozott s könyörgött ahhoz, aki meg tudta menteni a haláltól, és hódolatáért meghallgatásra talált. ⁸Annak ellenére, hogy ő volt a Fiú, a szenvedésből engedelmességet tanult. ⁹Műve befejeztével pedig örök üdvösséget szerzett azoknak, akik engedelmeskednek neki, ¹⁰mert az Isten őt hirdette ki főpapnak, Melkizedek rendje szerint.

Krisztus a Melkizedek rendje szerinti pap; a régi és az új szövetség szembeállítása

(7-8. fejezet)

7 ¹Ez a Melkizedek – Sálem királya és a fölséges Isten papja – eléje ment a királyok legyőzése után hazatérő Ábrahámnak, és megáldotta. ²Ábrahám tizedet adott neki mindenből. A neve azt jelenti, hogy az igazságosság királya. Azonkívül Sálem királya volt, vagyis a békesség királya. ³Nem ismerjük apját, anyját, család-

fáját, sem napjainak kezdetét vagy életének végét. Így az Isten Fiához hasonlítva marad pap mindörökké. ⁴Gondoljátok meg, milyen nagy ember az, akinek ősatyánk, Ábrahám tizedet adott a zsákmány javából. ⁵Lévi fiainak, mivel papi tisztet viselnek, szintén megvan a törvényes joguk rá, hogy a néptől, vagyis testvéreiktől, akik Ábrahám leszármazottai, tizedet szedjenek. ⁶Ő viszont, aki nem az ő nemzetségükből származott, Ábrahámtól kapta a tizedet, és megáldotta azt, akinek az ígéret szólt. ⁷Kétségtelen azonban, hogy a magasabb rangú áldja meg az alacsonyabb rangút. ⁸Itt halandó emberek szednek tizedet, ott meg az, akiről tanúsítják, hogy él. ⁹Sőt Ábrahámra való tekintettel mondhatjuk, hogy Lévi is, aki tizedet szed, szintén fizetett tizedet, ¹⁰hiszen jelen volt őse ágyékában, amikor Melkizedek találkozott vele.

¹¹Ha a levita papság, amelynek szolgálata idején a nép a törvényt kapta, elvezetett volna a tökéletességre, mi szükség lett volna még rá, hogy más főpap jöjjön, Melkizedek rendje szerint, nem pedig Áron nemzetségéből? ¹²A papság megváltozásával azonban szükségképpen megváltozott a törvény is. ¹³Akiről ugyanis ezeket mondjuk, az más törzsből való, amelyből senki sem szolgált az oltárnál. ¹⁴Hiszen köztudomású, hogy Urunk Júda törzséből származott, e törzssel kapcsolatban pedig nem beszélt Mózes a papságról. ¹⁵Még világosabb ez, hogyha Melkizedek módjára egy más pap lép föl, ¹⁶aki nem a testi leszármazás törvénye alapján lett azzá, hanem a halhatatlan élet erejéből. ¹⁷A tanúság ugyanis így szólt róla: „Te pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint.” ¹⁸Am ezzel a korábbi törvény megszűnt mint hatástalan és erőtlen, ¹⁹a törvény tudniillik nem vezetett el a tökéletességre, csak előkészítője volt egy jobb reménynek, amely közelebb visz az Istenhez. ²⁰Annál is inkább, mivel ez nem történt eskü nélkül. ²¹Amazok eskü nélkül lettek pappá, ő azonban annak erejével, aki így szólt hozzá: Megesküdött az Úr és nem bánja meg: te pap vagy mindörökké. ²²Ennek megfelelően Jézus egy kiválóbb szövetség keze lett. ²³Azonkívül ők nagy számban voltak papok, mivel a halál következtében nem maradhattak meg. ²⁴Ő viszont örökre megmarad, s így papsága örökké tart. ²⁵Ezért mindörökre üdvözítheti is azokat, akik általa járulnak az Isten elé, hiszen örökké él, hogy közbenjárjon értünk. ²⁶Ilyen főpap kellett nekünk: szent, ártatlan, feddhetetlen, a bűnösöktől elkülönített, aki fölségesebb az egeknél. ²⁷Ő nem szorul rá, mint a többi főpap, hogy naponként először a saját vétkeiért mutasson be áldozatot, s csak azután a nép bűneiért. Egyszer s mindenkorra megtette ezt, amikor magát feláldozta. ²⁸A törvény tehát gyaló embereket rendelt főpappá, az eskü szava azonban, amely a törvényt követte, magát az örökre tökéletes Fiút.

8 ¹A mondott dolgoknak ez a lényegük: Olyan főpapunk van, aki a Fölség trónjának jobbán ül a mennyben, ²mint papi szolgálója a szentélynek, az igazi sáturnak, amelyet az Úr emelt, nem ember. ³Minden főpapnak az ugyanis a kötelessége, hogy ajándékot és áldozatot mutasson be, ezért neki is kellett lennie áldozati adományának. ⁴Ha a földön élne, nem is volna pap, hiszen itt élnek olyanok, akik a törvény szerint áldozatot mutatnak be. ⁵Ezek azonban csak a mennyei szentély előképénél és árnyékánál szolgálnak, annak az utasításnak megfelelően, amelyet Mózes kapott, amikor a sátrat el akarta készíteni: „Vigyázz, és mindent a minta szerint csinálj, amelyet a hegyen mutattam neked!” ⁶Ő annyival kiválóbb papi szolgálatot kapott, amennyivel magasabb rendű, tökéletesebb ígéreten alapuló szövetségnek közvetítője. ⁷Ha ugyanis az első (szövetség) kifogástalan lett volna, nem volna szükség a másodikra. ⁸Így feddte meg őket ugyanis: Íme, jönnek napok – mondja az Úr –, s új szövetségre lépek Izrael házával és Júda házával. ⁹Nem olyan szövetségre, mint amelyet atyáitokkal kötöttem azon a napon, amikor kézen fogtam és kivezettem őket Egyiptom földjéről. De mivel nem tartották meg a szövetséget, én sem törődöm velük – mondja az Úr. ¹⁰Ez lesz a szövetség, amelyet ama napok után Izrael házával kötök majd – mondja az Úr. Elméjükbe vésem és szívükbe írom törvényemet. Istenük lesznek és ők a népem lesznek. ¹¹Akkor majd senkinek sem kell társát vagy testvérét tanítania: Ismerd meg az Urat! Hiszen mindenki ismerni fog a legkisebbtől a legnagyobbig. ¹²Irgalmas leszek bűneik iránt, és vétkükre többé nem emlékezem. ¹³Ha tehát itt új szövetségről beszél, a régít elévültnek tekinti. Ami pedig elévült és idejét múlt, az közel van a megszűnéshez.

JAKAB LEVELE

A szegények etikája

(1,1-11)

¹Jakab, Istennek és Urunknak, Jézus Krisztusnak szolgálója üdvözetet (küld) a szórványokban élő tizenkét törzsnek.

²Testvéreim, tartsátok nagy örömmel, ha különféle megpróbáltatások érnek benneteket. ³Tudjátok, hogy hitetek próbájának állhatatosság a gyümölcse. ⁴Az

állhatatosságnak meg tökéletességre kell vezetnie, hogy tökéletesek és feddhetetlenek legyenek, és semmilyen tekintetben ne essetek kifogás alá. ⁵Ha valaki közületek bölcsességben szenved hiányt, kérje Istentől, aki szívesen ad mindenkinek, anélkül, hogy a szemére vetné, ⁶s meg is kapja, csak hittel kérje, egy csöppet sem kételkedve. Mert aki kételkedik, hasonlít a tenger hullámaihoz, amelyeket felkorbácsol és ide-oda vet a szél. ⁷Az ilyen ember ne higgye, hogy bármit is kap az Úrtól, ⁸hiszen a lelkében megosztott ember nem tart ki semmiben sem. ⁹Az alacsony rangú testvér viszont dicsekedjék felmagasztalásával, ¹⁰a gazdag meg megalázkodásával, mert mint a rét virága, semmivé lesz. ¹¹Ha a nap fölkel, perzselő heve kiegészíti a növényt, virága lehull, szépsége elenyészik. Így lesz semmivé a gazdag is a vállalkozásaival.

A hit tettek nélkül halott

(2,14-26)

¹⁴Testvéreim, mit használ, ha valaki azt állítja, hogy van hite, tettei azonban nincsenek? Üdvözítheti a hite? ¹⁵Ha valamelyik testvérnek nincs ruhája és nincs meg a mindennapi tápláléka, ¹⁶és egyiketek így szólna hozzá: „Menj békében, melegedj, és lakjál jól!”, de nem adnátok meg neki, amire testének szüksége van, mit használna? ¹⁷Ugyanígy a hit is, ha tettei nincsenek, magában holt dolog. ¹⁸Azt is mondhatja valaki: „Neked hited van, nekem meg tetteim.” Ha tettek nélkül megmutatod nekem a hitedet, tetteim alapján én is bebizonyítom neked a hitemet. ¹⁹Hiszed, hogy csak egy Isten van, s jól is teszed. Ám ezt a gonosz lelkek is hiszik, mégis remegnek. ²⁰Akarod-e tudni, balga ember, hogy a hit tettek nélkül mennyire meddő? ²¹Ábrahám, a mi atyánk, nem a tettei alapján igazult meg, amikor odatette fiát, Izsákot, áldozatul az oltárra? ²²Láthatod, hogy hite működött tetteiben és tettei tették teljessé a hitét. ²³Így teljesült az Írás szava: „Ábrahám hitt Istennek, ez megigazulására vált” és: „Isten barátjának” nevezték. ²⁴Látjátok tehát, hogy az embert a tettek teszik igazzá, nem a hit egymagában. ²⁵Ugyanígy a parázna Rácháb is nem a tettek által igazult-e meg, amikor menedéket adott a hírszerzőknek, s aztán más úton engedte őket tovább? ²⁶Mert ahogy lélek nélkül halott a test, a hit is halott tettek nélkül.

PÉTER MÁSODIK LEVELE

A *parúszia* késlekedésének kérdése; Péter és Pál tanításának összhangja

(3. fejezet)

¹Szeretteim, ez már a második levelem, amelyet nektek írok. Arra törekszem, hogy bennük emlékeztesselek benneteket, és így ébren tartsam benneteket a tiszta gondolkodást, ²hogy jussanak eszetekbe, amiket a szent próféták előre megmondtak; továbbá Urunk és Megváltónk parancsa, amelyet apostolaitok közöltek veletek. ³Először is értsétek meg, hogy az utolsó napokban csúfondáros gúnyolódók fognak fellépni, akik saját vágyaik szerint élnek, ⁴és azt mondják: „No, hol van (Krisztus) megígért eljövetele? Amióta atyáink meghaltak, minden marad úgy, ahogy a teremtés kezdetétől volt.” ⁵De ezek szándékosan tagadják maguk előtt, hogy az ég ősidőktől fogva volt, és a föld is azóta, hogy Isten szavára a vízből és a víz által létrejött. ⁶Így pusztult el vízözönnel az akkori világ is. ⁷De a mostani eget és földet ez a szó megmentette, hogy az ítéletnek és az istentelen emberek pusztulásának napjára megmaradjon a tűznek. ⁸Szeretteim, főképp egy dolog ne kerülje el figyelmeteket: az, hogy egy nap az Úr előtt annyi, mint ezer év, ezer év pedig annyi, mint egy nap. ⁹Az Úr nem késik ígértét teljesíteni, ahogy némelyek késedelmeskedésnek tartják, hanem türelemmel viseltetik irántatok, mert nem akarja, hogy valaki is elveszen, hanem hogy mindenki bűnbánatot tartson. ¹⁰Mint a tolvaj, úgy jön el az Úr napja. Ezen a napon az egek nagy robajjal elmúlnak, az elemek a tűz hevétől felbomlanak, a föld és ami rajta van, elenyészik. ¹¹Mivel így minden elpusztul, minden tekintetben szentül és vallásosan kell élnetek, ¹²hiszen várjátok és siettetitek Isten napjának eljövetelét, amikor is az egek lángba borulnak és felbomlanak, az elemek a tűz hevétől megolvadnak. ¹³Mi igérete alapján új eget és új földet várunk, az igazságosság hazáját.

¹⁴Szeretteim, minthogy ezt várjuk, legyetek rajta, hogy békeességben, tisztán és feddhetetlenül találjon benneteket. ¹⁵Urunk türelmét tartsátok üdvösségnek, ahogy szeretett testvérünk, Pál írta nektek ajándékul kapott bölcsességében ¹⁶minden olyan levélben, amelyben ezekről a dolgokról beszél. Vannak bennük nehezen érthető dolgok, ezeket a tanulatlan és állhatatlan emberek kicsavarják

a saját vesztükre, akárcsak a többi Írást is. ¹⁷Szeretteim, mivel már eleve tudtok erről, vigyázzatok, nehogy a gonoszok tévedése elsodorjon benneteket, és elveszítsétek biztonságotokat. ¹⁸Gyarapodjatok Urunk és Megváltónk, Jézus Krisztus kegyelmében és ismeretében. Neki legyen dicsőség most és az örökkévalóság napján! Ámen.

Kérdések, feladatok:

1. A *Zsidóknak írt levelet* egykor Pál művének tartották, ám nyelvhasználata és a benne lévő tanítás ezt nagy valószínűséggel kizárja. Nézzon utána, kik merültek fel lehetséges szerzőkként!
2. Milyen viszony van a levél szerint Isten fia és az angyalok között? Mi tudunk az *Ószövetség* és *Újszövetség* angyalfelfogásáról?
3. Jézust a levél Melkizedek szerinti főpaprak nevezi. Ki volt Melkizedek? Van-e párhuzama ama gondolatnak az *Újszövetség*ben, hogy Jézus főpap? Milyen módon érti a levél mindezt?
4. Milyen állítja szembe a régi és új szövetséget a levél? Hasonlítsa össze e gondolatot Pál leveleinek felfogásával! Mi a hasonlóság és a különbség a főpapság és a két szövetség szembeállítása tekintetében a levél és a qumráni iratok közt? Melyik ószövetségi prófétánál jelenik meg az új szövetség gondolata és mit takar?
5. Hány Jakabról tudunk az *Újszövetség*ben és kik ők?
6. Ismertesse a *Jakab-levél* etikáját! Fejtse ki és indokolja meg, hogy ellentmondásban van-e a levél felfogása a hit és a tettek viszonyáról Pál gondolataival?
7. *Péter második levele* nagy valószínűséggel az *Újszövetség* legkésőbbi szövege. Miből lehet erre következtetni? Mikor keletkezhetett?
8. Vesse össze a levél tanítását a *parúziáról* Pál nézeteivel! Mi állít a levél Péter és Pál viszonyáról?

APOSTOLI ATYÁK, APOKRIFEK, GNOSZTIKUS SZÖVEGEK

EVANGÉLIUMOK

Jakab prótoevangéliuma

(I-XI. rész)⁴

I. 1. A tizenkét törzs történetében olvassuk, hogy a dúsgazdag Joachim kétszeres áldozatot készült bemutatni az Úrnak, mert a következőképp gondolkodott magában:

- A többlet az egész népé lesz, az engesztelő áldozat pedig az Úristené, bűneim bocsánatára.

I. 2. Elérkezett az Úr nagy ünnepe, Izrael fiai készültek bemutatni áldozatukat, Joachimnak azonban útját állták:

- Nincs jogod, hogy elsőként mutasd be áldozatodat - figyelmeztette Ruben -, hiszen nem nemzettél sarjat Izraelnek!

I. 3. Joachim felettébb elszomorodott; ment is mindjárt, hogy megvizsgálja a tizenkét zsidó törzs lajstromát, miközben magában így beszélt:

- Átnézem a tizenkét zsidó törzs lajstromát, vajon én vagyok-e az egyetlen, aki nem nemzett sarjat Izraelnek.

És az átvizsgálás során azt találta, hogy az igazak mindegyike támasztott Izraelnek sarjakat. Eszébe jutott az ősatya, Ábrahám is, hogy azt késő öregkorában ajándékozta meg fiával, Izsákkal, az Úristen. **I. 4.** Joachim tehát igen szomorkodott, nem is került a felesége színe elé, hanem bevette magát a pusztaságba, ott vert sátrat, hogy negyven nap és negyven éjjel böjtöljön.

⁴ Más címen *Mária születése. Jakab kinyilatkoztatása*

- Nem távozom innen, sem ételért, sem italért - mondta magában -, míg az én Uram és Istenem rám nem tekint. Az imádság lesz ételem és italom.

II. 1. Felesége, Anna, kettős bánatán bánkódott, két keservét keseregte:

- Keserves lesz az özvegységem, keserves a meddőségem!

II. 2. Elérkezett az Úr nagy ünnepe. Akkor szolgálólánya. Judit, így szólt hozzá:

- Meddig gyötrőd még a lelkedet? Lám, elérkezett az Úr nagy ünnepe, nem szabad siránkoznod. Inkább vedd ezt a fejkötőt, melyet a munkavezetőnő ajándékozott neked: én amúgysem köthetem fel, elvégre a szolgálólányod vagyok, a fejkötőn pedig királyi jel van.

II. 3. - Hagyj engem békén - tiltakozott Anna. - Nem magam miatt siránkozik: az Úristen gyötört meg ennyire... Csak nem egy gazember adta neked a fejkötőt? Azért jöttél, hogy vételkedben cinkosoddá tegyél?

- Mi rosszabbat kívánhatnék rád azért, hogy nem fogadsz nekem szót?! - felelt vele a szolgálólány, Judit. - Az Úristen amúgy is elzárta a méhedet, hogy ne hozzasson gyümölcsöt Izraelnek!

II. 4. Anna nagyon elszomorodott, de azért levetette gyászruháját, fejet mosott, menyegzői ruháját öltötte magára, aztán kilenc óra tájban lement a kertjébe sétálni. Végül egy babérfa tűnt elébe, az alatt letelepedett, s kis pihenés után így kezdett fohászolni a Mindenhatóhoz:

- Atyáim Istene, áldj meg engem és hallgasd meg könyörgésemet, ahogyan megáldottad őcsányánkat, Sárát, hiszen fiúval ajándékoztad meg, Izsákkal!

III. 1. És Anna az égre szegezte tekintetét. De mikor a babérfán egyszerre márdarfészket pillantott meg, magában keserű panaszra fakadt:

- Ó jaj, ugyan ki nemzett engem, ugyan milyen anyaméh hozott a világra? Gyálázatnak születtem, annak tekintenek Izrael fiai! Ócsárlás és gúny lett az osztályrészem, elkergettek az én Uram és Istenem templomából...! **III. 2.** Ó jaj, hová tartozom én? Nem tartozom az égi madarak közé, mert az ég madarai is termékenyek előtted. Uram... Ó jaj, hová tartozom én? Nem tartozom az oktan háziállatok közé sem, mert az oktan állatok szintén termékenyek előtted, Uram... Ó jaj, hová tartozom én? Nem tartozom még a szárazföld vadjai közé sem, mert a szárazföld vadállatai ugyancsak termékenyek előtted, Uram... **III. 3.** Ó jaj, hová tartozom én? Nem tartozom ehhez a földhöz sem itt, mert ez a föld szabott időben meghozza a maga gyümölcsseit és magasztal Téged, Uram...!

IV. 1. Ekkor elébe állt az Úr angyala.

- Anna, Anna - hangzott a szózat -, az Úristen meghallgatta kérésedet. Foganni fogsz és szülni, s egyszer a te sarjadról beszél majd az egész földkerekség!

- Úgy igaz, ahogyan él az Úr, az Isten - fogadkozott Anna -, szüljek akár fiút, akár leányt, áldozati ajándékuul viszem az én Uram és Istenem elé! Az Ő szolgálátára lesz a gyermek élete legvégső napjáig!

IV. 2. Egyszer csak két hírvívő érkezett:

- Nézd csak - figyelmeztették -, férjed, Joachim van érkezőben a nyájaival!

Közben ugyanis az Úr angyala leszállt Joachimhoz.

- Joachim, Joachim - mondta neki -, az Úristen meghallgatta a kérésedet. Térj haza innen. Íme feleséged, Anna, a méhében fogant.

IV. 3. Joachim tehát tüstént hazatért, összehívta a pásztorait és meghagyta nekik:

- Hozzatok ide nekem tíz bárányt, csupa hibátlan és makulátlan jószágot. Ezt a tíz bárányt szánom az Úristennek. És hozzatok nekem tizenkét gyenge húsú borjút is, mert ez a tizenkét borjú lesz a papoké és a vénéké, azonkívül még száz kecskét - ezt a száz kecskét kapja majd a nép apraja-nagyja!

IV. 4. Így hát Joachim érkezőben volt a nyájaival. Anna kiállt a kapuba, s mihelyt megpillantotta a nyájaival közeledő Joachimot, nyomban odaszaladt hozzá, s a nyakába csimpaszkodva újságolta:

- Most már tudom, hogy az Úristen gazdagon megáldott. Mert lám, az özvegy nem özvegy többé, lám, a meddő asszony méhében fogant!

Joachim az első nap megpihent otthonában. **V. 1.** Másnap azonban már vitte is ajándékait.

- Talán irgalmas lesz hozzám az Úr - mondogatta magában. - Akkor úgy intézi, hogy a pap homlokpártája láthatóvá váljék számomra.

Joachim tehát bemutatta áldozatát, s szemét mindaddig a homlokpártára szögezte, míg a pap fel nem lépett az Úr oltárához. Nem látta a pártán, hogy bűnös volna.

- Most már tudom - örvendezett Joachim -, hogy az Úr irgalmas hozzám, mert minden bűnömet megbocsájtotta!

És megigazultan távozott a templomból, hogy hazatérjen.

V. 2. Anna hónapjainak száma pedig betelt; körülbelül hat hónap múlva, a hetedikben megszült.

- Fiú vagy leány? - kérdezte a bábától.

- Leány - válaszolt a bába.

Mire Anna ujjongva kiáltotta:

- Felmagasztosította lelkemet ez a mai nap!

És lefektette az újszülöttet. Mikor aztán a napok száma betelt, Anna lemosta magáról tisztátalanságát és mellét nyújtotta a csecsemőnek, akit Máriának nevezett el.

VI. 1. A kisleány napról napra növekedett. Hat hónapos korában anyja letette a földre, hogy próbát tegyen, vajon megáll-e a lábán. A kis Mária pedig hat lépést tipegve tért meg anyja ölelő karjaiba. Anna felkapta őt és kijelentette:

- Ahogyan igaz, hogy él az én Uram és Istenem, úgy nem jársz te sem ezen a földön mindaddig, míg el nem viszlek az Úr templomába!

De a hálószobáját is valóságos szentélyé alakította át, s meg nem engedte, hogy Mária testét valamilyen közönséges vagy tisztátalan éték járja át, melléje pedig a zsidók leányait hívta, csupa szeplőtelen szüzet, azok szórakoztatták. **VI. 2.** Így jött el a leányka első születésnapja. Joachim nagy fogadást adott, amire meghívta a főpapokat, a papokat és az írástudókat, a véneket és Izrael egész népét. Mikor bemutatta Máriát a papoknak, ők a következő szavakkal mondtak áldást rá:

- Atyáink Istene, áldd meg ezt a gyermeket, add, hogy a neve emlékezetes legyen örökké, minden nemzetség előtt!

A nép rázúgta:

- Úgy legyen, ámen.

Aztán a főpapoknak mutatták be a kisleányt, akik szintén megáldották, a következő szavakkal:

- Magasságok Ura, tekints erre a gyermekre, áldd meg őt a legeslegnagyobb áldással, olyannal, ami már nem fokozható!

VI. 3. Anna most felkapta Máriát, hálószobája szentélyében a mellét nyújtotta neki, s közben himnuszt zengett az Úristenhez:

- Himnuszt zengek az én Uramhoz és Istenemhez, mert tekintetét rám fordította és megszabadított engem ellenségeim gúnykacajától, mert megadta méhemnek az én Uram és Istenem azt a gyümölcsöt, mely igazságosságából fakad, s amely egy ugyan, de az Ő színe előtt mégis sokkal ér fel... Ki fogja hírül vinni Ruben fiainak, hogy Anna szoptat? Halljátok csak, halljátok, Izrael tizenkét törzse: Anna szoptat!

Azzal lefektette Máriát hálószobája szentélyében, kiment és ott sürgött-forgott a vendégek között, akik a lakoma végeztével vidáman indultak haza, dicsőítve Izrael Istenét. **VII. 1.** A gyermek fölött pedig hónap múlt hónap után: lassan két-éves lett.

- Vigyük őt az Úr templomába - javasolta akkor Joachim. - Teljesítsük ígéretünket, melyet születésekor tettünk, hogy a Mindenható valami bajt ne küldjön ránk, ajándékunkat vissza ne utasítsa!

- Várjunk, míg hároméves nem lesz - vetette ellen Anna. - Hogy ne függjön annyira apjától vagy anyjától.

- Várjunk - egyezett bele Joachim.

VII. 2. Mikor aztán a gyermek hároméves lett, Joachim elhatározta magát:

- Hívjuk a zsidók szeplőtelen leányait, mindegyik fogjon méceset és tartsa magasra, s lobogva égjenek a mécesek, nehogy hátat fordítson a leány, nehogy visszahúzza őt a szíve, el az Úr templomától!

Így is cselekedtek, mígnem felértek az Úr templomához. Ott a pap fogadta Máriát, csókkal és áldó köszöntéssel:

- Felmagasztalta az Úristen a te nevedet minden nemzedék előtt, és az idők teljességében általad fogja Izrael fiai elé tárni a megváltást!

VII. 3. Azzal leültette volna az oltár harmadik lépcsőjére. Az Úristen azonban kiárasztotta kegyelmét Máriára, aki kis lábaival nyomban táncra perdült - és Izrael egész háza a szívébe zárta őt. **VIII. 1.** Szülei tehát elindultak hazafelé, s közben csodálattal és hálával eltelten dicsőítették a Mindenható Istent, hogy leányuk nem menekült vissza hozzájuk. Mária pedig ezentúl a templomban élt, mint galamb a fészken, eledelét egy angyal kezéből kapta. **VIII. 2.** Mikor tizenkét éves lett, a papok tanácsot tartottak.

- Íme, Mária, tizenkét éves lett az Úr templomában - töprengtek. - Mitévők legyünk vele, hogy be ne szennyezze a mi Urunk és Istenünk szentélyét?

Végül ezt mondták a főpapnak:

- Tiszted amúgy is az Úr oltárához állít, menj hát be és imádkozz Máriáért, s amit majd kinyilatkoztat neked az Úristen, azt fogjuk cselekedni.

VIII. 3. A főpap tehát felöltötte a tizenkét csengővel ékesített palástot, és bement a szentek szentjébe, hogy imádkozzék a leányért. S lám, elébe állt az Úr anyala:

- Zakariás, Zakariás - szólította meg -, menj ki és hívd gyűlésbe a nép özvegy férfijait. Mindegyikük hozzon magával botot, s amelyiküknek az Úristen jelet mutat, annak legyen felesége a leány!

Tüstént útnak indultak a hirdetők, bejárták körös-körül egész Júdeát, felharasztant az Úr harsonája: s íme, egyhamar összesereglettek az özvegyek mind. **IX. 1.** József szintén félredobta az ácsfejszójét, és maga is eljött otthonról a gyűlésbe. Mikor már együtt voltak, bottal a kézben odajárultak a főpap elé. A főpap elvette tőlük a botokat, aztán bement a templomba imádkozni. Imája végeztével újra fogta a botokat, kiment, kinek-kinek visszaadta a magáét - jel egyiken sem volt. Utoljára József vette át a botját, s lám: a botból galamb röppent fel, és József fejére szállt. Ekkor megszólalt a főpap:

- József, József, neked jutott osztályrészül, hogy az Úr szüzét magadhoz vedyed, neked, hogy a gondját viseld!

IX. 2. De József vonakodott:

- Fiaim vannak, öreg vagyok magam is, ez meg fiatal leány! Még majd neveltség tárgya leszek Izrael fiai előtt...!

- József - intette a főpap -, féld a te Uradat és Istenedet, emlékezz csak, mit tett az Úr Dátánnal, Abirónnal és Koréval, hogy nyílt meg alattuk a föld, és hogyan nyelte el mindannyiukat, mert szembeszegültek Vele! Vigyázz, József, nehogy most nálad, a te házad táján történjen meg ugyanez!

IX. 3. Józsefet megdöbbsentették a szavak. Átvette hát a leányt, hogy a gondját majd ő viselje, s közben ezt mondta neki:

- Mária, magamhoz vettelek az Úr templomából. Egyelőre otthagylak téged a házamban. Nekem néhány építkezésen van dolgom, oda megyek, de nemsokára hazatérek hozzád. Addig az Úr őriz majd!

X. 1. A papok tanácsot tartottak.

- Készíttessünk függönyt az Úr temploma számára - határozták el. És a főpap kiadta a parancsot:

- Hívjatok hozzám szeplőtelen leányokat Dávid törzséből!

A templomszolgák szétszéledtek, hogy ilyen leányokat keressenek: fel is kuttattak közülük hetet. A főpapnak azonban eszébe jutott, hogy a kis Mária Dávid törzséből való, s szintén szeplőtelen az Úr előtt. Így a szolgák elmentek, és őt is odavezették. **X. 2.** Aztán mindannyiukat bevitték az Úr templomába, ahol a főpap kiadta nekik az utasítást:

- Húzzatok sorsot egymás között, melyiktek fonja az arany- és az azbesztfonalat, melyiktek a lent, a selymet, a kék, a skarlátvörös és a mélybíbort színűt!

Máriának a sorshúzás a skarlátvöröst és a mélybíbort juttatta; fogta hát az anyagot és hazament. (Akkor történt ez, amikor Zakariás megnémult, és tisztében Sámuel helyettesítette, míg csak Zakariás hangja vissza nem tért.) Máris hozzálátott a fonáshoz: a skarlátvörössel kezdte. **XI. 1.** Egyszer - éppen fogta a korsót, kiment a házból, hogy vizet merítsen - egy hang ekképpen köszöntötte:

- Üdvöz légy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van, áldott vagy te az asszonyok között!

Mária körülnézett, jobbra is, balra is, honnan jön a hang, aztán minden ízében reszketve ment vissza szobájába. Letette a korsót, elővette a mélybíbort anyagot, és újra a székére ült, hogy a bíbort is megfonja. **XI.2.** És lám, egyszer csak elébe állt az Úr angyala.

- Ne félj, Mária - bátorította -, mert kegyelmet találtál a mindenség Ura előtt: foganni fogsz az Ő Igéjétől!

Az angyali szó hallatára Mária zavarba esett:

- Én? - kérdezte. - Foganni fogok az Úrtól, az élő Istentől...? Ahogyan a többi asszony a szülésig eljut?!

XI. 3. De az előtte álló angyal felvilágosította:

- Nem úgy, Mária. Isten ereje árnyékol be majd, szent szülöttedet tehát a Magasságos fiának fogják hívni. Add neki a ‚Jézus‘ nevet, mert Ő lesz az, aki népét megváltja bűneitől!

És Mária engedelmesen mondta:

- Szolgálólánya vagyok az Úrnak: íme, itt állok előtte. Legyen nekem a te szavaid szerint.

Szepessy Tibor fordítása

Tamásnak, a zsidó filozófusnak a beszámolója az Úr gyermekkoráról

I. 1.⁵ Én, a zsidó Tamás, beszámolok nektek, a pogányok közül való valamennyi testvérnek, hogy megtudjátok azokat a gyermeki és mégis magasztos dolgokat, amelyeket a mi Urunk, Jézus Krisztus cselekedett, miután megszületett a mi vidékünkön. Így kezdődött ez:

II. 1. Amikor ez a gyermek Jézus öt éves lett, egy patak gázlójánál játszott, és a folyó vizet kis gödrökbe gyűjtötte, és tüstént tisztává is tette, mindezt pedig egyetlen szavával parancsolta meg a vizeknek.

II. 2. És miután puha sarat készített, abból tizenkét verebet formált. De szombat volt, amikor ezeket készítette. Volt pedig ott sok más gyermek is, akik együtt játszottak vele.

II. 3. Látva pedig egy zsidó, hogy miket művelt Jézus szombaton játék közben, azonnal elment, s jelentette apjának, Józsefnek: - íme a fiad ott van a pataknál, és az agyagot kezébe véve abból tizenkét madarát formált, és megszenteltette a szombatot.

5 Más címen *Tamás gyermekségevangéliuma* vagy *Az Úr Jézus gyermeksége* vagy *Szent Tamás apostol írása az Úr életmódjáról gyermekkorában*

II. 4. József pedig arra a helyre sietett, és amikor meglátta őt, így kiáltott rá:
- Miért cselekszel szombaton olyasmiket, amiket nem szabad megtenni? Jézus pedig összecsapta a tenyerét, s rákiáltott a verebekre: - Távozzatok! A verebek pedig szárnyra keltek, és csiripelve elrepültek.

II. 5. Látva ezt a zsidók, megdöbbenek, majd távoztak, és jelentették vezetőiknek azt, amit szemük előtt Jézus cselekedett.

III. 1. Annás írástudó fia pedig ott állt Józseffel együtt, és kezébe vett egy fűzfaágat, majd azzal elvezette a vizet, amit Jézus összegyűjtött.

III. 2. Amikor Jézus meglátta, mi történt, haragra gerjedt, és azt mondta neki:
- Te kártékony, istentelen és esztelen, mit vétettek neked a gödrök és a víz? Íme, most te is elszáradsz, mint a fa, s nem hozol lombot, sem gyökeret, sem gyümölcsöt.

III. 3. A gyermek pedig azonnal teljesen kiszáradt. Jézus pedig eltávozott, és visszament József házába. Az elszáradt gyermeket pedig szülei felemelték, és ifjúságát siratva elvitték Józsefhez, vádolva őt, hogy olyan fia van, aki ilyeneket cselekszik.

IV. 1. Ezután ismét átment a falun, és egy rohanó gyermek a vállának ütközött. Ekkor Jézus elkeseredve ezt mondta neki: - Nem fogsz tovább menni az utadon! Az tehát azon nyomban összeesett és meghalt. Amikor pedig néhányan megláták, mi történt, így szóltak: - Honnét származik ez a gyermek, hogy minden szava megvalósult tett?

IV. 2. Akkor elmentek Józsefhez a meghalt gyermek szülei, és szemére vetették:
- Mivel ilyen fiad van, nem lakhatsz velünk a faluban! Vagy pedig tanítsd meg őt, hogy áldjon és neátkozzon, mert megöli a gyermekeinket!

V. 1. És magához szólította József a gyermeket négyszemközt. Megintette őt, és így szólt hozzá: - Miért cselekszel ilyeneket, hogy ezek szenvedjenek, meggyűlöljenek minket és elüldözzenek? Jézus azt válaszolta: - Én tudom, hogy ezek a számaid nem a tied, mégis hallgatni fogok a te kedvedért. Ők azonban csak viseljék büntetésüket. Azok is tüstént megvakultak, akik bepanaszolták.

V. 2. Akik látták ezt, nagyon megijedtek és kétségbe estek. Azt mondogatták róla, hogy minden szó, amit kimondott, akár jó, akár rossz, tetté vált és csodává lett. József pedig, látva, hogy Jézus ilyeneket cselekedett, felkelt, megfogta a fülét, és nagyon meghúzta.

V. 3. A gyermek pedig bosszankodott, és ezt mondta neki: - Elég neked, ha keresel és nem találsz, nagyon nem bölcsen cselekedtél. Nem tudod, hogy a tied vagyok? Ne szomoríts meg engem!

VI. 1. Egy Zákeus nevű tanító, aki történetesen ott állt, hallotta, amint Jézus ezt közölte apjával, és igen elcsodálkozott azon, hogy gyermek létére ilyeneket mondott.

VI. 2. Néhány nap múlva aztán felkereste Józsefet, és ezt mondta neki: - Okos a gyermeked, van esze. Nosza, add át nekem, hogy a betűvetésre tanítsam, és én megtanítom őt a betűkkel együtt minden ismeretre, és arra, hogy minden idős embernek köszönjön, és tisztelje őket mint nagyapákat és apákat, és hogy szeresse az önmagával egykorúakat.

VI. 3. Elmondta tehát neki az összes betűt az *Alfától* az *Ómegáig*, nagy részletességgel és világosan. Ő pedig rátekintve Zákeus tanítóra, így szólt hozzá: - Te, aki az *Alfa* lényegét sem ismered, hogyan tanítasz másokat a *Bétára*? Képmutató! Tanítsd meg előbb az *Alfát*, ha tudod, és akkor majd hiszünk neked a *Bétával* kapcsolatban. Azután elkezdte faggatni a tanítót az első betűről, az pedig nem volt képes válaszolni neki. Sokak hallatára így szólt a gyermek Zákeushoz: - Tanuld meg, tanító, az első betű felépítését, és figyelj meg, milyen összefutó egyenes vonalai vannak, és a keresztzárát, amely - mint látod - azokat összekapcsolja, miközben azok csúcsban egyesülnek; az *alfa* szárai tehát három homogén, azonos méretű, egymás alá és fölé rendelt jelet alkotnak.

VII. 1. Miután pedig Zákeus tanító végighallgatta a gyermek sokrétű és mélyértelmű fejtegetését az első betűről, kétségbeesett válaszában és tanításán, és így szólt a jelenlevőkhöz: - Jaj nekem, sarokba szorítottak, ó, én szerencsétlen! Szégyent hoztam önmagámra, amikor magamhoz vettem ezt a gyermeket.

VII. 2. Vedd vissza tőlem, kérlek, testvérem, József, mert nem tudom elviselni szigorú tekintetét, világos szavát, még egyetlen alkalommal sem. Ez a gyermek nem földi születésű, ez még a tüzet is képes megfékezni. Ez talán még a világ megalkotása előtt született. Milyen anyaméh hordozta ezt, milyen anyaöl táplálta? Én nem tudom! Jaj nekem, barátom, egészen kiforgat az énemből. Nem tudom követni a gondolkodását, önmagamot csaptam be, én háromszorosan szerencsétlen. Azt akartam, hogy a tanítványom legyen, és tanítóra lettem benne.

VII. 3. Barátaim, megszégyenültem, öreg létemre egy gyermek győzött le. Kétségbe ejtett, és a halál szélére juttatott ez a gyermek. Ebben az órában képtelen vagyok a szemébe nézni. És ha mindenki azt fogja mondani, hogy egy kisgyermek győzött le, ugyan felelhetek erre? És mit mondhatnék az első betű vonalairól azok után, amiket ő mondott róluk? Ó barátaim, nem tudom! Mert nem ismerem sem a kezdetét, sem a végét.

VII. 4. Ezért arra kérlek, József testvér, vidd vissza a házádba. Mert ez a gyermek valami rendkívüli: vagy isten, vagy angyal, vagy nem tudom, mit beszélek.

VIII. 1. Amikor pedig a zsidók vigasztalni kezdték Zákeust, a gyermek nagyot nevetett, és így szólt: - Nos hát, hogy szerencsétlenséged ne legyen haszontalan, lássanak a szívükben vakok! Én fentről jöttem ide, azért, hogy megátkozzam és felfelé hívjam őket, ahogyan megparancsolta nekem az, aki miattatok küldött engem.

VIII. 2. Mihelyt pedig a gyermek befejezte beszédét, tüstént meggyógyultak mindazok, akiket átka lesújtott. Ettől fogva aztán senki sem merészelt megharagítani, nehogy az átka elérje, és nyomorékká váljék.

IX. 1. Néhány nap múlva egy emeleti tetőn játszott Jézus, amikor az egyik vele játszó gyermek leesett a tetőről és szörnyethalt. A többi gyermek ezt látva elmenekült. Jézus egyedül maradt, és ott álldogált.

IX. 2. Amikor megérkeztek a szörnyethalt gyermek szülei, azzal vádolták, hogy ő lökte le. Erre ezt válaszolta: - Én sohasem löktem le őt. - Azok pedig bántalmazni akarták.

IX. 3. Erre Jézus leugrott a tetőről, és megállt a gyermek holtteste mellett, majd hangosan rákiáltott: - Zénón - mert ez volt a neve -, kelj fel, és mondd meg nekem, hogy én löktelek-e le téged?! Az felkelt, és azonnal így felelt: - Nem, Uram, te nem lelöktél, hanem feltámasztottál! És akik ezt látták, megdöbbenek. A gyermek szülei pedig dicsőítették Istent azért a csodajelért, ami történt, és térdre borulva hódoltak Jézus előtt.

X. 1. Néhány nap múlva egy fiatalember fát hasogatott a szomszédban, és a leesett fejsze elvágta a lábfejét. Mivel elvérzett, meghalt.

X. 2. Erre riadalom támadt, és összefutottak; a gyermek Jézus is odafutott. Erővel utat tört magának a tömegben, megragadta az ifjú sebesült lábát, s az rögtön meggyógyult. Azt mondta az ifúnak: - Most pedig kelj fel, hasogasd a fát és emlékezz rám! A sokaság pedig látva a történeteket, térdre borult a gyermek előtt, és így szólt: Valóban Isten lelke lakik ebben a gyermekben.

XI. 1. Amikor hatéves lett, az édesanyja egy korsót adott neki, és elküldte, hogy merítsen vizet, és hozza be a házba. A tömegben azonban nekiütközött valaminek, és a korsója összetört.

XI. 2. Jézus azonban kiterítette a köpenyét, amit viselt, telemerte vízzel, s elvitte az édesanyjának. E csodát látva, édesanyja megcsókolta őt, s megőrizte magában azokat a rejtélyes dolgokat, amelyeket szeme láttára cselekedett.

XII. 1. Egy másik alkalommal a vetés idején kiment a gyermek apjával együtt, hogy gabonát vessenek a földjükbe. Miközben az apja vetett, a gyermek is elvetett egyetlen szem gabonamagot.

XII. 2. Amikor pedig learatta és kicsépelte, száz vékája lett, és a falu minden szegényét a szérúre hívta, és nekik ajándékozta a gabonát. József pedig a maradék gabonát vitte el. Nyolcéves volt Jézus, amikor ezt a csodát művelte.

XIII. 1. Édesapja ács volt, és abban az időben ekéket meg jármokat készített. Egy gazdag embertől azt a megrendelést kapta, hogy egy ágyat készítsen neki. Mivel azonban az egyik deszka rövidebb volt, mint az úgynevezett ellenpárja, és nem tudták, mitévők legyenek, a gyermek Jézus azt mondta az apjának: - Tedd le a két fát egymás mellé, és a közepétől számítva az egyik végén igazítsd azokat egyenlő hosszúságúra!

XIII. 2. József tehát azt tette, amit a gyermek mondott neki. Jézus pedig odaállt a másik oldalra, és megragadta a rövidebbik fát, majd kihúzva azt a másikkal egyenlő méretűvé tette. Látva ezt József, az apja, elcsodálkozott, majd átölelte a gyermeket és megcsókolta: - Boldog vagyok, hogy ezt a gyermeket adta nekem Isten.

XIV. 1. Látva pedig József, hogy a gyermek értelme életkorával együtt erősödik, ismét elhatározta: nem engedi, hogy írástudatlan maradjon. Fogta tehát, és átadta egy másik tanítónak. A tanító azt mondta Józsefnek: - Először görögre, aztán héberre fogom tanítani. Ismerte ugyanis a tanító a gyermek merészségét, és félt tőle. Mégis felírta az ábécét. Hosszú ideig foglalkozott vele, de a gyermek nem felelt neki.

XIV. 2. Végül Jézus ezt mondta neki: - Ha valóban tanító vagy, és ha ismered jól a betűket, mondd meg nekem, mit jelent az *Alfa*, én pedig megmondom neked a *Béta* jelentését. Erre a tanító feldühödött, és a fejére ütött. A gyermek viszont, mivel az ütés fájt neki, megátkozta a tanítót, aki azonnal elvesztette az eszméletét, és arccal a földre zuhant.

XIV. 3. A gyermek meg visszatért apja házába. József pedig elszomorodott, és meghagyta az anyjának, ne engedje ki az ajtón, mert meghalnak, akik megharagítják.

XV. 1. Egy idő után pedig egy másik tanító, aki Józsefnek igazi jó barátja volt, ismét azt mondta neki: - Hozzad el hozzám a gyermeket az iskolába! Talán én képes leszek kedveskedéssel megtanítani a betűvetésre. Azt mondta erre József: - Ha mered, testvérem, vidd magaddal! - És magával vitte, félelemmel és nagy aggodalommal. A gyermek viszont örömmel ment vele.

XV. 2. Amikor pedig belépett az iskolába, talált ott egy könyvet, amely az olvasópolcon feküdt. Amikor kézbe vette, nem azokat a betűket olvasta fel, amelyek benne voltak, hanem száját megnyitva a Szentlélek által beszélt, és tanította a Törvényt a körülötte állóknak. Nagy sokaság gyűlt össze, akik ott álltak mellette, hallgatták őt, és csodálkoztak tanítása mélységén és szép beszédjén, hogy kiskora ellenére ilyen kijelentéseket tesz.

XV. 3. Amikor József ezt meghallotta, megijedt és elfutott az iskolába, mert arra gondolt, hogy ezt a tanítót is baj éri. Ekkor azt mondta a tanító Józsefnek: - Tudod, testvérem, hogy én elhoztam a gyermeket tanítványomul, de ő nagy kegyelemmel és bölcsességgel teljes. Ezért a továbbiakban azt kérem, testvérem, hogy vidd vissza házához.

XV. 4. Amint meghallotta ezt a gyermek, azonnal ránevetett a tanítóra, és így szólt: - Mivel helyesen beszéltél, és helyesen tettél bizonyosságot, a te kedvedért az a másik, aki szélütött lett, gyógyuljon meg. És a másik tanító azon nyomban meggyógyult. Ezután maga mellé vette József a gyermeket, és hazatért.

XVI. 1. Egyszer elküldte József a fiát, Jakabot, hogy fát gyűjtsön, és hozza haza. A gyermek Jézus is a nyomába szegődött. Miközben pedig Jakab a rózset gyűjtötte, egy vipera megmarta Jakab kezét.

XVI. 2. Elterült a földön, és már a végét járta. Ekkor odament Jézus, és ráfújta a harapásra. A betegsége azonnal megszűnt, az állat pedig kipukkadt. Jakab viszont tüstént meggyógyult.

XVII. 1. Ezek után József szomszédságában meghalt egy beteg gyermek, az édesanyja pedig nagyon sírt. Meghallotta Jézus, hogy nagy gyász és jajveszékelés támadt, ezért gyorsan átfutott a szomszédba. Amikor ott találta a meghalt gyermeket, megérintette a mellét, és azt mondta: - Neked mondom, kisgyermek, ne halj meg, hanem élj és légy az édesanyáddal! Az pedig felnézett és elmosolyodott. Azt mondta Jézus az asszonynak: Emeld őt fel, adj neki tejet, és emlékezz rám!

XVII. 2. Az ott álló sokaság elcsodálkozott, amikor látta ezt, és ezt mondták: - Ez a gyermek valóban vagy Isten, vagy Isten angyala, hogy minden szava megvalósult tett! Akkor Jézus elment onnan, és más gyermekekkel játszott.

XVIII. 1. Egy idő múlva házat építettek nagy lármával. Jézus megállt, és egészen odáig ment. Amikor pedig meglátott egy halott embert ott feküdni, megragadta a kezét, és így szólt hozzá: - *Neked mondom*, ember, hogy *kelj fel*, s tedd a dolgodat! Az pedig tüstént felkelt, és térdre borulva tisztelte őt.

XVIII. 2. A sokaság látta ezt, csodálkozott, és így szólt: - Ez a gyermek az égből való, hiszen sok lelket megmentett a halálból és fog megmenteni egész élete során.

XIX. 1. *Amikor pedig tizenkét éves volt, a szülei szokás szerint Jeruzsálembé mentek a pászka ünnepére, útítársaikkal együtt. A pászka elmúltával aztán hazafelé indultak. Miután szülei elindultak haza, a gyermek Jézus visszatért Jeruzsálembé. A szülei azonban úgy vélték, hogy az útítársak között van.*

XIX. 2. *Miután már egynapi járóföldet megtettek, keresni kezdték őt rokonaik között, de mivel nem találták, aggódva visszamentek, hogy megkeressék. Három nap múlva meg is találták, amint ott ült a templomban az írástudók között: a Törvényt hallgatta, és kérdezgette őket. Mindnyájan figyeltek rá, és csodálkoztak, hogy gyermek léteére elnémította a véneket és a nép tanítóit, megmagyarázva a Törvény fő pontjait és a próféták példázatait.*

XIX. 3. *Ekkor Mária, az édesanyja hozzá lépve ezt mondta neki: - Miért tetted ezt velünk, fiam? Íme fájdalommal kerestünk téged. - Jézus így válaszolt nekik: - Miért kerestek engem? Nem tudjátok, hogy az én Atyám dolgaiban kell lennem?*

XIX. 4. *Az írástudók és a farizeusok ezt mondták: - Te vagy az édesanyja ennek a gyermeknek? - Ő azt felelte: - Én vagyok. - Akkor azt mondták neki: - Boldog vagy te az asszonyok között, hogy így megáldotta Isten méhed gyümölcsét! Ilyen dicsőséget, ilyen erényt és bölcsességet ugyanis sohasem láttunk, sem nem hallottunk.*

XIX. 5. *Ekkor Jézus felkelt, követte az édesanyját, és engedelmeskedett szüleinek. Édesanyja pedig gondosan megőrizte szívében mindezeket az eseményeket. Jézus pedig szépen haladt előre bölcsességben, életkorban és kegyelemben. Övé a dicsőség örökkön-örökké! Ámen.*

Bolyki János fordítása

Péter evangéliuma

1. ... a zsidók közül pedig senki sem mosott kezet. Heródes sem, és egyik sem az Ő bírái közül. S miután nem akartak kezet mosni, Pilátus felállt. 2. És akkor Heródes király megparancsolta, hogy vigyék el az Urat, mondván nekik: „Tegyétek azt, amit parancsoltam nektek, hogy vele tegyétek!”

3. Ott volt József, Pilátus és az Úr barátja; mivel tudta, hogy arra készülnek, hogy keresztre feszítsék, elment Pilátushoz, és elkérte az Úr testét, hogy majd eltemesse. 4. És Pilátus elküldött Heródeshez, és elkérte tőle a testet. 5. Heródes

pedig ezt mondta: „Pilátus, testvérem, mi akkor is eltemettük volna, ha senki sem kéri, mivel ránk virrad a szombat. Hiszen meg van írva a Törvényben: „Ne nyugodjék le a nap egy kivégzetten.” És átadta Őt a népnek az ünnepük, a kovász-talanok ünnepe előtti napon.

6. Azok pedig megragadták az Urat, sietve lökdöstek, és így beszéltek: „Vonzoljuk el az Isten Fiát, most hogy hatalmunkban van!” 7. És bíborköpenyt adtak rá, és fölültették egy bírói székre, mondván: „Ítélj igazságosan, Izrael királya!” 8. S egy közülük töviskoszorút hozott, és az Úr fejére tette. 9. Egyesek pedig, akik ott voltak, szembeköpdöstek, mások meg arcon ütötték, ismét mások náddal szurkálták, néhányan ostorral verték, mondván: „Ezzel a megtiszteltetéssel tiszteljük meg az Isten Fiát!”

10. És hoztak két gonoszlevőt és az Urat keresztre feszítették közöttük. Ő pedig hallgatott, mintha nem érezne semmi kint. 11. És amikor felállították a keresztet, felírták rá: „Ez itt Izrael királya.” 12. És ruháit letették eléje a földre, megosztottak rajtuk és sorsot vetettek rájuk. 13. Az egyik gonosztevő pedig megfeddte őket, mondván: „Mi azokért a gonoszságokért szenvedünk így, amelyeket elkövettünk; ez azonban, aki az emberek üdvözítője lett, milyen jogtalanságot követett el ellenetek?” 14. És feldühödtek rá és megparancsolták, ne törjék össze lábszárcsontjait, hogy kinszenvedés közepette haljon meg.

15. Dél volt, és sötétség borította el egész Júdeát. Nyugtalanokdtek és aggódtak, hogy a nap lenyugszik, amíg még él; mert az áll az írásban: „Ne nyugodjék le a nap egy kivégzett emberen.” 16. És egyikük így szólt: „Itassátok meg ecettel kevert epével!” Elkészítették az italt, és megittatták vele. 17. És mindent beteljesítettek, és a bűnöket saját fejükre halmazták. 18. Sokan pedig lámpással jártak-keltek, abban a hiszemben, hogy éjszaka van, s fölbuktak. 19. Az Úr pedig fölkiáltott mondván: „Eróm, eróm, elhagytál engem!” - s miután így szólt, fölvetetett. 20. És abban az órában kettéhasadt a jeruzsálemi templom kárpitja.

21. És akkor kihúzták az Úr kezéből a szögeket, és letették őt a földre, s megrengett az egész föld és nagy félelem támadt. 22. Akkor fölragyogott a nap, és úgy találták, hogy a kilencedik óra volt. 23. A zsidók pedig örvendeztek és odaadták Józsefnek az Ő testét, hogy eltemesse, mivelhogylátta, hogy mennyi jót tett. 24. Megfogván pedig az Urat, megmosta és gyolcsba burkolta, és bevitte a saját sírjába, amelyet József kertjének hívnak.

25. Akkor a zsidók, a vének is meg a papok is megértették, hogy milyen rossz tettek önmaguknak; elkezdtek a mellüket verni, és így szóltak: „Jaj, a mi bűneinknek! Elközelgett az ítélet, és Jeruzsálem vége!” 26. Én a társaimmal együtt

bánkódtam. Sebzett volt a lelkünk és elrejtőztünk, mert kerestek minket mint gonosztevőket, s mint akik a templomot lel akartuk gyújtani. 27. Mindezen felül böjtöltünk, és gyászban és sírásban ültünk éjjel-nappal, egészen a szombatig.

28. Összegyűltek pedig egymás közt az írástudók és a farizeusok és a vének, mert hallották, hogy zúgolódik az egész nép és a mellét veri, mondván, „ha ezek a nagy jelek történtek halálára, lássátok, hogy mennyire igaz ember volt”. 29. Ekkor félelem fogta el a véneket, és elmentek Pilátushoz, kérlelték és így szóltak: 30. „Adjál katonákat, hogy a sírját őrizzük három napig, nehogy tanítványai eljőjenek és ellopják őt, és a nép azt higgye, hogy feltámadt halottaiból, és gonosz dolgokat műveljenek velünk.” 31. Pilátus pedig katonákkal együtt odaadta nekik Petronius centuriót, hogy őrizzék a sírt. Velük együtt mentek a sírhoz a vének és az írástudók. 32. És mindnyájan, akik ott voltak, a centurióval meg a katonákkal együtt egy nagy sziklakövet görgettek oda, és a sír bejáratára helyezték. 33. És hét pecsétet tettek rá, és ott sátrat verve őrt álltak.

34. Amikor szombat hajnala pirkadt, tömeg nép érkezett Jeruzsálemből és a környékről, hogy megnézzék a lepecsételt sírt. 35. A vasárnapra virradó éjszakan pedig, amikor a katonák fölváltva kettesével őrködtek, nagy hang támadt az égben. 36. És látták, hogy az ég megnyílik, és két férfi jön le onnan, nagy fénybe borítva, és a sírhoz közelednek. 37. Az a sziklakő pedig, amelyiket a bejáratra tettek, magától elgördülve oldalra ment, és a sír kinyílt, és mind a két ifjú belépett.

38. Amikor ezt a katonák meglátták, felébresztették a centuriót és a véneket (mert ezek is ott voltak és őrködtek), 39. és miközben elbeszélték, hogy mit láttak, látják ám megint, hogy a sírből kijön három férfi, és az a kettő vezeti az egyet, és kereszt követi őket, 40. és a kettő feje az égig ér, azé pedig, akit vezetnek, az ég fölé, 41. és hangot hallottak az égből, amely így szólt: „Elvitted a hírt az alvóknak?” 42. és válasz hallatszott a kereszt felől: „Igen!”

43. Ők tehát megvitatták egymás között, hogy elmennek, és Pilátusnak jelentik ezeket. 44. És még fontolgatták, amikor úgy tűnt, hogy ismét megnyílnak az egek, és egy ember lejön, és belép a sírba. 45. Ezt látván a centurio kíséretében lévők még az éjszaka elsiettek Pilátushoz, otthagyn a sírt, amelyet őriztek, s beszámoltak mindenről, amit láttak: nagyon izgatottak voltak, és így szóltak: „Valóban Isten fia volt!” 46. Pilátus feleletül ezt mondta: „Én tiszta vagyok az Isten fiának a véréből; ti határozotatok így!” 47. Akkor odajárulva mindnyájan könyörögtek neki és arra kérték, parancsolja meg a centuriónak és a katonáknak, hogy senkinek se mondják el, amit láttak: 48. „Jobb ugyanis nekünk, mondták, hogy a leg súlyosabb bűnben vagyunk elmarasztalva Isten színe előtt, semmint hogy a nép

kezére kerüljünk és megkövezzenek!” 49. Pilátus erre megparancsolta a centuriónak és a katonáknak, hogy ne beszéljenek semmiről sem.

50. Vasárnap hajnalban Mária Magdaléna, az Úr tanítványa - aki a zsidóktól való félelmében, mivel izzottak a haragtól, nem végezte el az Úr sírjánál azokat a cselekedeteket, amelyeket az asszonyok el szoktak végezni szereteteikért, amikor meghalnak - 51. magához vette társnőit, és elment a sírhoz, ahová temették. 52. És féltek, hogy meglátják őket a zsidók, és így beszéltek: „Ha már nem sirathatunk és nem verhetjük a mellünket azon a napon, amikor keresztre feszítették, tegyük meg ezt legalább most a sírjánál!” 53. De ki gördíti el nekünk a követ, amelyet a sír bejáratára raktak, hogy bemenne leüljünk mellé, és elvégezzük, amit kell? 54. Hisz nagy volt a kő, és félünk, hogy valaki meglát minket. De még ha nem tudjuk is, legalább rakjuk le a bejáratnál, amit az emlékére hoztunk, sírjunk és verjük a mellünket, amíg haza nem megyünk!”

55. És odaérve a sírt nyitva találták; odamentek és benéztek, s egy ifjút lámák ott a sír közepén ülve, szép volt, ragyogó ruhát viselt, és így szólt hozzájuk: 56. „Miért jöttetek? Kit kerestek? Csak nem azt a keresztfeszítettet? Föltámadt és elment. De ha nem hiszitek, nézzetek be, és lássátok azt a helyet, ahol feküdt, hogy nincs ott. Feltámadt ugyanis, és elment oda, ahonnan küldetett.” 57. Ekkor az asszonyok rémületükben elfutottak.

58. A kovásztalanok ünnepének utolsó napja volt, és sokan felkerekedtek és hazatértek, mert az ünnepek véget értek. 59. Mi pedig, az Úr tizenkét tanítványa, sírtunk és bánkódtunk, majd keseregve amiatt, ami történt, ki-ki hazament. 60. Én pedig, Simon Péter, meg a testvérem, András, fogtuk a hálónkat, és kimentünk a tengerre. Velünk volt Lévi, Alphaios fia, akit az Úr...

Kapitánffy István fordítása

Feljegyzés a mi urunkról, Jézus Krisztusról, amely Pontius Pilátus idejében készült

(XVII-XXVII. fejezet)⁶

17. fejezet

1. József így szólt: Mit csodálkoztok azon, hogy Jézus feltámadt? Nincs azon semmi csodálni való. Azon viszont igen, hogy nemcsak föltámadt, hanem sok más olyan halottat is feltámasztott, akik sokaknak megjelentek Jeruzsálemben. És ha közülük másokat nem is ismertek, Simeont, aki karjaiba vette Jézust, és két fiát, akiket feltámasztott, biztosan ismeritek, hiszen nem is olyan régen temettük el őket. Sírjaik mindmáig nyitva és üresen láthatók, ők maguk viszont élnek, és Arimathiában tartózkodnak. Elküldtek hát embereket, és sírjaikat tényleg üresen és nyitva találták. Ezután József ezt javasolta: Menjünk el Arimathiába, és keressük meg őket.

2. Ekkor felálltak a főpapok, Annás és Kaifás, József és Nikodémus, Gamaliel meg mások velük együtt, elmentek Galileába, és megtalálták azokat, akikről József beszélt. Hálaimeit mondtak hát és köszöntötték egymást. Ezután visszatértek velük együtt Jeruzsálembé, elvezették őket a zsinagógába, bezárták az ajtókat, a zsidók Ószövetségét középre helyezték, majd a főpapok így szóltak hozzájuk: Azt akarjuk, hogy esküdjetek meg Izrael Istenére és Adonájra, azután pedig mondjátok el az igazságot: hogyan támadtatok fel, és ki támasztott fel a halálból? Miután a feltámadott emberek meghallották ezt, a kereszt jelével jelölték meg arcukat, és így szóltak a főpapokhoz: Adjatok nekünk papírost, tintát és nádtollat. Odahozták nekik ezeket. Helyet foglaltak, és a következőt írták le.

18. fejezet

1. Urunk, Jézus Krisztus, a világ feltámadása és élete, adj nekünk kegyelmet, hogy leírhassuk feltámadásodat és a csodákat, amelyeket az alvilágban véghezvittél. Mi

⁶ Más címen *Nikodémus-evangélium*. Az itt közölt részt – mely *Krisztus alvilágba való alászállása* címen is ismert – később csatolták az első tizenhat fejezet Pilátus-aktája után.

tehát az alvilágban voltunk azokkal együtt, akik kezdettől fogva meghaltak. Az éjfél órájában behatolt abba a sötétségbe valamiféle olyan fény, mint a napé, felragyogott és megvilágított bennünket, és megláttuk egymást. Ekkor Ábrahám atyánk a pátriárkákkal és a prófétákkal találkozva és együtt örülve rögtön így szóltak egymáshoz: Ez a fény nagy világosságból ered. Izajás próféta, aki szintén jelen volt, ezt mondta: Ez a fény az Atyától, a Fiútól és a Szentlélektől származik. Erről jövendöltem meg, amikor még éltem: Zebulon földje, Neftalin földje, ez a nép, amely a sötétségben ül, nagy fényt fog látni.

2. Ezután előlépett egy másik, egy sivatagi aszkéta. A pátriárkák ezt kérdezték tőle: Ki vagy? Erre ő így felelt: János vagyok, az utolsó próféta. Isten fiának útjait egyengettem, és bűnbánatot hirdettem a népnek a bűnök bocsánatára. Az Isten fia eljött hozzám; amikor messziről észrevettem, így szóltam a néphez: Íme az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit! Azután pedig saját kezemmel megkereszteltem őt a Jordán folyóban. Közben láttam, amint a Szentlélek leszállt rá galamb képében, és hallottam, hogy az Atyaisten hangja ezt mondja: Ez az én szeretett fiam, akiben örömemet leltem. Azért küldött el hozzátok engemet, hogy hirdessem: Isten egyszülött fia eljön ide, hogy aki hisz benne, üdvözljön, aki pedig nem hisz benne, elítéltessek. Így hát azt mondom mindnyájatoknak, mihelyt meglátjátok őt, boruljatok le előtte valamennyien. Mert csak most van alkalmatok a bűnbánatra azért, mert a hiú felvilágon bálványokat imádtatok, s azért, amit vétkeztetek. Máskor ez lehetetlen.

19. fejezet

Mialatt János az alvilágban így tanította a halottakat, meghallotta ezt az elsőnek teremtett ember, az ősapa Ádám, és így szólt a fiához, Széthhez: Fiam, azt akarom, hogy meséld el az emberiség ősatyjainak és a prófétáknak, hogy hová küldtelek el téged, amikor halálos betegségbe estem. Széth így kezdte: Próféták és pátriárkák, hallgassatok ide! Atyám, Ádám, az első ember, amikor betegségbe esett, és a halálán volt, elküldött engem egészen a Paradicsom kapujáig, hogy könyörögjek Istenhez, vezessen el engem angyala által az irgalmasság fájához, hogy onnan olajat hozzak, és megkenjem vele apámat, hogy felépüljön betegségéből. Ezt meg is tettem akkor. Könyörgésemre eljött az Úr angyala, és ezt mondta nekem: Mit kívánsz, Széth? Olyan olajat kérsz, amely meggyógyítja a beteget, vagy pedig az ilyen olajat adó fát kéred apád betegsége miatt? Ilyet

most nem lehet találni. Menj hát vissza, és mondd meg apádnak, hogy ha majd eltelik a világ teremtése után 5500 év, akkor Isten megtestesült egyszülött fia le fog szállni a földre, és ő majd megkeni őt ezzel az olajjal, és fel fogja támasztani, és le fogja mosni őt és utódait vízzel és Szentlélekkel, akkor majd minden betegségéből kigyógyul. Most azonban ez lehetetlen. Ennek hallatára nagy öröm fogta el a pátriárkákat és a prófétákat.

20. fejezet

1. Miközben így örvendeztek mind, megérkezett a Sátán, a sötétség örököse, és így szólt Hadéshoz: Te mindent felfaló és telhetetlen, figyelj szavaimra! Van valaki a zsidók népéből, név szerint Jézus, aki Isten fiának nevezi magát. Bár csak egy volt az emberek közül, a zsidók keresztre feszítették az én közreműködésemmel. Most pedig, hogy meghalt, állj készen, hogy ide bezárjuk. Tudom ugyanis, hogy ember, mert hallottam, amikor ezt mondta: Nagyon szomorú az én lelkem mindhalálig. Igen sok rosszat tett nekem, amikor még a felvilágon együtt élt a halandókkal. Mert ahol csak ráakadt szolgálaimra, tüstént kiűzte őket, és akiket csak csonkává, vakká, sántává, leprássá vagy más effélévé tettem, azokat pusztá szavával mind meggyógyította, továbbá sok olyan embert, akiket már a halál küszöbére juttattam, pusztá szavával ismét feltámasztott.

2. Erre Hadés így felelt: Hát annyira erős, hogy pusztá szavával ilyeneket tett? Szembe tudsz szállni vele, ha ennyire hatalmas? Úgy gondolom, egy ilyen lényvel senki sem tud megküzdeni. Ha pedig azt állítod, magad hallottad, hogy fél a haláltól, akkor szavával rászedett és kigúnyolt, azzal a hátsó szándékkal, hogy téged hatalmas tenyerébe kaparintson. Akkor pedig jaj, jaj neked mindörökkön örökké. Mire a Sátán: Te mindent felfaló és telhetetlen Hadés: Ennyire megrémültél, mihelyt hallottál közös ellenségünkről? Bezzeg én nem rémültem meg tőle. Rávettem a zsidókat, hogy megfeszítsék, és epével kevert ecetet itassanak vele. Készülj hát fel, hogy erősen őrizd, ha idejön.

3. Hadés így válaszolt neki: Sötétség örököse, kárhózat fia, te ördög, az imént mondtad, hogy pusztá szavával felébresztette azokat, akiket a halál küszöbére juttattál. Ha másokat megszabadított a sírból, hogyan és milyen erővel tartjuk majd hatalmunkban? Én magam nem sokkal ezelőtt lenyeltem egy halottat, név szerint Lázárt, s lám, rövid idő múlva valaki az élők közül pusztá szavával fölrántotta beleimből. Gyanítom, hogy ugyanaz volt, akiről te beszélsz. Ha te

hát ide őt beengedjük, attól tartok, elveszítjük a többit is. Mert érzem, hogy mindazok, akiket a kezdettől fogva elnyeltem, nyugtalankodni kezdenek: úgy fáj a gyomrom. De nem látszik számomra jó jelnek a tőlem nemrégiben elragadott Lázár sem, mert nem úgy távozott, mint egy halott, hanem elrepült, mint egy sas. Olyan hirtelenül vetette ki a föld. Ezért könyörgök hozzád mindenre, ami neked is és nekem is kedves, ne vezesd őt ide! Az a gyanúm ugyanis, hogy csak azért jön ide, hogy minden halottat feltámasszon. Kijelentem neked, birtokunk, a sötétség rá a tanú, ha őt idehozod, hírmondó sem marad itt nekem a halottak közül.

21. fejezet

1. Miközben a Sátán és a Hadés így vitatkoztak, oly rettenetes hang hallatszott, mint a mennydörgés, és ezt mondta: Nyissátok ki kapuitokat, uralkodók, táruljatok fel örök kapuzárnyak: be fog vonulni a dicsőség királya. Ezt hallva, Hadés így szólt a Sátánhoz: Menj ki, ha erős vagy, és állj eléje! A Sátán bizony kiment. Hadés pedig így fordult démonjaihoz: Zárjátok be jó erősen a bronzkapukat és a vastólózárat, de őrizzétek is ajtóimat. Keményen állva mindenről gondoskodjatok. Mert ha ő bejön ide, jaj lesz nekünk.

2. Amikor ezt meghallották az ősatyák, mindnyájan így kezdték gúnyolni: Te mindent fölfaló és telhetetlen! Nyisd ki, hogy bevonulhasson a dicsőség királya! Dávid, a próféta ezt mondta: Nem tudod, te vak, hogy amikor a felvilágon éltem, megjövendöltem ezt a szöveget: Nyissátok ki kapuitokat, fejedelemségek! Izajás ezt mondta: Én ezt előre láttam, és a Szentlélektől vezérelve ezt írtam: Életre kelnek majd halottaid, és holttestük feltámad a sírból, és örvendezni fognak a földön. Hol van, halál, a te fullánkod, hol van Hadés, a te győzelmed?

3. Ismét hallatszott a hang, mondván: Nyissátok ki a kapukat! Amikor Hadés másodszor is hallotta ezt a hangot, mintha nem tudná, ezt kérdezte: Ki ez a dicsőség királya? Az Úr angyalai így válaszoltak: Erős és hatalmas Úr, hatalmas Úr a háborúban! És e válasszal egy időben a bronzkapuk porrá törtek, és a vasreteszek összezúzódtak, és minden megkötözött halott megszabadult kötelekeitől, és mi is velük együtt. Ekkor megérkezett a dicsőség királya emberként, és az alvilág minden sötét zugát fény járta át.

22. fejezet

1. Hadés azonnal felkiáltott: Jaj nekünk, vereséget szenvedtünk! De hát ki vagy te, akinek ekkora ereje és hatalma van? Milyen vagy te, aki büntelenül szálltál le ide? Kicsinek látszol, de nagy erejű vagy, alázatos, de mégis fenséges, szolga és mégis Úr, harcos és mégis király, akinek hatalma van holtak és élők fölött? Keresztre szögeztek és sírba helyeztek, mégis megszabadultál, és szétzúztad egész hatalmunkat. Csak nem te vagy az a Jézus, akiről a Sátán, a főkormányzó azt mondta nekünk, hogy a kereszt és a halál által fogod örökölni az egész világot?

2. Ekkor a dicsőség királya fejénél fogva megragadta a Sátánt, a főkormányzót, és átadta angyalainak, e szavakkal: Vasláncot vessetek a kezére és a lábára, a nyakára és a szájára! Azután átadta őt Hadésnek, mondván: Fogd őt, és szigorúan őrizd második eljövetelemig.

23. fejezet

Hadés pedig fogta a Sátánt, és így korholta: Belzebub, a tűz és büntetés örököse, a szentek ellensége, mi készített arra, hogy keresztre feszíted a dicsőség királyát, hogy lejjön ide, és megfosszon hatalmunktól? Fordulj meg és nézd: egyetlen halott sem maradt számunkra, olyannyira, hogy amit elnyertél a tudás fája által, mind elveszítetted a kereszt fája által. Egész örömed fájdalommal változott. Meg akartad ölni a dicsőség királyát, és önmagadat ölted meg. Minthogy pedig átvettelek, hogy szigorúan őrizzelek, hát majd megtapasztalod saját bőrödon, mennyi kínt fogok neked okozni. Ó, te fősatán, a halál kezdete, a bűn gyökere, minden gonoszság végcélja, mi rosszat találtál Jézusban, hogy megkörnyékezd, hogy elpusztítsd? Hogyan merészeltél ekkora gonoszságra vetemedni? Miért próbálkoztál azzal, hogy ebbe a sötétségbe ekkora embert lehozz, aki a kezdettől itt levő összes halottól megfosztott téged?

24. fejezet

1. Mialatt Hadés ezeket mondta a Sátánnak, a dicsőség királya kinyújtotta jobbját, megfogta Ádámot, az ősapát és fölemelte. Ezután a többiek felé fordulva, így szólt: Gyertek ide hozzám mindnyájan, akiknek meg kellett halnotok a fa által, amelyet

ez megérintett. Íme, nézzétek, a kereszt fája által ismét feltámasztalak mindnyájukat. Majd valamennyiüket kivezette onnan. Az ősatya Ádám pedig - szemmel láthatóan örvendezve - így szólt: Hálát adok, Uram, nagyságodnak, hogy kivezetél ebből a mélységes alvilágból. De ugyanígy hálálkodott minden próféta és szent: Hálát adunk neked, Krisztus, hogy kivezeted életünket a pusztulásból.

2. Miközben így hálálkodtak, a Megváltó megáldotta Ádámot, és megjelölte homlokát a kereszt jelével. Ugyanígy tett a pátriárkákkal, a prófétákkal, a mártírokkal és az ősatyákkal is, majd kézen fogta őket, és felszállt velük az alvilágból. Ahogy ment, az őt kísérő szent atyák dicsőítő éneket zengtek: Áldott, aki az Úr nevében jön, alleluja, az összes szentek dicsérete őt illeti!

25. fejezet

Ezután a Paradicsomba érkezett, kézen fogva Ádámot, az ősatyát, és átadta őt a többi igazzal együtt Mihály arkangyalnak. Bevonulva a Paradicsom kapuján, két öregemberrel találkoztak, akikhez így szóltak a szent atyák. Kik vagytok ti, akik nem láttatok halált, és nem szálltatok le az alvilágba, hanem testestül-lelkestül a Paradicsomban laktok? Egyikük így válaszolt: Hénoch vagyok, elnyertem Isten tetszését, ezért idehelyezett. Ez pedig a thesbiai Illés, és az a rendeltetésünk, hogy a világ végéig éljünk, akkor pedig Isten elküld majd bennünket, hogy szembeálljunk az Antikrisztussal, és az megöljön bennünket. Három nap elmúltával azonban feltámadunk, és felhők ragadnak el bennünket, és elvisznek az Úrhoz.

26. fejezet

Miközben erről beszélgettek, odajött egy másik, alacsony termetű férfi, aki egy keresztet cipelt a vállán. A szent atyák így szólították meg: Ki vagy, te rabló kinézetű, és miért cipeled ezt a keresztet a válladon? Én - bizony, jól mondjátok -, rabló és tolvaj voltam a földön, és ezért a zsidók elfogtak, és a mi urunkkal. Jézus Krisztussal együtt kereszthalálra ítélték. Ahogy ott függött a kereszten, láttam a csodajeleket, hittem benne, és megszólítva ezt mondtam neki: Uram, ha uralkodni fogsz, ne feledkezz meg rólam! Azon nyomban így válaszolt nekem: Bizony, bizony mondom neked, még ma velem leszel a Paradicsomban. Így hát a keresztemet hordozva jöttem a Paradicsomba, és amikor Mihály

arkangyallal találkoztam, ezt mondtam neki: A mi urunk, Jézus Krisztus küldött ide. Vezess engem az éden kapujához! A tüzes kard a kereszt jele láttán, kinyitotta nekem a kaput, és én beléptem. Ám ekkor így szólt hozzám az arkangyal: Várj egy kicsit, mert jön Ádám is, az emberi nem ősatya, az igazakkal együtt, hogy ők is bevonuljanak ide. Amikor megpillantottalak benneteket, idejöttem, hogy találkozzam veletek.

Meghallván ezt a szentek, hangosan kiáltozni kezdtek: Nagy a mi Urunk, és nagy az Ő ereje!

27. fejezet

Mindezt mi, édestestvérek láttuk és hallottuk. Mihály arkangyal küldött el bennünket, és megbízott, hogy hirdessük az Úr feltámadását, előbb azonban menjünk el a Jordán folyóhoz és keresztelkedjünk meg. El is mentünk oda, és megkeresztelkedtünk a többi feltámadt halottal együtt. Utána pedig eljöttünk ide Jeruzsálembe, és megünnepeltük a feltámadás húsvétját. Most pedig, mivel nem maradhatunk itt, távozunk. Az Atyaisten szeretete, a mi Urunk, Jézus Krisztus kegyelme és a Szentlélek közössége legyen veletek mindnyájatokkal.

Ezt írták le, a tekerceket lepecsételték, az egyiket a főpapoknak adták át, a másikat pedig Józsefnek és Nikodémusnak. Utána rögtön láthatatlanná váltak a mi Urunk, Jézus Krisztus dicsőségére. Ámen.

Adamik Tamás fordítása

Tamás evangéliuma

(részletek)

Ezek a rejtett szavak, amelyeket az élő Jézus mondott, és amelyeket Didymos Júdás Tamás írt le, és mondta: aki megtalálja e szavak értelmét, nem ízleli meg a halált.

1 Jézus mondta: A kereső ne hagyja abba a keresést, amíg (nem) talál, és ha talált, megzavarodik, és ha megzavarodott, csodálkozni fog, és királlyá lesz a mindenségen.

2 Jézus mondta: Ha azt mondják, akik előttetek járnak: „íme, a királyság az égben van”, akkor a madarak meg fognak előzni titeket az égben. Ha azt mondják nektek, hogy a tengerben van, akkor a halak meg fognak előzni titeket. Ám a királyság bennetek és kívületek van. Ha megismeritek magatokat, akkor megismertettek, és fölismeritek, hogy az élő Atyának a fiai vagytok. De ha nem ismeritek meg magatokat, akkor szegénységben lesztek, és ti magatok lesztek a szegénység.

3 Jézus mondta: Nem fog habozni a vén az ő napjaiban megkérdezni egy kisgyermeket - egy hétnapos kicsit - az élet helye felől, és élni fog. Sok első lesz utolsóvá, és egyes-egyedül lesznek.

4 Jézus mondta: Ismerd meg, ami színed előtt van, és ami előled elrejtett, nyilvánvalóvá lesz számodra. Ugyanis nincsen semmi, ami el van rejtve, és ne lenne nyilvánvalóvá.

9 Jézus mondta: Tüzet vettem a világra, és lám, őrzöm azt (a tüzet), amíg az ég.

10 Jézus mondta: Ez az ég el fog múlni, és az, ami az égben van, el fog múlni; és a halottak nem élnek, és az élők nem fognak meghalni. Amikor megettétek a halottat, élővé tettétek őt. Ha világosságban lesztek, mit fogtok tenni? Ama napon, amikor egyek vagytok - váltatok kettővé. Ha pedig kettővé váltatok, mit fogtok tenni?

11 A tanítványok mondták Jézusnak: Tudjuk, hogy el fogsz menni tőlük. Ki az, aki nagy lesz fölöttünk?

Jézus mondta nekik: Ahonnan jöttetek és (ahová) menni fogtok, az Jakab, az igaz, ami miatt az ég és a föld keletkezett.

12 Jézus mondta a tanítványainak: Tegyetek összehasonlítást, és mondjátok meg nekem, kire hasonlítok?

Mondta neki Simon Péter: Egy igaz angyalhoz hasonlítasz.

Mondta neki Máté: Egy emberhez hasonlítasz, (aki) értelmes filozófus.

Mondta neki Tamás: Ó Mester, egyáltalán nem fogja elviselni a szám azt, hogy kimondjam, kire hasonlítasz.

Jézus mondta: Én nem vagyok a mestered, mivel ittál - és megmámorosodtál - a forrásból, amely föltör; én mértem ki azt.

13 És fogta őt, visszavonult, és mondott neki három szót.

Amikor pedig Tamás a társaihoz ment, megkérdezték őt: Mit mondott neked Jézus?

Mondta nekik Tamás: Ha megmondok nektek egyet azokból a szavakból, amiket mondott nekem, követ fogtok ragadni, rám vetitek (azokat), és tűz jön ki a kövekből, s meg fog égetni titeket.

17 Jézus mondta: Azt adom majd nektek, amit szem nem látott, és amit fül nem hallott, és kéz nem érintett, és az emberi szívbe nem ment be.

18 A tanítványok mondták Jézusnak: Mondd meg nekünk, miképpen lesz a mi végünk!

Jézus mondta: Hát fölfedeztetek a kezdetet, hogy a véget fogjátok keresni? Ahol a kezdet van, ott lesz a vég. Boldog, aki meg fog állni a kezdetben és ismerni fogja a véget, és nem ízleli meg a halált.

19 Jézus mondta: Boldog, aki azelőtt lett, amikor még nem volt. Ha tanítványaim-má lesztek, és hallgattok a szavaimra, ezek a kövek fognak szolgálni nektek. Ugyanis van öt fátok a Paradicsomban. Nyáron, télen nem mozdulnak, leveleik nem hullanak le. Aki meg fogja ismerni azokat, nem ízleli meg a halált.

21a Mária mondta Jézusnak: Kire hasonlítanak a tanítványaid?

Ő mondta: Kisgyerekekre hasonlítanak, akik egy (olyan) földön [ta]rtózkodnak, amely nem az övék. Amikor a föld urai jönnek, azt fogják mondani: Hagyjátok el a földünket!

Ők (a gyerekek) levetkőznek előttük, hogy (a föld urai) meghagyják azt nekik, s adják a földjüket nekik.

22 Jézus kisgyerekeket látott, akik szoptak. (Azt) mondta tanítványainak: Ezek a kicsinyek, akik szopnak, azokhoz hasonlatosak, akik bemennek a királyságba.

Mondták neki: Ha mi kicsinyek vagyunk, be fogunk menni a királyságba?

Jézus mondta nekik: Ha a kettőt eggyé teszitek, és ha a belsőt (olyanná) teszitek, mint a külső, és a külsőt, mint a belső, és a fölsőt, mint az alsó, és hogy a férfit és a nőit ez egyes-egyetlenné fogjátok tenni, hogy a férfi ne legyen férfi, sem a nő nő; ha szemeket szem helyébe teszitek, és ha kezet kéz helyébe, és lábat láb helyébe, és képet kép helyébe, akkor fogtok bemenni [a királyságba].

23 Jézus mondta: Kiválasztalak titeket, egyet ezerből, és kettőt tízezerből, és meg fognak állni, midőn egyes-egyedül lesznek.

24 A tanítványai mondták: Mutasd meg nekünk a helyet, ahol vagy! Mivel szükség nekünk, hogy kutassunk utána.

Mondta nekik: Akinek van füle, hallja! Fény van egy fénylény (?) belsejében, és megvilágítja az egész világot. Ha nem világítaná meg, sötétség lenne.

25 Jézus mondta: Szeresd testvéredet, mint lelkedet, ügyelj rá, mint szemed pupillájára!

27 Ha nem böjtöltök a világgal szemben (?), nem találjátok meg a királyságot. Ha nem teszitek a szombatot szombattá, nem látjátok meg az Atyát.

28 Jézus mondta: A világ közepén álltam, és testben jelentettem ki magam nekik. Mindnyájukat részegen találtam, nem leltem köztük senki szomjúhozót, és fáj a lelkem az emberek fiai miatt, hogy vakok szívükben, és nem látnak. Hiszen üresen jöttek a világra, és arra törekednek, hogy ismét üresen menjenek ki a világból. Ám most részegek. Amikor borukat eltávoztatják, akkor fognak bűnbánatot tartani.

29 Jézus mondta: Ha a hústest a szellemért lett, ez csoda. Ám ha a szellem lett a testért, ez csodák csodája. Én azonban azon csodálkozom: Hogy[an] vett [ily] en nagy gazdagság lakozást ebben a szegénységben?

30 Jézus mondta: Ahol három isten van, istenek azok. Ahol kettő, vagy egy van, én vele vagyok.

37 A tanítványai mondták: Mikor jelented ki magad nekünk? és mikor látunk meg téged?

Jézus mondta: Ha levetkőzitek szemérmeteket, és veszitek ruháitokat, lábaitok alá teszitek azokat, mint kicsiny kisgyerekek, s rátiportok azokra, akkor [fogjátok meglátni] az Élő fiá[t], és nem fogtok félni.

38 Jézus mondta: Sokszor kívántátok ezeket a szavakat hallani, amiket nektek mondok, és nincs számotokra másvalaki, akitől hallanátok ezeket.

Lesznek majd napok, s kerestek majd engem, s nem fogtok megtalálni.

42 Jézus mondta: Legyetek, midőn elmúltok!

43 A tanítványok mondták neki: Ki vagy te, aki ezeket mondod nekünk?

<Ő mondta:> Amit mondok nektek, azokból nem ismeritek meg, hogy ki vagyok én? Sőt, olyanok lettetek, mint a zsidók, hogy szeretik a fát, gyűlölik a gyümölcsöt, és szeretik a gyümölcsöt, gyűlölik a fát.

49 Jézus mondta: Boldogok (vagytok) egyedülállók és kiválasztott<ak>, mert meg fogjátok találni a királyságot, hisz ti abból valók vagytok, (és) ismét oda fogtok menni.

50 Jézus mondta: Ha azt mondják nektek: „Honnan lettetek?“, mondjátok azt nekik: „A fényből jöttünk, onnan, ahol a fény keletkezett, egyedül (önmaga) által, [.....]tt, és [k]ijelentette magát képükben.”

Ha azt mondják nektek: „Ti vagytok az(ok)?”, ezt mondjátok: „Mi az ő fiai vagyunk, és az élő Atyának vagyunk a választottai.”

Ha megkérdeznék titeket: „Mi a jele atyátoknak, amely bennetek van?”, ezt mondjátok nekik: „Mozgás és megnyugvás.”

51 A tanítványai mondták neki: Mikor lesz a halottak nyugalma? És mikor jön el az új világ?

Mondta nekik: Az, amit vártok, eljött, de ti nem ismeritek azt föl.

52 A tanítványai mondták neki: Huszonnégyszáz proféta szolt Izráelben, és mindnyájan általad szólottak.

Mondta nekik: Elhagytátok a jelenléteketben élő, és a halottakról beszéltek.

56 Jézus mondta: Aki fölismerte a világot, egy hullát talált, és aki egy hullát talált, a világ nem méltó hozzá.

59 Jézus mondta: Tekintsetek az Élőre, amíg éltek, nehogy meghaljatok, és (nehogy akkor) próbáljatok látni, és ne tudjatok már látni.

60 <Jézus látott> egy samaritánust, aki egy bárányt vitt, midőn (Jézus) Júdeába ment föl. Mondta a tanítványainak: (Miért megy) ez a bárány mellett?

Mondta nekik: Amíg életben van, nem fogja azt megenni, de ha leöli azt, hullává változik (az).

Mondták: Másképp nem teheti.

Mondta nekik: Ti keressetek magatoknak egy helyet nyugalomra, hogy ne legyetek hullává, s (ne) egyenek meg titeket.

61a Jézus mondta: Ketten fognak nyugodni egy ágyon. Az egyik meg fog halni, a másik élni fog.

61b Salome mondta: Kicsoda vagy te, ó ember? az ágyamra szálltál, és ettél az asztalomról.

Jézus mondta neki: Én vagyok, aki a hasonlóból keletkezik; adatott nékem Atyáméiból.

<Mondta:> A tanítványod vagyok. (...)

<Mondta:> Ezért mondom: ha üres lesz, megtelik majd fénnel, ha pedig megsztott, meg fog telni sötétséggel.

70 Jézus mondta: Ha magatokban azt hozzátok létre, amitek van, meg fog menteni titeket. Ha az nincs bennetek, az, ami nincs bennetek, meg f[og ö]lni titeket.

71 Jézus mondta: Le fogom rombo[lni ezt a] házat, és senki sem tudja fölépíteni azt újra.

77a Jézus mondta: Én vagyok a fény, amely mindannyiuk fölött van. Én vagyok a mindenség; a mindenség belőlem jött ki, és a mindenség visszatér hozzám.

77b Hasíts el egy fát! Én ott vagyok.

Emeld föl a követ! És meg fogtok találni engem ott.

78 Jézus mondta: Miért jöttetek ki a földre? Egy szélingatta nádszálat látni? És látni egy embert, akin lágy ruha van? Lám, királyaitokon és előkelőiteken lágy ruha van; és ők nem tudják megismerni az igazságot.

79 Egy asszony a tömegből mondta neki: Áldott a test, amely téged hordott, és az emlékek, amelyek téged tápláltak.

Mondta neki: Áldottak, akik meghallották az Atya szavát, s megőrizték azt igazságban. Mert jönnek majd napok, és azt mondjátok: áldott a test, amely nem fogant, és az emlékek, amelyek nem szoptattak.

80 Jézus mondta: Aki fölismerte a világot, a testet találta, és aki a testet találta, a világ nem méltó hozzá.

81 Jézus mondta: Aki meggazdagodott, uralkodjék, és akinek hatalma van, mondjon le!

82 Jézus mondta: Aki közel van hozzám, közel van a tűzhöz; és aki távol van tőlem, távol van a királyságtól.

83 Jézus mondta: A képek kijelentetnek az embernek, és a fény, amely bennük van, rejtett. Az Atya fényének képében ki fogja jelenteni magát, és az ő képe rejtett az ő fénye által.

84 Jézus mondta: Akkor, amikor képmásotokat látjátok, örültök; ha pedig (ős?) képeiteket látjátok - amely kezdetetek előtt keletkezett; sem nem halnak meg, sem nem jelentetnek ki - hogyan fogjátok elviselni?

85 Jézus mondta: Ádám egy nagy erőből és egy nagy gazdagságból lett, és (még) sem lett méltó hozzátok. Ha ugyanis méltó lett volna, nem [ízlelte volna meg] a halált.

87 Jézus mondta: Nyomorult a test, amely egy testen függ, és (még) nyomorultabb a lélek, amely ezen a kettőn függ.

88 Jézus mondta: Angyalok jönnek hozzátok prófétákkal, és nektek adják, amik a tieitek, és ti is nekik adjátok, amik a kezetekben vannak. (És) magatokban azt mondjátok:

Melyik az a nap, amikor eljönnek, (és) elveszik azt, ami az övék?

91 Mondták neki: Mondd meg nekünk, hogy ki vagy te, hogy higgyünk neked!

Mondta nekik: Megvizsgáljátok az ég és föld színét, és azt, ami előttetek van, nem ismertétek föl! Ezt az időt nem tudjátok megvizsgálni!

92 Jézus mondta: Keressetek, és találni fogtok! De amik felől azokban a napokban kérdeztek engem, nem mondtam meg nektek ama napokban. Most el akarnám mondani azokat, és nem keressetek azokat.

97 Jézus mondta: Az [Atya] királysága [ha]sonlít egy asszonyhoz, aki midőn egy hosszú úton megy, liszttel teli korsót visz. A korsó füle letörött, a liszt kiömlött mögötte az útra. Nem vette észre, nem tudott a csapásról. Amikor elérte a házát, letette a korsót a földre, üresen találta azt.

98 Jézus mondta: Az Atya királysága hasonlít egy emberhez, aki meg akar ölni egy előkelő embert. Kardot rántott a saját házában, átszúrta a falat, hogy megtudja, erős lesz-e a keze. Akkor megölte az előkelőt.

99 A tanítványok mondták neki: A fivéride és az anyád állnak kint.

Mondta nekik: Azok, akik e helyeken (vannak), és Atyám akaratát cselekszik, azok az én fivéremeim és az én anyám. Ők azok, akik be fognak menni Atyám királyságába.

100 Mutattak Jézusnak egy aranyat, és mondták neki: A császárhoz tartozóak követelik tőlünk az adókat.

Mondta nekik: Adjátok a császáréit a császárnak, adjátok az Istenéit az Istennek, és ami az enyém, azt adjátok nekem!

101 Aki [n]em fogja ap[ját] és anyját meggyűlölni, mint én, nem lehet t[anítvá]nyom. És aki [nem] fogja szeretni [apját] és anyját, mint én, nem lehet a tanítványom. Mert az anyám [.....], de az igazi [anyám] adta nekem az életet.

105 Jézus mondta: Aki ismerni fogja az aty(j)át és az any(j)át, szajhafinak fogják nevezni.

106 Jézus mondta: Ha a kettőt egygé teszitek, az ember fiai lesztek. És ha (azt) mondjátok: „Hegy, menj odébb!” - odébb fog menni.

108 Jézus mondta: Aki az én számból fog inni, olyan lesz; mint én; én azzá válok, aki ő. És azok, amik el vannak rejtve, kijelentetnek neki.

110 Jézus mondta: Aki megtalálta a világot, (és) meggazdagodott, tagadja meg a világot.

111 Jézus mondta: Az egek föl fognak göngyölödni, és a föld (is) elöttetek. És aki az Élőből él, nem fogja meglátni a halált. Nem (úgy van), hogy Jézus ezt mondja?! (Hogy ti.) aki megtalálja önmagát, a világ nem méltó arra.

112 Jézus mondta: Jaj annak a testnek, amely a lelken csügg! Jaj annak a léleknek, amely a testen csügg!

113 A tanítványai mondták neki: Mikor jön el a királyság?

<Mondta:> Nem akkor jön el, amikor várják. Nem, amikor (azt) mondják: Íme erre, vagy íme ott! De az Atya királysága a földön terjed ki, és az emberek nem látják azt.

114 Simon Péter mondta nekik: Bárcsak távozna Mária közülünk, mert az asszonyok nem méltóak az életre! Jézus mondta: Íme, én biztatni fogom őt, hogy férfiúvá teszem; hogy ő is élő szellemmé legyen, amely hozzátok, férfiakhoz hasonlít. Mert minden asszony, aki férfiúvá lesz, be fog menni a mennyek királyságába.

Hubai Péter fordítása

Az Igazság evangéliuma

Az Igazság evangéliuma öröm azok számára, akik megkapták a kegyelmet az igazság Atyjától, hogy megismerjék őt az Ige ereje által, aki a teljességből jött elő. Ő az, aki az Atya gondolatában és szellemében van, akit úgy neveznek, hogy Megváltó, mivel ez annak a tettnek a neve, amelyet majd véghez fog vinni azok megváltására, akik nem ismerik az Atyát.

Mivel ez a név az evangélium, a remény megnyilatkozása, felfedezés azok számára, akik keresik, miközben a mindenség kereste azt, akiből származott. A mindenség benne volt, ő az elgondolhatatlan felfoghatatlan, ő aki felette áll minden gondolatnak. Az Atya fel nem ismerése félelmet és rémületet keltett. A félelem pedig megsűrűsödött, olyan lett, mint a köd, úgyhogy senki sem látott. Ezért erősödött meg a tévelygés. A saját anyagán munkálkodva hatolt a hiábavalóságban anélkül, hogy ismerte volna az igazságot. Azon fáradozott, hogy erejével létrehozzon egy alkotást, amely szépségében az igazság pótléka. Ez tehát nem volt megaláztatás számára, az elgondolhatatlan, felfoghatatlan számára. Hiszen a félelem, a feledés és a hazugság műve semmi sem volt, mert az igazság szilárdan

áll, változatlan, megzavarhatatlan, szebbé már nem tehető. Vessétek meg ezért a tévelygést, így nincsenek ott gyökerei a tévelygésnek, hanem ködben volt az Atyát illetően, miközben azzal foglalatostkodott, hogy tetteket, feledést és rémületet hozzon létre, hogy ezek által magához vonzza és foglyul ejtse a középben levőket. A tévelygés és a feledés nem nyilvánult meg. A tévelygés(?) nem ... az Atyától. A feledés nem az Atyától keletkezett, bár miatta keletkezett. Ami tőle keletkezett, az a megismerés. Ez megmutatkozott, hogy a feledés eltűnjék, és megismerjék az Atyát. Mivel a feledés azért keletkezett, mert nem ismerték az Atyát, akkor ha megismernék az Atyát, attól a pillanattól kezdve nem lenne feledés.

Ez annak az evangéliuma, akit keresnek, aki kinyilatkoztatta a tökéleteseknek az Atya könyörületességéből a rejtett misztériumot, ő, Jézus Krisztus. Saját maga által világított azoknak, akik sötétségben vannak a feledés miatt. Világított nekik, és utat nyitott előttük. Ez az út pedig az igazság, amelyet tanított nekik. Ezért a tévelygés megharagudott rá, és üldözte és szorongatta és megsemmisítette. Fára szegezték, és az Atya tudásának gyümölcse lett. Nem hozott pusztulást azokra, akik ették, hanem megadta azoknak, akik ettek belőle, hogy örvendezzenek amiatt, amit találtak. Ő maga pedig megtalálta azokat magában, azok pedig megtalálták magukban őt, a felfoghatatlan, elgondolhatatlan Atyát, a tökéletest, aki létrehozta a mindenséget, akiben a mindenség van, és akire a mindenségnek szüksége van, mert tökéletességüket magában tartotta. Ez az, amit nem adott oda a mindenségnek. Nem mintha irigy lenne az Atya, hiszen miféle irigység lehetne közte és saját tagjai között. Ahogyan ugyanis ez az *aión* ... nem jöhettek volna ... Az Atya az, aki magában tartja tökéletességüket, hogy mint a hozzá való visszatérést adja nekik, egyedül tökéletes megismerésével együtt. Ő az, aki megalkotta a mindenséget, és akiben a mindenség benne van, és akire a mindenségnek szüksége van. Ahogyan az, akit mások nem ismernek, azt akarja, hogy ismerjék és szeressék, ugyanígy - hiszen mi az, amire a mindenségnek szüksége van, hacsak nem az Atyára vonatkozó tudás - vezető lett, nyugodt és áldozatos. Megjelent az iskolákban, és mint tanító beszélt. Eljöttek azok is, akik bölcsnek tartják magukat, és próbára tették őt. Ő azonban összezavarta őket, mert balgák voltak. Gyűlölték őt, mert nem voltak igazán bölcsök.

Azután eljöttek oda kisgyermek is, ők azok, akiké az Atya tudása. Amikor megerősödtek, megtanulták szemlélni az Atya arcának formáit. Megismertek és megismerték őket, dicsőítettek, és dicsőítették őket. Szívükben megnyilatkozott az élőknek az Élő könyve, ami az Atya gondolatában és értelmében íródott, és ami már a mindenség teremtését megelőzően benne volt abban, ami felfoghatat-

lan az Atyából. Senki sem volt képes ezt megragadni, mert annak van fenntartva, aki majd megragadja és akit majd fel fognak áldozni. Senki sem mutatkozhatott volna meg azok közül, akik hittek az üdvösségben, ha ez a könyv nem jelent volna meg. Ezért a könyörületes és hűséges Jézus türelmesen vállalta a szenvedést, amíg meg nem ragadta ezt a könyvet, mert tudja, hogy halála élet sokak számára. Ahogy a végrendelet, mielőtt kinyitják, magában rejti a ház halott urának vagyónát, ugyanígy a mindenség is rejtve maradt, amíg a mindenség Atyja láthatatlan volt, mert tőle származik az, ahonnan minden tér előjön. Jézus ezért megjelent, és magára öltötte ezt a könyvet. Fára szegezték őt, és ő a kereszten nyilvánosságra hozta az Atya rendelkezését. Ő, micsoda nagyszerű tan! Leereszkedik a halálba, miközben magán viseli az örök életet. Miután levetette a romlásnak alávetett rongyokat, magára öltötte a romolhatatlanságot, amit el nem vehet tőle senki. Miután kilépett a rémület üres tereibe, elhaladt azok mellett, akik meztelenek a feledés miatt, miközben ő, aki a tudás és a tökéletesség, hirdette azt, ami az Atya szívében van, hogy tanítsa azokat, akik megkapják a tanítást.

Azok az élők fognak tanítást kapni, akik be vannak írva az Élők könyvébe. A tanítás, amelyet kapnak, saját magukra vonatkozik, és az Atyától kapják, miután visszatérnek hozzá. Mivel a mindenség tökéletessége az Atyában van, szükség-szerű, hogy a mindenség felmenjen hozzá. Akkor, akiben van tudás, megkapja azt, ami az övé, és magával viszi. Mert aki tudatlan, abban hiányosság van, mert az hiányzik belőle, ami tökéletessé tehetné. Mivel a mindenség tökéletessége az Atyában van, szükségszerű, hogy a mindenség felemelkedjék hozzá, és ki-ki megkapja mindazt, ami az övé. Előzőleg beírta őket [az Élők könyvébe], mivel azért készítette őket, hogy odaadja a tökéletességet azoknak, akik tőle származnak.

Azokat, akiknek előre tudta a nevét, azokat szólította a végén. Úgyhogy akiben tudás van, az az, akinek a nevét az Atya kimondta. Mert akinek a nevét nem mondta ki, az tudatlan. Valóban, hogyan fog valaki engedelmeskedni, ha nem szólítják a nevét? Mert aki tudatlan marad végig, az a feledés alkotása, és el fog tűnni azzal együtt. Ha nem így van, akkor ezeknek a szerencsétleneknek miért nincs nevük, miért nem szólítják őket? Úgyhogy, akiben van tudás, az fentről való. Amikor szólítják, meghallja, válaszol és odafordul ahhoz, aki szólította. Felmegy hozzá, és tudja, hogyan szólították. Mivel van benne tudás, annak az akaratát teszi, aki szólította. Kedvében akar járni, és megpihenést kap. Kinek-kinek a neve az illető számára jött létre. Akiben így meglesz a tudás, az tudja, honnan jött és hová megy. Tudja, mint aki részeg volt, és magához tért a részegségből, és helyreállította mindazt, ami az övé volt.

Sokakat visszafordított a tévelygésből és elvezette őket azokra a helyekre, ahonnan eltávolodtak, amikor befogadták a tévelygést annak a mélysége miatt, aki körülvesz minden teret, őt pedig nem veszi körül semmi. Nagy csoda volt, hogy benne voltak az Atyában anélkül, hogy ismerték volna, és képesek voltak maguktól kijönni, mivel képtelenek voltak felfogni és megismerni azt, akiben voltak. Mert különben az akarata nem került volna ki belőle. Felfedte ugyanis egy olyan tudás érdekében, amelyben egyesülnek mind az *emanációi*.

Ez az élő könyv tudása, amelyet felfedett az *aiónok*nak a végén, mint az ő ... amikor felfedte, ... Ezek sem nem magánhangzók, sem nem mássalhangzók, nehogy valaki elolvasva butaságokat gondoljon, hanem ezek az igazság betűi, amelyeket az ejt ki, aki ismeri őket. Minden egyes betű tökéletes igazság, mint egy tökéletes könyv, mivel a betűk az Egy által íródtak, mert az Atya írta őket az *aiónok* számára, hogy betűin keresztül ismerjék meg az Atyát.

Bölcsessége elmélkedik az Ige fölött, tanítása hirdeti azt, tudása pedig megnyilvánult. A védelem koronaként van rajta. Öröme hozzákeveredik, dicsőségét felmagasztalta, formáját felfedte, megpihenését magába fogadta, szeretete testet készített föléje, és hite megragadta azt, az Atya Igéjét, amely kijött a mindenségből, mivel szívének gyümölcse és akaratának képe. Közben tartja a mindenséget, kiválaszt, sőt magára veszi a mindenség képét. Megtisztítja és elvezeti az Atyához és az Anyához, Jézus, akinek a jósága végtelen.

Az Atya felfedi keblét - keble pedig a Szentlélek - megmutatva azt, ami belőle rejtett volt -, ami pedig belőle rejtett volt, az a Fia -, hogy az Atya könyörületessége által az *aiónok* megismerjék, és felhagyjanak azzal hogy gyötrődve keressék az Atyát, ehelyett pihenjenek meg benne, és tudják meg, hogy ez a megpihenés.

Miután betöltötte a hiányt, elpusztította a formát, az ő formája pedig a világ, az, amelyben szolgált. Az a hely ugyanis, ahol irigység és viszály van, az hiányos, az viszont, ahol egység van, az tökéletes. Mivel a hiány azért jött létre, mert nem ismerték az Atyát, ha ismernék az Atyát, attól kezdve nem létezne hiány. Mint mikor az, aki tudatlan, megszerzi a tudást, és a tudatlanság magától eltűnik, ahogyan a sötétség eltűnik, amikor megjelenik a fény, ugyanígy a hiány is eltűnik a tökéletesség által. Úgyhogy attól a pillanattól kezdve a forma nem lesz látható, hanem meg fog szűnni az egységgel való egyesülésben. E pillanatban ugyanis műveik egyenlőek egymással. Az egység meg fogja szüntetni a tereket. Az egység által ki-ki meg fogja kapni saját magát, a tudás által ki-ki meg fog tisztulni a sokaságtól ily módon egészen az egységig, amennyiben tűz módjára elnyeli saját magában az anyagot, mint a fény a sötétséget, az élet a halált.

Ha tehát ezek történtek közülünk mindenkivel, akkor törődnünk kell a mindenséggel, hogy a ház békés és szent legyen, tekintettel az egységre. Mint akik elköltöznek lakhelyükről, ha vannak olyan edényeik, amelyek helyenként hibásak, összetörik őket, a ház ura azonban nem szenved kárt, mert a rossz edények helyébe teli és tökéletes edények kerültek. Ilyen az ítélet, amely fentről jött: ítélt mindenki fölött, mint valami kivont kétélű kard, mely vág erre is, arra is. Amikor megjelent az Ige, mely azok szívében van, akik kimondják, és ő nemcsak hang hanem testet is öltött, nagy rémület támadt az edények között: némelyik edény kiürült, mások megteltek, némelyikről gondoskodtak, mások kiömlöttek, volt, amelyik megtisztult, volt, amelyik darabokra tört. A terek mind megrendültek és megrémültek, mert nincs bennük sem szilárdság, sem állandóság. A tévelygés izgatott volt, mert nem tudta, hogy mit csináljon, bánkódott, jajgatott és kínlódott, mert nem tudott semmit. Amikor a tudás, ami pedig a pusztulást jelenti számára, közeledett hozzá összes *emanációjával* együtt, a tévelygés üres lett, hiszen nincs benne semmi. Megjelent az igazság és felismerte őt minden *emanációja*. Üdvözölték az Atyát igazságban és tökéletes hatalomban, mely egyesíti őket az Atyával. Hiszen mindenki szereti az igazságot, mert az igazság az Atya szája, nyelve pedig a Szentlélek. Aki az igazsággal egyesül, az az Atya szájával egyesül a nyelve által, amikor megkapja a Szentlelket.

Ez az Atya megnyilvánulása és kinyilatkoztatása *aiónjai* számára. Felfedte és feloldotta azt, ami belőle rejtve volt. Hiszen ki létezik, kivéve egyedül az Atyát? Az összes tér az ő *emanációja*. Tudják, hogy tőle származnak, mint gyermekek a tökéletes férfitől. Tudják, hogy még nem kaptak formát, és még nem kaptak nevet sem, amit az Atya hoz létre mindenki számára. Akkor formát kapnak tudásától. Bár benne vannak, nem ismerik őt. Az Atya tökéletes és ismer minden teret, mely benne van. Ha akarja, megjelentet bármit azáltal, hogy formát és nevet ad neki. Nevet ad neki, és eljuttatja a létezésbe. Akik még nem jöttek létre, nem ismerik azt, aki őket létrehozta. Nem azt mondom, hogy ezek semmik, mielőtt létrejönnek, hanem benne vannak abban, aki majd akarni fogja, hogy létrejöjjenek, amikor akarja, úgy mint az olyan esemény, amely majd a jövőben fog bekövetkezni. Mielőtt bármi megnyilvánult volna, ismer mindent, amit majd létre fog hozni. A gyümölcs, mielőtt megmutatkozna, nem tud semmit, és nem is csinál semmit. Ugyanígy minden tér is, amely az Atyában van, attól származik, aki létezik, és aki megalkotta a nemlétezőből. Mert az, akinek nincs gyökere, annak gyümölcse sincs, hanem, bár azt gondolja magáról: létrejöttem, ... el fog pusztulni magában. Ezért, aki egyáltalán nem létezett, nem is fog létezni.

Mit akar tehát, mit gondoljon magáról [az ember?]? Azt, hogy úgy jöttem létre, mint az éjszaka árnyai és kísértetei: amint a fény megvilágítja a rémületet, az, akit elfogott a rémület, tudja, hogy semmi az egész. Ugyanez a helyzet azokkal, akik tudatlanok voltak az Atyát illetően, mert nem látták őt. Mivel rémület volt, zűrzavar, bizonytalanság, kétség és széthúzás, sok képzelgés keletkezett bennük, amelyek éppen emiatt jöttek létre, és balga képtelenségek voltak bennük, mintha alvás közben rémisztő álomban találnák magukat: vagy menekülnek valahová, vagy erőtllenül üldöznek másokat, vagy verekedésbe keveredtek, vagy ők kapnak ütéseket, vagy magas helyről esnek le, vagy szállnak a levegőben, bár még szárnyuk sincs. Gyakran meg, mintha meg akarnák őket ölni, pedig nincs senki, aki üldözné őket. Vagy ők maguk gyilkolják a környezetüket, és be vannak szennyezve azok vérével. Amikor felébrednek, akik mindezeket keresztül mentek, nem látnak semmit, ők, akik benne voltak mindebben a zűrzavarban, mivel mindez nem volt semmi.

Ugyanez történik azokkal, akik elvetik maguktól a tudatlanságot, mint az álmot, amennyiben semmibe veszik, és az abban történő események sem számítanak nekik, mert ezek az események szertefoszlanak, és maguk mögött hagyják mindezt, mint az éjszakai álmokat. Az Atya tudását úgy tekintik, mint a fényt. Így cselekedett mindenki, amíg aludt tudatlanságában, és ilyen az, aki felegyenesedik, mint aki felébredt. Jó annak, aki visszatért és felébredt! Boldog az, aki kinyitotta a vakok szemét!

Gyorsan futott vissza hozzá a Szentlélek, amikor feltámasztotta. Odanyújtotta a kezét annak, aki a földön elnyúlva feküdt, és talpra állította, mert még nem kelt fel. Ami az Atya tudását és a Fiú kinyilatkoztatását illeti, lehetőséget adott nekik arra, hogy megismerjék. Amikor ugyanis látták és hallották őt, lehetővé tette számukra, hogy megízleljék és érezzék az illatát, és megérintsék a szeretett Fiút. Megjelent, és tanította nekik a felfoghatatlan Atyát. Beléjük lehelte mindazt, ami a gondolatban van, megtevé az ő akarátát. Sokan megkapták tőle a fényt, és odafordultak hozzá.

Azok, akik az anyagból származnak, idegenek voltak tőle, és nem látták, hogy milyen, és nem ismerték őt, mert testi formában jött. Útját azonban semmi sem akadályozta, mivel a romolhatatlanságot nem kerítheti hatalmába semmi. Kibocsájtotta magából a makulátlan igét, azáltal hogy új dolgokat mondott, és még azt is elmondta, ami az Atya szívében van. Szájával a fény beszélt és hangjával, amely világra hozta az életet. Gondolatot adott nekik, értelmet, könyörületességet, üdvösséget a hatalom szellemével együtt az Atya végtelenségéből és jóságából. Megszüntette a büntetéseket és kínzásokat, mert ezek voltak azok, amelyek

színe elöl eltévelyítették sokakat, akiknek kegyelemre volt szükségük a tévelygésben és a láncokban. Elpusztította azokat hatalommal, és összezavarta tudással. Űt lett azok számára, akik eltévelyedtek, tudás a tudatlanok számára, felfedezés a keresők számára, szilárdság azoknak, akik meginoztak, tisztaság azoknak, akik beszennyeződtek.

Ő a pásztor, aki otthagya a kilencvenkilenc bárányt, amelyek nem tévelyegtek el, és elment keresni azt az egyet, amelyik eltévelygett. Örült, amikor megtalálta, mert a kilencvenkilenc olyan szám, amely a bal kézben van, az tartja őt, amikor azonban majd megtalálják az egyet, akkor az egész szám átkerül a jobb kézbe. Ez a helyzet azzal, amiből hiányzik az egy, ez a jobb kéz egészében, ami magához vonzza mindazt, ami hiányos, és elveszi a bal oldalról, hogy átkerüljön a jobb kézbe. A szám így eléri a százat. Annak a jele, aki az ő hangjukban van, az Atya. Ő még szombaton is fáradozott azért a bárányért, amelyik beleesett a kútba, megmentette az életét azzal, hogy felhozta a kútból, hogy megértsétek szívetekben, mi az a szombat. Ez az, amikor a megváltásnak nem illik tétlenkednie, hogy a fenti napról beszéljétek - ez az, amelynek nincs éjszakája, és a fényről, mely nem nyugszik le, mert tökéletes.

Mondjátok hát szívetekben, hogy ti vagytok a tökéletes nap, és bennetek lakik a meg nem szűnő fény. Beszéljétek az igazságról azoknak, akik keresik, és a tudásról azoknak, akik tévelygésükben bűnt követtek el. Ti vagytok a szív tudásának a gyermekei.

Szilárdítsátok meg a lábát annak, aki megbotlott, és nyújtsátok ki kezeteket azok felé, akik betegek. Tápláljátok az éhezőket, és adjatok megpihenést a szenvedőknek. Állítsátok talpra azokat, akik fel akarnak kelni, és ébresszétek fel az alvókat, mert ti vagytok az értelem, mely kiterjed. Ha a megszilárdulás így cselekszik, még szilárdabb lesz.

Foglalkozzatok saját magatokkal, és ne foglalkozzatok más dolgokkal, amelyeket elvetettetek magatoktól. Amit kihánytatok, ne egyétek meg újra. Ne csináljatok olyat, amit szétrág a moly, sem amit megesznek a férgek, mert ezt már leráztátok magatokról. Ne adjatok helyet magatokban az ördögnek, mert ennek már véget vetettetek. Ne erősítsétek meg akadályaitokat, melyek összeomlanak, mint az elszakadás(?). Hiszen a törvénytelen magának több kárt okoz, mint a törvényes. Az ugyanis mint törvénytelen végzi dolgait, ez pedig törvényesként végzi dolgait a többiek között.

Tegyétek hát az Atya akaratát, mert tőle származtok. Az Atya ugyanis kegyes, és akaratában az van, ami jó. Megismerte azt, ami a tiétek, hogy megpihenjétek

azokban, mert gyümölcsseiről lehet megismerni azt, ami a tiétek. Az Atya gyermekei ugyanis az illata, mert arcának kegyelmében vannak. Ezért az Atya szereti illatát, és kinyilatkoztatja mindenütt. Illatát, ha anyaggal keveredik, fénné teszi, a megpihenésben pedig minden forma és minden hang fölé helyezi. Mert nem a fül érzi az illatot, hanem a szaglás. A szél az, amiben az illatérzékelés van, magához vonzza és elmerül az Atya illatában, ez lesz a helye, és visszahelyezi arra a helyre, honnan kikerült - ez az eredeti illat, amely lehűlt. Ez valami olyan, ami lelki (*psychikon*) formában van, mint a földön a sima hideg víz: nem szilárd, akik látják, azt hiszik, hogy föld, de aztán újra megmozdul, ha szellő űzi, felmelegszik. Az illatok tehát, melyek lehűltek, az elkülönülésből származnak. Ezért eljött a hit, és feloldotta az elkülönülést, és elhozta a szeretet forró teljességét, hogy ne legyen többé hideg, hanem a tökéletes gondolat egysége legyen.

Ez a teljesség megtalálásának evangéliuma azok számára, akik a fentről jövő tökéletességet várják. Reményük, amelyet várnak, várakozik; ez azoknak a reménye, akiknek a képmása árnyék nélküli fény. Ha a teljesség nem jött volna el onnan, nem jött volna létre az anyag hiányossága az Atya határtalanságából. Azért jött, hogy időt adjon a hiánynak, bár senki sem mondhatja, hogy így fog eljönni az, aki romolhatatlan. Az Atya mélysége azonban megsokszorozódott, és a tévelygés gondolata nem nála keletkezett. A gyengeség dolga ez, olyan dolog, mely nyugszik, és amelyet felállítanak annak érkezésekor, aki eljön a visszatérőhöz. A visszatérést úgy hívják, hogy *melanoiú*. Ezért a romolhatatlanság lélegzetet bocsájtott ki, és követte a bűnöst, hogy az megpihenjen. A fény számára ugyanis a hiányban a megbocsájtás marad, a teljesség szava. Hiszen az orvos oda fut, ahol beteg van, mert ez az akarat, mely benne van. Akiben tehát hiányosság van, nem rejti el, mert annak megvan az, ami neki hiányzik. Így a teljesség, melyben nincs hiány, kitölti az ő hiányosságát azzal, amit saját magából ad, hogy kitöltse, amiben az hiányt szenved, és így az elnyerje a kegyelmet. Azóta ugyanis, hogy hiány volt benne, nem volt nála a kegyelem. Azért volt csökkenés azon a helyen, ahol nem volt kegyelem. Amikor meglett az, ami lecsökkent, megmutatkozott, amiben hiányosság volt, amennyiben kiderült róla, hogy teljesség, ami a megtalálása az igazság fényének, mely változatlanul ragyogott fel neki. Ezért volt szó Krisztusról azok között, akik megzavarodtak, hogy elnyerjék a visszatérést, és ő felkenje őket a kenettel. A kenet az Atya kegyelme, aki meg fog könyörölni rajtuk. Akiket felkent, azok pedig azok, akik tökéletesek lettek. Mert akiket felkennek, azok teli edények. Amikor azonban valamelyiknek a kenete megolvad, azt kiöntik. És ez az oka annak, hogy hiány keletkezett, az a dolog, amelynél a felkenés nem érvé-

nyesül. Akkor ugyanis lehelet úzi őt, valamije annak a hatalomnak, mely benne van. De attól, akiben nincs hiány, semmiféle pecsétet nem fognak elvenni, és nem is öntenek ki semmit, hanem amiben hiányt szenved, azt a tökéletes Atya újra kitölti. Az Atya jó. Ismeri növényeit, mert ő ültette őket Paradicsomában. Paradicsoma pedig a megpihenés helye.

Ez az Atya gondolkodásában levő tökéletesség, és ezek elmékedésének szavai. Minden egyes szava egyetlen akaratának a műve Igéjének kinyilatkoztatásában. Amikor gondolkodásában mélységek voltak, az Ige, aki elsőnek jött ki onnan, felfedte azokat, ő és a szellem, aki kimondta az egyetlen Igét hangtalan kegyelemben. És úgy nevezték, hogy gondolat, mivel benne voltak, mielőtt megmutatkoztak volna. Történt tehát, hogy elsőként jött elő, amikor kívánta annak az akarata, aki akarta. Az akarat az, amiben az Atya pihen, és amiben örömét leli. Semmi nem keletkezik nélküle, és semmi nem keletkezik az Atya akarata nélkül sem, de akarata felfoghatatlan. Az akarata a nyoma, és senki sem fogja megismerni, és nem is olyan, amire törekedhetnek, hogy megragadják. De amit akar, az ott van, az akarat Isten színe előtt, még ha azoknak egyáltalán nem is tetszik a látvány. Az Atya ugyanis ismeri mindnyájuk kezdetét és végét. Mert nincs végük végükben, hanem felemeli őket. A vég pedig az arra vonatkozó tudás megszerzése, aki rejtve van, és ez az Atya, ő, akiből a kezdet előjött, és Ő az, ahová vissza fognak térni mind, akik előjöttek belőle és akik az ő nevének dicsőségére és örömére nyilatkoztak meg.

Az Atya neve pedig a Fiú. Először nevet adott annak, aki tőle származott - ez pedig saját maga -, és létrehozta őt, mint Fiút, és odaadta neki a nevet, mely az övé volt. Ő az, mármint az Atya, akié minden, ami csak létezik. Övé a név, övé a Fiú. Őt lehet látni, a név viszont láthatatlan, mert az egyedül a láthatatlan misztériuma, mely elérkezik a fülekhez, melyek teljesen megtelnek vele. Hiszen, ami az Atyát illeti, az ő nevet nem mondják ki, hanem a Fiúban nyilvánul meg. Így tehát a név nagy. Ki képes hát nevet adni neki, a Nagy Névnek, kivéve őt magát egyedül, akié a név és a név gyermekei, akikben megpihent az Atya neve, és akik viszont maguk megpihentek az ő nevében? Mivel az Atya nem keletkezett, egyedül hozta őt létre magának, mint nevet, még mielőtt megteremtette volna az *aiónok*at, hogy az Atya neve mint úr legyen fejük fölött. Ez az a név, amely szilárdan áll tekintélyével tökéletes hatalomban. Ez a név nem szavakból áll, és neve nem is elnevezés, hanem láthatatlan. Egyedül neki adott nevet, mivel egyedül ő látja őt, akinek egyedül van hatalma, hogy nevet adjon neki. Hiszen aki nem létezik, annak nincs neve. Mert milyen nevet adhatnánk annak, aki nem létezik? Aki létezik,

annak a neve is létezik, és ő egyedül ismeri azt, ő egyedül képes nevet adni neki. Ő az Atya, a neve pedig a Fiú. Tehát ezt nem rejtette el misztériumban, hanem létrejött a Fiú. Egyedül ő ad nevet. A név az Atyáé, amint az Atya neve a Fiú. Hiszen a könyörületesség honnan szerezhetne nevet, ha nem az Atyától? De valaki biztosan azt fogja mondani a társának: ki az, aki nevet fog adni annak, aki korábban keletkezett, mint ő? Mintha a gyermekek a nevet nem azoktól kapnák, akiktől születtek. Először is azt kell megértenünk, mi az a név. Ez a valódi név, ez tehát az a név, mely az Atyától származik, mert ő az igazi név. Tehát nem kölcsönkapta a nevet, mint a többiek, mindenki azon a módon, ahogy létrejött. Ez pedig az igazi név. Nincs senki más, akinek ezt odaadja. Ő azonban megnevezhetetlen és kimondhatatlan volt addig, amíg ki nem mondta az, aki egyedül tökéletes, és az, aki ki tudja mondani a nevét és láthatja őt.

Amikor úgy tetszett neki, hogy szeretett neve a Fiú legyen, odaadta neki a nevet. Mert ő az, aki előjött a mélységből, és beszélt mindarról, ami ott rejtve van, mert tudta, hogy az Atya tökéletesen jó. Éppen ezért hozta őt elő, hogy beszéljen a Helyről és a megpihenés helyéről, ahonnan előjött, és hogy dicsőítse a teljességet, nevének nagyságát és az Atya jóságát. Beszélni fog arról a helyről, ahonnan ki-ki előjött, és igyekezni fog, hogy újra visszatérítse és visszavigye őket arra a helyre. Ez az a hely, ahol tartózkodott, megízlelvén ezt a helyet, ez az, ahol táplálkozott és növekedett. Saját maga számára a megpihenés helye a teljessége. Az Atya *emanációi* tehát mind teljességek, az ő összes *emanációi* pedig abban gyökereznek, aki azokat kinövesztette magából. Határt szabott számukra. Ezek mind megnyilvánultak, hogy mindegyikük a saját gondolatuk által válják teljessé[?]. A hely ugyanis, ahová gondolataikat küldik, az a hely, ahol a gyökerük van, mely felemeli őket az összes magasságokba az Atyához. Övék a feje, ami a megpihenés helye számukra, és amint közel vannak hozzá, úgy mondják, hogy arca kiválasztotta őket csókok révén. Ők azonban nem nyilvánulnak meg ily módon, mivel ők maguk nem voltak fönn, sem nem hiányzott belőlük az Atya dicsősége, sem úgy nem gondoltak rá, mint aki kicsi, sem azt nem gondolták, hogy zord, sem azt, hogy ingerlékeny, hanem tökéletesen jó, megzavarhatatlan és szelíd. Ismer minden teret, mielőtt azok létrejöttek volna, és nem volt szüksége arra, hogy tanácsokkal lássák el. Ilyenek azok, akik birtokolnak odafönn valamit a mérhetetlen nagyságból, amint igyekeznek az egyetlen tökéletes egy felé, aki ott van számukra. És nem mennek le a Hadésbe, nincs bennük irigység, sem nyögés, és nincs köztük halál sem, hanem megpihennek abban, aki maga nyugalomban van. Nem gyötrődnek, és nincs bennük zavar az igazságot illetően, hanem ők maguk

az igazság, az Atya bennük van, és ők, mivel tökéletesek, benne vannak az Atyában oly módon, hogy osztatlanul vannak abban, aki valóban jó. Egyáltalán nem szenvednek hiányt semmiben, hanem megpihennek és felfrissülnek a szellemenben. Fel fogják ismerni gyökereiket, és azokkal a dolgokkal fognak foglalkozni, amelyekben ő meg fogja találni a gyökerét, és nem okoz veszteséget a lelkének. Ez a boldogok helye, az ő helyük. Ami a többit illeti, azoknak, akik helyeiken vannak, tudniuk kell, hogy nem illő másról beszélnem, miután a megpihenés helyére kerültem. Ez az, ahol majd leszek, és illő, hogy minden időben a mindenség Atyjával foglalkozzam, és az igazi testvérekkel, akikre kiárad az Atya szeretete, és akik nem szenvednek hiányt az Atyában. Ők azok, akik valóban megnyilatkoztak, mivel a valódi és örök életben vannak, a tökéletes fényről beszélnek, és tele vannak az Atya magjával, amely a szívében és a teljességben van, miközben szelme örömet leli benne, és dicsőíti azt, akiben keletkezett, mivel jó és a gyermekei tökéletesek, és méltóak a nevére, hiszen olyanok, amilyen gyermekeket az Atya akar.

Pesthy Mónika fordítása

Kérdések, feladatok:

1. Kik voltak és mikor működtek az ún. apostoli atyák? Milyen újszövetségi apokrifeket ismer? Miképp lehet ezeket csoportosítani? Mikor és milyen nyelven keletkeztek, mit tudunk a szerzőikről? Miben egyezik és miben tér el a tanításuk a kanonikus szövegektől? Ismer-e olyan népszerű keresztény hagyományelemet, amelynek forrása apokrif szöveg? Mi a különbség az „eretnek” és az „apokrif” kifejezések között? Mely később kirekesztett szövegeket tartottak egy ideig kanonikusnak és mely kanonikus szövegek helye szilárdult meg legkésőbb a kánonban?
2. Kik voltak a gnosztikusok, mikor éltek? Mit jelent a görög *gnószisz* kifejezés? Mik a *gnoszticizmus* legfőbb tanításai? Milyen fajtái vannak, milyen vallási-filozófiai tradíciókra támaszkodnak? Mely újszövetségi szövegekben történik utalás rájuk? Mely kanonikus szövegek látásmódja állítható párhuzamba velük? Mi az eretneknek tartott gnosztikus tanok és az ortodox tanítások közti legfőbb különbségek?
3. Nézzon utána, milyen csoportokra oszthatók az apokrif evangéliumok! Melyek az ún. zsidókeresztény szövegek? Mit tudunk a zsidókereszténységről?
4. Milyennek mutatja be Máriát, Jézus anyját *Jakab prótoevangéliuma*? Milyen mitikus és népi hagyományok kapcsolódnak a Szűzanya alakjához? Miképp vélekednek róla a különféle keresztény irányzatok?
5. Milyennek mutatja be *Tamás gyermekségevangéliuma* a gyermek Jézust? Miben tér el ábrázolása a bevett Jézus-képtől?
6. Milyen eseményeket dolgoz fel *Péter evangéliuma*? Mennyiben egészíti ki a kanonikus evangéliumokat és mennyiben tér el tőlük az ábrázolásmódja?
7. Miképp mutatja be a *Nikodémus-evangélium* Jézus alvilágba alászállását! Kikkel találkozik Jézus? Milyen hagyományból veszi át az evangélium Hádész alakját? Milyen mitológiai és ószövetségi képzeteket követ, és miben tér el tőlük? Hogyan ábrázolja a Sátánt? Mit tudunk meg a Sátánról az *Újszövetség*ből?
8. *Tamás evangéliuma* csak *logionokat*, azaz Jézus-mondásokat tartalmaz történet elbeszélés nélkül. Vizsgálja meg, miképpen változik a kanonikus evangéliumokból is ismert mondások értelme a kontextus hiányában? Mely mondások nem szerepelnek az *Újszövetség*ben?
9. Mennyiben tekinthető gnosztikusnak az evangélium látásmódja? Nézzon utána, mikor keletkezhetett a szöveg?

10. Miképpen mutatja be az evangélium Tamás apostolt és viszonyát Jézushoz a többi apostollal összevetve? Miképpen ábrázolja Jézust?
11. *Az Igazság evangéliuma* talán a nagy gnosztikus tanító, Valentinosz műve. Ki ő, mikor élt és mit tanított? Milyen műfajú a szöveg? Melyek az alapvető nézetei, milyen gnoszticizmusra jellemző gondolatok fedezhetőek fel ezekben?
12. Milyen az evangélium Jézus-képe, milyen a viszonya az Atyával?

APOSTOL-AKTÁK

Tamás apostol cselekedetei

(I,1-8)

Első cselekedet. Az apostol Indiába utazik

1. Abban az időben mi, apostolok mind együtt voltunk Jeruzsálemben, a Péternek nevezett Simon és testvére, András, Zebedeus fia, Jakab és testvére, János, Fülöp és Bertalan, Tamás és Máté, a vámos, Alphaios fia Jakab és a kánaáni Simon, meg Judás, Jakab fia, és felosztottuk a világ részeit, hogy mindegyikünk elmenjen arra a vidékre, amelyik jut neki, ahhoz a néphez, amelyikhez küldi őt az Úr. India sorsvetéssel az Ikernek is nevezett Judás Tamásnak jutott, de nem akart elindulni, mondván, hogy testi gyengesége miatt nem utazhat, meg hogy „zsidó létemre hogyan mehetnék az indusok közé, hogy az igazságot hirdessem”? Ilyesmiket gondolt hát, és így beszélt, amikor aztán egy éjszaka megjelent neki az üdvözítő, és így szólt hozzá: „Ne félj, Tamás, indulj el Indiába, és hirdesd ott az igét, mert veled van a kegyelmem!” De ő nem engedelmeskedett, csak ezt hajtogatta: „Küldjél máshova, ahova akarsz, mert az indusokhoz nem megyek.”

2. Így beszélt, és ezt fontolgatta Tamás, ám abban az időben történetesen ott járt a városban egy kereskedő, aki Indiából jött, név szerint Abbanés; Gundaphoros király küldte őt, s azt a megbízást kapta, hogy vegyen neki egy ácsot, és vigye el hozzá. Az Úr megpillantotta a kereskedőt, amint délben a piacon ténfergett, s megszólította: „Akarsz egy ácsot venni?” „Igen”, felelte. Az Úr ezt mondta neki: „Van egy ács rabszolgám, s el akarom adni.” Ezt mondta, megmutatta neki mesziról Tamást, megegyezett vele három font, ezüstben és elkészítette az adásvételi szerződést: „Én, Jézus, Józsefnek az ácsnak a fia, elismerem, hogy Judás nevű szolgámat eladtam neked, Abbanésnak, Gundaphoros indus király kereskedőjének.” A szerződés megkötése után az Üdvözítő fogta a Tamásnak is nevezett Judást, és odavitte őt Abbanéshez, a kereskedőhöz. Amikor megpillantotta őt Ab-

banés, ezt kérdezte tőle: „Az urad ez az ember?” Az apostol így válaszolt: „Igen, az uram.” „Megvettelek tőle” – mondta neki. Az apostol hallgatott.

3. Másnap hajnalban az apostol e szavakkal imádkozott és könyörgött az Úrhoz: „Elmegyek, Uram Jézus, oda, ahova akarod; legyen meg a Te akaratod.” Elindult hát Abbanéshoz, a kereskedőhöz, s nem vitt magával semmit, csak a vételárát. Az Úr ugyanis neki adta, mondván: „Ahová csak mész, kegyelmemmel együtt legyen veled az árad is.” Az apostol megérkezett Abbanéshoz, amikor az éppen a csomagjait rakta a hajóra; nekifogott hát ő is, és vele együtt rakodott. Miután pedig beszálltak a hajóba és leültek, Abbanés kikérdezte az apostolt: „Milyen munkához értesz?” „Fából – felelte – ekét, igát, mérleget, hajót, evezőt a hajóhoz, vitorlarudat és apró kereket készítek; kőből emlékoszlopot, templomot és királyi lakhelyet.” Abbanés, a kereskedő pedig ezt mondta neki: „Szükségünk is van ilyen mesteremberre.” Elindultak hát a hajón; kedvező szelük volt, s kellemesen utaztak egészen addig, amíg meg nem érkeztek Andrapolisba, a királyi székhelyre.

4. Leszállván a hajóról bementek a városba. S íme, fuvolák, orgonák és trombiták hangja zengett körülöttük. Az apostol tudakozódott: „Mi ez az ünnep itt, ebben a városban?” – kérdezte. Az odavalósiak megmondták neki: „Az istenek hoztak ide téged is, hogy részt vegyél a lakomán ebben a városban. A királynak ugyanis van egy egyszülött lánya, s most adja férjhez. Az az ünnep, amelyet ma látsz, a lakodalom a vigassággal és a nász néppel.” A király pedig hírnököket küldött szét, hogy hirdessék ki mindenütt: légyen ott mindenki a lakodalmon, gazdag és szegény, rabszolga és szabad, idegen és odavalósi; ha pedig valaki elutasítja a meghívást, és nem megy el a lakodalomra, a királynak kell hogy számot adjon tettéről. Hallván ezt Abbanés így szólt az apostolhoz: „Menjünk el mi is, ne sértsük meg a királyt, már csak azért se, mert idegenek vagyunk.” „Menjünk” – felelte Tamás. Miután szállást vettek a vendégfogadóban, és egy kicsit lepihentek, elmentek a lakodalomba. Látván az apostol, hogy mindenki leheveredik az asztaloknál, maga is leheveredett középen. Mint idegent és más földről érkezettet, mindenki szemügyre vette. Abbanés, a kereskedő pedig, mint úr, máshova heveveredett.

5. A vendégek ettek és ittak, de az apostol nem nyúlt semmihez. A mellette ülők odaszóltak hát neki: „Miért jöttél ide, ha sem nem eszel, sem nem iszol?” Ő így válaszolt nekik: „Fontosabb okból jöttem ide, mint az evés meg az ivás, meg azért, hogy teljesítsem a király akaratát. Mert a hírnökök a király parancsát hirdetik, s aki nem hallgat szavukra, arra a király ítélete vár.” Amint ott ettek és ittak, ko-

szorúkat meg illatszert hordtak körbe közöttük, és mindenki vett az illatszerből; ez az arcára kente, az a szakállára, amaz pedig testének más részére. Az apostol pedig megkente fejbúbját, egy keveset orrlíkaira tett, egy cseppel a fülébe is, aztán fogait is megérintette vele, s gondosan bekente a szíve tájékát is. A felszolgált koszorút meg, amelyet mirtusból és más virágokból fontak, a fejére tette, aztán fogott egy nádszálat, és a kezében tartotta. A fuvoláslány pedig kezében fuvolával sorban odament mindenkihez, és játszott hangszerén. Amikor pedig odaért, ahol az apostol volt, megállt, és a füle mellett fújta fuvoláját hosszú időn át. Ez a fuvoláslány zsidó származású volt.

6. Az apostol a földre szegezte tekintetét, erre az egyik bortöltögető felemelte kezét és arcul csapta. Az apostol fölemelte szemét, ránézett arra, aki megütötte, és így szólt hozzá: „Az én Istenem a jövő világban megbocsájtja majd neked ezt a jogtalanságot, ezen a világon azonban meg fogja mutatni csodálatos hatalmát és még látni fogom, hogy kutyák vonszolják a földön azt a kart, amelyik megütött engem.” Így szólt, majd énekelni kezdett, s ezt a himnuszt zengte:

„A fény lánya ő, rajta nyugszik és pihen királyok visszfénye, a büszke,
külseje gyönyörűséges, ragyogó szépséget sugároz;
ruhái mint tavaszi virágok, illatfelhő árad belőlük;
fején a király lakozik, ki ambróziájával táplálja az alatta levőket;
fején nyugszik az igazság, lába vigasságot jelent,
szája nyitva, hozzá méltó bájjal:
harmincketten vannak, akik magasztalják;
nyelve mint az ajtó függönye, melyet félrehúznak a belépők előtt;
nyakszirtje úgy magasodik, mint a lépcső, melyet az első alkotó teremtett;
két keze hirdelve jelenti és jelképezi a boldog világevek karát;
ujjai a Város kapuját jelképezik.
Nászszojája fényben úszik, mirrhától és mindenfajta illatszertől illatozik,
balzsamfa és széna édes szagát árasztja;
benn felszórták mirtusszal és sok-sok édesen illatozó virággal,
ajtáját nád díszíti.

7. A menyasszonyt körbeveszik vőfélyei, számuk hét, ő maga választotta ki őket;

nyoszolyólányai heten vannak, s előtte táncolnak,
akik pedig színe előtt szolgálnak és parancsára várnak, azok száma tizenkettő,
figyelmüket és tekintetüket a vőlegényre irányítják, hogy tekintete beragyogja őket,
mindörökké vele lesznek, ama örök boldogságban,
ott lesznek ama lakodalomban, ahol a főemberek összegyűlnek,
ott maradnak azon a lakomán, amelyre az örökké élők méltattatnak,
királyi ruhát fognak öltetni és fényes palástot vesznek majd magukra.
Mind a ketten boldogságban és örömben élnek majd,
dicsérni fogják a mindenség atyját, kinek dicsőséges fényében részesültek,
uruk színélátása világossággal árasztotta el őket.
Táplálékul uruk ambróziáját kapták, melyben egy csepp salak sincsen,
az ő borát itták, amely elveszi a szomjúságot és a vágakozást,
és himnuszokban magasztalták az élő lélekkel együtt az igazság atyját és a bölcses-
ség anyját.”

8. Amikor elénekelte s befejezte a himnuszt, mindenki, aki ott volt, őrá nézett. És ő hallgatott; látták, hogy külseje elváltozott, de szavait nem értették, mivel zsidó volt, s amit mondott, az zsidó nyelven hangzott el. Egyedül a fuvoláslány értett meg mindent, hiszen zsidó származású volt. Továbbment tőle, és fuvolázott a többi vendégnek, de gyakran rátekintett, és őt nézte, mert nagyon a szívébe zárta, mint vele egy népből valót, de emellett az apostol fiatalos szépségében is fölülmúlt mindenkit, aki ott volt. Amikor a fuvoláslány végig mindenkinek játszott már, leült vele szemben, és egyfolytában csak őt nézte. Az apostol viszont egyáltalán nem nézett senkire sem, nem is figyelt semmire, csak a földre szögezte a tekintetét, azt várva, hogy mikor távozhat. Az a bortöltögető pedig, amelyik arcul csapta, lement a forráshoz, hogy vizet merítsen, de ott volt éppen egy orosz-lán, és megölte őt, letépte tagjait, a holttestet pedig otthagya heverni. Hamarosan kutyák kaparintották meg a tagokat, köztük volt egy fekete kutya is, s szájában fogva a jobb kart, odavitte a lakomázók közé.

LEVELEK

Abgár edesszai fejedelem levélváltása Jézussal

(Euszebiosz: *Egyháztörténet I, 13: Az edesszai királyról szóló történet*)

1. Thaddaiossal pedig ez történt: Urunk és Üdvözítőnk istensége, melyet csodátevő hatalma miatt minden ember megismert, ezeket vonzott magához a Júdeától nagyon távoli, idegen országok lakói közül, akiket betegségek és mindenféle fájdalmak kínoztak, és gyógyulásukat remélték tőle. 2. Ezért Abgár király, aki dicsőségesen kormányozta az Eufráteszen túli népeket, mivel testét szörnyű és emberi erővel nem gyógyítható fájdalom kínozza, amikor sokat hallott Jézus nevéről és csodáiról, melyekről mindenki egybehangzólag tanúskodott, küldönc útján könyörgő levelet küldött neki, hogy szabadítsa meg betegségéből. 3. Krisztus nem fogadta ugyan el a meghívást, de mindenesetre arra méltatta, hogy saját maga írt levelet neki, melyben megígérte, hogy elküldi egyik tanítványát, hogy gyógyítsa meg betegségét és egyúttal üdvösséget nyújtson neki és összes hozzátartozójának. 4. Nemsokára be is teljesedett rajta, amiről ígéretet kapott. Krisztusnak a halottak közül való feltámadása és mennybemenetele után Tamás, a tizenkét apostol egyike isteni indítás alapján elküldte Thaddaioszt, aki maga is Krisztus hetven tanítványa közé tartozott, Edesszába, hogy hirdesse a Krisztusról szóló tanítás örömhírét, és mindaz, amit Üdvözítőnk megígért, általa be is következett.

5. Mindezekről írásos tanúbizonyságot is találsz, mely az akkori királyi város, Edessza levéltárából származik. Az ottani állami okmányokban, melyek felölelik mindazt, ami régen esett meg és ami Abgárral történt, ezeket az eseményeket is mindmáig megőrizve meg lehet találni. Legjobb lesz azonban, ha magukra a levelekre figyelünk, melyeket a levéltárból szereztem, és szír nyelvből szó szerint így fordítottam le:

Az Abgár fejedelem által Jézusnak írt és Ananiás futárral neki Jeruzsálembe küldött levél másolata

6. „Abgár fejedelem, Ukhamasz fia, üdvözli Jézust, a Jeruzsálem vidékén feltűnt jó Üdvözítőt!

Eljutott hozzám híred és gyógyításaid híre, melyeket gyógyszerek és növények nélkül cselekedtél. Azt mondják ugyanis, hogy vakoknak adod vissza látásukat, bénákat járóvá teszel, leprásokat tisztítasz meg, tisztátalan lelkeket és ördögöket űzöl ki, régóta betegeskedőket gyógyítasz meg és halottakat támasztasz fel. 7. Mivel mindezt hallottam rólad, azt mondtam magamban: Két dolog lehetséges: vagy Te vagy az Isten, és a mennyből leszállva cselekszed ezeket, vagy az Isten Fia vagy, aki ezeket teszed. 8. Ezért írok tehát neked, és arra kérlek, fájradj el hozzám és gyógyítsd meg fájdalmamat, melyben szenvedek. Azt hallottam ugyanis, hogy a zsidók zúgolódnak ellened és károdát akarják. Igaz ugyan, hogy városom nagyon kicsi, de tisztas: mindketten megférünk benne.”

9. (Ezt és így írta Abgár, amíg az isteni fénynek egy sugara kissé rá nem ragyogott. Érdemes meghallgatni azt a levelet is, melyet Jézus küldött neki ugyanazon futár által, és amely rövid, de velős. Így szól:)

Jézus válasza Ananiás futár által Abgár fejedelemnek

10. „Boldog vagy, mert hittél bennem, bár nem láttál engem. Meg van írva ugyanis rólam, hogy akik látnak engem, nem hisznek majd bennem, azért, hogy akik nem láttak engem, higgyenek és éljenek. Ami pedig az általad írt meghívást illeti, hogy menjek el hozzád, azt válaszolom, hogy most be kell töltenem mindazt, ami végett elküldtettem, és miután így betöltöttem, vissza kell térnem ahhoz, Aki küldött engem. Visszatérésem után azonban elküldöm majd hozzád egyik tanítványomat, hogy gyógyítsa meg fájdalmadat és életet adjon neked meg hozzátartozóidnak.”

11. Ezekhez a levelekhez még ezt is hozzáfűzték szír nyelven: „Jézus mennybemenetele után Júdas, akit Tamásnak is neveztek, elküldte Abgárhoz Thaddaiosz apostolt, a hetven közül az egyiket, aki elment, és Tóbiásnál, Tóbiás fiánál lakott. Amint elterjedt a híre, jelentették Abgárnak: »Megérkezett Jézus egyik apostola, amint levélben közölte veled.« 12. Thaddaiosz tehát Isten erejével kezdett meggyógyítani minden betegséget és gyengeséget, úgyhogy mindenki ámulatba esett. Amikor pedig Abgár hallott azokról a nagyszerű tettekről és csodálatos dolgokról, amiket tett, és hogy gyógyított, arra gondolt, hogy ez az, akiről Jézus levelében így írt: »Visszatérésem után elküldöm hozzád egyik tanítványomat, hogy gyógyítsa meg fájdalmaidat.« 13. Magához hívatta tehát Tóbiást, akinél Thaddaiosz lakott, és azt mondta neki: »Hallottam, hogy egy csodatevő ember érkezett és

házadban lakik. Vezesd őt hozzám!» Tóbiás Thaddaioszhoz ment, és jelentette neki: »Abgár fejedelem magához hívatott engem, és azt mondta, vezesselek hozzá, hogy gyógyítsd meg.« Thaddaiosz erre azt válaszolta: »Felkelek, mert hatalommal küldtettem hozzá.«

14. Másnap korán reggel felkelt Tóbiás, magához vette Thaddaioszt, és Abgárhoz ment. Amikor beléptek (jelen voltak ugyanis és körülötte álltak főemberei), még alig lépett, hirtelen olyan leírhatatlannak pillantotta meg Abgár Thaddaiosz apostol arcát, hogy ezt látva leborult előtte, a körülötte állók pedig nagyon csodálkoztak rajta. Ők ugyanis nem pillantották meg a látványt, mely egyedül csak Abgárnak jelent meg. **15.** Abgár megkérdezte Thaddaioszt; »Vajon valóban tanítványa vagy Jézusnak, az Isten Fiának, aki azt mondta nekem: Elküldöm hozzád egyik tanítványomat, aki majd meggyógyít és életet ad neked?« Thaddaiosz így felelt: »Mivel nagyon hittél abban, aki küld engem, ezért küldtettem hozzád. És ha ismét hiszel benne, beteljesedik az, amit szíved kíván, amint hiszed.« **16.** Abgár erre azt mondta neki: »Úgy hittem benne, hogy arra is képes lettem volna, hogy hadsereggel verjem szét az Őt keresztre feszítő zsidókat, ha a római birodalom meg nem akadályozott volna benne.« Thaddaiosz azt mondta: »Uruk beteljesítette Atyjának akaratát, és miután beteljesítette, visszatért az Atyához.« **17.** Abgár azt válaszolta neki: »Én is hittem benne és Atyjában.« Thaddaiosz erre így szólt: »Ezért teszem rád kezemet az ő nevében.« És amint megtette, Abgár rögtön meggyógyult betegségéből és fájdalmából.

18. Elcsodálkozott Abgár, hogy amint Jézusról hallotta, valóban úgy látta tanítványánál, Thaddaiosznál, aki gyógyszerek és növények nélkül gyógyította meg, és nemcsak őt, hanem a vízkóros Abdoszt, Abdosz fiát is. Ő is eljött Thaddaioszhoz, térdre esett előtte, ő pedig imádkozva rátette kezét, és meggyógyult. Sok más is meggyógyított a városban, csodálatos és nagy dolgokat művelt és hirdette Isten igéjét. **19.** Ezután így szólt Abgár: »Te, Thaddaiosz, az Isten erejének segítségével tetted ezt, és mi megcsodáltuk. Ezen túlmenőleg, kérlek, magyarázd el nekünk, hogyan jött el Jézus, beszélj hatalmáról és arról, hogy milyen képesség birtokában tette mindazt, amit hallottam róla!«

20. Thaddaiosz erre így kezdett el beszélni: »Most hallgatni fogok ugyan, de mivel azért küldtettem, hogy hirdessem az igét, holnap gyűjtsd össze nekem összes alattvalódat, és előttük hirdetem majd és hintem el bennük az élet igéjét arról, hogyan is jött el Jézus, mi volt a megbízatása, miért küldte el Őt az Atya, milyen ereje volt, mit tett és milyen titkokról beszélt a világban, milyen képesség birtokában tette mindezt, mi volt igehirdetésének újdonsága, milyen szerény és

alázatos volt, hogyan alázta meg magát, mintegy lefokozta magát és lecsökken-
tette istenségét, hogyan feszítették keresztre, hogyan szállt le az alvilágba és ho-
gyan rombolta le azt a börtönt, mely ősidők óta lerombolhatatlanul állt, hogyan
támasztotta fel a halottakat, és bár egyedül szállt alá, népes sereg kíséretében tért
vissza Atyjához.«

21. Megparancsolta tehát Abgár, hogy reggel gyűljenek össze alattvalói, és hall-
gassák meg Thaddaiosz igehirdetését, utána pedig parancsba adta, hogy adjanak
neki aranyat pénz és nemesfém formájában. Ő azonban nem fogadta el, hanem
azt mondta: »Ha saját javainkat elhagytuk, hogyan vehetnénk el másokét?« 22.
Mindez a háromszáznegyvenedik évben történt.»

Azt hiszem, hogy ezt a szír nyelvből szó szerint lefordított, nem minden hasz-
not nélkülöző történetet idejében helyeztem ide.

Baán István fordítása

Seneca és Szent Pál levelezése

(I-II., XI., XIV. levél)

I. Seneca Pálnak üdvözetét küldi

Úgy hiszem, Pál, hogy már közölték veled, hogy miről tárgyaltunk Luciliusunk-
kal tegnap a titkos iratokkal és más ügyekkel kapcsolatban. Együtt voltam ugyan-
is tanításod néhány követőjével. Mert történetesen Sallustius kertjeibe mentem
sétálni, és itt azok, akikről már szoltam, bár másfelé igyekeztek, megragadva az
alkalmat, hogy láthatnak, csatlakoztak hozzám. Természetesen erősen nélkülöz-
tünk téged, ezért azt akarom, hogy tudd meg: miután végigolvastuk egy könyvec-
skédet, azaz sok-sok leveledből néhányat, amelyeket bizonyos városoknak és pro-
vinciák fővárosainak küldtél, és amelyek csodálatos módon buzdítanak az erköl-
csös életre, teljesen felüdültünk. Úgy vélem, hogy olykor e gondolatokat nem te
mondtad, hanem általad mondattak, olykor pedig biztosan te is mondtad őket, és
általad is mondattak. Akkora fenség van ugyanis bennük, és oly nemeslelkűségtől

fénylenek, hogy szerintem az emberi életkor egyáltalán nem elégséges arra, hogy elsajátítsák és megvalósítsák őket. Kívánom, testvérem, hogy légy egészséges.

II. Annaeus Senecának Pál üdvözetét küldi

Örömmel kaptam meg tegnap leveledet. Rögtön válaszolhattam volna is rá, ha lett volna kéznél egy fiatalember, akit hozzád küldhettem volna. Hiszen magad is tudod, hogy mikor, ki által, milyen időben kinek mit lehet adni, és kire mit lehet rábízni. Kérlek, ne gondold, hogy elhanyagoltalak, de hát ügyelnem kellett a személy megbízhatóságára. De hogy azt írod, hogy leveleim valamiképpen meghattak, boldoggá tesz egy ily nagy ember véleménye. Mert te, a bíró és filozófus, nagy császárunknak, sőt mindenki másnak nevelője, nem mondtad volna ezt, ha nem lenne igaz. Azt kívánom, hogy tartósan légy egészséges.

XI. Seneca Pálnak üdvözetét küldi

Légy üdvözölve, kedves Pálom. Gondolod, hogy én nem szomorkodom és nem gyászolok, hogy oly hirtelenül halálos büntetéssel sújtják ártatlanságtokat? Azután meg azért is, hogy az egész nép oly kegyetlennek és minden bűnre képesnek ítél benneteket, azt gondolva, hogy ti követtétek el Rómában mindent, ami rossz? De viseljük el nyugodt lélekkel, és éljünk mindazzal a lehetőséggel, amelyet a sors megenged, amíg a legyőzhetetlen szerencse véget nem vet bajainknak. A régi kor is termett Nagy Sándort, Philippos fiát, Kyrosokat, Dareioszt, Dionysioszt, a miénk pedig Caligulát, akiknek mindaz szabad volt, amit csak akartak. Világos, hogy mi miatt égett le oly gyakran Róma városa. De ha az emberi alázatosság kimondhatná, mi volt az oka, és ha e sötét korban büntetlenül lehetne beszélni, akkor bizony már mindenki tudna mindent. Keresztényeket és zsidókat szoktak gyújtogatóként – ó, borzalom – halálra ítélni. Bárki is az a rablógyilkos, akinek gyönyörűséget okoz ez a hóhérmunka, a hazugság pedig palástolásul szolgál neki, bizony meg vannak számlálva napjai, és ahogyan gyakran a legjobbat feláldozzák mint egyet sokakért, akképpen ezt az átkozottat is sokakért fogják elégetni. 132 palota és 4000 bérház égett porrá hat nap alatt; a hetedikén szünet következett. Légy jó egészségben, testvérem.

Kelt március 28-án Frugi és Bassus consulsága alatt.

XIV (XII?). Senecának Pál üdvözetét küldi

Elmélkedéseidben olyan dolgok tárultak fel előtted, amelyeket Isten csak keveseknek engedett meg. Már biztos, hogy igen hatékony magot vettem termékeny földbe, nem olyan anyagot, amely romlandónak tűnik, hanem Isten erős szavát, amelynek hajtása növekszik, és örökre megmarad. Amit a te bölcsességed követ, annak hervadhatatlannak kell lennie. Kerüld a pogányok és a zsidók szertartásait! Légy Jézus Krisztus új hirdetője, megmutatván ékesszólásod erejével cáfolhatatlan bölcsességét, amelyet már majdnem elértél. Tanítani fogod azt az ideiglenes királynak, udvaroncainak és hűséges barátainak. Számukra bizony kemény és érthetetlen lesz ez a tanítás, mert közülük a legtöbben egyáltalán nem akarnak meghajolni fejtegetéseid előtt. De ha Isten szava éltető áldásként csöpög beléjük, új embert szül bennük, romlás nélkül örökké létező lényt, aki attól kezdve Isten felé siet. Légy egészséges, Seneca, aki oly kedves vagy nekem.

Kelt augusztus 1-jén Lurco és Sabinus consulsága alatt.
Adamik Tamás fordítása

Barnabás levele

(I-II., IV-V., XIV., XVI-XVII. rész)

I. 1. Üdvözet néktek, fiaim és leányaim az Úr nevében, aki szeretett minket, békességben! 2. Mert Isten igazságos rendelkezései irántatok oly nagyszerűek és gazdagok, ezen szerfölött és mérhetetlenül örvendezek boldog és dicsőséges szellemetekben; annyira megkaptatok a lelki ajándékok beplántált kegyelmét. 3. Ezért méginkább örvendezek magamban, remélve, hogy üdvözülök, mert valóban látom, hogy az Úr gazdag forrásából kiáradt rátok a Lélek. Annyira megkaptott engem látástok, melyre vágytam. 4. Meg vagyok róla győződve és tudom, sok dolgot tudok megértetni veletek, ha hozzátok szólok, mert velem jár az Úr az igazságosság útján, kényszerülök is rá, hogy titeket tulajdon lelkemnél is jobban szeresselek, mert nagy hit és szeretet lakozik bennetek az ő életének reményében (vö.: Tit. 1,2; 3,7). 5. Erre gondolva hát, hogyha törekszem nektek juttatni valamit

abból, amit én kaptam, meglesz jutalmam azoknál, akik ilyen szellemekkel sáfárokodtok, igyekeztem rövid írást küldeni nektek, hogy hitetek mellett tudásotok is tökéletes legyen. 6. Az Úrnak három rendelkezése van: az élet reménye hitünk kezdete és vége, az igazságosság az ítélet kezdete és vége, az öröm és örvendezés az igazságosság tetteinek tanúsítása. 7. Az Úr ugyanis kinyilatkoztatta nekünk prófétái által a múlt-, jelen- és jövő dolgokat, megízleltette velünk a jövő dolgok zsengeit. Látjuk, hogy ezek mind megvalósultak egyenként, ahogyan mondotta, fenségesebben és gazdagabban kell ezért félelmében járnunk. 8. Felhívnam figyelmeteket néhány dologra, nem is annyira tanítótokként, hanem mint egy közületek, melyek által a jelenvalókban örvendezni fogtok.

II. 1. Mivel rossz idők járnak és a kísértőnek hatalma van, vigyáznunk kell magunkra, keresni kell az Úr igazságos ítéleteit! 2. Hitünknek segítői a féltő tisztelet és a kitartás, támogat minket a nagylelkűség és megtartóztatás. 3. Ha ezek szilárdak maradnak az Úr ügyében szeplőtelenül, akkor velük együtt örvend a bölcsesség, belátás, tudomány és tudás. 4. Minden prófétája által ugyanis azt adta tudtunkra, hogy nincs szüksége sem véres, sem elégő áldozatokra, sem adományokra, amikor ezt mondja: 5. „Minek nekem megannyi véráldozatotok? – mondja az Úr. Jóllaktam már kosokból készült égő áldozataitokkal és a hizlalt borjak hájával. A bikák és bakok véreben nem lelem kedvemet. Ha élém járultok színem látására, ki kér rá benneteket, hogy udvaraimat tapodjátok? Ne hozzatok nekem többé értéktelen ételáldozatot, mert füstje utálattal tölt el, újhaldjaitokat és szombatjaitokat nem szenvedhetem” (Iz 1,11-13). 6. Eltörölte tehát ezeket, hogy Urunk Jézus Krisztus új törvényének, mely nem kényszerű iga, ne olyan áldozata legyen, mely emberi alkotás. 7. Ezt mondja nekik továbbá: „Mert, amikor kihoztam atyáitokat Egyiptom földjéről, én beszéltem nekik égő és véres áldozatokról?” (Jer 7,22-23). 8. „Ezt is parancsoltam viszont nekik: Szívetekben ne forraljatok gonoszsgot egymás ellen, hogy ne szeressétek a hamis esküt” (vö.: Zak 8,17). 9. Meg kell értenünk tehát, hiszen nem vagyunk esztelenek, Atyánk jóságának szándékát, mert minket nem akar olyan tévutakon keresni, mint őket (a zsidókat), nekünk megmondta, hogyan járuljunk hozzá. 10. Hozzánk így szól: „Áldozat az Úrnak a megtört szív, jó illat az Úr számára a Teremtőjét dicsérő szív” (vö.: Zsolt 50,19. v.). Nagy gonddal kell tehát kutatnunk testvéreim, mi az, ami üdvösségünkkel kapcsolatos, a gonosz nehogy tévelyt lopjon közénk, s messzire hajtson életünköt.

IV. 1. A jelenben bekövetkezett dolgokat illetően gondos vizsgálatot kell tartanunk, hogy kikutassuk a törvénytelenység minden cselekedetét, melyek azok, ne-

hogyan a törvénytelen cselekedeteink fogságába kerülünk; a jelen kor tévedését azért kell gyűlölnünk, hogy szeretetet találjunk a jövőben. 2. Ne hagyjuk elernyedni lelkünket, hogy a bűnösökkel és gonosztevével való együttműködésre tegyen szert, nehogy hasonlóvá váljunk hozzájuk! 3. Elközelgett a tökéletes botrány ideje, ahogy meg van az írva, így mondja Hénokh. Erre való tekintettel rövidítette meg az Úr az idők és napokat, hogy gyorsítsa Szeretettje lépteit és elérkezzen örökségébe (vö.: Hénokh 89,61-64 és 90,17). 4. A próféta is így mondja: „Tíz királyság uralkodik majd a földön, és ezután kél majd egy kicsiny király, aki egyszerre három királyt fog megalázni” (vö.: Dán 7,24). 5. Szintén Dániel mondja ugyanerről: „És én láttam a negyedik vadállatot, gonosz és erős volt, kegyetlenebb volt a tenger többi vadállatánál, tíz szarva nőtt, belőlük még kinőtt egy kicsiny szarvacska, mely a többi három nagy szarvat megalázta” (vö.: Dán 7,7-8). 6. Mindezt értenetek kell. Azonban ezt is úgy kérem tőletek, mint egy közületek, aki titeket egyenként és együttesen jobban szeret, mint tulajdon lelkét, hogy most vigyázzatok magatokra, és ne váljatok hasonlóvá bizonyos emberekhez, akik bűneiket bűneikre halmozzák, majd azt mondják, íme ez a ti és a mi szövetségünk! 7. A szövetség valóban a miénk, ők azonban mindörökké elvesztették a szövetséget, melyet Mózes átvett. Az Írás ugyanis azt mondja: „És Mózes negyven nap és negyven éjjel böjtölt a hegyen, és átvette a szövetséget az Úrtól, a kőtáblákat, melyeket az Úr ujja írt” (vö.: Kiv 31,38; 34,28). 8. A szövetséget eljátszották azonban, amikor a bálványokhoz fordultak. Az Úr ugyanis így szól: „Mózes, Mózes, menj le gyorsan, mert néped, melyet kivezettél Egyiptomból törvénytelen cselekedett” (vö.: Kiv 32,7 és MTörv 9,12). Mózes megértette és elhajította kezéből a két kőtáblát; szövetségük összetört, hogy a szeretet, Jézus szövetsége pecsételődjön meg szívünkben, az ő hűségének reményében. 9. Sok mindenről akartam írni, nem mint tanító, hanem mint olyan, aki szeret titeket, írás közben arra törekedvén, hogy semmit ki ne hagyjak én, aki köztetek az utolsó vagyok. Vigyázzunk hát a végső napokban! Életünk egész tartamának és hitünknek nem lesz ugyanis haszna, ha a jelen törvénytelen időknek és a jövő botrányoknak nem állunk ellent, mint Isten fiaikhoz illik. 10. Kerüljünk tehát minden hívságot, nehogy a Fekete csellel beszivárogon közénk; teljesen gyűlöljük a gonoszság útjának minden művét! Ne vonuljatok magatokba, ne maradjatok egyedül, mintha már megigazultatok volna, hanem egy helyen gyülekezzetek össze, közösen törekedjétek rá, ami a közösségnek hasznos! 11. Az Írás mondja ugyanis: „Jaj azoknak, akik bölcsök önmaguknak, és okosak önmaguk előtt” (vö.: Iz 5,21). Váljunk szellemiekké, legyünk Isten tökéletes templomává! Amennyire rajtunk áll, törődjünk az

istenfélelemmel (vö.: Iz 33,18), törekedjünk parancsai megtartására, hogy igazzá tevő ítéleteiben örvendjünk! 12. Az Úr személyválogatás nélkül ítél a világ fölött (vö.: 1Pét 1,17; Róm 2,11; Gal 2,6). Mindenki cselekedeteinek megfelelően kapja a viszonzást, aki jó volt, az előtt igazságossága jár majd, aki rossz volt, gonoszsága bére lesz előtte. 13. Vigyázzunk, nehogy bűneinkben elszunyókáljunk választottaként, és a gonoszság fedelme hatalmat nyerjen fölöttünk, s eltaszítson bennünket az Úr királyságától! 14. Gondoljátok meg még azt is, testvérek, hogy annyi jel és csoda után, melyek Izraelben történtek, mégis elhagyatott lett, vigyázzunk, nehogy az történjék velünk, amit az Írás mond: Sokan vannak a meghívottak, de kevesen találtatunk választottaknak (vö.: Mt 20,16; 22,14)!

V. 1. Az Úr azért vállalta testének romlásra való átadatását, hogy mi a bűnbocsánatban megszentelődjünk, mely a vérben való meghintésben áll. 2. Egyes dolgok Izraelre vonatkozóan, más dolgok ránk vonatkozóan írtak meg róla. Így szól tehát: „Törvénytelenégeink miatt sebesített meg és bűneink miatt töretett meg; az ő sebeiben gyógyultunk meg. Mint leölésre vitt juh, és mint szótlan bárány nyírója előtt” (vö.: Iz 53,5-7). 3. A lehető legnagyobb hálaadással tartozunk tehát az Úrnak, mert kinyilatkoztatta nekünk az elmúlt dolgokat, és tanítást adott nekünk a jelen dolgokra vonatkozóan, sőt a jövő dolgokkal kapcsolatban is van belátásunk. 4. Azt mondja ugyanis az Írás: „Nem jogtalanul feszítenek hálót a madaraknak” (vö.: Péld 1,17). Ezzel azt mondja, méltán vész el az az ember, akinek tudása van az igazságosság útjáról, de a sötétség útjára tér le. 5. Még annyit, testvérek: ha az Úr, aki az egész világ Ura, vállalta a szenvedést lelkünkért, akinek Isten a világ teremtésekor így szólt, „alkossunk embert képünkre és hasonlatosságunkra” (vö.: Ter 1,16), hogyan vállalhatta, hogy emberi kezek által szenvedjen? Tudjátok meg! 6. A próféták tőle nyerték a kegyelmet és rá vonatkozóan prófétaáltak; ő pedig, mert testben kellett megjelenie, szenvedett, hogy lerontsa a hálót, és megmutassa a halottaiból való feltámadást, 7. hogy az atyáknak beváltsa az ígéretet, s maga magának új népet készítve földi életében bebizonyítsa, hogy megvalósítja a feltámadást, és ítélni fog. 8. Végül oly nagy jeleket és csodákat téve tanította Izraelt, hírnökként lépett fel, és nagyon szerette őt. 9. Amikor kiválasztotta apostolait, akiknek majdan az evangéliumot kell hirdetni, olyan embereket választott ki, akik minden bűnt meghaladó módon törvénytelenek voltak, hogy bebizonyítsa, nem az igazakat jött hívni, hanem a bűnösöket (vö.: Mt 9,13), akkor nyilatkoztatta ki, hogy ő Isten Fia. 10. Ha ugyanis nem testben jött volna el, hogyan maradtak volna az emberek életben, akik rátekintettek, akik képtelenek a Napba, keze alkotásába belenézni, mely most van, egykor azonban nem lesz, de

sugaraiba az ember nem bír belenézni? 11. Azért jött el tehát Isten Fia testben, hogy azok körében, akik prófétáit halálra üldözték, teljessé tegye a bűn mértékét. 12. Ezért szenvedett tehát. Az Ő testének megveretését Isten rájuk, a zsidókra vonatkoztatja: „Amikor megverik a pásztort, elszélednek a nyáj juhái” (vö.: Zak 13,6-7; Mt 26,31). 13. Ő maga akart így szenvedni, mert a fán kellett szenvednie, hisz aki róla prófétál, ezt mondja: „Mentsd meg lelkemet a kardnak életől” (vö.: Zsolt 21,6-7), és: „átszegezték testemet, mert a gonoszok zsinagógája felkelt ellenem” (vö.: Zsolt 118,12. Zsolt 21,17; Zsolt 26,12; Iz 21,17). 14. Ezt mondja ismételtel: „odatartottam hátamat az ostorozásra, arcomat az ütlegetésre. Arcomat megkeményítettem, mint a sziklát” (vö.: Iz 50,6-7).

XIV. 1. Igen, de lássuk, vajon azt a szövetséget, melyről esküvel ígérte az atyáknak, hogy a népnek fogja adni, megadta-e, azt kutassuk. Megadta nekik, de ők nem voltak rá méltók, hogy megkapják bűneik miatt. 2. A próféta ugyanis azt mondja: „És Mózes negyven nap és negyven éjjel böjtölt a Sinai hegyen, hogy megkapja az Úr néppel kötött szövetségét. És Mózes átvette a két kőtáblát az Úrtól, melyeket az Úr kezének ujja írt a Lélekben” (vö.: Kiv 24,18); miután pedig átvette, lehozta azokat, hogy átadja a népnek. 3. Az Úr ezt mondta Mózesnek: „Mózes, Mózes, menj le gyorsan, mert néped, melyet kivezettél Egyiptomból, törvényszegő lett. Mózes meg is értette azonnal, hogy ismét bálványt készítettek maguknak, elhajította kezéből a táblákat, s az Úr szövetségének táblái összetörték” (vö.: Kiv 32,7-19; MTörv 9,12-17). 4. Mózes valóban átvette, ők azonban nem voltak méltók rá. Tudjátok meg azonban, hogyan kaptuk meg mi! Mózes megkapta, mert Isten barátja volt, az Úr azonban nekünk adta, öröksége népének, melyért szenvedett. 5. Megjelent az Úr azért, hogy egyrészt beteljen bűneik mértéke, másrészt, hogy mi kapjuk meg az örökség szövetségét az Úr Jézus által, aki arra rendeltetett, hogy megjelenése által a haláltól már elemésztett és a tévely törvényszegésének kiszolgáltatott szíveinket kimentse a sötétségből, Igéje által kötve szövetséget velünk. 6. Megíratott, hogyan hagyta meg neki az Atya, hogy bennünket mentsen ki a sötétségből, és így szent népet készítsen neki. 7. A próféta mondja: „Én az Úr, Istened, igazságosságban hívtalak meg téged, és fogom a kezedet, megerősítelek és a nép szövetségéül adtalak téged, hogy a pogányok világossága légy, hogy megnyisd a vakok szemét, hogy kivezedsz a börtönből a bilincsben levőket, és a fogság házából a sötétségben ülőket” (vö.: Iz 42,6-7). Tudjuk tehát, honnan váltattunk meg. 8. Ugyanaz a próféta mondja: „Íme, a népek világosságává tettelek, üdvösségül a föld végső határáig, így szól az Úr, az Isten, aki téged megvált” (vö.: Iz 49,6-7). 9. Ismét

a próféta mondja: „Az Úr Lelke rajtam, azért kent fel engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, elküldött a megtört szívűek gyógyítására, hogy megbocsájtást hirdessenek a foglyoknak, látást a vakoknak, hirdetni az Úr kedves esztendejét, és a visszafizetés napját, megvigasztalni minden szomorkodót” (vö.: Iz 61,1-2).

XVI. 1. Szólok nektek még a templomról is, arról, hogy a nyomorultak tévesen mennyire az épületben reménykedtek, mert Isten háza, és nem az őket teremtő Istenben. 2. Már csaknem úgy tisztelték őt a templomban, mint a pogányok. Halljátok azonban, hogyan szól az, aki leromboltatta azt: „Ki mérte fel arasszal az eget, és vékával a földet? Hát nem én? – mondja az Úr. Az ég az én trónom és a föld lábam zsámolya. Miféle házat akartok építeni nekem, vagy micsoda hely nyugodalmam helye?” (vö.: Iz 40,12; 66,1). Értsétek meg, reményük hiábavaló! 3. Ezt mondja továbbá: „Íme, akik lerombolták eme templomot, azok építik újjá” (vö.: Iz 49,17). 4. És ez történik most. Mivel háborút viseltek, ellenségük lerombolta; most meg éppen az ellenség sáfárai építik azt. 5. Kinyilatkoztatást adott arról is ismét, hogy a város, a templom, Izrael népe pusztulásra kerül. Az Írás mondja ugyanis: „S lesz majd a végső napokban, hogy az Úr átadja a legelő juhait, aklukkal és tornyukkal együtt a pusztulásra” (vö.: Hénokh 89,56; 66-67). Úgy is történt, ahogyan az Úr megmondta. 6. Azt vizsgáljuk meg azonban, vajon van-e Istennek most valamilyen temploma. Van ott, ahol ő mondja, hogy építi és beteljesíti. „És történik majd, amikor a hét befejeződik, hogy Isten temploma dicsőségesen épül az Úr nevére” (vö.: Dán 9,24-27). 7. Úgy találom tehát, hogy van templom, tudjátok meg, hogyan épül majd fel az Úr nevére. Mielőtt Istenben hittünk volna, szívünk romlandó és gyöngye hajlék volt, kézzel épített templom, mert bálványimádással volt telve, a démonok lakóhelye volt azáltal, hogy azt tettük, ami Istennel ellentétes volt. 8. Az Úr nevére fog épülni. Vigyázzatok tehát, hogy az Úr temploma dicsőségesen épüljön! Tudjátok meg hogyan. Miután megkaptuk a bűnbocsánatot, és reméltünk a Névben, újakká lettünk, mintegy kezdetben teremtetek. Hajlékunkban ezért igazán Isten lakik bennünk. 9. Hogyan? Húsége Igéje, ígéretének hívása, igazzá tevő rendelkezéseinek bölcsessége, tanításának utasításai által, sőt ő maga prófétál bennünk, ő maga lakik bennünk, aki nekünk, a halál szolgáinak megnyitotta a templom ajtaját, mely az ő ajka, megadta nekünk a megtérést, bevezet a romolhatatlan templomba. 10. Aki üdvözülni akar, ne emberre tekintsen, hanem arra, aki benne lakik és beszél, csodálkozva azon, hogy ilyen szavakat soha nem hallott beszélő szájából, nem is vágyott rá, hogy ilyen igéket halljon. Ez az Úrnak épülő szellemi templom.

XVII. 1. Amennyiben lehetséges volt egyszerű felvilágosítást adni nektek, reméli a lelkem, nem hagytam ki semmit abból, ami az üdvösséget szolgálja, mint szándékomban állt. 2. Ha a jelen és jövő dolgokról írnék nektek, nem értenétek meg, mert az példázatokban van elrejtve. Ennyit ezekről.

Vanyó László fordítása

APOKALIPSZISEK

Hermasz: A Pásztor

(I-II., IV-V. rész)

I. Látomás

1.

I. 1. Gondviselőm eladott engem egy Ródé nevű asszonynak Rómába. Sok esztendő elteltével viszontláttam őt, és kezdtem úgy szeretni, mintha csak a nővérem lenne. 2. Bizonyos idő múltán a Tiberis folyóban láttam fürödni, kezemet nyújtottam feléje, és kivezettem a folyóból. Szépsége láttán a szívemben ilyenképpen gondolkodtam: Boldog lennék, ha a feleségem szépségében és viselkedésében hozzá hasonló lenne. Egyedül erre gondoltam, semmi másra. 3. Bizonyos idő múltán Cumaeába mentem, dicsőítettem az Isten teremtményeit, mivel azok oly nagyok, kiválóak meg erősek, és a sétálgatás közben elaludtam. A Szellem megragadott engemet, majd olyan helyen vitt keresztül, amely úttalan volt, ahol ember még sohasem járhatott; szakadékos vízmosta terület volt az. Átkelvén a folyón, egy sík vidékre érkeztem, ott letérdeltem, az Úrhoz kezdtem imádkozni és megvallottam bűneimet. 4. Imáim közben megnyílt az ég, és láttam azt az asszonyt, aki után vágyódtam, az égből köszöntött ezekkel a szavakkal: Üdvözöllek, Hermasz. 5. Rátékittem és így szóltam hozzá: Úrnőm, mit csinálsz te ott? Ő pedig így válaszolt: Azért vértettem fel ide, hogy az Úr előtt bűneidért vádoljalak téged. 6. Azt mondtam neki:

És most te a vádlóm vagy? Nem, – válaszolta – de hallgasd meg szavaimat, amelyeket neked akarok elmondani. Az Isten, aki az egekben lakozik, a nem létezőkből a létezőket megteremtette, majd megsokasította és megnövelte azokat az ő szent Egyházáért, megharagudott rád, mivel te vétkeztél ellenem. 7. Ezt válaszoltam neki: Vétkeztem ellened? Hogyan? Mikor szóltam hozzád akár egy illetlen szóval is? Nem tartottalak mindenkor istennőnek? Nem úgy viselkedtem veled szemben minden esetben, mintha csak a nővérem lennél? Hogyan is hazudhattál rólam, ó asszony, ilyen gonosz és tisztátalan dolgokat? 8. Erre ő elmosolyodott és így szólt: Szívedben támadt fel a gonosztól eredő vágyódás. Vagy talán te nem úgy látod, hogy az igaz ember számára gonosz cselekedet az, ha a rossz utáni vágyódás támad fel a szívedben? Bizony ez bűn –mondotta. Mert az igaz ember az igazság szerint gondolkodik, annak dicsősége eléri az egeket, és minden tetteivel könnyen megengeszteli az Urat. Aki pedig a szívében gonoszságot forgat, halált és fogságot szerez magának, kiváltképpen, akik ezen világot akarják megnyerni, gazdagságukkal büszkélkednek és nem ragaszkodnak az eljövendő javakhoz. 9. Lelkük bűnbánatot fog tartani; azok, akiknek nincsen már reményük, akik maguk miatt és az életük miatt reménytelenségben élnek. Te csak könyöröggél az Istenhez, ő pedig meggyógyítja bűneiteket, a tiedet, egész házadét, valamint az összes szentekét!

2.

II. 1. Amint elmondotta ezeket a szavakat, bezárultak az egek. Egészen megremültem és elszomorodtam. Azt mondtam magamban: Ha még ezt is mint bűnőmet jegyzik fel, egyáltalán hogyan üdvözülhetek? Hogyan tekintek az Istenre elkövetett bűneim miatt? Milyen szavakkal fogom kérlelni az Urat, hogy irgalmas legyen hozzám? II. 2. Amíg ezeken töprengtem, és a szívemben fontolgtam, magam előtt láttam egy nagy fénylő karosszéket, amely hófehér gyolccsal volt letakarva. Majd megjelent ott egy agg asszony ragyogó öltözetben, egy kis könyvvel a kezében, leült egymagában és köszöntött engem: Hermasz, üdvözöllek! Én pedig elszomorodtam és sírva szólaltam meg: Üdvözlelgy Úrnóm! 3. Erre ő megkérdezte tőlem: –Miért vagy olyan szomorú, Hermasz: Te, aki olyan türelmes, nyugodt és mindenkor vidám voltál; miért vált hát szomorúvá az arcod és nem örömteli? Ezt válaszoltam neki: – Mert az az asszony, aki a legméltóbb a szeretetre, azt mondta nekem, hogy vétkeztem ellene. 4. Erre ő így szólt: Semmiképpen sem történt így Isten szolgálójával, de szívedben vágyódás ébredt utána. Az ilyen gondolat Isten szolgálójának bünt hordoz magával. Maga az a szándék, hogy gonosz dolgok után vágyódjon, rossz és utálatos egy ilyen nemes és megpróbált szellem számára; elsősorban pedig Hermasz számára, aki

önmegtartóztató, aki minden rossz utáni vágyódástól távol tartja magát, teljesen egyszerű és egészen ártatlan.

3.

III. 1. De nem is azért támadt fel az Isten haragja ellened, hanem mert elvárja tőled, hogy visszatérítsd házadat, amely vétkezett az Isten ellen, és ellenetek, a szülők ellen. Gyermekeid iránti szeretetedben nem intetted meg házad népét, hanem hagytad azokat rettenetes romlásba jutni, és ezért haragudott meg rád az Úr, de meg fog gyógyítani minden elkövetett gonoszságot, ami csak a házadban történt! Bűneik és a törvénnel ellenkező tetteik miatt romlottak le a minden napi ügyeid is! 2. De az Úr nagy irgalma megkönyörült rajtad és házadon, erőssé tesz tégedet és dicsőségben megszilárdít! Te pedig ne legyél könnyelmű, légy inkább kitartó, és tedd erőssé a házadat! Mert ahogyan a kovács kalapácsütésekkel alakítja ki a munkáját azzá, amivé ő akarja, ugyanúgy a mindennap igaz Ige is legyőzi az összes gonoszságot. Ezért ne szűnjél meg figyelmeztetni gyermekeidet, mivel tudod, hogyha ők teljes szívükből megtérnek, akkor feliratnak az élet könyvébe együtt a szentekkel. 3. Ezen szavainak befejeztével így szólt hozzám: Szeretnéd meghallgatni azt, amit felolvasok? Én azt válaszoltam rá: – Igen Úrnőm. – Mire ő ezt mondta: Legyél hát figyelmes – és hallgasd az Isten dicsőségét. Mindazt amit hallottam egyszerű volt és csodálatos; nem is tudtam megjegyezni. Minden szava súlyos volt, úgy hogy ember azt nem tudja befogadni, de a végső szavait már megjegyeztem, ezek hasznosak voltak és vidámmá tettek.

Íme a hatalmasságok Istene
láthatatlan erejével,
hatalmával és nagy értelmével
megteremtette a világot,
és dicsőséges tervében
elrendezte alkotását,
erős szavával kifeszítette az eget
és megszilárdította a földet a vizek felett.
Bölcsességében és gondviselésében
megteremtette szent Egyházát,
majd megáldotta azt;
íme áthelyezi az egeket,
a hegyeket és a halmokat,

valamint a tengereket
és minden síkká lesz választottjai előtt,
hogy megadja nekik az ígéretet,
amit megígért sok dicsőséggel
és örömmel együtt,
ha megtartják a törvényeit,
amelyeket ők nagy hitben fogadtak el.

4.

IV. 1. Ezzel befejezte a felolvasást és fölkelte a karosszékből. Majd négy ifjú jött oda, megfogták a karosszéket és elvitték kelet felé. 2. Engem pedig magához intett, megérintette mellemet és ezeket mondotta: Tetszett neked amit felolvastam? Így válaszoltam: Úrnőm az utolsó szavak tetszettek, de az előbbiek nehezek és kemények voltak. Ezt mondotta rá: Ez utóbbiak az igazak számára, az előbbiek pedig a pogányoké és a hitehagyottaké. 3. Amíg velem beszélt, két férfi jelent meg, karjukra emelték és kelet felé vitték, amerre a karosszéket. Vidáman távozott, miközben odaszólt hozzám: Embereld meg magadat Hermasz!

II. Látomás

5.

I. 1. Abban az időben Cumeaba mentem, ugyanúgy, mint az előző esztendőben; sétálgatás közben eszembe jutott az előbbi látomásom, és ismét megragadott a Szellem, elvitt ugyanarra a helyre, mint az előző alkalommal. 2. Amikor megérkeztem arra a helyre letérdeltem és imádkozni kezdtem az Úrhoz; dicsőítettem az Ő nevét, mert arra méltatott, hogy megismertesse velem korábbi vétkeimet. 3. Amint az imádkozásból felálltam, magam előtt találtam azt az agg asszonyt, akit már azelőtt is láttam; sétálgatott és egy kis könyvet olvasgatott, majd így szólt hozzám: Tudnád-e hirdetni mindezt az Isten választottainak? Azt válaszoltam rá: Úrnőm, ilyen sokat nem tudok megjegyezni. Add ide nekem a kis könyvet, hogy lemásolhassam! Fogd hát – mondotta – de majd add is vissza nékem! 4. Én akkor átvettem és félrevonultam a szántóföld egyik részére, majd betűről betűre lemásoltam az egészet. Tagolást nem találtam benne. Amint befejeztem a kis könyv utolsó betűjének a leírását is, valaki kiragadta azt a kezeim közül; hogy ki tehette nem láttam.

6.

II. 1. Tizenöt napig böjtöltem, és igen sokáig kérleltem az Urat, amíg az írás értelme feltárult előttem. Ezek voltak benne leírva: 2. A te magvad, Hermasz, elpártolt az Istentől, káromolták az Urat, és szüleiket is kiszolgáltatták nagy gonoszsággal, hallgattak azokra, akik elárulták a szüleiket, de ez nem vált az árulók javára, hanem a bűneiket még csak növelték a kicsapongásokkal, meg mindenféle gonoszsággal, és így betelt romlottságuk mértéke! 3. Ezen szavakat mondd el majd minden gyermekednek és a feleségednek is, aki ezután már a nővéred lesz! Bár ő most még nem fékezi meg a nyelvét, és így gonoszságot művel vele. Ám ha ezeket a szavakat meghallja, abba hagyja, és irgalmat fog nyerni. 4. Akkor, ha már te megismertetted ezen szavakat velük, amelyekkel kapcsolatban megparancsoltam neked az Úr, hogy feltárja előtted, bocsánatot nyernek a korábban elkövetett összes bűneik és mindazon szenteké is, akik a mai napig bünt követtek el, feltéve, ha teljes szívükből megtérnek, és kivetik szívükből a kételkedést. 5. Megesküdött ugyanis az Úr saját dicsőségére a választottjainak, hogy ezen esküvés napján túl, ha valaki még vétkezne, az már nem nyeri el az üdvösséget. A szentek számára már beteltek a megtérés napjai, a pogányok számára pedig egészen az utolsó napig tart a megtérés. 6. Mondd meg tehát az egyház előljáróinak, útjaikat javítsák meg az igazságban, hogy sok dicsőséggel részesedjenek az ígéretek teljességéből. 7. Legyetek tehát állhatatosak, ti, akik az igazság szerint cselekedtek, és nem kételkedtek abban, hogy az utatok közös a szent angyalokéval! Boldogok vagytok ti, akik az eljövendő nagy szenvedésben helyálltok, és nem tagadjátok meg az életeteket. 8. Mert Fiára esküdött meg az Úr, hogy mindazok életét elveti, akik megtagadják az Urukat, akik a most elközelgő napokban elárulják őt. Azok iránt meg, akik bár ezideig megtagadták, nagy irgalmasságban könyörületes lesz.

7.

III. 1. Te pedig Hermasz, ne emlékezzél meg többé gyermekeid gonoszságáról! Nővéredet se küldd el magadtól, hogy így megtisztulhasson korábbi vétkeitől! Az igaz fenyítéssel neveled őket, ha nem emlékezel meg gonoszságaikról. A gonoszságtól való megemlékezés a halált eredményezi. Házad bűnei miatt nagy szorongatásokban lesz majd részed, Hermasz, mert nem viselted gondjukat, elhanyagoltad őket, sőt még gonosz cselekedetekbe is belekeveredtél. 2. Mentségedre szolgál ugyan, hogy nem fordultál el az élő Istentől, hasonlóképpen egyszerűséged és nagyfokú önmegtartóztatásod is. Ha megmaradsz bennük, ezek fognak majd megmenteni; és ez menti majd meg mindazokat, akik ugyanígy élnek, akik ártatlanságban és egyszerűségben járnak; legyőznek ők minden rosszat

és megmaradnak az örök életre. 3. Boldogok mindazok, akik az igazság szerint cselekednek, mert nem pusztulnak el sohasem. Mondd meg Maximusnak: Íme, elközelgett a szorongattatás, ha úgy látod, tagadj ismét. A megtérőkhöz pedig közel van az Úr, ahogyan az Eldádnál és Modátnál írva van, ők azok, akik a pusztában profétáltak a népnek.

8.

IV. 1. Álmomban, testvérek, egy szépséges ifjú kinyilatkozást adott át nekem; így szólt hozzám: Mit gondolsz, ki lehet az az agg asszony, akitől a kis könyvet kaptad? Szibilla – válaszoltam rá. Tévedsz – mondotta erre –, nem az. Akkor hát ki ő? – kérdeztem. Az Egyház – válaszolta. Miért olyan öreg? – kérdeztem tőle. Mert, mindennek előtte teremtetett, ezért olyan koros ő – válaszolta –, és a világmindenség érte állítatott fel. Majd a házamban láttam egy látomást. 2. Eljött hozzám az agg asszony és megkérdezte, hogy a kis könyvet oda adtam-e már a presbitereknek. Azt feleltem, hogy még nem. Helyesen tetted – válaszolta –, mert van még néhány ige, amit hozzá akarok tenni. Ha majd befejeztem minden egyes beszédet, te fogod azt megismertetni minden választással. 3. Két könyvecskét fogsz majd megírni, az egyiket elküldöd Klémésznek, a másikat pedig Graptének. Klémész a városon kívülre fogja azt eljuttatni, neki az a megbízatása; Grapté az özvegyeket és árvákat fogja inteni; te pedig ebben a városban olvasod majd fel az egyház élén álló presbiterekkel együtt.

IV. Látomás

22.

I. 1. Amelyet, testvéreim, húsz nappal az előző látomásom után láttam, az eljövendő szorongattatás előképeként. 2. A Via Canpanián mentem ki a szántóföldre, ez a köztől mintegy tíz stadionnyira van, és eléggé elhagyatott hely. 3. Egyedül sétálgatva arra kértem az Urat, hogy tegye teljessé a szent Egyház által nekem megmutatott kinyilatkoztatásokat és látomásokat, erősítsen meg engemet, és adja meg a megtérést azon szolgálóknak, akik botrányokba sodródtak, hogy ezáltal megdicsőüljön az ő nagy és dicsőséges Neve, mivel engem arra méltatott, hogy csodálatos tettei feltáruljanak előttem. 4. Amíg őt dicsőítettem és néki hálát adtam, mintha egy hang szólott volna hozzám: –Ne kételkedjél, Hermasz! Töprengeni kezdtem magamban, és azt mondtam: – Mi kételkedni valóm volna, hiszen az Úr annyira megszilárdított, és aki olyan dicsőséges dolgokat láttam?! 5.

Kicsit előbbre mentem, testvéreim, és íme egy szinte égig érő porfelleget láttam. Arra gondoltam magamban, talán valami barmok jönnek, és azok verik fel ezt a porfelleget. Ez mintegy mérföldnyire volt tőlem. 6. A porfelleg egyre nagyobb és nagyobb lett, úgyhogy már valami istenire gondoltam. Majd kissé kiviláglott a Nap, és íme, egy hatalmas vadállatot láttam ott, olyan volt, mint egy nagy cethal, a szájából tüzes sáskák törtek elő. A vadállat hosszúsága mintegy tíz láb volt, a feje pedig mintha agyagból lett volna. 7. Sírni kezdtem, és kérleltem az Urat, hogy szabadítson meg tőle. Akkor eszembe jutott az imént hallott mondat: “Ne kételkedjél, Hermasz!” 8. Az Úrban vetett hitet öltöttem magamra testvéreim, és megemlékeztem azokról a nagy tettekről, amelyekre ő tanított meg engemet, ezáltal felbátorodva a vadállat felé közeledtem. A vadállat pedig akkora zúgással jött felém, hogy azzal még egy várost is képes lett volna elpusztítani. 9. Közelebb értem hozzá, és akkor az oly hatalmas cethal elnyúlt a földön, csak a nyelvét dugta ki, de mozdulatlan maradt mindaddig, amíg elhaladtam mellette. 10. A vadállat feje négy színű volt: fekete, majd vörös és vérszínű, majd aranszínű, majd fehér.

23.

II. 1. Miután a vadállatot elkerültem, és már vagy harminc lépést megtettem, íme, szembe jött velem egy szűz, aki olyan ékes volt, mintha a nászágyáról szállt volna le. Ruhája fehér volt, saruja is fehér, egészen a homlokáig lefátyolozva, fátyolát a mitrája fogta egybe, még a haja is fehér volt. 2. Felismertem az előző látomásaimból, mert az Egyház volt ő, és vidám lettem. Köszöntött engem: – Ember, üdvözöllek! Majd én is köszöntöttem őt: – Üdvözlégy, Úrnóm! 3. Senkivel sem találkozott? – kérdezte tőlem. Úrnóm, egy olyan hatalmas vadállattal – válaszoltam rá –, amely képes lenne népeket elpusztítani, de az Úr erejéből és nagy irgalmából megmenekültem tőle. 4. Bizony megmenekültél – mondotta –, mert aggódásaidat az Istenre bíztad, szívedet megnyitottad az Úr felé és hitted, hogy senki másképpen nem képes megszabadítani téged, csakis a hatalmas és dicsőséges Név által. Ezért az Úr elküldötte angyalát, mely ezen vadállat felett áll – az ő neve Thegri –, és becsukta annak száját, nehogy elnyeljen tégedet. Hited által nagy veszedelemből szabadultál meg, mivel láttad a hatalmas vadállatot és mégsem kételkedtél. 5. Menj hát, és ennek nagyságát mondd el az Úr választottainak, mondd meg azt is nekik, hogy ez a vadállat az eljövendő szorongattatás előképe. Ha felkészültök rá, és teljes szívetekből az Úrhoz fordultok, akkor képesek lesztek elmenekülni előle, ha a szívetek tiszta és szeplőtelen lesz, és ha életetek hátralevő napjaiban az Úrnak szolgáltok szeplőtelenül. Aggódásaitokat pedig bízzátok az Úrra, mert ő az, aki orvosolja azokat! 6. Higgyetek az Úrnak, ti, kételkedők, hogy

minden lehetséges, vagy haragját fordítja el tőletek, vagy az ostorcsapásait küldi rátok, kételkedőkre. Jaj annak, aki hallja ezen ígéket és semmibe veszi; jobb lett volna neki, ha meg nem született volna!

24.

III. 1. Majd arról a négy színről kérdeztem őt, amely a vadállat fején volt. Ezt válaszolta: –Már megint olyan kíváncsi vagy ezekben a dolgokban. – Igen, Úrnőm, feleltem rá –, de mondd is el nékem ezeket! 2. Halljad hát – mondotta – a fekete szín jelöli ezt a világot, amelyben most laktok. 3. A tűzvörös és a vérvörös pedig azt, hogy ennek a világnak vérben és tűzben kell elpusztulnia. 4. Az aranyszínű rész ti vagytok, akik megmenekültetek ebből a világból. Ahogyan az aranyat tűzben próbálják meg, és ez javára válik, ugyanúgy ti is ebben a világban élve kerültök próbára. Akik a tűzpróba után megmaradnak, azok megtisztulnak. Ahogyan az arany elveti salakját, úgy ti is vessétek el a szomorúságot és az aggodást, hogy így megtisztuljatok, és alkalmasak legyetek a torony épületébe. 5. A fehér rész pedig az eljövendő világot jelenti, amelyben az Isten választottai élnek. Az örök életben szeplőtelenek és tiszták lesznek majd az Isten választottai. 6. Ezért ne szűnjél meg a szentek fülébe mondani: Ez az eljövendő nagy szorongatás előképe, de ha ti is azon lesztek semmi sem lesz belőle. 7. Emlékezzetek mindarra, ami előre megíratott. Amint kimondta ezeket a szavakat, eltávozott, de nem láttam, hogy hová ment, mivel nagy zúgás támadt mögöttem, én meg félve megfordultam, mert arra gondoltam, hogy a vadállat közeledik.

V. Kinyilatkoztatás

25.

1. Amikor otthon a fekhelyemen imádkoztam, odajött hozzám egy ragyogó arcú ember. A pásztorok öltözetét viselte, fehér kecskebőrt, a vállán tarisznya és bot a kezében. Köszöntött engem, és én is köszöntöttem őt. 2. Majd hirtelen leült mellém és így szólt: – A legszentebb angyal küldött engem, hogy veled együtt lakjam életed hátralevő napjaiban. 3. Én pedig azt hittem, hogy a kísértésemre jött, és így szóltam hozzá: – Ki vagy te, Úram? Mert én ismertem azt, akire rábíztak engem. – Hát nem ismeresz meg engem? – felelte rá. Nem – mondtam. – Én vagyok, folytatta, a Pásztor, akire téged bíztak. 4. Amíg beszéltem, alakjában egészen megváltozott, és így már felismertem őt, hogy ő az, akire rábíztak engem. Hirtelen zavar támadt bennem, és félelem fogott el, majd pedig nagyon elszomo-

rodtam, hogy ilyen rosszul és ostobán válaszoltam neki. 5. Akkor ő így szólt: – Ne legyél zavarban, inkább erősödjél meg az én parancsolataimban, amelyeket parancsolni fogok! Mert azért küldtettem hozzád – mondotta –, hogy mindazt, amit már láttál, ismét megmutassam neked; azokat az igen jelentős dolgokat, amelyek hasznosak számotokra. Mindenekelőtt a parancsolataimat és a példázataimat írd le. Mindazt ami ezután következik, úgy írd meg, ahogyan azt megmutattam neked. Ezért megparancsolom – mondotta –, hogy előbb a parancsolataimat és példázataimat írd le, és ezeket mindjárt olvasd is fel saját kezedből, és őrizd meg mind! 6. Leírtam a parancsolatokat és példázatokot úgy, ahogyan ő azt nekem meghagyta. 7. Ha ezeket halljátok és meg is tartjátok, általuk előbbre juttok; ha tiszta szívvel megteszitek, megkapjátok az Úrtól mindazt, amit megígért. Ha pedig halljátok ezeket, de nem tértek meg, hanem még a bűneiteket is gyarapítjátok, az ellenkezőjét kapjátok az Úrtól is. Mindezt a Pásztor, a megtérés angyala parancsolta meg nekem, hogy leírjam.

Ladocsi Gáspár fordítása

GYŰLEKEZETI RENDTARTÁS ÉS LITURGIA

Didakhé, azaz a tizenkét apostol tanítása

I. 1. Két út van, egy az életé, egy a halálé, a két út között pedig nagy különbség van. 2. Az élet útja ez: először, szeresd a te teremtő Istenedet, másodsor, szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Te se tedd azt másnak, amit nem akarsz, hogy neked tegyenek. 3. Eme igék tanítása pedig a következő: Áldjátok azokat, akik átkoznak titeket, imádkozzatok ellenségeitekért, tartsatok böjtöt azokért, akik üldöznek titeket. Mert milyen érdem az, ha azokat szeretitek, akik titeket szeretnek? Nemde ezt teszik a nemzetek is? Ti viszont szeressétek azokat, akik gyűlölnék benneteket és ellenségeitek ne legyenek. 4. A test és hús kívánságaitól tartózkodj. Ha valaki megüti jobb arcodat, tartsd oda a másikat is, és tökéletes leszel. Ha valaki arra kényszerítene, hogy menj vele ezer lépést, tégy meg vele kétezret. Ha valaki elkéri felső ruhádat, ad oda neki alsó ruhádat is. Ha valaki elveszi, ami a tiéd, ne kérd

vissza; mert úgysem tudod. 5. Mindenkinek adj, aki kér tőled, és ne kérd vissza; mert az Atya is mindenkinek adni kíván ajándékaiból. Boldog, aki a parancs szerint ad, mert ártatlan. Jaj annak, aki kap! Ha valaki úgy vesz, hogy szüksége van rá, az ártatlan; aki azonban úgy vesz, hogy nem szorul rá, az számadással tartozik, mert kapott, és valamiért kapta, amit kapott; fogságba kerül, kivizsgálják, mit cselekedett, és ki nem szabadul onnét, míg az utolsó fillért vissza nem fizette. 6. Hanem erről már mondatott: „izzadjon meg az adomány kezében, míg megtudod, kinek adod.”

II. 1. A tanítás második parancsa így szól: 2. Ne ölj, ne törj házasságot, gyermeket meg ne ronts, ne paráználkodj, ne lopj, ne varázsolj, ne keverj mérget, ne öld meg a gyermeket az anyaméhben, sem pedig a megszületett gyermeket ne pusztítsd el, ne kívánd azt, ami felebarátodé! 3. Ne esküdj, hamis tanúságot ne tégy, ne rágalmazz, ne emlékezzél a rosszra! 4. Sem kettősgondolkodású, se kettős nyelvű ne legyél; a kettős nyelv ugyanis a halál csapdája. 5. Az igéd ne legyen hazug, se üres, hanem tettekkel teljes! 6. Ne légy kapzsi, rabló, képmutató, se gőgös, se gonosz! Ne forralj gonosz tervet felebarátod ellen. 7. Ne gyűlölj senkit, de egyeseket feddjél meg, másokért könyörögi, ismét másokat pedig tulajdon lelkednél jobban szeress.

III. 1. Gyermekem, minden rossztól óvakodjál, és minden hozzá hasonlótól. 2. Ne légy haragos, mert, a harag gyilkossághoz vezet, féltékeny se légy, se viszálykodó, se erőszakoskodó; mindezekből gyilkosság származik. 3. Gyermekem, ne légy kívánczó, a kívánczóság ugyanis paráznasághoz vezet, mocskos beszédű se légy, szemeidet ne forgasd, mert ezekből származik a házasságtörés. 4. Gyermekem, ne űzz madárjósást sem, mert az is bálványimádáshoz vezet, se ráolvasást, se csillagjósást, se mágiát, ilyeneket se látni, se hallani ne kívánj. Bálványimádás ered mindezekből. 5. Gyermekem, ne légy hazug, a hazugság vége a lopás, pénzsóvár se légy, ne hajhászd a hiú dicsőséget. Lopás a vége mindezeknek. 6. Gyermekem, ne légy zúgolódó, mert az káromláshoz vezet, ne légy önkényes, se silány gondolkodású; ezekből jön a káromkodás. 7. Légy inkább szelíd, mert a szelídek fogják örökölni a földet. 8. Legyél nagylelkű és irgalmas, mentes a gonoszságtól, csendes és jó, tisztelvéni mindig az igéket, melyeket hallottál. 9. Fel ne magasztald magadat, ne adj alkalmat lelkednek a hiúságra! Ne a gőgösekhez ragaszkodjon lelked, hanem az igazakkal és alázatosakkal társalogjon. 10. Úgy vegyél mindent, ami veled történik, mint valami jót, mert Isten nélkül semmi sem történik.

IV. 1. Gyermekem, éjjel és nappal emlékezz meg arról, aki neked Isten igéjét elbeszéli, úgy tiszteld őt, mint az Urat; mert ahonnan az uralom szól, ott van az

Úr. 2. Naponta keresd a szentek arcát (látását), hogy felüdülj igéiken. 3. Szakadást ne okozz, békítsd ki a küzdőket! Ítélj igazságosan, ne légy személyválogató, fedd meg az elbukottat! 4. Ne kételkedj (ne légy „kétlelkű”), meglesz vagy nem. 5. Ne legyen kezed kinyújtva akkor, amikor kapsz, összeszorulva viszont, amikor rajtad a sor, hogy adj. 6. Ha valamit kezed munkájával szereztél, azt add oda vétkeid váltságául. 7. Ne vonakodj adakozni, ne is zúgolódj, amikor adakozol, mert tudod, ki az, aki a bér jó viszonzója. 8. A rászorulót el ne utasítsd, mindegedet oszd meg testvéreddel, és semmit se mondj sajátodnak; ha a halhatatlanban közösködtek, mennyivel inkább közösködnötök kell a romlandókban! 9. Le ne vedd a kezed fiadról vagy lányodról, hanem ifjúságuktól kezdve az Úr félelmére tanítsd őket. 10. Ne parancsolj haragodban szolgádnak, vagy szolgálódnak, hisz ők is ugyanabban az Istenben remélnek, nehogy ne féljék az Istent, aki mindegyiktek fölött van; ő nem azért jött, hogy látszat szerint hívjon, hanem azokat, akiket a Szellem előkészített. 11. Ti szolgák, tiszteletben és félelemben engedelmeskedjete uraitoknak, mint Isten képmásainak! 12. Gyűlölj mindenféle színlelést és mindent, ami nem kedves Isten előtt! 13. Az Úr parancsait el ne hagyd, tartsd meg, amit kaptál se ne tégy hozzá, se el ne végy belőle! 14. Az egyházban valld meg botlásaidat és rossz lelkiismerettel ne járulj imádsághoz! Ez az élet útja.

V. 1. Ez pedig a halál útja: mindenekelőtt rossz és átokkal teli; gyilkosság, házasságtörés, kívánczóság, paráznaság, bálványimádás, mágia, méregkeverés, rablás, hamis tanúság, képmutatás, álnokság, kétszínűség, gőg, gonoszság, erőszak, bírvágy, parázna beszéd, irigység, fennhéjázás, önteltség, hengegés, vakmerőség; 2. a jókat üldözik, az igazságot gyűlölnek, a hazugságot szeretik, nem ismerik az igazságosság jutalmát, nem a jóhoz ragaszkodnak, sem az igazságos ítélethez, nem a jó, hanem a rossz miatt virrasztanak, messze van tőlük a szelídség és kitartás, a hiábavalóságot kedvelik, saját fizetségüket hajszolják, a szegényen nem könyörülnek, nem szomorkodnak a megszomorítottakkal. Teremtőjüket nem ismerik, megölik a gyermekeket, megrontják Isten teremtményét, elutasítják a szegényt, a gazdagok szószólói, a szegények törvénytelen bírái, mindenféle bűnt elkövetnek; mentesek legyetek, ó gyermekeim, mindezekről!

VI. 1. Vigyázz, le ne térítsen senki téged a tanítás útjáról, aki Isten nélkül tanít téged. 2. Ha tényleg vállalni tudod az Úr egész igáját, tökéletes leszel, ha nem tudod, tégy meg annyit, amennyire képes vagy. 3. Az ételekre vonatkozóan annyit tarts meg, amennyit meg tudsz tartani, nagyon tartózkodj azonban a bálványáldozati lakomáktól, mert azok a halott istenek előtti hódolatot jelentik.

VII. 1. A bemerítésre vonatkozóan pedig, így merítsünk be: Miután mindezeket előtte elmondtátok, élővízbe merítsünk az Atya és Fiú és Szent Szellem nevére. 2. Ha nem áll rendelkezésre élő víz, meríts más vízben; ha lehet hidegben, ha nem, melegben. 3. Ha egyik sem áll rendelkezésre, háromszor önts vizet a fejre, az Atya és Fiú és Szent Szellem nevére. 4. A bemerítendő és a bemerítő böjtöljön a bemerítés előtt, ha lehetséges, a többiek is; a bemerítendőnek hagyd meg, hogy előzőleg egy, vagy két napig böjtöljön.

VIII. 1. Böjtjeteik ne legyenek együtt a képmutatókkal, ők ugyanis a szombat utáni második napon és ötödik napon böjtölnek; ti a negyedik napon és az előkészületi napon [szombat előttinap] böjtöljete; 2. ne imádkozzatok úgy, mint a képmutatók, hanem úgy, ahogyan az Úr parancsolta evangéliumában, így imádkozzatok: Mi Atyánk, ki vagy a mennyben, szenteltesd meg neved, jöjjön el országod, akaratod legyen meg a földön, mint megvan a mennyben; mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, engedd el adósságunkat, amilyen mértékben mi is elengedjük azoknak, akik nekünk adósak, és ne vígy minket kísértésbe, hanem szabadíts meg minket a gonosztól. Mert tiéd a hatalom és a dicsőség mindörökké.

IX. 1. A hálaadásról a következőket, így végezzétek a hálaadást: 2. Először a pohár fölött: Hálát adunk Néked Atyánk a Te szolgádnak, Dávidnak szent szőlőjéért, melyet megismertté velünk szolgád (fiad) által! Dicsőség néked mindörökké! 3. A kenyértörésről pedig a következőképpen: Hálát adunk néked, Atyánk, az életért és tudásért, melyet kinyilatkoztattál nekünk a Te szolgád, Jézus által. Dicsőség néked mindörökké! 4. Ahogyan e kenyértörések szét voltak szóródva a hegyeken és egygyé váltak összegyűjtve, úgy gyűljön össze egyházad Királyságodban a föld határaitól! Mert tiéd a hatalom és dicsőség, Jézus által mindörökké! 5. Ne egyék és ne igyék a hálaadás étkeiből senki más, csak az, aki be van merítve az Úr nevére! Erről mondta ugyanis az Úr: ne dobjátok a szentet a kutyák elé.

X. 1. Miután pedig beteltetek, így adjatok hálát: 2. Szent Atyánk, hálát adunk néked szent nevedért, melynek sátrát szívünkben ütöted fel, a tudásért és hitért és halhatatlanságért, melyet kinyilatkoztattál nekünk a Te szolgád, Jézus által! Dicsőség néked mindörökké! 3. Mindenható Uralkodónk, ki mindent nevedért teremtettél, ételt és italt adtál az embereknek, hogy élvezzék, nekünk pedig szellemi ételt és italt adtál, és örök életet szolgád által! 4. Mindenekelőtt azért adunk hálát néked, mert hatalmas vagy! Dicsőség néked mindörökké! 5. Emlékezzél meg, Uram, egyházaodról, hogy szabadítsd meg őt minden gonosztól és tedd tökéletessé szeretetedben, és gyűjtsd össze a négy szél irányából a megszentelt királyságodba, amit neki készítettél! 6. Jöjjön a kegyelem, és

múljon el e világ! Hozsanna Dávid Istenének! Aki szent, jöjjön, aki nem, az térjen meg! Maran athá! Ámen! 7. A prófétáknak engedjétek meg, hogy hálát adjanak, amennyiben akarnak.

XI. 1. Ha érkezik hozzátok valaki, és tanítja mindazt, amiről fentebb szó volt, azt fogadjátok be! 2. Ha viszont felforgatja azt, és mást tanít, hogy bomlasszon, ne hallgassatok rá! Ha ellenben azért tanít, hogy bennetek az Úr ismeretét és igazságosságát gyarapítsa, úgy fogadjátok, mint magát az Urat! 3. Az apostolokkal és prófétákkal az evangélium rendelkezésének megfelelően járjatok el. 4. Minden apostolt, aki hozzátok érkezik, úgy fogadjátok, mint az Urat magát! 5. De egy napnál tovább ne maradjon! Ha esetleg szükséges, maradjon még egy napot: ha azonban már három napig marad, akkor hamis próféta. 6. Amikor az apostol elmegy tőletek, ne vigyen magával mást, csak kenyeret, addigra, amíg szállást talál. Ha pénzt kérne, hamis próféta. 7. Ne tegyetek próbára egyetlen olyan prófétát sem, aki a Szellemben szól, és meg ne ítéljétek! Minden véték megbocsáttatik ugyanis, de erre nincsen bocsánat. 8. Ezzel szemben, nem mindenki próféta, aki szellemben szól, csak akkor, ha erkölcsei ugyanazok, mint az Úré. Az erkölcsökről lehet felismerni a prófétát és a hamis prófétát. 9. Próféta továbbá mindaz, aki a Szellemben asztalt készít, de nem maga eszik róla; egyébként hamis próféta. 10. Azok, akik az igazságot tanítják, mind próféták, de, ha nem cselekszik azt, amit tanítanak, hamis próféták. 11. Minden igaz, kipróbált próféta az egyház egyetemes titka javára cselekszik, de mert nem tanítja, hogy azt kell tenni, amit ő tesz, azért még meg ne ítéljétek! Istennél van ítélete; így tettek a régi próféták is. 12. Amelyik viszont a szellemben szólna így: „pénzt adj nekem, vagy más valamit”, arra ne hallgassatok! Ha ellenben más rászorulóknak miatt kérne, hogy adjatok, akkor senki ne ítélje meg őt!

XII. 1. Mindenkit fogadjatok be, aki az Úr nevében érkezik; próbára téve majd megismeritek, hiszen képesek vagytok a jobb és a bal megkülönböztetésére. 2. Ha a jövevény átutazóban van, segítsétek, amennyire tudjátok; ne maradjon azonban nálatok, csak két vagy három napig, amennyiben szükséges. 3. Ha mestersége van, és le akar telepedni nálatok, dolgozzék és egyék. 4. Ha nincs mestersége, gondoskodjatok róla belátásotok szerint, hogy ne éljen köztetek Krisztus-követő tétlenül. 5. Ha azonban nem akarna így cselekedni, Krisztus-kufár. Az ilyenektől óvakodjatok!

XIII. 1. Minden igaz próféta, aki le akar telepedni nálatok, megérdemli kenyereit. 2. Hasonlóképpen az igaz tanító is, mint a munkás, megérdemli kenyerét. 3. A csűr, a présház, juhaid és marháid, terményeid zsengejét vedd, és add a zsenget

a prófétáknak, mivel ők a ti főpapjaitok. 4. Ha nincs közöttetek próféta, akkor a szegényeknek adjátok. 5. Amikor kenyeret sütsz, vedd a javát, és add a parancs szerint. 6. Ugyanígy, ha olajos-vagy boros edényedet megnyitod, vedd zsengejét, és add a prófétáknak. 7. Pénzed, ruhád és mindennemű vagyoned javát vedyed, ahogy neked tetszik, és add a parancs szerint.

XIV. 1. Az Úr napján gyűljetek egybe, törjétek meg a kenyeret és adjatok hálát, előtte tegyetek bűnvallomást, hogy tiszta legyen áldozatotok. 2. Mindaz, akinek vitás ügye van felebarátjával, addig ne jöjjön közétek, míg ki nem békült, nehogy közönséggé váljon áldozatotok. 3. Az Úr ugyanis erről mondotta: Mindenütt tiszta áldozatot mutatnak be nékem, mert nagy uralkodó vagyok, mondja az Úr, és nevem csodálatos a nemzetek között.

XV. 1. Kézfeltétellel válasszatok magatoknak az Úrhoz méltó felügyelőket és szolgáltevőket, szelíd és nem pénzéhes, igazmondó és kipróbált férfiakat; ők látják el ugyanis nektek a tanítók és próféták szolgálatát. 2. Meg ne vessétek őket, a tanítókkal és prófétákkal együtt tiszteletben álljanak köztetek! 3. Ne haraggal, hanem békésen feddjétek meg egymást, ahogyan az evangéliumban áll; senki szóba ne álljon azokkal, akik a másik ellen valamit elkövettek, amíg meg nem tértek! 4. Imáitokat, adakozásotokat és minden cselekedeteket úgy végezzétek, ahogyan Urunk evangéliumában áll!

XVI. 1. Örökdjétek életetek fölött! Ki ne aludjanak mécseseitek és ki ne olódjon övetek! Legyetek készen! Nem tudjátok ugyanis az órát, melyben Uratok érkezik. 2. Gyakran gyűljetek össze, azt keresve, mi válik lelketek javára! Semmilyen időnek nem lesz haszna kintartásokat illetően, ha a végső időben tökéletesek nem lesztek. 3. A végső napokban ugyanis sok hamis próféta lesz, sok rontó, a juhok farkasokká válnak, a szeretet gyűlöletbe fordul át; 4. amikor felgyülemlik a törvénytelenység és gyűlölni fogják egymást az emberek, s akkor fog megjelenni a világcsaló Isten fiaként, a föld a kezébe adatik és jeleket és csodákat művel, melyek a világ kezdete óta nem voltak. 5. Az emberek világa ekkor tűzpróbára kerül, és sokan megbotránkoznak és elvesznek, akik azonban kintartanak hitükben, megmenekednek ama átkozottól. 6. És ekkor tűnnek fel majd az igazság jelei; először az ég megnyílásának jele, másodszer a harsona hangja, s harmadszor a holtak feltámadása. 7. Nem mindenki támad fel azonban, amint megmondott: Eljön az Úr és vele összes szentjei. 8. A világ akkor majd meglátja az Urat, amint eljön az ég felhői fölött.

Vanyó László fordítása

Kérdések, feladatok:

1. Milyen apokrif szövegeket ismer az apostolokról? Mikor keletkeztek ezek, mennyiben tekinthetők hitelesnek?
2. Milyen eseményekről számol be a *Tamás apostol cselekedetei*? Nézzon utána, mely ázsiai keresztény egyház hagyománya kapcsolódik Tamáshoz!
3. Ki volt Abgár edesszai fejedelem? Miről levelezett a szöveg szerint Jézussal? Kit küld el Jézus maga helyett? Mit tudunk erről az apostolról?
4. Nézzon utána, milyen régi a szír és az örmény keresztény egyház! Milyen más korai alapítású keresztény egyházakat ismer? Milyen sajátosságok jellemzőek rájuk?
5. Mikor keletkezhetett a Seneca és Pál közötti állítólagos levélváltás? Miről szólnak a levelek? Ki volt Seneca, és miért íródhatott e fiktív levelezés?
6. Ki volt Barnabás apostol, hol olvashatunk róla az *Újszövetségben*? Milyen területeken működött? Mikor keletkezett a *Barnabás-levél*?
7. Milyen témákat érint, és milyen felfogást vall a szerzője? Miképp vélekedik zsidóság és kereszténység viszonyáról? Milyen hagyományokból, szövegekből merít?
8. Ki volt Hermasz, *A Pásztor* szerzője és mikor élt? Miképpen kapcsolható a zsidókereszténységhez?
9. Értelmezze az egyes látomásokat! Milyen alakok közlik a kinyilatkoztatásokat Hermasszal? Miről szólnak ezek? Ki a címben szereplő Pásztor?
10. Vesse össze a szöveget a *Jelenések könyvével* és más ismert apokalipszisekkel!
11. Mikor és hol keletkezhetett a *Didakhé*? A keresztény gyülekezetek milyen állapotára lehet belőle következtetni? Vesse össze mindezt a Pál leveleiben leírtakkal!
12. Milyen erkölcsi tanítást ad a szöveg? Mit jelent a két út? Hasonlítsa össze a szöveg etikáját *Barnabás levelével*!
13. Milyen szertartásokat ír le? Miképpen ír a végső időkről a szöveg utolsó fejezete?

Felhasznált irodalom:

- Vanyó lászló (szerk.): Apostoli atyák (Szent István Társulat, Budapest, 1988.)
- Hubai Péter (szerk.): Jézus rejtett szavai (Holnap, Budapest, 1990.)
- Dörömbözi János (szerk.): Csodás evangéliumok (Telosz, Budapest, 1996.)
- Dörömbözi János (szerk.): Az apostolok csodálatos cselekedetei (Telosz, Budapest, 1996.)
- Dörömbözi János (szerk.): Apokrif levelek (Telosz, Budapest, 1999.)

